

41996

# Latinske vadbe

za

## prvi gimnazijski razred.

Sestavil

**Fr. Wiesthaler,**

*e. kr. gimn. ravnatelj.*

I. del.

**III. natisk.**

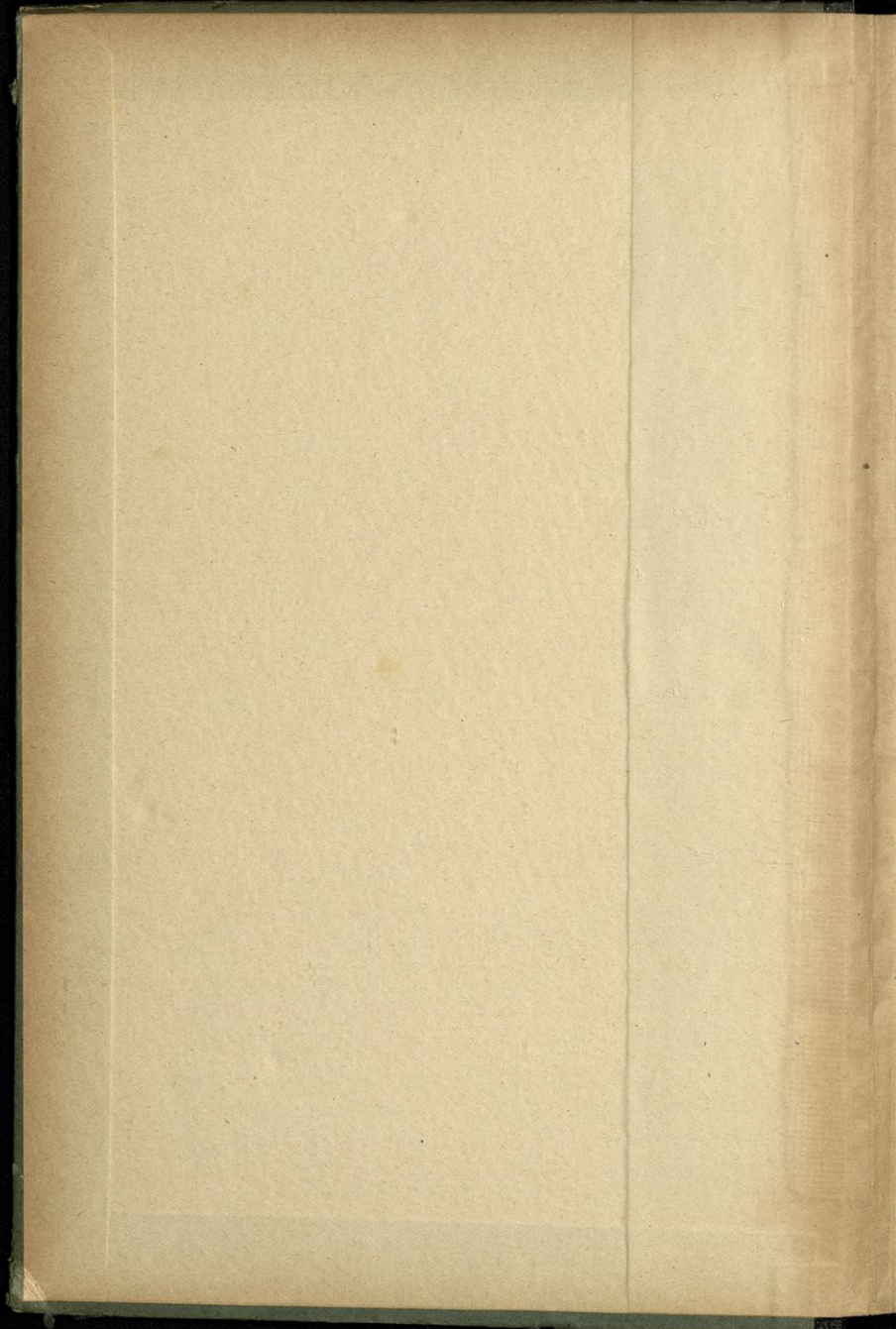
Kot učna knjiga pripušćena po vis. ukazu e. kr. ministerstva za  
bogočastje in pouk z dne 20. junija 1898, št. 14.357.

Gena vezani knjigi 2 K 30 h.

V Ljubljani.

Tiskala in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

1898.



Reiniger im großen Kollektariat haben  
im Wein im Gebrauch reiniger weniger,  
da als Lysin galten



# Latinske vadbe

za

prvi gimnazijski razred.

---

Sestavil

**Fr. Wiesthaler,**

c. kr. gimn. ravnatelj.

---

I. del.

**III. natisk.**

---

Kot učna knjiga pripuščena po vis. ukazu c. kr. ministerstva za bogočastje in pouk  
z dné 20. junija 1898, št. 14.357.

Cena vezani knjigi 2 K 30 h.

---

V Ljubljani.

Tiskala in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

1898.



41996



# I. Vadbe.

## Prva deklinacija.

### I

1. Aquila<sup>1</sup> est<sup>2</sup> bestia.<sup>3</sup> 2. Rosae sunt plantae. 3. Asia patria est rosae.<sup>4</sup> 4. Forma bestiārum varia<sup>5</sup> est. 5. Plantae sunt terrae<sup>6</sup> necessariae. 6. Umbra silvārum<sup>7</sup> bestiīs iucunda est. 7. Plantae ornant terram.<sup>8</sup> 8. Silvae delectant bestiās umbrā.<sup>9</sup> 9. Plantīs ornāta es, terra!<sup>10</sup> 10. Bestiae silvārum, saepe praeda estis aquilārum!

### II.

1. Aqua bestiīs et plantīs necessaria est. 2. Aqua frigida<sup>1</sup> est iucunda. 3. Silvae densae sunt opācae! 4. Britannia est magna in-

**Pripomnje:** I. <sup>1</sup> Nominativ je sklon subjekta in stoji na vprašanje kdo? ali kaj? — <sup>2</sup> Pomožnik *esse* (biti) kot kopula (vez) ali pa predikat se ravna po subjektu v številu in osebi. — <sup>3</sup> Predikatni substantiv stoji s svojim subjektom vselej v istem sklonu. — <sup>4</sup> Genetiv zaznamlja vrsto, katere je kaka oseba ali stvar; določujoč ponajveč substantive in adjektive (redkeje glagole) stoji na vprašanje čegav? koga? ali česa? — <sup>5</sup> Predikatni adjektiv se strinja s svojim subjektom v sklonu, spolu in številu. — <sup>6</sup> Dativ stoji na vprašanje komu? ali čemu? pri (prehodnih in neprehodnih) glagolih, pri nekaterih adjektivih, redkeje pri substantivih. — <sup>7</sup> Senca gozdov = gozdna senca. — <sup>8</sup> Akuzativ je sklon bližnjega objekta ter zaznamlja v obče predmet (osebo ali stvar), na kateri dejanje prehaja; zavisen ponajveč od prehodnih glagolov stoji na vprašanje koga? ali kaj? — <sup>9</sup> Ablativ je sklon prislovnih določil kraja, časa, načina in vzroka. Slovenimo ga navadno z raznimi predlogi, redkeje s samostalnimi skloni. *Umbrā* je *ablātīvus instrūmentī* (orodnik), ki znači sredstvo (pripomoček) ali orodje dejanja ter stoji na vprašanje s čim? po čem? (vselej brez predloga); slovenimo ga s predlogi s (z), po. — <sup>10</sup> Vokativ rabimo, kedar koga ogo-varjamo ali kličemo.

II. <sup>1</sup> Atributivni adjektiv se ujema s svojim imenom (kakor predikatni adjektiv) v sklonu, spolu in številu ter stoji, ako ni posebno poudarjen, za njim. Atribut imenujemo vsak imenski pridevek, ki je kot

4. str. 4, 8, 9, 10!

sula. 5. Sicilia insula<sup>2</sup> est fecunda. 6. Italia et Hispania sunt paeninsulae.<sup>3</sup> 7. Italia, Graecia, Hispania sunt terrae calidae.<sup>4</sup> 8. Bestiae calidarum terrarum magnae sunt. 9. Densa umbra multis plantis est noxia. 10. Multas insulas magnae et densae silvae ornant.

1.

1. Italija je dežela. 2. Britanija in Sicilija sta<sup>1</sup> otoka. 3. Hispanija, Italija [in]<sup>2</sup> Grecija so polotoki. 4. Zemlja je velika. 5. Otoki so rodovitni. 6. Gost les je senčnat. 7. Mnoge živali so škodljive. 8. Vroča Italija je rodoviten polotok. 9. Otok britanski (= Britanija) je mrzel. 10. Polotoka Hispanija in Grecija sta<sup>1</sup> rodovitni deželi. 11. Gozdna (= gozda) senca je orlu prijetna. 12. Mnoge rastline so živalim škodljive. 13. Grecijo krase veliki gozdovi. 14. Gozdove krajsijo različne rastline. 15. Vroča dežela si, Italija! 16. Dežele, ukrašene ste z gostimi gozdovi! 17. Vroče dežele so domovina velikih zverij.

III.

1. Luscinia cantat.<sup>1</sup> 2. Agricola et nauta orant.<sup>2</sup> 3. Ancillae sedulae labōrant. 4. Orāmus<sup>3</sup> et laborāmus.<sup>3</sup> 5. Arā, agricola! 6. Navigāte, nautae! 7. Agricola aquam frigidam amat.<sup>4</sup> 8. Cur non arās terram fecundam,<sup>5</sup> agricola? 9. Nautae ad Siciliam insulam navigant. 10. Bestiae in silvam densam properant. 11. In calidā Africā multae bestiae sunt.

bistveno določilo združen s svojim substantivom v jeden pojem; atribut utegne biti substantiv, adjektiv, števnik, zaimek, deležnik. — <sup>2</sup> Atributivni substantiv stoji navadno za svojim imenom ter se strinja z njim vselej v sklonu, v spolu in številu pa le, kedar je mogoče, n. pr. pri premenljivih samostalnikih (*substantiva mōbilia*); zadnje velja tudi o predikatnem substantivu. — <sup>3</sup> V slovenščini dvojina! Dvojine latinščina nima; nadomešča jo z množino.

1. <sup>1</sup> Katero število v latinščini? Glej II <sup>3</sup>! — <sup>2</sup> Kar stoji v oglatem oklepju [], se ne latini, oziroma ne sloveni. Latinec nikoli ne veže zadnjih dveh členov z veznikom *et*!

III. <sup>1</sup> Predikatni glagol (*verbum*) se ujema s subjektom v številu in osebi, torej tako, kakor pomožnik *esse*; prim. I <sup>2</sup>! — <sup>2</sup> Katero število v sloven.? Gl. II <sup>3</sup>! — <sup>3</sup> Subjekt in predikat tičita v lat. in sloven. pogosto v jedni besedi (glagolu). — <sup>4</sup> V lat. stoji glagolski predikat navadno koncem stavka, v slovenščini pa takoj za subjektom, včasih tudi pred njim. — <sup>5</sup> V nikalnih stavkih stavi Slovenec objekt (prehodnih glagolov) v genetiv; tega svojstva latinščina nima. *fuha rei yfwar*



IV.

1. Ancilla, grata es dominae! 2. Sedulae este, filiae agricolae!<sup>1</sup>  
 3. Hispania est terra Eurōpae.<sup>1</sup> 4. Musae sunt deae poētārum.  
 5. Poētae Graeciae Musās deās celebrant. 6. Magna erat gloria  
 Graeciae. 7. Agricolīs<sup>2</sup> ancillae sedulae sunt.<sup>2</sup> 8. Roma domina<sup>3</sup> erat  
 Europae, Asiae, Africae. 9. Multis bestiis<sup>2</sup> longa vita est.<sup>2</sup> 10. In-  
 vidia, quam saepe causa erās discordiārum!

2.

1. Orjeva in pojeva.<sup>1</sup> 2. Zakaj ne moliš, mornar? 3. Kmet  
 orje rodovitno zemljo. 4. Dekle hite k mrzli vodi. 5. Kmet in dekla  
 delata.<sup>2</sup> 6. Mornar, ladjaj v rodovitno Italijo! 7. Molite in delajte,  
 dekle! 8. Kmetje ljubijo gozdno (= gozdov) senco. 9. Mrzle dežele<sup>3</sup>  
 ne ljubimo. 10. V mrzli Britaniji so mnogi (in)<sup>4</sup> gosti lesovi. 11. Zakaj  
 ne delate, dekle kmetovalčeve?<sup>5</sup> 12. Mnogi otoki evropski<sup>5</sup> so veliki.  
 13. Dekle, hvaležne bodite gospodinjam! 14. V gozdih britanskih<sup>5</sup> so  
 bile mnoge zveri. 15. Hčerke gosposke prijetno žive (= hčerkam  
 gospâ je prijetno življenje).<sup>6</sup> 16. Slava, kako često si bila vzrok  
 zavisti!

IV. <sup>1</sup> Ako nima v svojilnem genetivu (singul.) stoječi substantiv pri sebi  
 kakega atributa, pristavka ali oziralnega stavka, slovenimo ga navadno s svo-  
 jilnimi adjektivimi na -ov, -ev, -in, -ski (ški), in to zlasti takrat, kedar po-  
 menja kaj živega ali pa kako deželo, otok, mesto, reko in podobno;  
 včasih služi slovenščini zanj tudi dativ. Torej: *filia nautae* = hči brodnikova,  
*insula Eurōpae* = otok evropski; *domina terrae* = vladarica zemlji. —  
<sup>2</sup> *Esse* z dativom slovenimo često z glagolom imeti (kaj); latinski dativ posta-  
 vimo v nominativ, latin. nominativ pa v akuzativ (v nikalnih stavkih v  
 genetiv); n. pr.: *agricolae sunt filiae* — kmetu so hčere = kmet ima hčere.  
 Ako je latin. subjekt kako abstraktno (miselno) ime, se da sloveniti tudi s  
 predikatnim adjektivom ali glagolom, izvedenim iz debela dotičnega (sloven.)  
 subjekta; latin. dativ postane tudi takrat sloven. stavku subjekt. N. pr. *poētae*  
*est gloria* — pesniku je slava = pesnik je slaven, *agricolae longa vita est*  
 — kmetu je dolgo življenje = kmet dolgo živi. Sem ter tja se da latin. dativ  
 pridržati tudi v slovenščini. — <sup>3</sup> V sloven. ne: «vladarica», ampak «vladar»;  
 zakaj? Prim. II <sup>2</sup>!

2. <sup>1</sup> Prim. III <sup>3</sup>! — <sup>2</sup> Prim. III, stavek 2.! — <sup>3</sup> Gl. III <sup>5</sup>! — <sup>4</sup> Kar stoji v  
 okroglem oklepu ( ), je le v jeziku, iz katerega se prevaja, nepotrebno in se  
 torej latini, oziroma sloveni! — <sup>5</sup> Gl. IV <sup>1</sup>! — <sup>6</sup> Gl. IV <sup>2</sup>!

V.

*Dē terrā.*

1. Incolae terrae sumus. 2. Terra est magna stella. 3. Forma terrae globōsa est. 4. Terra est fecunda et plantārum<sup>1</sup> copiā<sup>2</sup> ornātur.<sup>3</sup> 5. In terrā etiam magnae et parvae bestiae sunt. 6. Terra ab agricolīs<sup>2</sup> arātur. 7. Fecundam terram agricolae amant et laudant. 8. In terrā semper venae aquārum sunt. 9. Aqua terrae necessaria est. 10. In multīs terrīs aquae calidae sunt. 11. Umbra terrae interdum lunam obscurat. 12. Terra noctu lunā et stellīs illustrātur.

VI.

1. Poētam corōnā decorāmus. 2. Puellae aram Diānae deae corōnīs ornant. 3. Victoriīs gloria parātur. 4. Vituperāminī ā dominīs, ancillae tardae! 5. Lunā stellae non obscurantur. 6. Ab agricolā uvīs donāmur. 7. Ex pugnā in patriam properāmus. 8. Multīs pugnīs et victoriīs Roma clara erat. 9. Quam saepe ā poētīs celebrāris, patria! 10. Vita humāna amicitīā iucunda est.

V. <sup>1</sup> V latinščini stoji genitiv često pred imenom, od katerega je zavisen, v slovenščini pa navadno za njim. — <sup>2</sup> *Ablativus causae* (vzročni ablativ) znači brez predloga stvar, s predlogom pa osebo, od katere dejanje navstaja ali se vzrokuje, ter stoji na vprašanje: od koga (česa)? iz česa? zavoljo (zaradi) česa? vsled česa? po čem? V pasivnih stavkih stoji pri živih bitjih vselej predlog *ā* (*ab*). Vzročni ablativ slovenimo z raznimi predlogi: po, od, iz, zavoljo, zbog, zaradi, vsled i. dr., redkeje s samostalnimi skloni. — <sup>3</sup> Latinski *passivum* (trpni položaj) se sloveni ali 1.) s participom *perfecti passivi* (trpno preteklim deležnikom) in glagolom bivati, ali 2.) z aktivom (tvornim položajem) in reflektivnim (povračalnim) zaimkom se, ali 3.) s tretjo osebo *plurālis activi* in latinskim subjektom v akuzativu, ali 4.) z glagolom *dam se* in infinitivom *activi* (tvornim nedoločnikom). N. pr. *laudor* = 1.) hvaljen bivam (redka oblika), 2.) hvalim se, 3.) hvalijo me (namreč: ljudje), 4.) dam se hvaliti. Navadno pa slovenimo latinske pasivne stavke aktivno, ker se pasiv slovenščini sploh manj prilega. Pasivni stavki se pretvarjajo v aktivne tako-le: subjektni nominativ postane aktivnemu stavku objektni akuzativ; ime, stoječe v ablativu s predlogom ali brez njega, postane aktivnemu stavku subjekt, glagol pa prestopi iz pasiva v aktiv istega časa in naklona, ki ga kaže pasivna oblika, ter se stne s svojim (novim) subjektom v osebi in številu; n. pr. *ancilla ab agricolā laudātur* — dekla biva od kmeta hvaljena = *ancillam agricola laudat* — k met hvali deklo.

3.

1. Žrtvenike krasimo z rožami.<sup>1</sup> 2. Zmaga se pridobi z bojem.  
3. Živali ljubijo (pass.)<sup>2</sup> gozdno (= gozdov) senco. 4. Pesniki slave  
(pass.) zmago domovine. 5. Slavna si, domovina, po mnogih bitvah  
in zmagah!<sup>3</sup> 6. Živali žive (= so) na suhem (= zemlji) in v vodi.  
7. Slava pesnikov diči (pass.) domovino. 8. Na žrtvenikih boginj  
leže (= so) mnogi venci. 9. Zemlja, kako raznovrstne rastline [te]  
krase (pass.)! 10. Pridne dekcle, gospodinja [vas] hvali (pass.)!  
11. Gospodinje, obdarujte pridne deklice z grozdem! 12. Prebivavci  
sicilskega (= Sicilije) otoka so bili kmetje in mornarji.

VII.

Reki.<sup>1</sup>

1. Orā et labōrā! 2. Fortūna est caeca. 3. Fortūna est vitrea.  
4. Ira via ad insaniam est. 5. Historia vitae magistra.<sup>2</sup> 6. Aurōra  
Musīs amīca.<sup>2</sup> 7. Pecuniā non satiātur avaritia. 8. Verae amicitiae  
sempiternae sunt. 9. Parva scintilla saepe magnam excitat flammam.

4.

Gozd (les).

1. Zemljo krasi mnogi (in) gosti lesovi (pass.). 2. Gozdi so  
prijetni zavoljo sence. 3. V senčnatih lesovih pojo slavci. 4. V gozdih  
afriških žive (= so) velike zveri. 5. Gozdne (= gozdov) zveri so  
pogosto plen orlov. 6. Kmetje hite včasih v senčnate lesove. 7. Mnoge  
rastline ne ljubijo gozdne sence. 8. Gozdi so zemlji potrebni. 9. V  
gozdih ni vselej potov (= niso<sup>1</sup> vselej pota). 10. Diana je bila boginja  
gozdov in zverij.

3. <sup>1</sup> Gl. I.<sup>9</sup>! — <sup>2</sup> Aktiv se pretvarja v pasiv tako-le: subjekt aktivnega stavka se postavi v slovenščini v genetiv s predlogom od, v latinščini v ablativ pri živih bitjih s predlogom *ā* (*ab*), pri neživih brez njega; objektni akuzativ aktivnega stavka postane pasivnemu subjektu nominativ (v lat. in sloven.); glagol prestopi v obeh jezikih v pasiv tistega časa in naklona, v katerem stoji aktivna oblika, ter se strne z (novim) subjektom v osebi in številu; n. pr.: pesniki slavijo domovino — *poetae patriam celebrant* = domovina biva slavljena (se slavi) od pesnikov — *ā poetis patria celebratur*. <sup>3</sup> Gl. V.<sup>2</sup>!

VII. <sup>1</sup> Naučite se teh in vseh naslednjih rekov na izust! — <sup>2</sup> *Kopulo est in sunt* Latinec v kratkih stavkih, zlasti rekih, rad izpušča.

4. <sup>1</sup> Nisem, nisi i. t. d. = *nōn sum, nōn es, nōn est* i. t. d.

## Druga deklinacija.

### VIII.

#### *Dominus et servus.*

1. Dominus servīs imperat. 2. Bonus servus dominō obtemperat et fidus est. 3. Industria servī oculōs dominī delectat. 4. Nam servōrum industria causa copiae, servōrum neglegentia causa inopiae dominō est. 5. Sedulōs servōs dominī laudant, tardōs vituperant. 6. Bonus dominus cum servīs et ancillīs labōrat. 7. Sevērus dominus servīs molestus est. 8. Discordiae servōrum dominīs non sunt iucundae. 9. Proinde vitāte discordiās, servī! 10. Indulgentiā dominōrum excitātur neglegentia servōrum.

### IX.

#### *Fluviū.*

1. In terrā multī fluvii sunt. 2. Nominā magnōs patriae<sup>1</sup> fluvioīs, discipule sedule! 3. Fluvioīs rapidīs altae ripae et latī alvei sunt. 4. Discipulī, cur aqua fluvioīrum et rivōrum interdum turbida est? 5. Fluvioīs terra irrigātur et ornātur. 6. Fluvii saepe etiam pernicioīsi sunt. 7. Nam fluvioīrum undīs campī inundantur et vastantur. 8. In fluvioīs multae et variae bestiae sunt. 9. Poētae gratās fluvioīrum<sup>1</sup> ripās laudant. 10. Discipulīs sedulīs magnī Eurōpae, Asiae, Africae fluvii notī sunt.

### 5.

1. *Gospodar je strog.* 2. *Hlapci niso vselej zvesti.* 3. *Gospodarjeva prizanesljivost je hlapcu všeč.* 4. *Marljivega hlapca gospodar ljubi in hvali.* 5. *Hlapec, zakaj [te] gospodar graja (pass.)?* 6. *Hlapci in dekle, ugajajte gospodarjem!* 7. *Lenivi hlapec, razveseljuy oči gospodarjeve z delavnostjo!* 8. *Zavist hlapcev je pogosto vzrok razporov.* 9. *Dober gospodar vzbuja hlapce na (ad) delavnost.* 10. *Zemljo namakajo velike reke.* 11. *Valovi velikih rek so poljem često pogubni.* 12. *Mnoge živali ljubijo velike in mrzle reke.* 13. *Bregove rek krase (pass.) različne rastline.*

IX. <sup>1</sup> Ako je genitiv zavisen od kakega substantiva z atributom, postavlja Latinec genet. med atribut in substantiv, n. pr. *magnī patriae fluvii* = *magnī fluvii patriae*.

X.

**Oppidum.**

1. Domicilia coniuncta appellāmus<sup>1</sup> oppidum. 2. Incolae oppidī appellāntur<sup>1</sup> oppidānī. 3. Oppida in fluviorum ripīs sunt. 4. Oppida antiqua murīs munita erant. 5. Opulenta oppida magnificīs aedificiīs decorantur. 6. Alta aedificiorum tecta columbīs grata domicilia sunt. 7. Fortūna multorum<sup>2</sup> oppidorum miseranda est. 8. Nam oppida saepe incendiīs, bellō, fluviorum undīs vastantur. 9. Incolae oppidorum opulentorum luxuriam amant, pericula bellī vitant.

XI.

**Templum.**

1. Templum est aedificium deī. 2. In oppidīs Graecīs et Romānīs magnifica templa deorum et deārum erant. 3. Simulācra sunt templorum ornamenta. 4. Antīquī aedificia deorum aurō et argentō decorābant.<sup>1</sup> 5. Etiam tectum templi saepe aureum erat. 6. Marmoreae columnae portābant alta templorum tecta. 7. Magnō spatiō et magnificīs artificiīs clarum erās, templum Diānae Ephesiae! 8. In templīs Graeci et Romānī iram deorum donīs placābant.

6.

1. *Veličastna svetišča so dičila mesta starih Grkov.* 2. *Mnogi otoki so bili slavni zavoljo svetišč bogov in boginj.* 3. *Pesniki slave svetišče Diane efeške.* 4. *V svetišču Diane efeške je bil kip boginje zlat.* 5. *Stebri mnogih svetišč so bili mramornati.* 6. *Starodavniki so krasili poslopja božja (= bogov) z zlatom in srebrom.* 7. *Meščani, hitite v svetišče, utešite jezo božjo (= boga) z darovi!* 8. *Darovi ne uteše (pass.) vselej jeze božje.* 9. *Raznim živalim so svetišča všečno bivališče.* 10. *Golobje ljubijo visoke strehe svetišč.*

X. <sup>1</sup> Glagoli, ki pomenjajo: zvati, imenovati, klicati, pozdraviti, izbrati, izvoliti (*appellāre, nōmināre, vocāre, creāre* i. dr.) zahtevajo (kakor navadno v slovenščini), stoječi v aktivu dvoj akuzativ: objektni (tukaj: *domicilia*) in predikatni (tukaj: *oppidum*), stoječi v pasivu pa dvoj nominativ: subjektni (v 2. stavku: *incolae*) in predikatni (*oppidānī*); n. pr. *incolam oppidī nōmināmus oppidānum* — prebivavca mesta imenujemo meščana, *incola oppidī nōminātur oppidānus* — prebivavec mesta se imenuje meščan. — <sup>2</sup> Stevniki (tudi nedoločni) so poudarjeni, zato stoje navadno pred substantivom.

XI. <sup>1</sup> *Imperfectum* (pretekli nedovršnik) zaznamlja v preteklosti nedovršeno dejanje ter se sloveni s perfektom (preteklim časom) nedovršnih glagolov, gl. lat. slovn. § 302!

XII.

1. Cancrī aquam fluviorum et rivorum amant. 2. Severum est iudicium tuum, vir iuste! 3. Iudicium iustī virī sedat animōs. 4. Iustitia tua, vir probe, bonīs praesidium est! 5. Vir probus virum probum amat. 6. Otium virō industriō poena est. 7. Exempla virorum industriorum pigrōs excitant. 8. Poetae pulchrās fluviorum ripās laudant. 9. Servī pigrī a dominīs vituperantur. 10. Socerīs generī industrii gratī sunt. 11. Agrī frugiferī oculōs agricolārum delectant.

XIII.

*Magister et discipulī.*

1. Discipulorum animōs cum plantīs tenerīs comparāmus. 2. Magistrī discipulōs in scholīs docent. 3. Etiam bonī librī discipulīs magistrī sunt. 4. Proinde amāte bonōs librōs, puerī! 5. Librī lacerī non indicant industriam discipulī. 6. Vitāte otium; nam otium puerīs causa multorum vitiōrum est. 7. Vita puerī sedulī non est misera. 8. Pii et sedulī puerī a deō et magistrīs amantur. 9. Pigrōs et improbōs discipulōs magister asperīs verbīs vituperat. 10. Aspera magistrī verba libera sunt odiō.<sup>1</sup> 11. Cur non obtemperās verbīs magistrī, puer piger? 12. Magistrīs multa beneficia debētis. 13. Proinde semper gratī este bonīs magistrīs!

7.

1. *Rakom je voda potrebna.* 2. *Pobožni možje, pomirite duhove!* 3. *Pravični možje pomirijo (pass.) tudi velike razpore.* 4. *Grecija je bila domovina slavnih mož.* 5. *Kmetje hvalijo plodonosne njive.* 6. *Svekrom je delavnost zetov všeč.* 7. *Vzgleđi lenuhov so dečkom škodljivi.* 8. *Učitelj uči v šoli pridne in lene učence.* 9. *Lenim dečkom Muze niso prijateljice.* 10. *Življenje lenega dečka je žalostno.* 11. *Lenih dečkov tudi lepe in dobre knjige ne vesele.* 12. *Raztrgane knjige naznanjajo veliko nemarnost učenčev.* 13. *Duha učenčevega prispodabljamo z nežno rastlino.* 14. *Učitelji pogosto grajajo napake dečkov z ostrimi besedami.* 15. *Ostre besede učiteljeve ne naznanjajo sovraštva.* 16. *Bodi pokoren besedam dobrega učitelja, leni deček!* 17. *Sovraštva<sup>1</sup> prosto srce (plūr.) učenčev je bogu in učiteljem ljubo.* 18. *Učenec, kako mnoge dobrote dolguješ dobremu učitelju!*

XIII. <sup>1</sup> *Ablativus separatiōnis* (ablat. ločenja) stoji na vprašanje česa? od česa? pri glagolih, ki pomenjajo: oprostiti, osloboditi, očistiti, izprazniti i. dr., kakor tudi pri adjektivih, iz katerih so izvedeni (prost, prazen — *liber, vacuus* i. t. d.), in sicer pri rečeh s predlogi (in brez njih), pri osebah s predlogom *a* (*ab*). Slovenimo ga navadno s samim genetivom, redkeje s predlogom od.

7. <sup>1</sup> Gl. XIII <sup>1</sup>!

XIV.

*Nauta.*

1. Vita nautārum misera est. 2. Nauta cautus et impavidus esse debet. 3. Nam longae et periculōsae sunt viae nautārum miserōrum. 4. Nautae Graeci ad variōs populōs navigābant: ad incultum Scytham, bellicōsum Romānum, luxuriōsum Persam. 5. Luna et stellae a nautā cautō observantur. 6. Nam stellae nautae peritō viam monstrant. 7. Prosperōs ventōs nautae amant. 8. Ventōs adversōs nauta peritus vitat. 9. Nam ventīs adversīs procellae perniciōsae excitantur. 10. Nautae improbi et impiī appellantur pirātae.

8.

1. Grki so bili slavni mornarji. 2. Tudi starodavni brodniki so opazovali luno in zvezde. 3. Nevihte so bednemu mornarju nevarne. 4. Previdni mornar, izbegavaj neugodne vetrove! 5. Tudi izkušeni brodniki ne ljubijo neugodnih vetrov. 6. Pošteni mornarji se pogosto bojujejo (= poštenim mornarjem so pogosto boji) z brezbožnimi gusarji. 7. Bedni kmet hvali življenje neboječega brodnika. 8. Neolikani Scitje niso bili vešči mornarji. 9. Razkošnemu Perzijanu so bile znane razne dežele. 10. Mnogi pesniki so slavili podjetnost neboječih brodnikov.

XV.

*Corinthus.*

1. Corinthus sita erat in montuōsā Peloponnēsō, magnā Graeciae paeninsulā.<sup>1</sup> 2. Agrum Corinthiōrum parvus Nemea irrigābat. 3. Prope oppidum erat Isthmus, clārus templō Neptūnī, aquārum dei.<sup>1</sup> 4. Ad Neptūnī templum Graeci ludōs Isthmiōs celebrābant. 5. Incolae Corinthī erant opulentī et luxuriōsi. 6. Nam nautae variās copiās Corinthiīs apportābant: ex luxuriōsā Milētō, fecundā Aegyptō, beātā Arabiā, opulentā Phoenicā. 7. Corinthus nota erat multīs artificiīs. 8. Marmoreae columnae Corinthiae opulentōrum oppidōrum aedificia decorābant. 9. Incolae Corinthī luxuriōsae ab antiquīs superbī appellantur. 10. Poetae antiquī superbiam Corinthiōrum vituperābant, industriam laudābant.

XV. <sup>1</sup> Apozicija (= pristavek) se imenuje oni atribut (samostalnik s prilastkom), ki ni s svojim imenom (tukaj *Peloponnēsus*) v jeden pojem združen, ampak mu le pristavljen v dopolnilen ali pojasnilen opis. Apozicija se daje redno v kak postranski, najčesče relativen (oziralen) stavek razširiti; sklada pa se s svojim imenom v sklonu vselej, v spolu in številu pa le, kedar je mogoče.

9.

1. Gusarji niso prijazni poštenim mornarjem. 2. Blago nesrečnih mornarjev je pogosto plen brezbožnih gusarjev. 3. Prebivavci rodovitnega Egipta niso bili neolikani. 4. Kalna Nemeja namaka zemljišče korintsko. 5. Slavna so bila umetelna dela starega Korinta. 6. Bogati Milet je bil domovina poštenih mornarjev. 7. Na goratem Peloponezu so stala (= bila ležeča) mnoga (in) slavna mesta. 8. Starodavniki so grajali razkošnost bogatega Korinta. 9. Prebivavci goratega Peloponeza, velikega polotoka grškega, so bili bojeviti. 10. Razkošni Korint, stoječ (= ležeč) na goratem Peloponezu, je bil bivališče mnogih gusarjev.

XVI.

**Hortus.**

1. Magister magnum hortum prope oppidum habet. 2. Via ex oppido in hortum longa, sed non molesta est; nam altis pōpulis ornatur. 3. Quam gratus est magistrī hortus! 4. Pulchrae rosae delectant oculōs, opācae cerasī consociant umbram cum frugiferis pirīs et mālīs, in ramīs luscinae cantant, hortum rivus frigidus irrigat. 5. Cotidie cum magistrī filiō in hortum properō! 6. Ibi ambulāmus et ludīs delectāmur. 7. Interdum etiam sub latā mālō sedēmus et cantāmus. 8. Sub vesperum laetus in oppidum remeō.

10.

1. Azija je domovina plodonosne črešnje. 2. Vrtove pridnih kmetov krasi lepe hruške in košate jablani. 3. Učenci se izprehajajo in pojo na učiteljevem vrtu. 4. Učiteljev vrt dičijo lepe rože, visoki topoli krasi pota, na vejah košatih črešenj pojo slavci, plodonosne jablani združujejo senco z rodovitnimi hruškami, zemljo namaka voda mrzlega potoka. 5. Mnoge živali so plodonosni črešnji škodljive. 6. Senca visokih topolov ni gosta. 7. Slavci ljubijo gosto senco košatih jablanij. 8. Pod večer sedi učitelj s [svojim] sinom v senci plodonosne hruške.

XVII.

**R e k i.**

1. Saepe etiam sub palliō sordidō sapientia est. 2. Modestia est signum sapientiae. 3. Vita proba via in caelum est. 4. Via gloriae verae aspera est. 5. Iustitia regnōrum fundamentum. 6. Vitia sunt



morbī animōrum. 7. In oculīs animus habitat. 8. Errāre<sup>1</sup> humānum<sup>1</sup> est. 9. Arduum est mutāre natūrā suā. 10. Aliena vitia in<sup>2</sup> oculīs habēmus, propria a<sup>3</sup> tergō sunt.

11.

**O Perzijanih in Grkih.**

1. Stari Perzijani so bili bojevit narod. 2. Kraljestvo perzijansko je bilo širno. 3. Zakaj Perzijani so bili tudi gospodarji plodonosnega Egipta in mnogih grških otokov. 4. Znana je razkošnost bogatih Perzijanov. 5. Grkom so bile mnoge vojne s Perzijani. 6. Čete Perzijanov so bile velike, Grkov majhne; toda bojna (= vojne) sreča Grkov je bila ugodna. 7. Slava grških zmag je večna. 8. Grški pesniki preslavljajo zmage grškega naroda z mnogimi besedami.

**Tretja deklinacija.**

XVIII.

*Sōl.*

1. Sol calidus et igneus est. 2. Aurōra nuntia solis appellatur. 3. Solem splendidum poētae oculum mundi nominant. 4. Quantopere candōre<sup>1</sup> tuo<sup>2</sup> stellas superas, sol ignee! 5. Stellae interdiu solis radiis obscurantur. 6. Interdum autem luna solem splendidum obscurat. 7. Nimius solis calor hominibus et bestiis noxius est. 8. Populi antiqui solem adorabant deum.<sup>3</sup> 9. Soli albi equi dicāti erant. 10. Multae stellae sunt solēs.

XIX.

*Flōrēs.*

1. Varius est odor florum. 2. Florēs solem calidum amant. 3. Nam solis calōre colōrem pulchrum et odōrem iucundum habent. 4. Modicus aēris calor floribus non nocet. 5. Nimmii autem solis

XVII. <sup>1</sup> Infinitiv kot subjekt je vselej srednjega spola. — <sup>2</sup> Tukaj = «pred» (z orodn.). — <sup>3</sup> Tukaj = «za» (z orodn.).

XVIII. <sup>1</sup> Ablativus limitatiōnis (ablat. omejitve ali ozira) naznanja, s čim, po čem, v čem, na kaj se kaka lastnost omejuje, glede na kaj da kak povedek velja; slovenimo ga s predlogi, oziroma izrazi: v, po (z mestn.), z ozirom na -, glede na (kaj). — <sup>2</sup> V slovenščini zaimek tretje osebe! Zakaj? Gl. XLVIII. <sup>1</sup>! — <sup>3</sup> Gl. X<sup>1</sup> in sloveni predikatni akuzativ (*deum*) s pomočjo besedice kot (za) ali še lepše z izrazom: po božje!

ardōrēs pulchrum colōrem florum mutant. 6. Ros nocturnus floribus necessarius est. 7. Nam rore nocturno et modicis imbribus florēs recreantur. 8. Nimm autem imbrēs floribus teneris pernicioīsi sunt. 9. Florēs teneri, quantopere hominum oculos pulchris coloribus delectātis! 10. Bene puerōrum et puellārum vigor cum novo [flore], vita hominum cum cadūco flore comparātur.

12.

1. Bliščēce solnce razsvetljuje zemljo s svojo svetlobo. 2. Žarki ognjenega solnca potemnjujejo po dnevi zvezde. 3. Prehuda solnčna (= solnca) pripeka škoduje ljudem in živalim. 4. Pohleven dež in ponočna rosa okrepčata nežne poljske in vrtna (= polj in vrtov) cvetlice. 5. Boje cvetlic so različne. 6. Mnoge cvetlice imajo prijeten vonj. 7. Lepe cvetlice so krasile vrte bogatih Rimljanov. 8. Solnčna toplota je nežnim cvetlicam potrebna. 9. Nežne cvetlice, kako zelo razveseljujete človeka (plūr.) z lepo bojo in prijetnim vonjem! 10. Kako dobro prisposodbljajo pesniki človeško življenje z minljivimi cvetkami!

XX.

1. Musas poētae sorōrēs doctas appellant. 2. Homini magna similitūdō est cum deo. 3. Pulchri pectinēs sunt ornamentum mulierum. 4. Orīgō ratiōnis humānae divīna est. 5. Imaginēs pulchrae templa et aedificia antiquōrum ornābant. 6. Firma valetūdō homini magnum donum dei est. 7. Pueri et puellae mel flavum amant. 8. Fel multōrum hominum nigrum est. 9. In corpore infirmo saepe magnum animi robur est. 10. Hortum matris tuae magna florum multītūdō ornat.

XXI.

*Apollō.*

1. Nomen Apollinis est Graecum. 2. Nam parva Delus patria erat Apollinis. 3. Quare Apollō a poētis Delius vocabātur. 4. Graeci et Romāni Solem nominābant Apollinem. 5. Apollō non solum amicum solis numen, sed etiam poētārum deus erat. 6. Poētae clara Apollinis facinora artificiōsis carminibus celebrābant. 7. Apollō et Musae in poētārum operibus invocabantur. 8. Laurus Apollinī dicāta arbor erat. 9. Quare poētae clari iam antīquis temporibus<sup>1</sup> lauro coronabantur.

XXI. <sup>1</sup> Časovni ablativ (*ablativus temporis*) stoji na vprašanje kedaj? (brez predloga). Slovenimo ga s predlogi: v, na, o, ob, včasi tudi s časovnim genetivom ali akuzativom.

13.

1. *Boginja Diana je bila sestra Apolonova.* 2. *Kako zelo sta ljubila (pass.) Apolon in Diana [svojo] mater!* 3. *Dobri materi dolguješ mnoge dobrote, hudobni deček!* 4. *Ženske niso vselej boječe.* 5. *Zakaj so imenovali (pass.) pesniki Muze učene sestre?* 6. *Cloveku (genet.) je pamet svojska.* 7. *Cloveška pamet izvira (= ima svoj izvor) od boga.* 8. *Vonj rumenega medu je prijeten.* 9. *Umetelna dela pesnikov imenujemo pesni.* 10. *Lepe pesni razveseljujejo srca človeška (= ljudij).* 11. *Že v starih časih<sup>1</sup> so slavile pesni slavne čine božanstev in junakov (= mož).* 12. *Velika je moč človeškega duha.* 13. *V močnem telesu ne biva (= ni) vselej močen duh.* 14. *Pridnim učencem so znana imena mnogih rek.* 15. *Na vrtu tvoje sestre je velika množica rodovitnih dreves.*

XXII.

1. *Luna interdum claram solis lucem obscurat.* 2. *Lusciniae voce pulchrā hominēs delectant.* 3. *Clara sunt nomina multōrum dueum et artificum.* 4. *Natūrae, bonae ducī et magistrae, semper obtemperabāmus.* 5. *Longi agrōrum limitēs caespite denso tecti sunt.* 6. *Iusti principēs non vexant plebem miseram.* 7. *Aquilae amant altos arborum verticēs.* 8. *Arabum equi magnā celeritāte noti sunt.* 9. *Multae partēs urbis Romae magnificae erant.* 10. *Hieme frigidā noctēs longae sunt.* 11. *Magnum hiemis frigus molestum est.* 12. *Hieme aedificia nive albā tecta sunt.*

XXIII.

*Virtūs.*

1. *Vera virtūs rara est.* 2. *Magnus est honor virtūtis.* 3. *Virtūs mercēdem suam certam habet.* 4. *Laus et gloria digna mercēs virtūtis est.* 5. *Iustitia bene regīna virtūtum nominātur.* 6. *Variae virtūtēs genus humānum ornant.* 7. *Iudicis et regis virtūs est iustitia, militis fortitudō, discipuli diligentia.* 8. *Exemplis virōrum bonōrum adolescentēs ad virtūtem excitantur.* 9. *Historia est nuntia eximiārum virtūtum et magnōrum scelerum.* 10. *Non opibus virtūs, sed opēs virtūte parantur.*

14.

1. *Svetla (= jasna) luč solnčna potemni (pass.) zvezde.* 2. *Sodbe pravičnih sodnikov pomirijo duhove.* 3. *Pravičnost krasí ne le sodnika, ampak tudi kneza in kralja.* 4. *Slavna so dela grških umetnikov.*

5. Zemlja je majhen del sveta. 6. Velika je bila hrabrost rimskih vojakov. 7. S pravično hvalo vzbujajo vojskovodje vojake na (ad) hrabrost, učitelji [pa] učence na marljivost. 8. [Prosto] ljudstvo ljubi (pass.) pravične in dobre kneze. 9. Bedno je bilo življenje [prostega] ljudstva rimskega. 10. V velikih mestih je tudi velika množica bednih ljudi. 11. V mrzli zimi je zemlja z visokim snegom pokrita. 12. Prijateljstvo se ne pridobi z velikimi zakladi, ampak s čednostimi. 13. Goste ruše in mnoge cvetlice krase poljane.

XXIV.

1. Pedēs ciconiae longi sunt. 2. Alti montēs delectant viatōrēs. 3. Pretiōsi lapidēs corōnas regum ornant. 4. Pons lapideus est firmus. 5. In multis terris fontēs calidi sunt. 6. Hominēs opulenti parietēs pulchros pretiōsis imaginibus decorant. 7. Lupōrum dentēs acūti gregibus pernicioši sunt. 8. Lupi etiam magnos greges fugant. 9. Teneros florum calices ros nocturnus recreat. 10. Lac frigidum viatōrī fesso gratum est. 11. Clara sunt poēmata Homēri, poētae Graeci.

XXV.

*Corpus hūmānum.*

1. Caput, pectus, bracchia, pedēs sunt externae partēs corporis nostri. 2. Caput hūmānum magnam dignitātem habet. 3. Oculi sub fronte siti ornamenta sunt capitis. 4. Cor in mediā pectoris parte situm est. 5. In corde animus habitat. 6. Ignaviā corpus hebetātur, labōre firmātur. 7. Niiii tamen labōrēs bonae corporis valetudinī nocent. 8. Somnus corporī hūmāno necessarius est. 9. Multae voluptātēs animo et corporī perniciošae sunt. 10. Etiam in parvo corpore saepe magnus animus habitat. 11. Verum est proverbium: multa capita, multae sententiae.

15.

1. Azija je domovina dragocenih kamenov. 2. Noge popotnikov so pogosto utrujene. 3. Stene svetišč so često ukrašene z lepimi podobami. 4. Široke reke imajo dolge mostove. 5. Zobovi volkov so tudi veliki čredi pogubni. 6. Na visokih gorah so mnogi studenci. 7. Zlate čaše so dragocene. 8. Velika glava [še] ni znamenje velikega duha. 9. Črne oči in beli zobje so dika človeške glave. 10. Srce imenujejo učeni možje bivališče duše. 11. Kmetje okrepcavajo utrujene popotnike z mrzlim mlekom. 12. Lepe pesni Homerjeve razveseljujejo mladeniče in može.

XXVI.

1. Pauperum vita non sine voluptate est. 2. Etiam in paupere viro saepe est probus animus. 3. Servate beneficia memori animo! 4. Animum gratum et beneficii memorem amamus. 5. Multi homines beneficiorum immemores sunt. 6. Ars veterum poetarum mira est. 7. Parēs parium societatem amant; nam vetere proverbio<sup>1</sup> parēs cum paribus facillime congregantur. 8. Mundus est ingens templum dei. 9. Diligentēs discipuli a magistro praemiis donantur, negligentēs vituperantur. 10. Etiam velocēs bestiae saepe praeda lupi rapācis sunt.

XXVII.

*Hominēs.*

1. Hominēs ratiōnis et oratiōnis participēs sunt. 2. Fortūna hominum est anceps: prospera et adversa. 3. Multi hominēs sunt pauperēs, pauci divitēs. 4. Divitēs non semper felicēs, pauperēs non semper amīci divitum sunt. 5. Imparēs sunt morēs, imparia hominum studia. 6. Fallax est vita hominum, fallācēs hominum sententiae. 7. Hominēs grandaevi plerumque prudentēs et sapientēs sunt; quare hominibus grandaevīs reverentiam debēmus. 8. Iam apud antiquos magna erat reverentia capitis canī. 9. Hominēs grandaevi vetera<sup>1</sup> nimis laudant, nova<sup>1</sup> vituperant. 10. Hominēs, memorēs este proverbii: tempus est fugax!

16.

1. *Dvojljiva je sreča vojne.* 2. *Mnogi slavni možje so bili revni.* 3. *Živali niso deležne pameti in govora.* 4. *Učenec, bodi pomljiv begočega časa!* 5. *Zakladi bogatinov vzbujajo pogosto zavist revežev.* 6. *Telesne (= telesa) slasti so bežne.* 7. *Tudi reveži so včasi srečni.* 8. *V človeku, pomljivem dobrot, je dobro srce.* 9. *Zabave učenih in neolikanih ljudij niso jednake (= so nejednake).* 10. *Staro<sup>1</sup> se navadno hvali, novo<sup>1</sup> se pogosto graja.* 11. *Roparski volkovi so tudi hitrim konjem nevarni.* 12. *Narodi so često nepomljivi dobrot starih kraljev in knezov.*

XXVI. <sup>1</sup> Sloveni ta ablativ s predlogom po (in mestnikom)!

XXVII. <sup>1</sup> Tudi v srednjem spolu se rabijo latinski adjektivi in zaimki velikrat kot substantivi in to v pluralu, ako je misliti več rečij ali stvari. Sloveni se tak adjektiv ali zaimek s pridevnikom ali zaimkom v srednjem spolu *singularis* ali pa se adjektivu (zaimku) doda beseda: reč (stvar) v pluralu; n. pr.: *nova* — novo ali nove reči (stvari); *tua* — tvoje ali tvoje reči (stvari) i. t. d.

16. <sup>1</sup> Glej XXVII<sup>1</sup>!

## XXVIII.

1. Hieme spatium noctium longum est. 2. Verticēs altōrum montium etiam aestāte nive albā tecti sunt. 3. Roma regīna urbium et caput multārum gentium erat. 4. Aqua fontium calidōrum corporis valetudinem firmat. 5. Civitās Arpinatium parva erat. 6. Auctoritās optimatium iustōrum in civitatē magna est. 7. Romāni cum gente Samnitium cruentō, sed ancipiī proelio pugnābant. 8. Victoriae gloria saepe audācī consilio, non ingentī militum multitudine parātur. 9. A sapiente sapiens consilium expectāre debēmus. 10. Sapientem non terrent minacia verba regis. 11. Magna est auctoritās virōrum prudentium et sapientium. 12. Recentia vulnera sunt causa vehementium dolōrum. 13. Adulescentium virtus parentum laus et gloria est.

## 17.

1. Grki so bili učitelji lepih (= dobrih) umetnostij. 2. Veličastna so bila svetišča grških mest. 3. Izviri studencev in rek so pogosto na vrhovih visokih gora. 4. Krvave so bile vojne Rimljanov in Samničanov. 5. Mala občina arpinska (= Arpincev) je bila domovina slavnih mož. 6. Nesloga boljarov provzroči (= pripravi) državam pogosto velike nevarnosti. 7. Varljive so besede hudobnežev. 8. Sveti modrih mož mladeničem niso vselej všeč. 9. Pameten svēt dobrega prijatelja nas često reši (pass.) iz velikih nevarnostij. 10. Resnično<sup>1</sup> ni vselej novo, novo<sup>1</sup> ni vselej resnično. 11. Modrijana ne ustraši (pass.) preteča nevarnost. 12. Modrijan ne ljubi (pass.) zakladov, ampak modrost in krepost. 13. Pridni učenci razveseljujejo srca učiteljev in staršev. 14. Tudi velike črede so često plen roparskih volkov.

## XXIX.

## Civitās.

1. Societās hominum parī iure coniunctōrum civitās appellātur. 2. Civitātis participēs sunt civēs. 3. Civēs concordēs esse debent. 4. Concordia civium bonōrum pacem civitātis servat, discordia partium pestis civitātis est. 5. Discordēs enim civēs saepe ab hoste audācī vexantur et facillime superantur. 6. Interdum civibus pernicioša bella etiam cum civibus sunt. 7. Discordia civium et militum civitātī iam saepe causa ingentium cladum erat. 8. Nīmia quoque libertās plerumque certa cladēs magnārum civitātum est.

17. <sup>1</sup> Glej XXVII 1!

9. Concordēs civēs cum civibus non de divitiis, sed de virtūte certābunt. 10. Bonus civis non solum pecuniam, sed etiam vitam patriae donābit.<sup>1</sup> 11. Legēs ad<sup>2</sup> salutem civium necessariae sunt. 12. Probi civēs etiam sevēris legibus obtemperābunt. 13. Civium salus bono principī cara est. 14. Quare boni principēs a civibus amantur.

18.

1. Državljana imenujemo deležnika države. 2. Blaginja države je dobremu državljanu draga. 3. Dobri zakoni so trdna bramba državljanske (= državljanov) slobode. 4. Pravice državljanov morajo biti jednake. 5. Sloga je državljanom potrebna; zakaj sloga državljanov je državi vzrok blaginje. 6. Složnih državljanov ne bode premagal preteči sovražnik. 7. Nesložne državljane [pa] zapode (fut.) tudi majhne čete sovražnikov v beg. 8. Sovražnik pustoši (pass.) polja nesložnih državljanov. 9. Nesloga je bila že velikrat vzrok silnega poraza. 10. Bodite torej složni, državljani! 11. Nevarne in pogubne so vojne državljanov s sodržavljani. 12. Vojne pripravljajo vojakom slavne zmage in silne poraze. 13. Porazi vojakov so slobodi državljanov nevarni. 14. Hudobne in brezbožne državljane so imenovali Rimljani kugo domovine.

XXX.

**Mare.**

1. Caelum, terra, maria sunt opera dei. 2. Fluminibus ripae, marī ardua litora sunt. 3. In marī magnas et parvas navēs vidēmus. 4. Mercatōrēs enim industrii non solum terras péragrant, sed etiam cum nautis perītis trans maria navigant. 5. Mercatūra est quaestuōsa et grata, vectigalia autem mercatoribus et nautis molesta sunt. 6. In immenso marī ingens multitudō variōrum animalium est. 7. Rupēs maris profundi navibus periculōsae sunt. 8. Aqua marium salsa, sal amārus est. 9. In litoribus marium multae urbēs sitae sunt. 10. Temporibus antīquis maria plena erant velocium navium piratārum.

19.

1. Nebo je visoko, zemlja širna, morje [pa] neizmerno in globoko. 2. V morju in rekah so razne vrste živalij. 3. Živali niso deležne pameti in govora. 4. Tudi majhne živali so človeku včasih nadležne. 5. Na morju vidimo veliko množico ladij. 6. Morska (= morja) sol

XXIX. <sup>e fundariti</sup> <sup>1</sup> Dōnāre tukaj = žrtvovati! — <sup>2</sup> Necessārius ad... potreben za...!

je človeku potrebna. 7. Podjetni trgovci ljubijo dobiček donšajočo kupčijo; zato ladjajo [na] trdnih ladjah (ablat.) čez široko morje. 8. Nevihte in pečine globokega morja pripravljajo trgovcem in mornarjem velike nevarnosti. 9. Že starodavnim Grkom in Rimljanom so bila znana mnoga morja. 10. Preveliki davki so državljanom nadležni in škodujejo blaginji države.

XXXI.

*Militēs.*

1. Militēs fortēs praesidium sunt patriae. 2. Militēs saepe cum hostibus acrī certamine<sup>1</sup> pugnāre debent. 3. Probo et fortī militī mors pro patriā dulcis est. 4. Mors in fugā militī turpis, in victoriā gloriōsa est. 5. Non omnia militum vulnera signa honōris sunt. 6. Fortem et audācem militem dux amat et laudat. 7. Honor et gloria fortitudinem militum excitant; nam vetere proverbio immensum calcar est in gloriā. 8. Militēs victōrēs saepe crudēlēs sunt. 9. Prudens dux castra non in palustrī, sed salūbrī regiōne collocābit. 10. Castra plerumque in campo sub monte silvestrī sito collocantur. 11. Celera ducum consilia militibus saepe perniciōsa sunt.

20.

1. Vse živali ljubijo življenje. 2. Hrabrim vojakom je slava sladko plačilo. 3. Kruti zmagavec, bodi pomljiv nestalne (= steklene) usode človeške! 4. Vsaka napaka je sramotna. 5. Mnoge slasti so sladke, toda sramotne. 6. Oči orlov so bistre. 7. Mnoge živali ljubijo močvirnate kraje. 8. Pravični zakoni so državi koristni. 9. Hude so bile borbe Rimljanov in Samničanov. 10. [Pri] hitrem konju (dativ.) ostroge niso potrebne. 11. Voda močvirnatih krajev ni zdrava. 12. Vojskovodje se utabore navadno pod [kako] gozdnato goro v zdravem kraju.

XXXII.

*Grūs et sūs.*

1. Grus est avis palustris, sus animal terrestre et lutulentum. 2. Crura et colla gruum longa et tenuia sunt. 3. In regionibus septentrionalibus raro vidēmus gruēs. 4. Latae Asiae palūdēs autem gruibus sedēs gratae sunt. 5. Gruibus avidis ranae, sūbus lutulentis glandēs amārae cibus gratus sunt. 6. Romāni antīqui amābant membra gruis et carnem suum pinguium.

XXXI. <sup>1</sup> Sloveni ta ablativ s predlogom: v (in mestnikom)!



21.

1. Žrjav in štorcklja sta močvirni ptici, svinje [pa] lenive in na suhem živeče živali. 2. Močvirja in bregovi rek so žrjavom všečno stanišče (plūr.). 3. Žabe so plen požrešnih žrjavov, svinje pa ljubijo grenki želod (plūr.). 4. Rimljanom je bilo meso požrešnega žrjava in tolste svinje všečna jed. 5. Mnogi ljudje ne ljubijo mesa tolstih svinj.

XXXIII.

Reki.

1. Homo hominī deus, homo hominī lupus. 2. Honōrēs mutant morēs. 3. Tempora hominum morēs mutant. 4. Honōrēs magni interdum magna onera sunt. 5. Concordia est mater pacis, discordia belli. 6. Intemperantia medicōrum nutrix. 7. Inopia est inventrix artium. 8. In medio<sup>1</sup> virtūs. 9. Virtūī fortūna comes. 10. Fortēs fortūna adiuvat. 11. In vino veritās. 12. Pulvis et umbra sumus. 13. Habet suum venēnum blanda oratiō. 14. Ubi mel, ibi fel. 15. Impia sub dulcī melle venēna latent. 16. Stultitia excusatiōnem non habet. 17. Parsimonia magnum vectīgal. 18. Sus Minervam docet. 19. Omnia<sup>2</sup> praeclāra rara. 20. Ars longa, vita brevis.

22.

1. Skromnost je znak dobrega značaja. 2. Lakomnost je vzrok mnogih hudobij. 3. Razne vrste boleznij mučijo človeško telo. 4. Večna je slava Homerjevih pesnij. 5. Lenim ljudem je trud (plūr.) nadležen. 6. Poštenjaki imajo (esse z dat.) z ljudmi mir, z napakami vojno. 7. Učeni možje so prijatelji lepih (= dobrih) umetnostij. 8. Mrzla zima pripravlja dečkom mnoge zabave. 9. Vrhove visokih gora vidimo tudi po leti z belim snegom pokrite. 10. Domovina dolguje svojo rešitev hrabrim vojakom. 11. Gusarji so bili ladjam rimskih trgovcev nevarni. 12. V velikih mestih je tudi velika množica revnih ljudi. 13. Smrt in rane ne strašijo pogumnega vojaka. 14. Tudi zlate ostroge vzbujajo konju hude bolečine. 15. Stara vina so zdrava. 16. Močvirnati kraji niso zdravi. 17. Kraki močvirnih ptic so dolgi in tenki. 18. Pogosto se rešimo iz velikih nevarnostij z drznim in hitrim sklepom.

XXXIV.

Equus.

1. Equus est animal prudens et pulchrum. 2. Corpus equi tenerum, caput parvum, oculi nigri, pedēs alti sunt. 3. Color corporis varius est. 4. Multa sunt genera equōrum. 5. Equus agricolae

agrum arat et onera portat, equitem vectat hominisque voci paret. 6. Equitēs amant celerēs et alacrēs equos. 7. Arabum equi celeritāte et pulchritudine insignēs sunt. 8. Equi ignāvi calcārī acūto incitantur. 9. Multis gentibus lac et caro equōrum cibus gratus est.

23.

O Italiji.

1. Italija, lep in rodoviten polotok evropski, ima dolge obale. 2. Čudovita je lepota obal in mnogih pokrajin, čudovita boja morja. 3. Reke so kratke, toda često deroče. 4. Gosti lesovi so redkokedaj bivališča roparskih živalij. 5. Vzduh je topel in zdrav, mraz redek. 6. Prebivavci mest so vešči mnogim umetnostim (genet.), prebivavci obrežni (= obal) so drzni mornarji. 7. Glavno mesto italško je Rim. 8. Starodavni Rimljani so imeli (esse z dat.) dobre zakone. 9. Rimsko pravo je podstava našemu pravu.

Četrta deklinacija.

XXXV.

*Sēnsūs.*

1. Acres homini sensūs sunt. 2. Homo quinque sensūs habet: visum, audītum, odorātum, gustātum, tactum. 3. Sedes omnium sensuum caput est. 4. Aures instrumenta audītūs, oculi visūs sunt. 5. Oculi pictūris, aures cantū delectantur. 6. Visus oculōrum continuo obtūtū fatigātur, audituī autem vehemens sonitus noxius est. 7. Senectus sensuum vigōrem hebetat. 8. Multa animalia acribus sensibus praedita sunt. 9. Visū omnia animalia vultur superat.

XXXVI.

*Exercitus.*

1. Exercitus ex copiis terrestribus et navalibus vel classe compositus est. 2. Copiae terrestres ex peditātū et equitātū constant. 3. Classis autem coniuncta multitūdo navium militibus completārum appellātur. 4. Equitātus exercituī necessarius, sed in montibus et silvis parvo usū<sup>1</sup> est. 5. Pedites saepe hostium equitātum audāci

XXXVI. <sup>1</sup> Na vprašanje kakov? kakošen? stoji v latinščini pogosto substantiv s kakim atributom v ablativu brez predloga (*ablativus qualitatis*, ablat. kakovosti, lastnosti). Slovencu rabi zanj genetiv (kakovosti)

impetū fugant. 6. Equites non raro peditātūs impetum celerī cursū vitant. 7. Transitus latōrum fluminum<sup>2</sup> magno exercitūi difficilis est. 8. Exercitūs dux fortis et impavidus esse debet; nam insigni ducis exemplo milites ad virtūtem excitantur. 9. Sonitus tubae militibus Romānis signum pugnae fuit. 10. Consules Romāni non solum in pace summi magistrātūs, sed etiam in bello duces exercituum fuērunt. 11. Robur exercitūs Romāni in peditātū erat.

24.

1. Človek uri svoje čute z rabo. 2. Razsodki čutov so jasni in določni. 3. Sladko petje je ušesom vséčno, močen (= oster) zvok pa je čutom nadležén. 4. Mnoge slasti so čutom prijetne, duši [pa] pogubne. 5. Orel in jastreb imata bister vid. 6. Slepci (= slepi ljudje) so obdarjeni z ostrim sluhom in tipom. 7. Velika je bila hrabrost rimskih vojsk. 8. Pehota in konjeništvó sta bila dela rimskega vojstva. 9. Krepost oblastev in hrabrost vojsk sta temelja kraljestev. 10. Rimljani so poražali vojstva (= so pripravljali poraze vojstvom) sovražnikov z drznim napadom konjeništvá in hitrim tekom pehote. 11. Hrabri in izkušeni vojskovodje premagajo pretečega sovražnika tudi z najhnim vojstvom. 12. Narod mora pokoren biti gosposki, gosposka [pa] zakonom.

XXXVII.

1. Fructūs quereuum altārum temporibus antīquis cibus hominum erant. 2. In tuā manū, dux clare, victoria exercitūs nostri sita est. 3. In domibus magnificis divitum Romanōrum pulchrae porticiūs erant. 4. Genua opposita sunt poplitibus. 5. Senis genua imbecilla, genua viri fortis firma sunt. 6. Tamen etiam forti militi ante pugnam interdum genua labaut. 7. Brevis quies fessis militum genibus grata est. 8. Flexus genuum est signum reverentiae.

XXXVIII.

*Cornu.*

1. Varia est forma et magnitūdo cornuum, varius quoque usus vocabuli cornūs.<sup>1</sup> 2. Cervōrum cornua arborum ramis similia sunt; quare ramōsa nominantur. 3. Cervi cornua sua quotannis mutant.

brez predloga, včasí tudi sam adjektiv; n. pr. *vir māgnā sapientiā* — mož velike modrosti ali pa: premoder mož. — <sup>2</sup> Sloveni latinski genitiv s predlogom: črez (in akuzativom)!

XXXVIII. <sup>1</sup> V slovenščini nominativ!

4. Boves quoque cornibus armāti sunt. 5. Gentes regiōnum septentrionalium, acūto gelū notārum, urōrum cornibus<sup>2</sup> potābant. 6. Lunae cornua inflexa sunt. 7. Signa pugnae tubis et cornibus dantur. 8. Dextrum quoque et sinistrum latus exercitūs instructi cornu appellātur.

25.

1. V gozdih naše domovine so mnogi hrasti. 2. Hiše bogatinov so velike in visoke. 3. Veličastne hiše bogatih Rimljanov so bile ukrašene z lepimi stebreniki. 4. Zmaga ni vselej v roki vojskovodje, ampak često [v roki] slepe sreče. 5. V severnih krajih je navadno hud mraz. 6. Hud mraz je škodljiv novim cvetom jablanij in hrušk. 7. Mnoge živali so oborožene z rogovi. 8. Z zobom se bori volk, z rogom tur. 9. Visoki in vejati rogovi dičijo glave jelenov. 10. Goveji (= goveda) rogovi so ljudem razne koristi.<sup>1</sup> 11. Na levem in na desnem krilu rimskega vojstva je bil del konjenišva. 12. Kratek počitek je bil kolenom utrujenih vojakov prijeten.

## Peta deklinacija.

XXXIX.

*Fidēs.*

1. Fidēs bene fundamentum iustitiae nominātur. 2. Rara quidem sunt exempla verae fideī, praesertim in rēbus adversis. 3. Fortūna enim saepe fidem mutat. 4. Amīcum rēs secundae parant, (rēs) adversae probant. 5. In rē publicā Romānā fidēs servōrum non rara fuit. 6. Maiōrum quoque nostrōrum fidēs erga patriam et principem admirabilis erat et etiam nunc a rērum gestārum scriptoribus celebrātur. 7. Et merito; nam salus civitātis in concordia et fidē civium sita est. 8. Discordia et perfidia civium iam saepe causa perniciēi reī publicae fuit. 9. Proinde praestāte principi et patriae fidem!

XL.

*Spēs.*

1. Variae sunt spēs hominum. 2. Omnis spēs parentum in liberis, spēs reī publicae in exercitū et duce, spēs ducis exercitūs parvi saepe in stultitiā et segnitiē hostium est.<sup>1</sup> 3. Agricolam serēni

XXXVIII. <sup>2</sup> Sloveni ta lat. *ablātivus instrumenti* s predlogom: iz (in genet.)!

25. <sup>1</sup> Glej XXXVI <sup>1</sup>!

XL. <sup>1</sup> *Est in.. = stoji na...*

diēs autumnī laetā spē frugiferae messis complent. 4. Hominum miserōrum animos deus bonā spē vitae futūrae recreat. 5. In rēbus adversis spēs sola homines conservat. 6. Quare viri prudentes spem bonam etiam in rēbus adversis servant. 7. Homines stulti et impii autem in rēbus secundis leves sunt, in (rēbus) adversis despērant. 8. Saepe quidem spēs nostrae fallāces sunt. 9. Falsa enim rērum speciē interdum ad vanam spem excitāmur. 10. Sed tamen vetere proverbio: dum spirāmus, sperāmus.

26.

1. Dan je dnevu podoben. 2. Jutranja zarja je oznanjevavka novega dne. 3. Po zimi so noči dolge, dnevi kratki. 4. Nade kmetov so pogosto prazne. 5. Potrebne reči niso vselej prijetne. 6. Često je izvor velike reči majhen. 7. Blaginja občine je bila rimskim oblastnikom najvišji zakon. 8. Zvestoba prijateljev se izpriča v nesreči. 9. Pesniki hvalijo vzglade velike zvestobe v nesreči. 10. V prilizljivem govoru je le videz resnice in zvestobe. 11. Velike nasladnosti in prazne nade so pogosto vzrok (plūr.) pogube. 12. Sreča in nesreča nista vselej v naši roki. 13. Rimljani v nesreči niso obupavali, ampak so živeli (= bili) v nadi prihodnje zmage.

XLI.

Reki.

1. Stultitia est mater omnium malōrum. 2. Nulla habēmus<sup>1</sup> arma contra mortem. 3. Omne principium difficile. 4. Usus est magister linguae. 5. Usus est omnium rerum magister. 6. Longae regum sunt manūs. 7. Dies diem docet. 8. Summum ius summa saepe iniuria. 9. Litterārum radīces amārae, fructūs dulces sunt. 10. Vita brevis est, gloria sempiterna. 11. Principes mortāles, res publica aeterna. 12. Mors omni aetāti est commūnis. 13. Gaudia principum nostri sunt saepe dolōris. 14. Gaudia hominum levium brevia sunt. 15. Dos est magna parentum virtus. 16. Manus manum lavat. 17. Fides firmum vinculum amicitiae est. 18. Luxuria omnibus hominibus turpis est. 19. Aurum summa materies mali. 20. Celeria consilia plerumque non sunt tuta.

XLI. <sup>1</sup> Glagolski predikat in kopula se morata v slovenščini vselej zanikati, kedar je v stavku že jedna ali več nikalnic; n. pr.: *nē deus quidem omnibus placet* — niti bog vsem ne ugaja; *numquam sumus beātī* — nikoli nismo srečni. Latincu rabi samo jedna nikalnica, in slovenski «ne» se ne latini, če je v stavku že kaka zanikana beseda, kakršne so n. pr.: nihče, nič, nobeden, nikdar, nikjer, nikoli, nikamor i. dr.

27.

1. *Prebivavci evropski so bele boje.*<sup>1</sup> 2. *Jeziki starih narodov so učenim možem znani.* 3. *Dobri otroci so staršem vselej pokorni.* 4. *Složni otroci so veselje [svojih] staršev.* 5. *Pamet je vsem ljudem skupna.* 6. *Bitke vojevstvedne hkrabrosti*<sup>1</sup> *so navadno neodločene.* 7. *Glavi starčkovi dolgujejo mladeniči spoštovanje.* 8. *Jeseni so drevesa polna sadja.* 9. *Velika je bila veljava oblastnikov pri starih narodih.* 10. *Kolena hrabrega moža so trdna.* 11. *Rogovi so orožje mnogih živalij.* 12. *Slavci razveseljujejo srca človeška s sladkim petjem.* 13. *Naša usoda je v pravični roki božji.* 14. *Lene konje izpodbadamo z ostrimi ostrogami.* 15. *Slast naših čutov je pogosto poguba naših duš.*

## Stopnjevanje (comparatiō) pridevnikov.

XLII.

1. *Poētae Graecōrum clariōres sunt quam Romanōrum.* 2. *Aestāte dies longiōres sunt quam noctes.* 3. *Bella civilia plerumque perniciosiōra sunt quam externa.* 4. *Aurei calices pretiosiōres sunt quam argentei.* 5. *Vita malōrum hominum miserior est quam pauperum.* 6. *Pavo pulchrior est quam ceterae aves, sed non utilior.* 7. *Tigres rapaciōres et gregibus perniciosiōres sunt quam leōnes.* 8. *Nihil est veritātis luce*<sup>1</sup> *dulcius.* 9. *Nullum vitium taetrius est quam avaritia.* 10. *Graeci ferociōre et fortiōre animo erant quam Persae.* 11. *Senectus imbecillior est quam iuventus, sed prudentior.* 12. *In montibus aēr purior et salubrior est quam in planitie.* 13. *Aquilae acriōre visu praeditae sunt quam homines.* 14. *Famā*<sup>1</sup> *nihil est celerius.*

28.

1. *Novi davki so nadležniši ko stari.* 2. *Modrost je dragocenejša ko zlato.* 3. *Nič ni*<sup>1</sup> *lepše [ga] nego krepost.* 4. *Po zimi so dnevi krajši nego noči.* 5. *Dušne (= duše) bolezni so pogubniše ko telesne (= telesa).* 6. *Tvoji naklepi so jasniši od*<sup>2</sup> *luči.* 7. *V naših krajih so zime ostrejše (asper) nego v Italiji.* 8. *Grki so bili pametnejši in hrabrejši mimo*<sup>2</sup> *Perzijanov.* 9. *Nobeno zlo*<sup>1</sup> *ni jačje od zavisti.* 10. *Noben narod ni*<sup>1</sup> *bil*

27. <sup>1</sup> Glej XXXVI !

XLII. <sup>1</sup> *Quam* (ko, nego) pri komparativu se velikrat (zlasti v nikalnih stavkih) izpušča; zato pa se postavi substantiv (adjektiv ali pronomen), ki naj bi za členkom *quam* v nominativu ali akuzativu stal, v ablativ (*ablātivus comparatiōnis*, ablativ prispodabljanja). Ta ablativ stoji navadno pred komparativom. Slovenimo ga s predlogom od ali mimo (in genetivom); n. pr.: *equus taurō celerior est = equus est celerior quam taurus* — konj je hitrejši od (mimo) bika = konj je hitrejši ko bik.

28. <sup>1</sup> Gl. XLI ! — <sup>2</sup> Gl. XLII !

*drzniši nego neolikani Scitje. 11. Sramotniše od zlobne besede je zlobno dejanje. 12. Vid mnogih ljudij je ostrejši nego sluh. 13. Čista voda je bolj zdrava ko vino. 14. Luč je hitrejša nego zvok.*

## XLIII.

*Metalla.*

1. Notissima metalla sunt: ferrum, plumbum, argentum, aurum. 2. Argentum est levius quam aurum, aurum gravius quam plumbum. 3. Auro gravius nullum fere metallum est. 4. Aes Cyprium vile, plumbum vilius, ferrum vilissimum est. 5. Auro vilius est argentum; argentum enim auro crebrius est. 6. Ferrum non solum auro utilius, sed omnium metallōrum<sup>1</sup> utilissimum est. 7. Nam omnia fere arma et instrumenta nostra ferrea sunt. 8. Armis quidem ferreis multi homines vulnerantur et necantur; tamen ferro nocentius aurum est. 9. Nam ferocissimis et fortissimis gentibus saepe non ferrum, sed aurum perniciosum fuit. 10. Omnium enim cupiditatum<sup>1</sup> vehementissima auri sacra fames est.

## 29.

1. Dragoceno je srebro, dragocenejše zlato, najdragocenejše [pa] so čednosti. 2. Zlato je najtežje, železo najcenejše [izmed]<sup>1</sup> vseh kovin. 3. Mnogim ljudem je starost namoč<sup>2</sup> nadležna. 4. Dobri prijatelji so prav<sup>2</sup> redki. 5. Najtrdniša zaščita kraljev je zvestoba podanikov. 6. Vonj rož je jako prijeten. 7. Najhujše (= najjačje) so dušne boli. 8. Scitje so bili najsrčnejši in najhrabrejši sovražniki Perzijanov. 9. Po zimi so noči najdaljše, dnevi najkrajši. 10. Hiter je zvok, hitrejša luč, najhitrejši [pa] duh.

## XLIV.

*Animālia.*

1. Homini utilissima animalia sunt equus, bos, ovis. 2. Corpora animalium hominis corpori dissimillima sunt. 3. Forma enim hominis pulcherrima est et omnium animalium formam superat. 4. Omnium

XLIII. <sup>1</sup> Genetivus partitivus (delni genetiv), ki naznanja celoto, katere del je vladalni substantiv; ta genetiv stoji sosebnostno pri substantivih množine in mere, pri števnih, nekaterih zaimkih in pri adjektivih v komparativu in superlativu. Slovenimo ga tudi z genetivom, še rajši pa s predlogi: od, med, izmed, ali pa ga skladamo v vsem z besedo, od katere je zavisen; n. pr.: *nūlla bestiarum* — nobena izmed živalij, nobena žival.

29. <sup>1</sup> Gl. XLIII. <sup>1</sup>! — <sup>2</sup> Superlativ! Kedar naj slovenski superlativ ne znači lastnosti v največji, ampak le v prav veliki meri, tvori se s pozitivom in raznimi prislovi: jako, zelo, prav, silno, grozno, strašno, vrolo, močno, namoč, kaj, pre- i. dr.; n. pr.: *bellum perniciosissimum* — prav (jako, zelo, silno i. t. d.) pogubna vojna, kaj pogubna (prepogubna) vojna.

animalium simia homini simillima est. 5. Sensūs in homine acerrimi sunt; nonnulla tamen animalia acriōres sensūs habent quam homines. 6. Pulcherrima animalia non semper utilissima, humillima non semper innoxia sunt. 7. Cervus, animal pulcherrimum, crura gracillima habet et celeritāte celerrimos canes superat. 8. Fuga cervo gracillimis et celerrimis cruribus facillima est. 9. Prudentissimum omnium animalium elephantus, fidelissimum canis, velocissimum delphīnus, callidissimum vulpes habētur.<sup>1</sup> 10. Nocentissimis bestiis adnumerantur serpentes venenātae. 11. Lupi, animalia rapacia, canibus simillimi sunt. 12. Omnium equōrum celerissimi sunt Arabum equi. 13. Sed leo, rex bestiārum, celerrimis equis celerior est. 14. Leōnis voce homines et bestiae terrentur. 15. Leōnum venatiōnes periculosissimae et difficillimae sunt.

30.

1. Hudobni človek je vedno najbedniši. 2. Slobodna so dela človeška, slobodnejše besede, najslobodnejši [pa] duh. 3. Mnoge živali se odlikujejo (= so odlične) po kaj ostrih čutih. 4. Hitra je reka, hitrejši veter, najhitrejša [pa] luč. 5. Najlažja dela niso vselej najprijetniša, najtežja ne vselej najnadležniša. 6. Pravičnost in ljubezen sovražnikov se imata za<sup>1</sup> najlepši in najtežji čednosti. 7. Zidovje našega mesta je jako nizko. 8. Spanje je prav podobno smrti. 9. Otroci so staršem često prav podobni, često prav nepodobni. 10. Štokljje in žrjavi imajo prav vitke vratove in krake. 11. Stara vina so starčkom najbolj zdrava. 12. Najrevniši in najnižji ljudje niso vselej najnesrečniši. 13. Delavnega človeka tudi najtežje delo ne straši (pass.).

XLV.

*Graeci ante Trōiam.*

1. Cruenta Graecōrum et Troianōrum certamina carminibus Homēri, clarissimi Graecōrum poētae, celebrantur. 2. Graecis plūres<sup>1</sup> quidem duces<sup>1</sup> erant; sed summum imperium administrābat rex Agamemnon. 3. Nam imperium plūrium in bello perniciōsum est. 4. Pulcherrimus vir in exercitu Graeco Achilles, taeterrimus Thersites ab

XLIV. <sup>1</sup> Glagol *habere* v pomenu: «imeti (smatrati) koga za kaj» se sklada ravno tako kakor glagoli: *nōmināre, appellāre* i. dr.; gl. XI<sup>1</sup>!

30. <sup>1</sup> Primeri XLIV<sup>1</sup> in stavek 9.!

XLV. <sup>1</sup> V slovensčini mora stati latinski subjekt zaradi nesklanljivega komparativa «več» v genetivu, glagolski predikat pa v singularu srednjega spola; torej: *plūrēs ducēs erant* — več vodnikov je bilo. — S subjektom stoji seveda tudi predikatni adjektiv v genetivu: *plūrēs Graeci insignēs erant* — več Grkov je bilo odličnih (= več Grkov se je odlikovalo).



Homēro appellātur. 5. Pēior homo quam Thersītes non erat in castris Graecōrum. 6. Thersītes enim homo minimo quidem ingenio, sed non minōre malitiā quam ignaviā erat. 7. Quare apud omnes Graecōrum duces in māiōre odio fuit quam pessimus hostis. 8. Calliditate ceteros superābat Ulixes. 9. Et natu māximus et prudentissimus et eloquentissimus erat Nestor. 10. Nestoris oratio ab Homero melle dulcior appellātur. 11. Nestor Graecis in rebus adversis semper optimus consultor fuit. 12. Consilio Nestoris, imbecilli senis, obtemperābat etiam Agamemnon, summus omnium Graecōrum imperātor, memor verae sententiae: in plūrimis rebus prudentia melior est quam robur. 13. Corporis quidem robore plūres Graeci<sup>1</sup> insignes erant; robustissimum autem Homērus Aiācem appellat. 14. Aiāci enim etiam māximum et gravissimum lapidem adlevāre facile erat.

31.

1. Zemlja je manjša ko solnce. 2. Zvezde so skoro vse večje ko zemlja. 3. Mir je boljši od vojne. 4. Sramotno življenje je slabše nego smrt. 5. Vaja je najboljša učiteljica.<sup>1</sup> 6. Najmanjša drevesa so v severnih krajih. 7. Največja na kopnem živeča žival je slon. 8. Slon ima prav majhne oči, toda prav velika ušesa. 9. Sovražnik je najslabši svetovavec. 10. Jezik rani več<sup>2</sup> ljudi<sup>2</sup> ko železo. 11. Največ<sup>2</sup> rek<sup>2</sup> je po zimi manjših<sup>3</sup> ko po leti. 12. Največje in najboljše dobrote dolgujemo staršem in učiteljem.

XLVI.

1. Nihil magis dubium est quam hora mortis. 2. Nihil moribus puerōrum magis noxium est quam malae societātes. 3. Res maximē exigua suam saepe habet difficultātem. 4. Amor inimicōrum res est maximē ardua. 5. Sapientissimi non semper maximē idonei sunt ad<sup>1</sup> negotia. 6. Nihil homini magis necessarium est quam homo. 7. Res maximē dubia saepe prosperrimum exitum habet. 8. Etiam maximē egregiōrum virōrum iudicia erroribus obnoxia sunt. 9. Hominibus maximē piis deus maximē propitius est. 10. Antiquissimārum gentium orīgo viris doctis ignōta est. 11. Ad<sup>1</sup> multas res libri veterum scriptōrum perutiles sunt. 12. Serpentibus praelonga et tenuissima lingua est.

31. <sup>1</sup> Ne: *magistra*, ampak . . ? — <sup>2</sup> V latinščini stoji substantiv s svojim atributom (*plūrēs*, *plūrimā*) v istem sklonu; prim. XLV, stavek 2. in 12. ! — <sup>3</sup> V latinščini se mora predikat ravnati po svojem (latin.) subjektu; sloveni torej ta stavek tako, kakor da bi se glasil: premnoge reke so . . . manjše ! Prim. XLV, stavek 13. in § XLIX !<sup>1</sup>

XLVI. <sup>1</sup> *Ad* tukaj = za (z akuzat.).

32.

1. Nič ni bolj dvomnega (= dvomno) ko prihodnji čas. 2. Dnevi so pripravniši za delo ko noči. 3. Mnoge nade človeške so zelo dvomne. 4. Najpotrebniše reči niso najredkejše. 5. Boje cvetlic so zelo različne. 6. Po pravici imenujemo vajo najizvrstnišo učiteljico. 7. Mladost je za napore pripravniša ko starost. 8. Mnogim ljudem ni bilo nič bolj škodljivo nego zavist [njihovih] sovražnikov. 9. V starejših časih so bili ljudje bolj pobožni nego v naši dobi. 10. V najstarejših časih je bilo rimsko zemljišče prav majčkeno. 11. Za premnoge reči je desnica (desna roka) bolj pripravna nego levica (= leva).

Adverbia.

XLVII.

1. Nonnullae aves altē volant. 2. Certē omnes probi beāti sunt. 3. Memoriam patris piē servāvimus.<sup>1</sup> 4. Multi scriptōres antīqui egregiē et doctē de animi immortalitāte disputāvērunt. 5. Deus bene sapienterque mundum gubernat. 6. Liberaliter pauperes adiuvāmus. 7. Samnītes acriter et constanter, sed male<sup>2</sup> cum Romānis pugnāvērunt. 8. Difficillimē medici animi morbos sanant. 9. Diligentissimē viri docti multas natūrae leges investigāvērunt. 10. Rarissimē mercatōres ad Britannos commeābant. 11. Facile hominēs ursum, difficulter lupum, difficillimē leōnem domant. 12. Luscinae dulcius cantant quam alaudae. 13. Canis timidus vehementius latrat quam mordet. 14. Senex rarō sententiam mutat.

33.

1. Pravičnost je gotovo največja in najboljša čednost sodnikov. 2. Hvaležno ste ohranili spomin staršev. 3. Orli letajo prav visoko, nekatere ptice pa prav nizko. 4. Hrabre vojake poveljnik zelo (= posebno) hvali, bojazljive [pa] hudo (= jako) kara. 5. Prav natančno izpolnjujejo (= ohranjujejo) sodniki zakone. 6. Hrabro so se borili Scitje, hrabreje Rimljani, najhrabreje Grki. 7. Sovražniki so se bojevali hudo in vztrajno, vendar so bili naši vojaki zmagavci. 8. Grki so se borili s Perzijani srečno (= dobro), z Rimljani nesrečno (= slabo). 9. Dobro in pametno so upravljali mnogi konzuli rimsko državo. 10. Lahko ukroti človek opico, težko leva, najtežje tigra. 11. Redko so zahajali rimski trgovci k Scitom. 12. Telesne bolezni ozdravijo zdravniki lažje in hitreje nego dušne.

XLVII. <sup>1</sup> O rabi latinskega perfekta gl. lat. slovnice § 301.! — <sup>2</sup> Tukaj = s slabim uspehom = nesrečno.

## Numerālia.

### XLVIII.

#### *Amicitia.*

1. Amicitia est consensus et societas consiliōrum et voluntātum. 2. Amīci enim quasi ūnus animus in duōbus corporibus sunt. 3. In amicitia plus valet similitūdo morum quam affinitas. 4. Veterrimae amicitiae, ut vina vetera, iucundissimae sunt. 5. Homini, animanti infirmo, nihil magis necessarium est<sup>1</sup> quam amicitia. 6. Nam vires duōrum vel trium semper maiōres sunt quam ūnius. 7. Multa opera ūnī homini difficilia, duōbus vel tribus facilia sunt. 8. In rebus adversis ūnus amīcus maximis divitiis melior est. 9. Saepe enim salutem nostram<sup>2</sup> ūnī amīco, non divitiis debēmus. 10. Sed paucissimi amīci fidi sunt. 11. Plerumque, dum felices sumus, multos amīcos numerāmus, in rebus adversis soli sumus. 12. Permulti enim amīci adulatōres tantum, non veri amīci sunt. 13. Itaque non mirum est, si ex omnibus saeculis vix tria vel quattuor paria amicōrum nominantur.

### XLIX.

#### *Dē bellis Persicis.*

##### 1.

1. Quadrāgintā quīnque<sup>1</sup> annos<sup>2</sup> Graeci cum Persis pro libertate suā acerrime dimicābant. 2. Omnium clarissimae trēs Graecōrum pugnae cum Persis sunt: duae terrestres (in campo Marathonio et

---

XLVIII. <sup>1</sup> Gl. XLI<sup>11</sup> — <sup>2</sup> V slovenščini rabi zaimek svoj 3! Zaimka svoj 3 in se(be), s(eb)i, se(be) služita namreč slovenščini tudi za prvo in drugo osebo, pa le, kedar se nanašata na subjekt istega stavka, v katerem se nahajata; n. pr.: (tū) salutem tuam debēs — ti dolguješ svojo rešitev; (nōs) fortunā nostrā nōn contenti sumus — mi s svojo usodo nismo zadovoljni.

XLIX. 1.<sup>1</sup> Latinski glavni števnik (izvzemši *mīlia*) se ne vežejo z genitivom kakor slovenski (stoječi v nominativu ali akuzativu) od pet dalje, marveč se mora beseda, ki stoji v slovenščini v genetivu, skladati s števnikom v sklonu; ako stoji števnik v nominativu, mora stati predikat v pluralu ter se ravnati po svojem subjektu v spolu in osebi; n. pr.: deset vojakov je bilo hrabrih — *decem milites fortēs fuērunt*; deset vojakov se je bojevalo — *decem milites pūgnābant*. Isto velja tudi za *quot* (koliko), *tot* (toliko), *aliquot* (nekaj) in *multus* (v pozitivu, komparativu in superlativu); n. pr.: mnogo (več, največ) vojakov je bilo hrabrih — *multī (plūrēs, plūrimī) milites fortēs fuērunt*; mnogo (več, največ) vojakov se je bojevalo — *multī (plūrēs, plūrimī) milites pūgnābant*. — <sup>2</sup> Akuzativ brez predloga stoji v latinščini na

ad Thermopylas), ūna navālis (in sinu Salaminio). 3. Campus Marathonius est<sup>3</sup> ab Athēnis circiter decem mīlia passuum. 4. Ibi quadringentis<sup>4</sup> nōnāgintā ante Christum natum annis<sup>4</sup> novem mīlia Atheniensium et mille Plataeenses<sup>1</sup> centum mīlia Persārum fugāvērunt. 5. Nihil nobilius est quam pugna Marathonica; nam numquam minor exercitus maiōres copias superāvit. 6. Decem annis<sup>4</sup> post Xerxes, rex Persārum, trīgintā annos natus, cum ingentibus copiis Graeciae appropinquābat. 7. Erant enim in exercitu Persārum decies centēna sēscenta et vīginti mīlia peditum, octōgintā mīlia equitum, naves longae mille ducentae et septem, onerariārum (navium) tria mīlia.

2.

1. Tum Leonidas, rex Lacedaemoniōrum, cum trecentis civibus, septingentis Thespiensibus quadringentisque Thebānis defensābat Thermopylas. 2. Thermopylae sunt angustiae vix sexāgintā passūs vel trecentos pedes latae et in Oetā monte in Thessaliā sitae. 3. Ibi Graeci cum decies centēnis mīlibus hostium fortissime dimicābant et ad ūnum<sup>1</sup> omnes praeter Thebānos animam efflavērunt. 4. Ambābus pugnis Graeci nomen suum immortalitāti commendavērunt. 5. In sinu denique Salaminio trecentae et septuāgintā quīnque Graecōrum naves cum septuāgintā mīlibus militum oppositae erant Persārum navibus septingentis quīnquāgintā et militum mīlibus centum et quīnquāgintā. 6. Ibi quoque Graeci acri certamine praeclāram, sed cruentam victoriam ab hostibus reportavērunt. 7. Quot annos post pugnam Marathoniam numerāmus?

vprašanja: koliko visok — globok — širok — debel — dolg, kako daleč, koliko časa, koliko (let) star ter naznanja raztezanje v prostoru in času. V takem skladu je *pēs* = črevelj, star pa: *nātus* 3 (nikdar: *vetus* ali *antiquus*). — <sup>3</sup> Dostavi v slovenščini: oddaljen 3! — <sup>4</sup> Ablativ pred komparativom ali besedami s komparativnim pomenom (*ante* — pred, preje, *post* — po, potem, poznej<sup>e</sup>) naznanja tudi, za koliko se prideva kaka lastnost jednemu predmetu v večji ali manjši meri nego drugemu (*ablātīvus mēnsūrae*, ablativ mere); sloveni se večjidel z akuzativom brez predloga, redkeje s predlogom za (in akuzativom), češče pa zadostuje adverb ali adjektiv v srednjem spolu singul.; n. pr.: *centum annīs post (ante) Christum nātum* — (za) 100 let po Kr. rojstvu (pred Kr. rojstvom); *ducentīs annīs ante (post)* — 200 let prej (pozneje); *sōl multō māior est quam terra* — solnce je (za) mnogo (je dokaj) večje nego zemlja.

XLIX. 2. <sup>1</sup> *Ad ūnum omnēs* = vsi do zadnjega.

1. Človek ima jedno glavo, toda dve roki, dve nogi. 2. V nevarnem položaju (= v dvomnih rečeh) je poveljstvo jednega bolje nego dveh ali treh. 3. Na obeh nogah sta dve koleni. 4. Tri reči so človeku zelo potrebne: vera, upanje, ljubezen. 5. Slon je 12 ali 14 črevljev<sup>1</sup> visok.<sup>2</sup> 6. Tvoj oče je 59 let star.<sup>2</sup> 7. Človek 70 let je starček. 8. Stoletje je doba sto let. 9. Leto imenujemo dobo 365 ali 366 dnij, dan [pa] dobo 24 ur. 10. Leto ima 8766 ur. 11. Rimljani so se bojevali 200<sup>1</sup> let<sup>2</sup> v Hispaniji. 12. Slavna je bila smrt 300 Lacedemoncev pri Termopilah. 13. Rimski narod je bil pod 7 kralji 244 let.<sup>2</sup> 14. Svetišče Diane efsške je bilo 425 črevljev<sup>1</sup> dolgo,<sup>2</sup> 225 črevljev<sup>1</sup> široko.<sup>2</sup> 15. Tisoč konjenikov in 22.000 pešcev je zagnalo 30.000 sovražnikov v beg. 16. Koliko let<sup>1</sup> štejemo po Kristovem rojstvu?

L.

*Septem rēgēs Rōmānī.*

1. Urbem Romam Romulus et Remus pastōres fundavērunt annos nati XVIII. 2. Prīmus urbis Romae annus fuit ante Christum natum septingentesimus quīnquāgesimus quartus. 3. Civitātem Rōmānam initio per CCL fere annos reges administrābant. 4. Septem fuērunt reges Rōmāni: prīmus fuit Romulus, secundus Numa Pompilius, tertius Tullus Hostilius, quartus Ancus Marcius, quintus Tarquinius Priscus, sextus Servius Tullius, septimus et ultimus Tarquinius Superbus. 5. Regnavērunt autem: Romulus annos XXXVII: ab anno ante Christum natum septingentesimo quīnquāgesimo quarto usque ad annum septingentesimum septimum decimum; Numa Pompilius annos XLIV: ab anno a. Chr. n. septingentesimo septimo decimo usque ad annum sēscentesimum alterum et septuāgesimum; Tullus Hostilius annos XXXII: ab anno a. Chr. n. sēscentesimo altero et septuāgesimo usque ad annum sēscentesimum quadrāgesimum; Ancus Marcius annos XXIV: ab anno a. Chr. n. sēscentesimo quadrāgesimo usque ad annum sēscentesimum sextum decimum; Tarquinius Priscus annos XXXVIII: ab anno a. Chr. n. sēscentesimo sexto decimo usque ad annum quīngentesimum duodeoctōgesimum; Servius Tullius annos XLIV: ab anno a. Chr. n. quīngentesimo duodeoctōgesimo usque ad annum quīngentesimum quartum et trīcesimum; Tarquinius Superbus annos XXIV: ab anno quīngentesimo quarto et trīcesimo usque ad

34. <sup>1</sup> Gl. XLIX, 1.<sup>1</sup> — <sup>2</sup> Gl. XLIX, 1.<sup>2</sup>

annum a. Chr. n. quīngentesimum decimum vel annum urbis conditae ducentessimū quadragesimum quartum. 6. Quotum ab urbe conditā annum numerāmus?

*Quoto anno je [pa] valum 35. valum es?*

1. Izvrstni so bili zakoni Nume Pompilija, drugega kralja rimskega. 2. Sinova Anka Marcija sta kruto usmrtila Tarkvinija Priska, petega kralja rimskega, v 38. letu [njegovega] kraljevanja. 3. Jeden izmed najslavnejših konzulov rimskih je rojen l. 106. pred Kristovim rojstvom. 4. Ura je 24. del dneva, dan [pa] 365. del leta. 5. Leta 490. pred Kr. r. so se Grki prav hrabro borili s Perzijani na maratonskem polju. 6. Leto 244. po ustanovitvi mesta rimskega je bilo 510. leto pred Kr. r. 7. Tvoj oče je rojen l. 1829. 8. Četrta del zemlje je prebivavcem evropskim znan od l. 1492. po Kr. r. 9. Leta 1897. po Kr. r. je bilo v našem mestu 30.000 prebivavcev. 10. Obkorej (= kolika ura) je? Ura je deseta. 11. [V] treh krvavih vojnah so premagali Rimljani Samničane: l. 448. pred Kr. r. ali l. 306. po ustanovitvi rimskega mesta, l. 290. pred Kr. r. ali l. 464. po ustanovitvi rimskega mesta [in] l. 82. pred Kr. r. ali l. 672. po ustanovitvi rimskega mesta.

## Prōnōmina.

### LI.

1. Si tū vales, bene est: ego valeo. 2. Tam mihi mea vita quam tua tibi cara est. 3. Mē delectat vita rustica, urbāna vita vōbīs placet. 4. Patria mihi vitā meā multo<sup>1</sup> carior est. 5. Patria omnium nostrum commūnis mater est. 6. Maiōres nostri suā manu sibi cibum parābant. 7. Melior pars nostrī non est corpus, sed animus. 8. Pauci homines sorte suā contenti sunt. 9. Nemo nostrum sine vitio est. 10. Parentes magis memores sunt nostrī quam suī; nōs magis amant quam sē. 11. Sapiens omnia sua sēcum portat. 12. Dominus est nōbīscum, si pii sumus.

### 36.

1. Jaz delam, ti [pa] poješ. 2. Slabe tovarišije ti najbolj škodujejo, o prijatelj! 3. Nam naše življenje ni manj drago ko vam vaše. 4. Redkokedaj je človek s svojo usodo zadovoljen. 5. Domovina je nam vsem mnogo<sup>1</sup> dražja nego naše življenje. 6. Z nezmernostjo škodujemo sebi.<sup>2</sup> 7. Mnogi [izmed] nas se vas spominjajo (= so vas pomneči).

LI. <sup>1</sup> Gl. XLIX <sup>1</sup>

36. <sup>1</sup> Gl. XLIX <sup>1</sup> — <sup>2</sup> Gl. XLVIII <sup>1</sup> in lat. slovn. § 97. 3!

8. Slabejši naš (= nas, genet.) del je smrten. 9. Življenje vas vseh je nastavljeno mnogim nevarnostim. 10. Matere so vas bolj pomneče nego sebe, vas bolj ljubijo ko sebe. 11. Bog je s teboj, ako si pobožen. 12. Vam je domovina z nami skupna.

LII.

1. Deus omnem hunc mundum gubernat. 2. Saepe ab his laudāmur, ab illis vituperāmur. 3. In hac vitā nemo nostrum semper felix est. 4. Illi mendāci homini fidem non habēmus. 5. Haec tam magna pericula prudenter vitavisti. 6. Homines nunc hoc amant, nunc illud; nunc huic stultitiae obnoxii sunt, nunc illi. 7. Vitāte societātem hōrum hominum malōrum! 8. Melior est certa pax quam incerta victoria; haec in dei manu est, illa in tuā. 9. Cicero et Demosthenes clarissimi antiquitātis oratōres fuērunt; hūius patria erat Graecia, illius Italia. 10. Ignavia corpus hebetat, labor firmat; illa matūram senectūtem, hic longam adulescentiam praebet.

LIII.

*Accipiter et columbae.*

Columbae a vulture perpetuō vexabantur. Itaque acciptrem ad sē invitavērunt et eum oravērunt: Prohibē illum inimicum nostrum a nōbis! Accipiter eārum voluntāti libenter obtemperāvit eāsque vulturis insidiis<sup>1</sup> liberāvit. Hic enim eius<sup>2</sup> metu columbas vitābat. Sed id accipitris praesidium columbis maximae calamitāti<sup>3</sup> fuit. Nam is mox uno die eārum plures trucidāvit quam vultur longo temporis spatio.

37.

1. Ta vina so slajša od onih. 2. V teh knjigah so mnoge (in) lepe misli modrih mož. 3. Vsi poštenjaki se izogibljejo tovarišije onih hudobnih ljudi. 4. Človek je deležen pameti in govora; [v] teh prednostih (ablāt.) prekaša vse živali. 5. Delo je koristniše od lenobe; z onim krepimo telo, s to [pa je] slabimo. 6. Onega revnega moža smo obdarili z obleko in denarjem. 7. Starši ljubijo svoje otroke; njih blaginja jim je največje veselje. 8. Poslušen (bodi) in hvaležen bodi staršem; zakaj njim dolguješ največ dobrot. 9. Ne prijajo nam vse slasti;

LIII <sup>1</sup> Ablat. ločenja; gl. XIII <sup>11</sup> — <sup>2</sup> Sloveni ta objektovni genet. s predlogom: na (in akuzat.): *eius metū* = iz strahu nanj (= iz strahu pred njim). — <sup>3</sup> *Esse* z dvojnim dativom v pomenu slovenskega: biti-, služiti komu v (za) kaj, zaznamuje namen ali učinek; prim. lat. slovn. § 226.!

premnoge izmed njih škodujejo duši in telesu človeškemu. 10. Največja (= najvišja) je bila veljava Agamemnova in Ahilova v grškem vojstvu; slava njiju junaštva je bila izvenredna (= posebna).

LIV.

Reki.

1. Fortes adiuvat ipse deus. 2. Opera dei vidēmus, eum ipsum non vidēmus. 3. Imāgo dei eadem est et in tē et in pauperrimo homine. 4. Non omnia eīdem deus dat. 5. Sibi ipsa virtus semper est pulcherrima merces. 6. Omne animal sē ipsum amat et curam suī ipsius habet. 7. Non omnibus idem decōrum. 8. Non omnibus hominibus eadem placent. 9. Non eadem res omnibus sunt honestae et turpes. 10. Senectus ipsa morbus. 11. Piger sibi ipse obstat. 12. Impium est istud:<sup>1</sup> ego ipse mihi proximus sum. 13. Eōrundem hominum studia variis temporibus non eadem sunt.

38.

1. Lenuhi so sami sebi nadležni. 2. Cvetlicam ni vedno ta ista boja. 3. Vzrok te [tvoje] revščine je tvoja lenoba. 4. Čednost samo bolj ljubimo ko slavo čednosti. 5. Jaz in ti sva v tej istej občini rojena. 6. Ta vzgled kreposti tvoje mi je v<sup>1</sup> veliko veselje. 7. Tem istim ljudem niso vselej te iste navade. 8. Otroci teh istih staršev so si včasih prav nepodobni. 9. Ta [tvoja] jeza nas ne straši (pass.). 10. Moja sestra in njena prijateljica sta tistega dne rojeni. 11. Domočina nam je dražja nego mi samim sebi. 12. Državljeni te iste države so pokorni tem istim zakonom in gosposkam; njim so ta ista prava, ta ista sodišča (= sodbe).

LV.

1. Beātus est is, quī suā sorte contentus est. 2. Eum omnes amant, cūius<sup>1</sup> virtus omnibus utilis est. 3. Id optimum est, quod est rectissimum. 4. Non pauper est is, cui satis est, quod habet. 5. Ea est iucundissima amicitia, quam similitūdo morum adiuvat. 6. Iura paria debent esse eōrum, quī sunt cives in eādem re publicā. 7. Quibus leges et iura communia sunt, hī sunt cives eiusdem civitātis. 8. Flores, quōrum odor est suavissimus, sunt rosae et violae. 9. Sunt animalia, quae oculis non vidēmus. 10. Ferrum, ex quō utilissima instrumenta parāmus, auro vilius est. 11. Diānae Ephesiae templum eādem nocte deflagrāvit, quā Alexander Magnus, rex Macedonum, natus est. 12. Laudāmus etiam ea,<sup>2</sup> quae<sup>2</sup> optimis proxima sunt. 13. Mors, quācum

LIV. <sup>1</sup> Dostavi: *verbum ali dictum* (beseda)!

38. <sup>1</sup> Gl. LIII<sup>3</sup>!

LV. <sup>1</sup> Relativni zaimki se vjemajo v spolu in številu z imenom, na katero se nanašajo, sklon pa jim določuje njihov predikat. — <sup>2</sup> Gl. XXVII<sup>1</sup>!



somnus magnam similitudinem habet, non est terribilis iis, qui vitiis liberi sunt. 14. Innumerabiles sunt gentes, quibuscum Romani dimicaverunt.

LVI.

*Equus et asinus.*

Asinus sarcinis onustus equum oravit: Leva me, quem sarcinae nimis gravant, oneris parte! Sed equus superbus comiti auxilium suum recusavit. Non multo post asinus labore defatigatus in via animam efflavit. Tum is, qui eos agitabat, omnibus sarcinis, quas asinus portaverat, et insuper pelle asini mortui equum oneravit. Sero igitur hic, qui comiti auxilium recusaverat, superbiam suam deploravit.

39.

1. Dober ni tisti,<sup>1</sup> ki je boljši od najslabših. 2. Bog je [tisti], kateremu vse<sup>2</sup> dolgujemo. 3. Mnogi to<sup>1</sup> grajajo, kar mi hvalimo. 4. Knjiga, ki jo (= katero) imaš v rokah, je tebi zelo koristna. 5. Ta ti je najboljši prijatelj, katerega pomoč ti je v nesreči gotova. 6. Cicerona, ki je bil državo rešil, so imenovali Rimljani očeta domovine. 7. Blažja (= lažja) je starost onih, katere mladina ljubi. 8. Najboljše so tiste države, katerih zakoni so najboljši. 9. Prav malo je rek v tistih krajih, v katerih redkokedaj dežuje (= v katerih je dež [plūr.] redek). 10. Nič ni večno izmed tega,<sup>2</sup> kar<sup>2</sup> vidimo. 11. Čednost ljubimo tudi v onem človeku, s katerim nam ni nič skupnega (= skupno). 12. Rimski narod je premagal skoro vse rodove, s katerimi se je bil bojeval.

LVII.

*Colloquium inter Albīnum et Paullum.*

Albīnus: Quis verus amicus est? Paullus: Qui in rebus adversis te iuvat. — A.: Quae amicitia iucundissima est? P.: Quam similitudo morum adiuvat. — A.: Quem virum bonum appellamus? P.: Qui nemini nocet. — A.: Cuius vita vere beata est? P.: Eius, qui sua sorte contentus et virtutis particeps est. — A.: Cui maximae divitiae sunt? P.: Qui eas non desiderat. — A.: Quod vitium creberrimum est? P.: Animus ingratus. — A.: Quae vitia discipuli maxime vitare debent? P.: Ignaviam et mendacium. — A.: Cui mendax maxime nocet? P.: Sibi ipsi. — A.: Quid est pessimum malum? P.: Bellum. — A.: Quid in bellis perniciosissimum est? P.: Imperium plurimum. — A.: Quas civitates optimas appellas?

39. <sup>1</sup> Ta, tisti pred relativnim zaimkom se latini navadno z *is, ea, id*; včas se pa tudi ne preloži. — <sup>2</sup> V lat. plural! Prim. XXVII<sup>1</sup>!

P.: Quārum leges optimae sunt. — A.: Quibus magistratibus cives libenter parent? P.: Quōrum imperia iusta sunt. — A.: Quī vir fuit Socrates? P.: Omnium Graecōrum sapientissimus. — A.: Tarquinius Priscus et Tarquinius Superbus reges Romanōrum erant. Utrius fama melior est? Utrī Romāni maiōrem fidem praestābant? P.: Tarquini Prisci fama melior est eumque Romāni magis amābant. — A.: Quālis est animus? P.: Ignōro.

40.

*Pavel: Kateri človek je bogu najpodobniši? Albin: Najboljši, — P.: Katera zmaga je najtežja? A.: Samega sebe premagati. — P.: Katera napaka je najsramotošna? A.: Laž. — P.: Kaj je dobro in kaj je slabo? A.: Le to je dobro, kar je častno, in le to je slabo, kar je sramotno. — P.: Kateri ljudje so v resnici (= resnično) hrabri? A.: Tisti, ki so sami (= same) sebe premagali. — P.: Katero deželo moramo najbolj ljubiti? A.: Domovino. — P.: Kaj je domovini najnevarniše? A.: Nesloga državljanov. — P.: Komu je smrt najpodobniša? A.: Spanju. — P.: Katerim ljudem dolgujemo največje dobrote? A.: Staršem in učiteljem. — P.: Po katerih rečeh najbolj prekašamo živali? A.: Po pameti in govoru. — P.: V katerem letnem (= leta) času so noči najdaljše, dnevi najkrajši? A.: Po zimi. — P.: Katerih narodov dejanja so se že v starih časih najbolj slavila? A.: Dejanja Atencev in Rimljanov. — P.: Ciceron in Demosten sta najizvrstniša govornika starodavnosti. Katerega [od obeh] slava je večja? A.: Demostenova.*

LVIII.

R e k i.

1. Quō quis modestior, eō magis omnibus placet. 2. Corpus quasi receptaculum aliquod animi est. 3. In summā miseriā tamen aliqua spes hominum animos confirmat. 4. Quaeque lex aut iubet aliquid aut vetat. 5. Malum nullum sine aliquō bono est. 6. Optimus quisque<sup>1</sup> deo simillimus est. 7. Suae quisque<sup>1</sup> fortunae faber. 8. Vultus sermo quīdam tacitus mentis est. 9. Quaedam<sup>2</sup> cum bestiis homini communia sunt. 10. Omnes homines quibusdam vitiis et virtutibus praediti sunt. 11. Ex vitio alius sapiens emendat suum. 12. Quī alteri insidias parat, saepe sibi ipse maxime nocet. 13. Cui placet alterius, eī sua nimīrum odiō<sup>3</sup> est sors. 14. Non unius tantum urbis, sed totius hūius mundi cives sumus. 15. Non sibi solī natus est homo, sed patriae, parentibus, amīcis. 16. Nullī homini perpetuum bonum est. 17. In<sup>4</sup> neminem avāri boni sunt, in sē pessimi. 18. Non est ullum<sup>5</sup>

LVIII. <sup>1</sup> Quisque se adjektivom v superlativu in zaimkoma suus<sup>3</sup> pa suī, sibi, sē zapostavlja. — <sup>2</sup> Gl. XXVII<sup>1</sup>! — <sup>3</sup> Gl. LIII<sup>3</sup>! — <sup>4</sup> In tukaj = proti, do. — <sup>5</sup> V slovenščini zanikan zaimek!

certius amicitiae vinculum quam consensus et societas consiliōrum et voluntātum. 19. Duae sunt ratiōnes vitae: altera virtūtis, altera vitiōrum; utriusque ratiōnis initium in iuventūte est.

## LIX.

*Duae pērae.*

Deus homini duas peras donāvit. Hārum alteram suis vitiis refertam in umeris post sē habet, alteram, in quā aliōrum hominum vitia sunt, ante sē. Quare sua vitia raro videt et clementer iudicat, alterius (vitia) acriter spectat et libenter vituperat.

## 41.

1. Če je kaj veljave v meni, dolgujem [jo] svojim sodržavljanom. 2. Tudi v najboljšem človeku je kaka napaka. 3. So neke živali, v katerih je nekaj človeški pameti podobnega (= podobno). 4. Vsak svoje (neutr.)<sup>1</sup> hvali. 5. Nobenega človeka življenje ni<sup>2</sup> brez bolj. 6. Kreposti sami dolgujemo slavo. 7. Nobena životinja ni<sup>2</sup> drugi [izmed dveh] jednaka. 8. Vsakdo ljubi sebe bolj ko druge. 9. Mnogo je zverij (= mnoge so zveri), katerih hrana so živali druge vrste. 10. Navada nekaterih (= nekih) ljudij je, grajati vse:<sup>1</sup> dobro in slabo. 11. Rim je bil glavno mesto celega vladarstva rimskega. 12. Vsakdo je pri (in c. ablāt.) svojem poslu skrbniši nego pri ptujem. 13. Čim neumniši je kdo, tem ošabniši je. 14. V našem življenju so nekatera (= neka) zla potrebna. 15. Izmed vseh narodov so bili jedini Grki Rimljanom [v] duševnih krepostih kos. 16. Vsakega [izmed obeh] narodov slava je večna: jeden si jo je pridobil z vojnami in zakoni, drugi z umetnostimi in vedami.

## LX.

1. Quālis nunc est valetūdo tua? 2. Tālis nunc est, quālis erat antea: neque melior neque peior. 3. Dei benignitas tanta est, quanta eius est potentia. 4. Quot et quanta beneficia civitas saepe uni principi debet! 5. Quot<sup>1</sup> homines, tot<sup>1</sup> sententiae. 6. Quot capita, tot sensūs. 7. Quālis rex, tālis grex. 8. Quālis vir, tālis oratio. 9. Quālia sunt opera, tālia sunt praemia. 10. In manibus tot digitos habēmus, quot in pedibus.

41. <sup>1</sup> Gl. XXVII<sup>1</sup> in LVIII<sup>2</sup>! — <sup>2</sup> Gl. XLI<sup>1</sup>!

LX. <sup>1</sup> Gl. XLIX<sup>1</sup>!

42.

1. Kakršen gospod, tak hlapec. 2. Kakršni so v kateri državi prvaki, taki so vsi državljani. 3. Star pregovor veli (= je): kolikor<sup>1</sup> hlapcev, toliko<sup>1</sup> sovražnikov [imaš]. 4. Nobenemu človeku ne dolgujete tolikih dobrot, kolike staršem. 5. Nekateri mojih učencev so taki dečki, kakršni so vsakemu učitelju ljubi. 6. Kolike so tvoje skrbi? 7. Tolike so, kolikršne so bile prej: niti večje niti manjše niso.

LXI.

1. In corpore mortāli tamquam in carcere animus immortalis habitat. 2. Bestiae ratiōnis et oratiōnis expertes sunt. 3. Servitus multārum gentium antiquitātis dura fait. 4. Latas Asiae palūdes ingens gruum multitūdo frequentābat. 5. Viatoribus fessis etiam dura cubilia grata sunt. 6. Consulibus Romānis magistrātūs reliqui obtemberābant. 7. Ne crastini quidem diēi domini sumus. 8. Res maxime necessariae fere vilissimae sunt. 9. Multa nos docet usus, magister maxime egregius. 10. Miltiadis aetāte domūs civium Atheniensium humillimae, templa deōrum magnifica fuērunt. 11. In planitie Marathoniā Miltiades eiusque parva manus ingentem Persārum exercitum superāvit et fugāvit. 12. Deus semper et ubīque est nobiscum. 13. Milites nostri dextrum cornu hostium fugavērunt. 14. Ipsius Nestoris vita brevissima est, si eam cum aeternitāte comparāmus. 15. Mores servōrum iīdem fere sunt, qui dominōrum. 16. Non eadem res omnibus placent. 17. Hannibal eiusque pater acerrimi hostes Romanōrum fuērunt. 18. Aquila, quam regem avium appellāmus, altissime volat. 19. Quibus rebus maxime superāmus animālia? 20. Carthaginienses in pugnā ad Cannas quadraginta quinque milia quingentos pedites et duo milia septingentos equites Romānos necavērunt.

21. Stūlte, quid est somnūs, gelidāe nisi mōrtis imāgo?

22. In terrā nummus rex est hoc tempore summus.

23. Non omne est aurum, quod splendet.

24. Quod nocet, saepe docet.

43.

1. Mnogi ljudje so pokorni zakonom [iz] strahu. 2. Po zimi je doba nočij daljša nego po leti. 3. Najstarejša vina so starcem najbolj zdrava. 4. Zavist sodržavljanov škoduje velikrat najboljšim možem in najizvrstnišim vojskovodjam. 5. Ptuje nam, naše drugin bolj prija.

42. <sup>1</sup> Gl. XLIX<sup>1</sup> in prim. LX, 5, stavek!

6. Modri možje nosijo vse svoje (neutr.) seboj. 7. Živalim samim je sloboda vedno jako ljuba. 8. Katere ljudi imenujete srečne? 9. Nobena človeka življenje ni večno. 10. Učitelji ljubijo svoje učence; njih blaginja jim je največje veselje. 11. Nekatere cvetlice, katerih vonj je manj prijeten (= mil), nas razveseljujejo z lepimi bojami. 12. Na obeh rokah je deset prstov. 13. Šest ali sedem ur je dosti za (ad) spanje; spanje dveh ali treh ur ni zadosti. 14. Koliko let je kraljeval Tul Hostilij, tretji kralj rimski? 32 (let). 15. Servija Tulija, šestega kralja rimskega, je kruto usmrtil njegov zet Tarkvinij Ošabni v 44. letu [njegovega] vladarstva.

44.

### Ptice.

1. Kako različna so ptičja (= ptic) plemena! 2. Ptice so [si] namreč zelo nepodobne ne le [po svoji] obliki, ampak tudi [po svoji] čudi. 3. Velik del ptic nas razveseljuje s sladkim petjem; druge, katere imenujemo roparske, so zelo škodljive (= škodujoče); mnoge pa, ki so škodljivim živalim sovražne, so nam silno koristne. 4. Najlepšim pticam prištevamo pava. 5. Njegova domovina je Azija. 6. Močvirne ptice imajo jako vitke vratove in krake. 7. Katere ptice se odlikujejo (= so odlične) po kaj ostrih čutih? 8. Lov (plūr.) [na] nekatere ptice (genet.) je prav težaven.

## Pomožnik *esse* in njegove sestave.

LXII.

1. Sit tibi terra levis!<sup>1</sup> 2. Memores este, milites, pristinae virtūtis vestrae! 3. Iudices custōdes legum et iurum suntō! 4. Agricultūra apud incolas oppidōrum in honōre estō! 5. Oro et obsecro vos, ut semper memores sītis fragilitātis humanāe. 6. In rebus adversis fortes esse debētis. 7. Laudamini, quia sorte vestrā contenti fuistis. 8. Beāti essētis, si probi et prudentes fuissētis. 9. Brutus civitatem Romānam, quae sub Tarquiniī Superbi fuerat dominatiōne, liberāvit. 10. Discipuli mei mihi noti sunt: fuerint leves, fuerint mobiles, mali numquam fuērunt. 11. Si in hac vitā boni fuerimus, post mortem beāti erimus. 12. Notum est, quanta fuerit<sup>2</sup> diligentia tua. 13. Multis poētis et artificibus in Italiā fuisse utilissimum erat. 14. Res futūrae incertae sunt.

LXII. <sup>1</sup> Nagrobni napis. — <sup>2</sup> V odvisnih vprašanjih stoji v latinščini vselej konjunktiv; slovenščini rabi zanj indikativ s členkom da ali brez njega.

LXIII.

*Haedus et lupus.*

Lupus ante casam fuit. Haedus, qui forte in tecto casae stabat et a lupo tutus erat, audaciae plenus: «Saeva bestia es, lupe», inquit; «fur maximus fuistī et semper eris». Eī lupus: «Parve haede», inquit, «non tanta esset audacia tua, si in terrā essēs. Non tu, sed tectum altum me increpitat.» — Etiam homines timidi audaciae pleni erunt, si nullum periculum fuerit.

45.

1. Nismo taki, kakršni moramo biti. 2. Vzroki vojn naj bodo vselej pravični! 3. Hlapci, bodite pošteni in svojim gospodarjem zvesti! 4. Ti nisi bival nas pomneč; mi pa smo bili tebe vedno pomneči. 5. Mir bodi med nami, da bodemo (= smo) ljubi bogu in ljudem. 6. Vedno ne bodemo [tisti], ki smo in ki smo bili. 7. Romul, ki je bil vedno med pastirji bil, je bil vendar prav hraber kralj. 8. Naj bolezen ni bila pogubna; telesu je bila vendar zelo škodljiva. 9. Učenci bi bili bolj učeni, ko bi bili bolj marljivi bili. 10. Ako bodete skromni bili, bodete vsem všeč. 11. Zgodopiscem ni znano, koliko [da] je bilo<sup>1</sup> vojstvo Hanibalovo (= Hanibalu). 12. Da so bili (= bivšim biti) v bitvi, je hrabrim vojakom prijetno. 13. Z duhom vidimo tudi bodoče reči. 14. Vojaki, ko bi bili bojazljivi bili, ne bili bi bili zmagavci; a ker ste bili hrabri, je bila zmaga vaša.

LXIV.

1. Abesse a patriā miserum est. 2. In multis bestiis inest audacia. 3. Adestōte omnes animis, qui adestis corporibus! 4. Multi nunc absunt, qui olim aderant, et post nonnullos annos multi alii aberunt. 5. Si hominibus ratio et oratio deesset, animalibus simillimi essent. 6. Pecunia mihi saepe dēfuit, sed numquam mihi animus laetus deerit. 7. Dēfuiistī amīco in calamitāte; si adfuissēs, amīco bonus animus non dēfuisset. 8. Amīcis in rebus adversis non deerimus. 9. Cicero bellis civilibus numquam interfuit. 10. Utinam nobis adfuissēs! 11. Cur plures dies ab urbe āfuiistī, amice? 12. Alcibiadem inimici absentem accusāvērunt. 13. Dux exercitūs nostri aberat; si adfuisset, hostes victōres non essent. 14. Silentio tuo dolus subest. 15. Obes nemini, prōdes omnibus! 16. Multis prōdesse et multis prōfuisse

43. <sup>1</sup> Gl. LXII <sup>2</sup>!

magna laus est. 17. Rei publicae Romānae consules praefuerunt. 18. Senes saepe tempora praesentia vituperant. 19. Mala exempla nobis obsunt, bona nobis multum prōderunt. 20. Ex pugnā circiter CXXX milia hominum superfuērunt. 21. Utinam belli perīti duces exercitui semper praeessent! 22. Stulta sunt ista verba: prōderō iis, qui mihi prōfuerint, oberō iis, qui mihi offuerint.

LXV.

*Viatōrēs et asinus.*

Duo viatōres forte asinum errantem vident. Hunc uterque possidēre studet. Dum illi diu et acriter de asino certant, asinus ipse longe āfuit. Huic illōrum discordia prōfuit, ipsis offuit.

46.

1. V Sokratu je bivala največja (= najvišja) modrost. 2. Često so telesa učencev navzočna, duh (plūr.) [pa] je odsoten. 3. Pravi boli nedostaja besed. 4. Pod tistimi tvojimi besedami tiči zavist. 5. Dober mož je tisti, ki mnogim koristi, nikomur ne škodi. 6. Ciceron, najslavnejši govornik rimski, je vselej pomagal svojim prijateljem. 7. Neznano je, koliko časa [da] je bilo med Homerjem in Kristom (vmes). 8. Mnogi ljudje bi bili prav bedni, ako bi jim sodržavljani ne pomagali. 9. Ko bi bili [vi] v šoli bolj z duhom navzočni bili nego s telesom, bivala bi sedaj v vas večja modrost. 10. Podobe odsotnih prijateljev so nam drage. 11. Navzoč (bivši) biti pri (= v) nevarnosti prijatelja in mu ne pomagati (= pomogši biti) je sramotno. 12. Hanihal je po očetovi smrti načeloval vsem konjenikom. 13. Svojim sodržavljanom v prid (bivši) biti je [znamenje] dobrega srca. 14. Po hudem (gravis) porazu ni preostalo nesrečnim meščanom nič drugega (= drugo) razven orožja in ladij. 15. Malokateri tistih so preostali, ki so se bili boja udeležili. 16. Ko bi bili stali izkušeni vodniki Perzijanom na čelu, ne bil bi njih poraz tako silen bil. 17. Sovražniki nam dostikrat niso škodili, ampak (so) koristili. 18. Ko bi bil ti drugim koristil, pomagali bi sedaj drugi tebi. 19. Kjer vzgledi niso koristili, tudi besede ne bodo koristile. 20. Sedanjost (= sedanje) je gotova, bodočnost (= bodoče) negotova.

LXVI.

1. Deo nihil obscūrum esse potest. 2. Non omnia possumus omnes. 3. Corpus necāre potestis, animum non poteritis. 4. Ulixēs docet, quid possit patientia et prudentia. 5. Legum omnes servi

sumus, ut liberi esse possimus. 6. Alcibiades Atheniensibus et prōdesse et obesse plurimum poterat. 7. Nemo potuit beātus esse sine virtūte. 8. Quis dei beneficia numerāre posset? 9. Qui prōdesse non potuit, fortasse obesse poterit. 10. Obesse potuisse, sed non offuisse laus est. 11. Utinam a culpā abesse potuissēs! 12. Si Graeci concordessent, numquam eos Philippus, rex Macedonum, superāre potuisset. 13. Nullā re facilius conciliāre benevolentiam multitudinis possunt ii, qui rei publicae praesunt, quam abstinentiā et continentiā.

LXVII.

*Lacedaemoniōrum cēnae condimenta.*

Tyrannus quidam Lacedaemoniōrum cenae adfuit et, quamquam ieiūnus erat, ius illud nigrum, quod cenae caput fuit, gustāre non potuit. «Cur non cenas, amīce», interrogat is, qui cenae praeerat. «Non possum; cibus vester non est suāvis.» «Suāvis esset, nisi condimenta defuissent.» «Quae condimenta desunt?» «Labor, sudor, cursus, fames, sitis; hae enim res Lacedaemoniōrum cenae condimenta sunt.»

47.

1. Človek more človeku največ i koristiti i škoditi. 2. O da bi mogli [mi] tako modri biti ko Sokrat! 3. Brez skrbnosti oblastnikov država ne bi mogla (cōniūct. praes.) bivati (= biti). 4. Poštenjaki smo, ako koristimo, komur moremo, [in] ne škodimo nikomur. 5. Res hrabri so bili tisti, ki so mogli bedni biti. 6. Pravičnost brez previdnosti bode mnogo premogla, previdnost brez pravičnosti ne bode premogla nič. 7. Modri možje bodo mogli zadovoljni biti tudi v nesreči. 8. Dostikrat so škodili tisti, ki niso bili mogli koristiti. 9. Mnogi bi bili srečniši, ko bi bili mogli brzdati svoje strasti. 10. Vsem smo koristili, katerim smo mogli koristiti.

**Prva konjugacija.**

LXVIII.

1. Deus tibi det, quod optās! 2. Corpus ornāmus, ornēmus etiam animum! 3. Curāte, ut patriam semper amētis! 4. Ut amēris, amabilis esto! 5. Obtemperēmus medici praeceptis, ut sanēmur! 6. Probos laudātōte, improbos castigātōte! 7. Cives cum civibus de virtūte certantō! 8. Nullā difficultāte fatigāminī, discipuli! 9. Nemo



laudātor a nobis nisi bonus; omnes mali vituperantor! 10. Parva scintilla magnas flammās excitāre potest. 11. Ab aliis laudārī melius est quam a se ipso. 12. Numquam virtus Lacedaemoniōrum satis digne celebrārī poterit.

13. Quid magis ést saxó durúm? quid móllius úndā?

Dúra tamén mollí sáxa cavántur aquá.

LXIX.

*Dē Lacedaemoniōrum lēgibus.*

Inter sevēras Lacedaemoniōrum leges multae sunt, quas laudāre non possumus. Aliae autem etiam a nobis probārī debent, nam eārum auctoritas aeterna est. Ex his imprīmis nonnullae de puerōrum disciplīnā leges commemorentur. Sunt autem hae: Senes observā! Qui senes observat, etiam ab hominibus observātur. Adulescens, qui senibus debitum honōrem non det,<sup>1</sup> a nullo honorētur, sed castigātor! Numquam malo lucro occaecātor, ne alii iniuriae te incūsent! Iracundiā ne superāminī, o adulescentes! Cupiditātes domatōte!

48.

1. Čas leči tudi najhujše boli. 2. Ljubtmo domovino in borimo se hrabro za njeno blaginjo! 3. Želimo, da nas v tej reči podpirate (pass.). 4. Učenci naj ljubijo učitelje ne manj ko učenje (plūr.) samo! 5. Bog nam zapoveduje, da naj ljubimo vse ljudi, ne le prijateljev, ampak tudi sovražnike. 6. Oprosti se smrtnega (= smrti) strahu! 7. Vsi nesrečniki naj bodo podpirani! 8. Otroci naj ljubijo svoje starše; starše ljubiti bodi jim prvi zakon! 9. Hvaljen biti od nespametnikov ni hvala; od hudobnih ljudij hvaljen biti [pa] je sramotno. 10. Ne<sup>1</sup> hvalite drugih, da bi bili sami od njih hvaljeni (praes.)! 11. Starce naj mladeniči spoštujejo in časte (pass.)! 12. Skrbite, da vas hudobni ljudje ne bodo hvalili, dobri [pa] grajali (pass., praes.)!

LXX.

1. Graeci et Romāni mortuos cremābant, nos eos humāmus. 2. Vites apud Romānos propter magnitudinem inter arbores numerābantur. 3. Si fortiter pugnābitis, patriam servābitis. 4. Numerābuntur sententiae, non ponderābuntur. 5. Multi aedificia et hortos statuis

LXIX. <sup>1</sup> Sloveni ta konjunktiv s sedanjikovim pogojnikom glag. izkazujem!

48. <sup>1</sup> Ne pred imparativom in velevnim konjunktivom slove v latinščini vselej: *ne!*

ornārent, nisi pecunia deesset. 6. Res publica, si optimi ei praeessent, bene administrārētur. 7. Romāni bellābant non solum, ut liberi essent, sed etiam ut imperārent. 8. Athenienses in campo Marathonio pugnāvērunt, ut Graeciae libertas servārētur. 9. Sanos luscinae cantantes delectant, aegrōtos autem somnum desiderantes vexant. 10. Mican-tibus stellis caelum nocturnum ornātur. 11. Ne cupidi sitis regnandi; paucōrum enim ingenia apta sunt ad regnandum. 12. Etiam occasio peccandi vitātor! 13. Tolerando, non plorando difficultātes superābitis. 14. Amicitia virtūte solā concilianda et conservanda est.

15. Dōnec eris felīx, multōs numerābis amīcos;

Tēpora sī fuerīnt nūbila, sōlus eris.

### LXXI.

#### *Lupus et pāstōrēs.*

Pastōres aliquando ovem mactāverant et convivium parābant. Eos lupus appropinquāns his verbis vituperāvit: «Quantopere clamārētis, si agnum ego lacerārem! At vos impūne mactāvistis ovem.» Tum unus ex pastoribus: «Nos», inquit, «nostram ovem mactāvimus, non aliēnam.»

### 49.

1. Rimljani so ukraševali svetišča božja z deli grških umetnikov. 2. Pogostokrat je bilo to vzrok in začetek sreče, kar se je imenovalo nesreča. 3. Često bodete grešili, ako ne bodete ugajali svetom modrih mož. 4. V obcih nadlogah se bodedo vselej s kako nado tolažili (= razveseljevali). 5. Ko bi lakomniki vladali, bili bi kmalu vsi državljani reveži. 6. Vsi bi vas ljubili (pass.), ko bi bili pošteni in pobožni. 7. Učitelji bi nas hvalili (pass.), ko bi bili marljivi bili. 8. Zakon je volja božja, dobro zapovedujoča, slabo prepovedujoča. 9. Blodečim pokažimo pot! 10. Atenci so rešili slobodo Grecije, hrabro se boreči na maratonskem polju. 11. Lažja je umetnost zapovedovanja nego ugajanja. 12. Škodljive živali se morajo usmrtiti, ne mučiti (= so usmrtiti se imajoče, ne mučiti se imajoče).

### LXXII.

1. Coniurāti anno ante Christum natum XLIV G. Iulium Caesarem necāvērunt. 2. Tu curam et angōrem animi mei sermōne et consilio tuo levāvistī. 3. Quia Cicero rem publicam servāverat, cives eum patrem patriae appellāvērunt. 4. Nisi amīcus Cicerōni nefarium

coniuratōrum consilium indicāvisset, ille patriam suam non servāvisset. 5. Nemo hominum tam bonus fuit, ut numquam peccāverit. 6. Non erit excusatio peccāti, si amīci causā peccāveris. 7. Si unum castigāveris, centum emendābis. 8. Quis est, qui honōrem aut sapientiam sine labōre parāverit?<sup>1</sup> 9. Magnum dedecus est adversarium non virtūte, sed scelere superāvisse. 10. Ut salutāveris, ita resalutāberis. 11. Si minus errāvisset, minus notus esset Ulixes. 12. Errāvisse minus turpe est quam in errōre perseverāre. 13. Qui aequam mentem in rebus adversis servāverit, is vir fortis nominābitur. 14. Alios in rebus adversis sublevāvisse iucundius est quam aliōrum auxilium desiderāvisse.

LXXIII.

*Dē Pisōne eiusque servō.*

Piso, orātor Romānus, servis suis ante omnia taciturnitatem commendāverat. «Nihil», inquit, «commemorābitis, nihil narrābitis, nisi ipse vos interrogāverō!» Aliquando cum alios tum Clodium quendam, amīcum suum, ad cenam invitāverat. Hora cenae instābat. Aderant ceteri omnes, solus Clodius expectābātur. Cum de adventu eius iam desperārētur, Piso servo, qui convīvas invitābat: «Quid?» inquit, «num forte Clodium non invitāvistī?» ««Invitāvī.»» «Cur igitur non adest?» ««Quia invitatiōnem recusāvit.»» Tum Piso. «Cur id non statim nuntiāvistī?» Servus respondet: «Quia id me non interrogāvistī?»

50.

1. Kipe hrabrih mož, ki so bili domovino oslobodili, smo ukrasili z venci. 2. Kdo je tako dober, da bi bil vedno ugajal (čōniūnet. perf.) zakonom? 3. Ko je bil Ciceron domovino rešil, so ga imenovali so-državljeni očeta domovine. 4. Znano nam je, v katerem letu [da] so zarotniki usmrtili G. Julija Cezarja. 5. Kakor bodemo pozdravili, tako se nam bo odzdravilo (= bodemo odzdravljani). 6. Ko bi bili [vi] možje bili, bi se bili hrabro borili. 7. Ako si bodeš mnogo denarja pridobil, štel bodeš mnogo prijateljev. 8. Toliko je bilo sovraštvo Hanibalovo [do] Rimljanov, da je je ohranil vse do svoje smrti. 9. Ako bi bili [vi] ugajali volji [svojih] učiteljev, ne bili bi od vseh grajani. 10. Kdor bo [prej] državo rešil, imenoval se bo dober državljan. 11. Nesrečnikom svojo pomoč odreči (= odrekši biti) je velika sramota. 12. Rešiti (= da je kdo rešil) državljana v boju je bila pri Rimljanih največja slava.

LXXII. <sup>1</sup> Sloveni ta konjunktiv perf. s pogojnikom preteklega časa!

LXXIV.

1. Graeci saepe theātra frequentābant ludos spectātum. 2. Victoriae iucundae sunt nuntiātū; itaque nuntii victoriārum plerumque properant nuntiātum. 3. Dolōres praeteriti saepe non sunt iucundi commemorātū. 4. Terra mutāta non mutat hominis mōres. 5. Vulnerātum esse militi patriam amanti minus acerbum est quam fugātum esse. 6. Ab hoste superātum esse non est maximum dedecus; se ipsum superāvissē maxima et difficillima victoria est. 7. Melior et tutior est certa pax quam sperāta victoria. 8. Simulāta amicitia non diu manet. 9. Magna pars hominum est, quae navigātūra de tempestāte non cogitat. 10. Mores suos emendātūrum esse, sed non emendāvissē non est laus. 11. Multa [et] opulenta oppida a Romānis expugnāta sunt.<sup>1</sup> 12. Prudentia non castigat, quod peccātum sit, sed ne peccētur. 13. Romāni saepe superātī erant ab Hannibale; sed tandem Hannibal a Romānis superātus est.<sup>1</sup> 14. Nisi Hannibal civium suōrum invidiā debilitātus esset, Romānos fortasse superāvissēt. 15. Res publica in magnis periculis servābitur, si civium concordia servāta erit.

LXXV.

«*Vestigia terrent.*»

Leo, qui senectūte adeo debilitātus erat, ut victum sibi comparāre non posset, morbum simulāvit. Plurima eiusdem silvae animalia adventābant aegrōtum regem visitātum, sed omnia ab eo devorāta sunt. Ita cum iam magnus eōrum numerus necātus esset, etiam vulpes appropinquāvit, pristino rapinārum socio dolōrem declarātūra, et caute ante speluncam stans aegrōtum salutāvit. Interrogāta a leōne eam devorātūrō, cur non intrāret: «*Vestigia*», inquit, «*terrent, quae omnia video adversus te spectantia, nulla retrorsum. Dubitāre igitur non possum, quin a te devorātae sint omnes bestiae, quae speluncam intrāvērunt. Itaque non intrāre melius mihi vidētur. Nam si carne meā satiātus non eris, inurbanitātis tantum me incusābis, si intrāverō, dilacerābis.*»

51.

1. *Perzijani so se bližali z ogromnim vojstvom, da bi opustošili (= pustošiti) mesta in polja grška.* 2. *Mnoge reči so težke prenašati (sup. na ū), vendar se morajo prenašati (= so prenašati se imajoče).*

LXXIV. <sup>1</sup> Indikativ *perf. passivī* v zgodovinskih pripovedih (= *perfectum historicum*) sloveni s pluskvamperfektom, ako ne maraš pasivnega stavka pretvoriti v aktiv!

3. Rimljani od Hanibala v beg zapojeni vendar niso obupali. 4. Od poštenih ljudij pohvaljen biti je največja hvala. 5. Od Grkov premagan je hitel Kserks v Azijo. 6. Vsem dobro zapovedovati hotēči morajo od vseh ljubljeni biti. 7. Ladjati hoteti, pa ne misliti na (dē) nevihto je [znamenje] lahkomiselnega človeka. 8. Zakaj so imenovali (pass.) Rimljani Cicerona očeta domovine? 9. Nasičen lev ni škodljiv, ranjen [pa] nevaren. 10. Malokateri izmed vas so staršem tako ugajali, da niso [bili] nikdar kaznovani. 11. Rimljani so obdarovali z ladijskim vencem one, ki so bili [kako] ladjo sovražnikov osvojili (pass.). 12. Filip, oče Aleksandra Velikega, je [bil] usmrčen, ko se je bližal gledišču, da bi gledal (= gledat) igre. 13. Atenci so v državnem imenu (= javno) hvalili one, ki so bili usmrčeni v bitkah. 14. Ko je bila Troja od Grkov osvojena in razrušena, so odpluli Trojanci v Italijo. 15. Ako se naše nravi poboljšajo, bodo se tudi naši časi hvalili. 16. Ko se je bil Rimljanom sporočil poraz pri Kanah, so sicer obžalovali svojo usodo, [pa] vendar niso obupali.

LXXVI.

1. Deum esse apertum est. 2. Epicūrus hominum animos immortāles esse negābat. 3. Amicitiam nisi inter bonos esse non posse verum est. 4. Bias sapiens se omnia sua secum portāre adfirmābat. 5. Lex antiq̄ua mortuos in urbe humārī vel cremārī veřabat. 6. Antīquos cubantes cenāvisse notum est. 7. Totum hunc mundum a deo creātum esse non ignorāmus. 8. Urbem Romam a Romulo eiusque fratre Remo anno ante Christum natum DCCLIV aedificātam esse scriptōres Romāni narrant. 9. Nos ex hac vitā in aliam et beatiōrem migrāturos esse sperāmus. 10. Opinio erat libertātem Graeciae a Romānis revocātum irī. 11. Hannibal iurāvit se semper cum Romānis bellātūrum esse. 12. Omnes sperāmus patriam ex his periculis mox servātum irī.

52.

1. Neki modrijan je trdil, da sneg ni bel (= je zanikaval, da je sneg bel). 2. Vemo, da more človek človeku največ i koristiti i škoditi. 3. Gotovo je, da bog vlada (pass.) celi ta svet. 4. Znano je, da so se Kartaginci hudo in dolgo bojevali z Rimljani. 5. Rimski pisatelji pripovedujejo, da je Romul usmrtil (pass.) [svojega] brata Rema. 6. Učitelji vedno upajo, da bodo učenci poboljšali svoje slabe nravi. 7. Znano je, da je Sokrat prekosil (pass.) v modrosti vse modrijane starodavnosti. 8. Leta 203. pred Kristovim rojstvom je Hanibal

pričakoval, da bo [njegov] brat premagal (pass.) rimske vojske, ki so mu bile napotne. 9. Bolnik upa, da ga bo zdravnik kmalu ozdravil (pass.). 10. Mnenje je bilo, da se sovražniki ne bodo dolgo bojevali, ampak da bodo kmalu v beg zapojeni.

LXXVII.

*Aptum respōnsūm.*

Anno ante Christum natum CCCCLXXX Xerxem, regem Persarum, cum ingenti exercitu Thermopylis appropinquāvisse notum est. Patriam tum defensābant imprīmis Lacedaemonii, tam pauci numero, ut hostes superbi eorum copias pro nihilo aestimarent. Iam prima pugna calidissimo anni tempore instābat. Tum unus ex Persis in colloquio cum milite Lacedaemonio commemorāvit: «Telōrum sagittarumque nostrarum multitudine sol obscurābitur.» Lacedaemonius autem: «In umbrā igitur», inquit, «pugnābimus.»

**Druga konjugacija.**

LXXVIII.

1. Curāte, ut valeātis! 2. Ipsa natūra monet, ut legibus pareāmus. 3. Nihil est, quod nautae in tempestāte magis timeant quam terram. 4. Romānis omnia maria omnesque terrae patēbant. 5. Utinam virōrum fortium copiam haberētis! 6. Arborea, quae nunc florent, autumno nobis fructūs praebēbunt. 7. Prodigus non habēbit, avārus non habet. 8. Cum maxime gaudēbis, maxime timeās! 9. Mater timidi flēre non solet. 10. Secrēto amīcos admonē, palam lauda! 11. Blanda verba timētōte! 12. Impius ne audētō placāre donis iram deōrum! 13. Florentes arborea et prata virentia valde delectant oculos. 14. Ars tacendi difficilis est.

LXXIX.

*Asinus et vulpēs.*

Asinus olim leōnis pellem sibi comparaverat, in quā latēns ceteras bestias terrēbat. Vulpem quoque terrēre temptāvit, sed haec: «Facies tua atrocissima», inquit, «maximo mihi esset terrōri, nisi vox tua me doceret, qualis esses leo.»

53.

1. Mnogi ljudje so pokorni zakonom iz strahu. 2. Ne strah [od] kazni, ampak ljubezen [do] boga odvrāčaj vas od greha (= grešenja)! 3. V najstarejših časih morje ni bivalo odprto brodnikom.

4. O da bi narava sama odvracala vse ljudi od greha (= grešenja)! 5. Nikoli ne bodeš vsem ljudem ugajal. 6. Odgovori [na to], kar te bom [prej] vprašal! 7. Učenci naj bodo učiteljem pokorni! 8. Vselej ti pričaj, kar bogu prija! 9. Ciceron je [bil] ubit, ko je štel (= imel) 63 let. 10. Cvetочи vrti in zeleneča drevesa zelo razveseljujejo oči človeške. 11. Ako si pravičen, ne bodeš le nikomur škodil, ampak bodeš tudi škodujoče odvracal. 12. Znano je, da je pogosto v najlepših cvetlicah skrit hud(oben) strup. 13. Vojskovodja je pred bitko opominjal vojake, da naj se ne boje (imperf.) sovražnikov. 14. Tudi z molčanjem pogosto grešimo.

LXXX.

1. Saepe ab armātis insulārum incolis terrā arcēmīnī, nautae! 2. Corpora a multis exercentur, ingenia a paucis. 3. Bene imperanti bene parētur.<sup>1</sup> 4. Modus adhibeātur in voluptatibus! 5. Leges breves sunt, ut etiam ab imperītis memoriā teneantur. 6. Apud populos antiquos pueri usque ad septimum annum in curā matrum tenēbantur. 7. Non movērēris aliōrum miseriā, nisi ipse miser fuisses. 8. Bonus gaudēbit, cum admonēbitur. 9. Industriā et parsimoniā res familiāris conservābitur et augēbitur. 10. Si legibus non parēbis, poenā coērcēberis. 11. Et monēre et monērī proprium est verae amicitiae. 12. Exercēre in bonis artibus, ut aliquando patriae prosis! 13. Admonētor libenter, vituperātor patienter! 14. Animi et corporis facultātes semper exercentur! 15. Omnia vitia vitanda, omnes virtūtes exercendae sunt.

LXXXI.

*Dē Athēnīs antiquīs.*

Inter Graeciae regiōnes nominis gloriā eminēbat Attica, cuius caput Athēnae erant. De hac urbe deos inter se certavisse narrant. Certum est nullam umquam urbem tot poētas, tot oratōres, tot sapientes totque in omni virtūtis genere insignes viros procreavisse. Eius res bellicae tantae erant, ut Athenienses merito ab omnibus Graecis in numero non solum fortissimōrum, sed etiam belli peritissimōrum habērentur. Pacis quoque artes ita exercēbantur, ut Athēnae hac laude non minus quam belli gloriā splendērent. Arx ibi sive Acropolis erat, unde latus in mare prospectus patēbat. Adscensus ad eam per Propylaea fuit, splendidum Periclis opus.

LXXX. <sup>1</sup> Sloveni pasiv s 1. osebo *plūr. activi!*

Cum ipsā urbe per longos muros coniunctus erat portus Piraeus, post bellum Persicum secundum anno ante Chr. natum CCCCLXXIX a Themistocle munitus. Tutissima ibi statio navium erat.

54.

1. Po vzgledih se najbolje poučujemo. 2. Skrbite, da se vam mali imetek pomnoži po varčnosti! 3. Oblastva morajo skrbeti, da (ut) vsi zakone izpolnjujejo (pass.). 4. V Ciceronovi dobi so grški sužnji poučevali in urili (pass.) dečke imenitnih Rimljanov. 5. Mnogih bi ne ganila (pass.) beda drugih, ko bi ne bili sami bedni bili. 6. Poveljnik je opominjal vojake, da naj jih ne straši (pass., imperf.) napad sovražnikov. 7. Hudobne ljudi bodo pekle (= grizle, pass.) skrbi vse do smrti. 8. Starši vas ne opominjajo (pass.) vedno, učitelji vas ne bodo vedno učili (pass.). 9. [Dajte] se poučiti po vzgledih drugih! 10. Pamet naj brzda (pass.) strasti! 11. Vsak dan naj se uri spomin! 12. Zabave nas ne smejo odvracati (= od zabav ne smemo odvracani bivati) od opravil. 13. Dober človek običava odvracani bivati od krivice po naravi, ne po kazni. 14. Dečki se [morajo] poučevati, da ne bodo (praes.) neizobraženi.

LXXXII.

1. Herculem ne maxima quidem pericula terruerunt. 2. Qui homines initio Africam habuerint, fama varia est. 3. Ne placuerim malis; bonis non displicui. 4. Iam primi homines agriculturam exercuerant. 5. Tarquinius, ultimus rex Romanorum, moribus (suis) cognomen Superbi meruerat. 6. Scipio deflevit fortunam urbis Carthaginis, quam ipse deliverat. 7. Nisi poenam timuissent, multi legibus non paruissent. 8. Laudem meruissetis, si parentibus paruissetis. 9. Si modeste parueritis, merēbitis, ut aliquando imperētis. 10. Si libri nostri vobis placuerint, curābitis, ut etiam alios delectent. 11. Praematūram Alexandri Magni mortem Macedones vehementer deflevisse notum est. 12. Habuisse et nihil habere triste verbum est. 13. Principibus placuisse viris non última laus est. 14. Sólamén miseris sociós habuisse malórum.

LXXXIII.

*Vulpēs et leō.*

Vulpēs primo leōnis adspectu adeo horruit, ut metu paene exanimarētur. Cum iterum ei obvia esset, etiam tum timuit, sed iam minus quam antea. Tertium vero tam audax fuit, ut ipsa eum appellāret.



1. Vsi stari narodi so bili nekdanj kraljem pokorni. 2. Mraz te noči je bil tolik, da je zelo škodil že cvetočim drevesom. 3. O svojih rečeh ste bili dolgo molčali. 4. Zdravi bi bili [vi], ko bi se bili v vseh rečeh držali zmernosti (= mere). 5. Ni dvojiti (= ne [sme] se dvojiti), da (quIn) so lepe (= dobre) umetnosti najbolj cvele pri Grkih. 6. Ko bi bili [vi] molčali, ne bili bi vas grajali (pass.). 7. Redkokedaj je škodilo, da je kdo molčal (InfInIt. perf.). 8. Prijatelju škoditi (InfInIt. perf.) je sramotno. 9. Znano je, da je rimski vojskovodja Scipion razdejal Kartagino leta 146. pred Kr. rojstvom. 10. Nihče ne bode dobro zapovedoval, ki ne bode [prej] dobro slušal. 11. [Tisti], ki bodo [prej] drugim škodili, škodovali bodo najbolj sami sebi. 12. Naj si nam niste bili vselej všeč; hudobni niste bili nikoli. 13. Ko bi bil [ti] molčal, ne bil bi si škodil.

LXXXIV.

1. Scipio in Africam navigāvit Carthaginem delētum. 2. Ex loco edito Romānis hostium perturbatio facilis erat vīsū. 3. Hostes perterriti facile superantur. 4. Duae urbes opulentissimae, Carthāgo et Numantia, ab eōdem Scipiōne delētae sunt. 5. Incredibile est, quantopere militum animi ducis oratiōne mōti sint. 6. Ab iniuriā poenae metu, non natūrā deterritus eras; prudens, non bonus fuisti. 7. Cum urbs Troia delēta esset, omnes viae armis corporibusque complētae erant. 8. Si modum adhibuissētis, non totiens moniti essētis. 9. Xerxem primum in fugā, postrēmum in pugnā vīsū esse notum est. 10. Is summum imperium habēbit, a quo omnes cupiditātes coērcitae erunt. 11. Nocitūrus aliis sibi ipsi nocet. 12. Omnibus placitūrus multis displicet. 13. Dux noster se hostium impetum a patriā facile prohibītūrū esse sperābat. 14. Frustra exspectāvi cupiditātes a vobis coērcitūm iri; nunc eas vobis imperāre video.

1. Kserks, kralj perzijanski, je hitel v Grecijo Atene s požarom pokončat. 2. Strasti je pogosto težko brzdati (= strasti so p. težke brzdati). 3. Bolje je slavo zaslužiti (perf.) nego imeti ne zasluženo. 4. V mladosti posvarjenemu in pokaranemu biti [še] ni nikomur škodilo. 5. Ako bodete svoje nravi poboljšali, oprostili vas bodedo zaslužene kazni. 6. Atencev ni prestrašilo (pass.) silno vojstvo perzijansko. 7. Premda si bil posvarjen, se vendar nisi ognil te nevarnosti. 8. V

katerem letu [da] so Grki Trojo razdejali (pass.), nam ni znano. 9. Perzijani bi bili Grke [v] pomorski bitvi premagali, ko bi jih ne bila ovirala (pass.) množica in velikost ladij. 10. Ako bodo vojaki dobro izurjeni, bodo se mogli uspešno (= dobro) bojevati s sovražniki. 11. Hanibala, rimsko vladarstvo uničiti hotečega, so poklicali Kartaginčini nazaj v domovino. 12. Meščani, ne upajte,<sup>1</sup> da bode odvrnili sovražnika od mesta, ako bode nesložni! 13. Vojskovodja je pričakoval, da bode njega (ipse) govor ganil (pass.) srca vojakov. 14. Naj si je prvi pogled sovražnikov prestrašil (pass.) naše vojake, vendar se jim niso dali premagati (= niso [bili] od njih premagani).

LXXXV.

*Fābula dē cervō.*

Cervus, qui in fonte imaginem suam viderat, cornua ramōsa laudābat, crurum autem nimia gracilitas valde ei displicēbat. Tum subito venatōres apparuērunt. Eōrum adventu perterritus cervus fugae se mandāvit. Iamque pedum celeritāte vitam servavisset, nisi cornua ramōsa eius fugam per silvam densam prohibuissent. Cum canes adessent eumque mordentes laccrārent, exclamāvit: «Nunc demum video, quam utilia mihi fuerint crura, quae vituperaveram, et quam pernicioōsa cornua, quae laudaveram.»

57.

**Vojskovodja pred bitvijo.**

Vojake, prestrašene [vzpričo] velikega števila (ablāt.) sovražnikov, je vojskovodja opominjal s temi besedami: «Ne strašite se, vojaki, množice (ablāt.) sovražnikov, ki brezbožno pustošijo cvetočo našo domovino! Naj so oni močni po številu oborožencev (= oboroženih), mi smo močni po [svoji] hrabrosti. Oni se bojujejo za plen, mi za domovino. Z nami je pravica, z nami je bog. Imejte pred očmi vzgled naših očetov, ki so veliko večje čete ukrotili (pass.)! Borite se hrabro, vojaki! Ako bode napad sovražnikov z vašo hrabrostjo odbit (= odvrnjen) od našega mesta, ako bodo sovražniki sami ukročeni od vašega orožja, bode naša domovina zopet cvela in slava vašega junaštva se bo [po]množila.»

56. <sup>1</sup> Cōnīunctīvus praesentis! Zanikanega imperativa se Latinec rad izogiblje.

## Tretja konjugacija.

LXXXVI.

Reki.

1. Vivit post funera virtus. 2. Non scholae, sed vitae discimus. 3. Improba corrumpunt rectos consortia mores. 4. Edimus, ut vivāmus, non vivimus, ut edāmus. 5. Semper dicāmus, quod verum est, sed ne dicāmus omnia omnibus! 6. Si veritātem solam colerēmus, non viverēmus in tot<sup>1</sup> tantisque<sup>1</sup> curis. 7. De futūris rebus difficilius est dicere quam de praeteritis. 8. Iustitiam colite et pietātem! 9. Malitiam magis metuite quam mortem! 10. Quod debes, redditō! 11. Homini mendāci ne verum quidem dicenti credimus. 12. Multa petentibus desunt multa. 13. Homo probus neminem laedet. 14. Lacrimae non minuent miseriam. 15. O dives, dives, non omni tempore vivēs! 16. Bene scribendo velociter scribere discēs.

LXXXVII.

Fābulae.

### 1. *Lupus et capra.*

Lupus, cum capram in altā rupe ambulāntem vidisset, monuit eam, ut nudos montes relinqueret et potius in viride pratum descenderet. Ei capra, quae intellegēbat, quod eius consilium esset, respondit: «Non tam stulta sum, ut dulcia salutaribus antepōnam.»

### 2. *Vulpēs et ūva.*

Vulpes esuriens aliquando in altā vite uvam matūram vidit. Hanc summis viribus petēbat. Cum nihilo minus eam carpere non posset, vineam relinquēs: «Non sumam istam», inquit, «nondum matūra est.»

58.

1. Dočim poučujemo, se učimo. 2. S krivico zmanjšujemo svojo veljavo. 3. Onim verujmo, ki so pametnejši od nas! 4. Prebivavci starega Egipta so častili mnoge živali po božje (= v številu bogov). 5. Ko bi se pridno učil, hvalili bi te starši in učitelji. 6. Ničesar bi se [vi] ne bali, ko bi ne bili kazni zaslužili. 7. Vselej bodem govoril

LXXXVI. <sup>1</sup> Sloveni: «v tako mnogih in tako velikih skrbeh!»

*resnico* (= *resnično*), *toda ne bodem povedal vsega vsem.* 8. *Vsakega poštenega človeka [dolžnost] je vrniti, kar dolguje.* 9. *Otroci, spoštujte [svoje] starše!* 10. *Dečki naj se mnogega uče, toda malo govore!* 11. *Kdo bi verjel lažnikom, dasi resnico (= resnično) govorečim!* 12. *Dokler bodemo upali, bodemo živeli.* 13. *Nasprotniki so zatožili Sokrata, češ, da mladino pohujšuje* (imperf.). 14. *Mladost je doba učenja.*

LXXXVIII.

**Reki.**

1. *Etiam sine magistro vitia discuntur.*<sup>1</sup> 2. *Id tantum ematur, quod necessarium est!* 3. *Defenderis ab amicis, si eos defendis.* 4. *Purae manus ad caelum tollantur!* 5. *Nimiā securitate homines saepe in periculum ducuntur.* 6. *Memoria minueretur, nisi cotidie exerceretur.* 7. *Morte ab omnibus curis solvemur.* 8. *Regere a melioribus et prudentioribus!* 9. *Poetae leguntur et ediscuntur!*<sup>2</sup> 10. *Ex malis minima eliguntur!* 11. *Nemo alios regere poterit, nisi qui ipse regī potest.* 12. *Turpe est vincī a pari, turpius ab humiliore.* 13. *Libri non solum emī, sed etiam legī debent.* 14. *Pax armis est comparanda, non auro emenda.*

LXXXIX.

***Dē asinō blandō.***

Canis a domino suo adeo diligebatur, ut cotidie de eius mensā aleretur. Id invidiam excitabat asini. «Canis ille inutilis», inquit, «valde diligitur a domino, cum ego contemnar, quamquam maximam semper illi utilitatem praebeo. Adulator sane callidus canis est. Si easdem, quas ille, ego adhibuero blanditias, eo magis diligar, quo illo utilior sum.» Haec cum secum reputaret, dominus intravit. Rudens statim asinus inrantem salutatur, turbulente in collum eius escendit, faciem lambit. Iratus dominus servos convocat. Ab his asinus saxis et baculis mulcatus repellitur.

59.

1. *Spomin se slabi, ako ga vsak dan ne uriš* (cōniunct.). 2. *Pesniki so nam tako prijetni (= sladki), da je pridno beremo in se jih učimo celo na izust* (pass.). 3. *Dva konzula sta ravnala* (pass.) *rimsko državo.* 4. *Ako bi se vas mnogi bali, bi vas malokateri ljubili* (pass.).

LXXXVIII. <sup>1</sup> Sloveni pasiv s 1. osebo *plūr. āctīvi!* — <sup>2</sup> Sloveni pasiv z aktivnim velevnikom v 1. osebi *plūr.!*

5. Nikdar se ne bode zmagala nevarnost brez nevarnosti. 6. Ako se [daš] sedaj dobro ravnati, bodeš nekđaj ljubljén. 7. Komaj se da (= more) povedati, koliko in kako velikim (= kolikim) nevarnostim [da] je človeško življenje nastavljeno. 8. Spoznavamo, da vodi (pass.) prevelika drznost ljudi v nevarnost. 9. Napake naj se zaničujejo, ne ljudje sami! 10. Izmed dobrega naj se vselej izvoli najboljše! 11. Domovina se [mora] z orožjem braniti. 12. Včasí je žaljen biti častneje nego žaliti.

XC.

1. Paucas fabulas lēgistis; mox plures vobis narrabuntur. 2. In pugnā Marathoniā innumerabiles Persae cecīdērunt. 3. Hieme multas arbores in silvis nostris cecīdimus. 4. Fefellistī homines; deum non fallēs. 5. Spes nostra occīdit. 6. Discipulis, qui non paruerant, magister gravem poenam constituit. 7. Livius narrat, quam multa bella Romulus felicissime cum finitimis populis gesserit. 8. Incredibile fere est, quot libros nonnulli viri docti scripserint. 9. Alexander Magnus militibus omnes Asiae opes promīserat. 10. Catilina ingentem numerum hominum nefariōrum collēgerat. 11. Cum Graeci arma non tradidissent, Persae duces eōrum per dolum occīdērunt. 12. Cum in bello pater cecīdisset, filius eius regnum occupāvit. 13. Si curas vestras minueritis, feliciōres eritis. 14. Imperitī manēbunt, qui in pueritiā nihil didicerint. 15. Lacedaemoniis turpe erat scutum in proelio reliquisse. 16. Se ipsum vicisse maxima victoria est.

XCI.

*Colloquium inter Albīnum et Paullum.*

Paullus: Vade mecum, Albīne! Albīnus: Quo tandem? — P.: In hortum; satis iam lēgimus et scripsimus, ludāmus etiam! A.: Ego pensum meum prius absolvam. — P.: Nondum absolvistī? A.: Nondum omnia. Tu iam omnia didicistī et scripsistī, quae magister nobis mandāvit? — P.: Non omnia. A.: Ergo nondum licet ludere. — P.: Cur non liceat? Reliqua discam et scribam, cum luserimus. A.: Sed praestat prius discere, deinde ludere. — P.: Quae est ista morositas? Nunc tempestas serēna est, itaque nunc est ludendum. A.: Iucundius sane esset ludere, sed non honestum; semper enim officium anteponendum est voluptāti. — P.: Recte mones, amīce; itaque una ediscēmus. Deinde, si omnia edidicerimus, statim ad ludum properabimus. A.: Laudo mutātum tuum consilium; multo enim iucundius postea ludēmus, cum absolverimus, quae magister nobis praescripserat.

1. Neki modrijan je rekel, da je voda začetek vseh rečij. 2. Brali smo že nekatere bajke, katere so nam sporočili grški pesniki. 3. Skoro neverjetno je, kako velike reči [da] so zvršili Grki z majhnimi četami. 4. Komu je neznano, kako zelo [da] je ljubil Sokrat [svojega] učenca Alcibiada? 5. Ker (k) nam že dolgo niste bili nič pisali, smo vprašali prijatelje, zakaj [da] molčite. 6. O da bi bili tudi [pre]brali vse knjige, katere ste bili kupili! 7. Ko bi bil onemu lažnivemu človeku manj verjel, ne bil bi te ukanil. 8. Smrti se ne bodo bali [tisti], ki bodo [prej] pošteno živeli. 9. Ako si bodemo nabrali obilico dobrih naukov, bodemo zelo koristili svojim sodržavljanom. 10. Učitelj nam je povedal, da je spisal Ciceron tri knjige o dolžnostih. 11. Vidim, da pesnikove misli niste dovolj razumeli. 12. Pri Termopilah je palo 300 Lacedemoncev s svojim kraljem, [potem] ko so bili velik broj sovražnikov pobili.

## XCII.

## R e k i .

1. Littera scripta manet. 2. Vae victis! 3. Nihil valent amicitiae utilitatis causā iunctae. 4. Sperne voluptātes; nocet empta dolōre voluptas. 5. Multōrum aures veritāti clausae sunt. 6. Quis tam perfectus est, ut virtus ab eo numquam neglecta sit? 7. Ab amīco in periculo destitūtum esse acerbum est. 8. Reprehendendi sunt alios laesūri. 9. Quae sata erunt, ea metentur. 10. Flos nisi carptus erit, mox cadet ipse. 11. Ab humilioribus victum esse beneficiis non est iucundum. 12. Plurimae res faciliōres sunt dictū quam gestū.

## XCIII.

1. A Livio res gestae populi Romāni libris CXLII conscriptae sunt. 2. Idem rerum gestarum scriptor tradit anno ante Chr. n. CCLX classem Carthaginensium a Romānis victam (esse) et tria milia hostium caesa esse. 3. Scipio cum exercitu in Africam missus est Carthaginem dirutum. 4. Catilīna bellum cum patriā gesturus urbem Romam reliquit. 5. Themistocles, cuius consilio Persae pugnā Salaminīā victi erant, a civibus suis absens proditionis damnātus est. 6. Nisi a Corinthiis legāti Romāni laesi essent, Mummius Corinthum claram non diruisset. 7. Salus publica in civium virtūte posita est. 8. Hannibal patri iurāre debuit se numquam odium in Romānos depositūrum esse. 9. Legāti Caesari nuntiavērunt milites numquam eum destitūtūros esse. 10. Opinio erat libertātem Graeciae a Romānis

restitūtum Irī. 11. Cum Xerxes ingentem exercitum in Graeciam duxisset, Thermopylae defensae sunt a CCC Lacedaemoniis, qui omnes fortiter pro patriā pugnantes cecidērunt. 12. Nisi omnes Lacedaemonii ibi cecidissent, Athēnae vix a Xerxe incensae essent. 13. Mardonius, qui a Xerxe dux Persarum in Graeciā relictus erat, anno ante Chr. n. CCCCLXXIX cum CC milibus peditum et XX milibus equitum a Graecis apud Plataeas victus est.

61.

1. Prezirani možje so bili pogosto najboljši. 2. Hanibala so Kartaginci nazaj poklicali (pass.) domovino branit. 3. Mnoge reči so lažje umeti ko [do]povedati. 4. V nesreči od prijatelja [nezvesto] zapuščenemu biti je bridko. 5. Že mnoge, ki so bili zmagali sovražnika, zmagale so (pass.) strasti. 6. Kdo ne ve, kdo [da] je razrušil (pass.) slavni Korint? 7. Prvi cesar rimski je popravil (pass.) svetišča, ki so bila razrušena v državljanskih vojnah. 8. Ne bili bi vas zaničevali (pass.) vsi sodržavljani, ko bi ne bili v nemar pustili (pass.) zakonov. 9. V katerem letu [da] se je Troja razrušila, nam ni znano. 10. Leta 396. pred Kr. r. so poslali Lacedemonci vojstvo v Azijo vojno vojevat s Perzijani. 11. Ako ne bode nihče od nas razžaljen, sami ne bomo od nikogar žaljeni. 12. Druge vladati hoteč vladaj najprej (primum) samega sebe! 13. Državljani upajo, da bodo odbili drznega sovražnika. 14. Pričakovali smo, da se bo vojna vojevala v naši domovini.

XCIV.

Reki.

1. Divide et impera! 2. Animo comprehendimus, qualis sit animus. 3. Vitiis ne imponāmus nomen virtūtis! 4. Amicus certus in re incertā cernitur. 5. Noscitur ex socio, qui non cognoscitur ex se. 6. Flectitur irātus voce rogante deus. 7. Improbi homines obsunt commūni salūti, quia ab iis corrumpuntur alii. 8. Nihil agendo homines male agere discunt. 9. Bene qui latuit, bene vixit. 10. Nondum omnium diērum sol occidit. 11. Multum tibi proderit, si temporibus cesseris. 12. Arcus nimium tentus rumpitur. 13. Parva scintilla contempta saepe magnum excitāvit incendium. 14. Iucundi acti labōres. 15. Studia litterarum numquam sine damno neglecta sunt.

16. Dūm datur, ó pueri, discēdi cōpia vōbis,

Discite: nōn sempēr cōpia tālis erit.

### Lev, osel in lisica.

*Lev, osel in lisica so bili skupaj na lovu. Ko je bil že velik plen zverij odgnan, je izvolil lev osla, da bi plen (= ga) razdelil. Ta je razdelil ves plen v tri jednake dele, a lev ga je zgrabil in raztrgal (pass.). Nato je dal (= naložil) lev posel deljenja lisici. Ta je odmenila levu največji del, sebi sami pa ni pustila ničesar. Lev pohvali smejoč se njeno razumnost ter jo vpraša, odkod [da] se je tega naučila. «Onega nesreča», odgovori lisica, «me je poučila, kaj [da] dolgujejo sužnji kraljem.»*

### Četrta konjugacija.

#### XCV.

1. Socrates, vir sapientissimus, dixit: Ego nihil scio praeter id, quod nihil scio; sed multi homines id quoque nesciunt. 2. Causas multarum rerum nescimus. 3. Per totam noctem procellae saeviebant; tu dormiebās, sed ego eas audiēbam. 4. Diligenter pastores ovilia custodiant, ne lusus inter oves saeviat! 5. Tanta Lacedaemoniorum fortitudo erat, ut urbem suam numquam munitent. 6. Ad Socratem multi adolescentes nobiles veniebant, ut eius sermones audirent. 7. Cives boni semper patriae servient. 8. Veniet tempus mortis et quidem celerius, quam putas. 9. Esurire multis animalibus molestius est quam sitire. 10. Leni dolorem amici! 11. Lex erat apud Romanos: Hominem mortuum in urbe ne sepelito neve urito! 12. Canes fideles domus hominum dormientium custodiunt. 13. Etiam severus iudex modum adhibet in puniendo.

#### XCVI.

### *Dē mūrīs ligneis.*

Cum Xerxes ingentem exercitum contra Athenienses duceret, omnes perterriti nesciebant, quo modo patriam defenderent. Nam oraculum Apollinis imperavit, ut ligneis muris se munitent. Cum nemo sciret, quid deus imperavisset, solus Themistocles verba dei intellexit et dixit: «Deus nobis imperat, ut navibus nos muniamus.» Athenienses praecepto Apollinis oboedientes classem comparaverunt et hostem profligaverunt.



63.

1. Celo telo služi duši. 2. Sedaj vemo mnoge reči, katerih nekdaj nismo vedeli. 3. Dobro spi, kdor ne ve, kako slabo [da] spi. 4. Ne spite preveč, dečki; šest ali sedem ur spati je zadosti. 5. Več ljudij bi dospelo do starosti, ko bi v mladosti bolj stregli svojemu zdravju. 6. Kserks, kralj perzijanski, je pobil starčke, ki so stražili grad atenski. 7. Čas zljajša (fut. I.) vse boli. 8. Kaj [da] premoreš, ne boš vedel, ako [prej] ne poskusiš. 9. Nihče ne more vsem ustrezati in prijati. 10. Mladenič, slušaj starčev svet in mu bodi pokoren! 11. Bogu služite, ne svojim strastim! 12. Vedočega poslušaj, nevedočega pouči! 13. Umetnost ugajanja je zelo težka.

XCVII.

Reki.

1. Tristitia animi bonā spe lenītur. 2. Ne audiantur verba hominum mendacium! 3. Nos omnes nihil fere scīrēmus, nisi ab aliis erudīrēmur. 4. Morte omnes dolōres finientur. 5. Mollire lacrimis parentum! 6. Pauperes nutriuntor a divitibus! 7. Bene erudiri melius est quam multas opes habēre. 8. Magni dolōres saepe tempore solo molliri possunt. 9. Adulatōris sermo non audiendus, sed vitandus est. 10. Iustitiae prima lex esto: Audiatur etiam altera pars! 11. Non semper a parentibus tuis nutriēris et vestiēris, o puer; proinde curā, ut ipse te possis nutrire! 12. Antea a parentibus custodiēbāmini ab omni periculo; nunc vobis ipsis salus vestra custodienda est.

64.

1. Čas uteši (pass.) tudi največje boli. 2. V šoli smo, da se izobražamo [v] znanostih in umetelnostih (ablāt.). 3. Dečke plemenitih Rimljanov so izobražali (pass.) grški sužnji. 4. Atenci so želeli, da se njih (suus) mesto utrdi (imperfect.). 5. Bil je zakon pri Rimljanih, da naj se mrtveci ne pokopavajo (nē c. imperf. cōniūnct.) v mestu. 6. Brezbožniki bodo kaznovani od boga. 7. Smrt ne bo končala življenja duše. 8. Kazniti se morate, ako grešite. 9. Od modrih mož izobraževanemu biti je [človeku] prijetno in koristno. 10. Hudobneže naj oblastniki stražijo in opazujejo! 11. Bil je zakon pri Atencih: Tisti, ki bodo v vojni pali (fut. II.) za domovino, naj se pokopljejo o državnih troških (= javno)! 12. Duh (plūr.) dečkov se [mora] izobražati.

XCVIII.

Reki.

1. Felix est, qui verum amicum invēnit. 2. Qui serius advenit, omnino non advēnit. 3. Nullus dolor tantus fuit, ut eum temporis longinquitas non leniverit. 4. Vesperi commemorāte, quid interdiu cogitaveritis, dixeritis, audiveritis. 5. Nos omnes nihil fere scīremus, nisi alios audivissēmus. 6. Ne iudex accusatum condemnāto, priusquam eum audiverit! 7. Si pecuniae magis serviveritis quam virtūti, aliquando magnum dolorem sentiētis. 8. Nemo felix nominātor, priusquam vitam finiverit! 9. Dolores amici solacio lenivisse iucundum est. 10. Sano homini satis est septem horas dormivisse.

XCIX.

*Scipio Nasica et Ennius.*

Scipio Nasica ad Ennium poetam venerat, sed ancilla ei dixit Ennium domi non esse. Nasica autem intellexit ancillam domini iussu dixisse et illum intus esse. Paulo post, cum ad Nasicam venisset Ennius et eum ab ostio quaereret, Nasica se domi non esse exclamat. Tum Ennius: «Quid?» inquit, «ego non cognosco vocem tuam?» Nasica autem: «Homo es impudens. Ego cum te quaererem, ancillae tuae credidi te domi non esse, tu mihi non credis ipsi?»

65.

1. Po perzijanski vojni so Atenci utrdili svoje mesto. 2. Ko je bil Temistoklej utrdil Atene z zidovjem, so se Lacedemonci bali atenske vojne moči. 3. Temistoklej je pomnil vse, kar je bil slišal. 4. Tolika je bila tvoja nemarnost, da so te učitelji kaznili. 5. Mnoge boli bodete zlajšali, ako bodete [prej] končali vojno. 6. Čas, ki je utešil že mnoge boli, utešil bode tudi tvojo bol. 7. Znano je, da je Demosten končal [svoje] življenje s strupom. 8. Mnogi atenski mladeniči, ki so bili skoro vsak dan poslušali Sokratove govore, so objokovali njegovo smrt. 9. Brali smo, da je Aleksander Veliki preveč stregel svojim strastim. 10. Kdo izmed vas ne ve, kako strogo [da] je Ciceron kaznil l. 63. pred Kr. r. Katilino in njegove tovariše?

C.

1. Cicero Archimēdis sepulcrum vepribus vestitum invēnit. 2. Terra floribus, herbis, arboribus vestita est. 3. Incredibile est, quantopere militum animi ducis eloquentiā leniti sint. 4. Urbis Lacedaemoniorum non erat munita muris, sed praesidium in fortibus

viris quaerebātur. 5. Si oppida Graeca melius munīta essent, facilius Persarum impetus impeditus esset. 6. Romulum et Remum a lupā nutritos esse scriptōres antīqui narrant. 7. Immeritō punītum esse acerbum est. 8. Oppida vestra bene munīta erunt, si vos ipsi viri fortes eritis. 9. Milites castra sua munītūri ab hostibus advenientibus impediti sunt. 10. Magistri expectant vos legibus patriae semper oboedītūros esse. 11. Adulescentes nobiles Romanōrum in Graeciam commeābant claros philosophos et oratōres audītum. 12. Id libenter credimus, quod iucundum est audītū. 13. Cives frustra speravērunt ferōcem ducis animum lacrimis et precibus puerōrum et mulierum mollītum īrī.

66.

1. Dobro končana dela so prijetna. 2. Po leti so poljane z raznimi cveticami pokrite. 3. Malokateri izmed vas so bili staršem tako poslušni, da niso bili nikdar kaznovani. 4. Opravki so vas bili zadržali (pass.); ta vzrok je utešil (pass.) jezo očetovo. 5. Naše življenje bi bilo manj prijetno, ko bi ne bilo iznajdenih toliko umetelnostij. 6. Ne spite, dokler [ni]so vaša dela končana (fut. II.)! 7. Znano je, da se je končala vojna Atencev z Lacedemonci l. 404. pred Kr. r. 8. Poveljnik je poslal 500 vojakov grad utrjevat. 9. Kaj je tako prijetno slišati ko govor modrega moža? 10. Ko so se Atene utrjevale, so poslali Lacedemonci poslanca (k) Atencem, ki naj bi jih zadrževali (= jih zadrževati hoteče). 11. Brezbožniki, vedite (imperat. II.), da bode te utešili jezo božjo, ako poboljšate (fut. II.) svoje nravi! 12. Pričakujte, da bode te kaznovani, ako grešite (fut. II.)!

CI.

*Dē grātō mūre.*

Circa leōnem dormientem mures ludēbant. Cum unus ex iis dormientis caput forte offendisset, leo ex somno excitātus eum comprehendit et certe vitam muris audācis finīvisset, nisi ira eius multis precibus bestiolae miserae lenīta esset. Paulo post venatōris laqueis leo irretītus est. Cum frustra ex laqueis se expedīre temptavisset, rugiēbat. Procul eum audīvit mus celeriterque advēnit. Cum irretītum vidisset eum, cui vitam libertatemque debēbat, grato animo ad laqueos arrepsit et eos corrōsit. Ita leo ex summo periculo expeditus est. — Saepe iam homines infirmīssimos potentibus profuisse scītō!

### Kragulj in miš.

*Slučajno vzankan kragulj je poprosil miš, da bi ga (ipse) iz zank izbavila. Ganjena od njegovih prošenj je miš zanke razgrizla. Kragulj pa, izbaavljen iz smrtne (= smrti) nevarnosti, je zgrabil miš in [jo] požrl.*

## Verba deponentia.

### Prva konjugacija.

#### CII.

1. Imitēmur exempla bonōrum! 2. Si exempla bona semper imitārēminī, meliōres et sapientiōres essētis. 3. Sapientes viri numquam divitiis gloriābuntur. 4. Homines magis nova quam magna mirārī solent. 5. Cunctantem hortāre! 6. Consolātor miseros! 7. Dux partem equitum ad castra hostium misit speculātum, quantus eōrum numerus esset. 8. Deinde milites hortātus, ut fortiter pugnārent, hostes invāsīt. 9. Eloquentiam tuam semper admirāti sumus. 10. Notum est, cur Romāni Hannibali insidiāti sint. 11. Non laetāti essētis, si haec pericula vobis mināta essent, in quibus nos versābāmur. 12. Romāni omnes gentes, quae adversārī conātae erant, superavērunt. 13. Non semper, qui oratiōnem bonōrum imitātus erit, facinora quoque eōrum imitābitur. 14. Deum precātūri caelum contemplāmur. 15. Te voluntāti patris adversātum esse non credo. 16. Deus colendus et venerandus est.

#### CIII.

### *Puer mendāx.*

Puer, custos ovium, aliquando auxilium agricolārum implorāvit, quasi lupus ovibus insidiārētur. Agricolae celeriter advolvērunt, sed lupum non conspicāti sunt. Hac re puer valde laetātus homines saepius ināni tumultu frustrātus est. Tandem re verā lupus apparuit. Tum puero lamentanti et auxilium imploranti nemo fidem habuit. Ita lupus oves invāsīt et denique puerum ipsum dilacerāvit.

#### 68.

1. *Mnogi ljudje se ponašajo celo s svojimi napakami.* 2. *Posnemajte hrabra dejanja svojih očetov!* 3. *Aleksander Vēliki je občudoval in posnemal Ahila.* 4. *Kaj bi človeka v nesreči tolažilo, ko bi ne bilo*

*nobene nade (nōmināt.)? 5. Nesrečnik se bo tolažil z nado boljših časov. 6. Ne morem [ti] povedati, kako zelo [da] sem te občudoval (perf.). 7. Herkul je ubil mnoge brezbožnike, ki so bili popotniki zalezovali. 8. Ko je bil poveljnik ohrabil naše vojake, so pogumno napadli sovražnike. 9. Prijetno mi je pogosto gibati se med zvestimi prijatelji. 10. Znano nam je, da so mnogi narodi častili živali [po božje]. 11. So napake, posnemajoče čednosti. 12. Nesrečniki se [morajo] tolažiti.*

## Druga konjugacija.

### CIV.

1. Deus nos tuētur et semper tuēbitur. 2. Iudices, misereāmini mei, miserrimi hominis! 3. Multi, qui aliis felicissimi vidēbantur, sibi ipsis vīsi non sunt. 4. Omnes tui miserērēmur, si peccātum tuum fatērēris. 5. Numquam verēbimur peccāta nostra fatērī. 6. Caelum intuentes confitēbiminī: magna est dei potentia! 7. Athenienses Miltiadem de re publicā optime meritum accusavērunt et condemnāvērunt. 8. Caesar Aeduis, qui de populo Romāno bene meriti erant, auxilium contra Helvetios pollicitus est. 9. Utinam miserōrum semper miseriti essētis! 10. Verum fatēminī; id si fassi eritis, culpā liberabimini. 11. Verentor pueri senes! 12. Catilīnam sociis suis maria et montes pollicitum esse notum est. 13. Alios tutātūrus etiam te ipsum tuēre! 14. Amicitiae summa fide tuendae sunt.

### CV.

#### *Cyrus.*

Cyrus, quem pueri regem elegerant, nobilis cuiusdam viri filium punīvit, quia ei non paruerat, sed adversātus erat. Pater pueri punīti regi rem nuntiāvit precans, ut Cyrum castigāret. Rex Astyages Cyrum ad se vocāvit atque hortātus est, ne culpam suam fatērī verērētur. Hic autem libere: «Pueri me», inquit, «regem elegērunt et fidem mihi polliciti sunt. Ceteri omnes me ut regem verēbantur imperioque meo parēbant, ille autem adversābātur; itaque poenam meritus est.»

### 69.

1. Meni se zdi vselej smrt onih bridka, ki snujejo kaj velikega. 2. Mladenīci lacedemonski so najbolj spoštovali starce. 3. Poglejte nebo in bojte se mogočnosti božje! 4. Ko bi nam obetali lažnivi ljudje morja

*in hribe zlata, ne verovali bi jim. 5. Svoje zmote priznati ni sramotno. 6. Pridobivši si mnogo zaslug za državo je moral Ciceron domovino zapustiti. 7. Ako se svojih grehov izpovemo (fut. II.), usmilil se nas bo bog. 8. Kaj si svojim tovarišem obljubil? 9. Spoštovali ste starše; zato vas bode tudi bog varoval. 10. Branili smo državo v največjih nevarnostih, kakor smo bili obljubili. 11. Izpovejte se svojih grehov, da se vas bog usmili! 12. Komu je neznano, kaj [da] je Katilina obljubil svojim tovarišem? 13. O kralj, usmili se mene, usmili se mojih staršev! 14. Slavno je pridobiti (perf.) si za domovino mnogih zaslug. 15. Po izpovedbi (= izpovedanju) se krivda zmanjša.*

### Tretja konjugacija.

#### CVI.

1. Quod sentimus, loquāmur; quod loquimur, sentiāmus! 2. Die certo anni apud Romānos domini cum servis vescēbantur. 3. Rem tene, verba sequentur! 4. Audi multa, loquere pauca! 5. Magistrātūs sunt leges loquentes. 6. Homines optant, ut adipiscantur senectūtem, eandem accūsant adepti. 7. Antīquus quidam scriptor questus est, quod fortius multi pro patriae libertāte loquerentur quam pugnārent. 8. Numquam obliviscitor, quanta bona a deo nactus sis! 9. Cum Pompeius ex Asiā reverterētur, Caesar iam in Galliam profectus erat. 10. Si officio functus esses, bene dormivisses. 11. Victoriā neminem clementius usum esse quam Caesarem notum est. 12. Qui virtūtem adeptus erit, a nobis diligētur. 13. Vitā defunctūri animam deo commendēmus! 14. Scriptum est aliquando lunam et stellas de caelo lapsūras esse. 15. Ultūrus aliquam iniuriam sequere aureum illud praeceptum: obliviscī melius est quam ulciscī! 16. Iniuriam vestram obliviscendo ulti sumus.

#### CVII.

#### *Equus et asinus.*

Asinus aliquando, cum gravi labōre functus esset, fortunam suam querēbātur et ita secum locūtus est: «Utinam equus essem! Ille nihil agit et omnibus commodis vitae utitur; ego ad laborandum tantum nātus rebus maxime necessariis egeo.» Cum autem paulo post equus in bello vulnerātus lapsus esset et animam efflavisset, asinus sortem eius querēbātur et suam laudābat.

1. Zlobni ljudje govorijo o drugih slabo; zakaj dobro govoriti ne znajo. 2. Vsi ljudje naj svoje dolžnosti izpolnjujejo! 3. Učitelji so se pritoževali o tvoji lenobi. 4. Naše življenje bi ne bilo kratko, ko bi je prav uživali (= rabili). 5. Brez napake se nihče ne rodi in se ne bode rodil. 6. Molčati je boljše ko govoriti; ono redkokedaj, to pogosto škoduje. 7. Ušes se česče poslušuj nego jezika! 8. Krivica se [ima] z dobrotami pomaščevati. 9. Izpolnivši svoje dolžnosti bode te dobro spali. 10. Katera mati je kedaj pozabila svojih otrok? 11. Nikdar ne pozabimo, kolike dobrote [da] smo prejeli od staršev in učiteljev! 12. Ker sem bil primerno priliko dobil, sem odpotoval z nekaterimi prijatelji v Italijo. 13. Ne bili bi tožili, ko bi bili dosegli, kar ste upali. 14. Kdor bode [prej] sledil naravo [kot] voditeljico, ne bode nikdar zabredel. 15. Vemo, da se je Cezar, vrnivši se iz Hispanije, takoj napotil proti Pompeju. 16. Hoteč(i) opraviti [kako] težko delo zaprosite boga pomoči! 17. Vsi vemo, da bode mo kedaj umrli, a ura smrti nam je neznana.

## Četrta konjugacija.

### CVIII.

1. Voluptas sensibus nostris blanditur. 2. Moneo vos, ne mentiāminī; nam turpe est mentīrī. 3. Iam pater Hannibalis bellum cum Romānis moliēbatur, quod Hannibal gessit. 4. Dux imperavit militibus, ut hostium castris potirentur. 5. Vir bonus consolabitur miseros, tuebitur infirmos, fungetur officiis, blandietur nemini. 6. Philippus, rex Macedonum, bellum contra Persas moliens occisus est. 7. Xerxes Athēnis potitus urbem ipsam praeter arcem diruit. 8. Optime scimus, quod experti sumus; si nihil experti essemus, nihil sciremus. 9. Catilina rei publicae Romanae perniciem molitus erat; sed consilia eius a Cicerone detecta sunt. 10. Magister rogat, cur Catilina patriae perniciem molitus sit. 11. Largire pauperibus de (od) tuā re familiarī! 12. Magni homines virtute, non fortunā metiendi sunt. 13. Milites praedam partitiuri de singulis partibus sortiēbantur. 14. Pollicitus es te numquam mentiturum esse; sed te iterum mentitum esse audio. 15. Mentiendo numquam gloriam adipisceris, sed tibi ipsi nocēbis. 16. Nam si semel mentitus eris, iterum mentiēris neque ullam postea fidem invenies. 17. Etiamsi peccaveris, tamen numquam mentitor!

1. Prijatelji dele z nami radosti in boli. 2. Starši vas opominjajo, da ne lažite (cōniūct. praes.). 3. Katilina in njegovi tovariši so snovali rimski državi pogubo. 4. Starši bi ne delili vseh rečij s [svojimi] otroki, ako bi jih ne ljubili. 5. Vse bomo poskusili in, kakor upamo, tudi dosegli. 6. Ljudje običavajo nevarnosti meriti po svoji bojazni. 7. Ne poslušajte besed sladkajočih se hudobnežev! 8. Ne izkusi vsega sam, ampak veruj včasi izkušnemu (= izkusivšemu)! 9. Kdo je kedaj neba prostor izmeril? 10. Očitno je, zakaj [da] je bog podelil pticam bistrejši vid nego ostalim živalim. 11. Ker smo bili tvoje prijateljstvo izkusili, se ti nismo prilizovali, ampak govorili smo resnico (= resnično). 12. Verjeli bi vam, ko bi se ne bili že večkrat zlagali. 13. Ako bodeš [prej] svoje radosti s prijatelji delil, delili bodo tudi oni svoje s teboj. 14. Vemo, da je bog podelil pamet človeku jedinemu med vsemi životinjami. 15. Hoteč(i) polastiti se mesta Troje so se poslužili Grki zvijače.

CIX.

*Nārrātiunculae.*

1. Poēta malus Theocrito versus suos legerat. Tum interrogāvit, quos maxime approbāret. «Quos omisisti», respondit Theocritus.

2. Mercātor quidam, quem aliquis interrogaverat, quomodo sibi divitias paravisset: «Magnas», inquit, «facile parāvi, exiguas vero cum labōre et tarde.»

3. Democritus, cui pater ingentes divitias reliquerat, omne fere patrimonium civibus suis donāvit, ne curis domesticis a philosophiae studio avocarētur.

4. Lacaena quaedam, cum duos filios in pugnam misisset audivissetque eorum alterum in statiōne sua cecidisse: «Sepelīte hunc», inquit, «et fratrem iubēte in eius locum succedere!»

5. Antimachus, clarus poēta, cum convocātis auditoribus opus suum legeret et eum legentem omnes praeter Platōnem reliquissent: «Legam», inquit, «nihilominus; Plato enim unus mihi pro centum milibus est.»

6. Timotheus, clarus (homo) Atheniensis et princeps civitātis, aliquando apud Platōnem cenaverat eoque convivio valde erat delectātus. Itaque cum Platōnem postridie vidisset, dixit: «Vestrae cenae non solum in praesentiā, sed etiam postero die iucundae sunt.»

7. Alexander, filius Philippi, regis Macedonum, cum puer a magistro audivisset innumerabiles esse mundos, lacrimāvit. Cum



amīci rogārent, cur lacrimāret, dixit: «Merito fleo; innumerabiles enim esse mundos audio, ego autem ne unius quidem sum dominus.»

8. Cum idem Macedonum benevolentiam largitionibus sibi conciliāre temptavisset, Philippus pater eum his verbis monuit: «Falleris, si speras eos tibi fidos futūros esse, quos pecuniā tibi conciliaris. Scito amōrem non auro emi, sed virtutibus!»

9. Cum Philippus, rex Macedonum, post pugnam, quā anno ante Chr. natum CCCXXXVIII victoriam ab hostibus reportaverat, ad Archidāmum, regem Lacedaemoniōrum, superbas litteras misisset, hunc rescripsisse dicunt: «Si umbram tuam mensus eris, eam non maiōrem esse quam ante victoriam intelleges.»

10. Zeno, philosophus Graecus, adulescentulo inepte multa loquenti: «Idecirco», inquit «aures habēmus duas et unum os, ut plura audiāmus quam loquāmur.»

11. Paedarētus, Lacedaemoniōrum dux, cum aliquando non lectus esset in trecentōrum numerum, qui summus in civitāte honōris gradus erat, laetus et renīdens e comitiis discessit. Interrogātus, cur ridēret: «Quia», inquit, «gaudeo, quod civitas trecentos me meliōres cives habet.»

12. Cum Pyrrhus, rex Epīri, populum Romānum bello petivisset Romanisque certāmen esset de imperio cum rege potente, perfuga ab eo vēnit in castra Fabricii, imperatōris Romāni, eique pollicitus est, si praemium sibi (*mu*) proposuisset,<sup>1</sup> se clam in Pyrrhi castra reversūrum et eum venēno necatūrum esse. Hoc tam impium consilium Fabricius respuit et imperāvit, ut perfuga ad Pyrrhum reducerētur.

13. Hannibal puer novem annōrum blandiens patrem precātus est, ut in Hispaniam ducerētur ad bellum, quod ille contra Romānos moliebātur potitūrus imperio Hispaniae. Pater precibus eius indulsit, sed tum demum, cum ille iuravisset se perpetuo hostem populo Romāno fore. Hannibalem virum cum fide tenuisse, quod puer pollicitus esset,<sup>2</sup> notum est.

14. Phormio philosophus in oppido Epheso aliquot horas in contiōne populi de imperatōris officiis et de omni re militāri dicēbat. Cum ceteri, qui eum audiverant, vehementer delectāti essent, quae-rēbant ab Hannibale, qui forte aderat, quid ipse de philosopho illo

CIX: 12. <sup>1</sup> V slovenščini *praesēns* s pomenom (2.) futura! — 13. <sup>2</sup> V slovenščini indikativ!

iudicāret. Tum Poenus non optime Graece, sed tamen libere respondit: multos se delīros senes vidisse, sed qui magis quam Phormio delirāret, se vidisse neminem.

15. Thales interrogātus, quid omnium antiquissimum esset, respondit: «Deus». «Quid est deus?» «Quod caret initio.» «Quid pulcherrimum?» «Mundus; nam opus dei est, deo autem nihil pulchrius cogitāri potest.» «Quid maximum?» «Spatium; omnia enim continet.» «Quid velocissimum?» «Mens; nam per omnia discurrit.» «Quid fortissimum?» «Necessitas; omnia enim superat.» «Quid sapientissimum?» «Tempus; nam omnia invenit.» «Quid maxime commūne hominibus?» «Spes; hanc enim etiam illi habent, qui aliud nihil.»

16. Opiniōnes veterum philosophōrum de natūrā dei variae fuērunt. Itaque cum Hiero tyrannus quaesivisset e Simonide, non solum suāvi poētā, sed etiam docto sapientique homine, quid deus esset, is deliberandi sibi unum diem postulāvit. Cum idem ex eo postridie quaereret, biduum petīvit. Cum saepius duplicāret numerum diērum admiransque Hiero rogāret, cur ita ageret, respondit: «Quia, quanto diutius considero, tanto mihi res obscurior vidētur.»

72.

Pripovedke.

1. Ko je Aleksander Véliki slišal, da nabira (= pripravljaja) Darej (Dārēus, I), kralj perzijanski, velikanske čete, je dejal: «Jeden volk se ne boji sto ovac.»

2. Kserks, kralj perzijanski, hotēč se polastiti Grecije l. 480. pr. Kr. r., je pisal Lacedemoncem: «Pošljite orožje!» Nato so odpisali Lacedemonci: «Pridi in vzemi [je]!»

3. Nič ni bilo pri Lacedemoncih sramotniše nego ščit pustiti (perf.) v bitki. Torej je podarila neka Lakonka (svojemu) v boj odhajajočemu sinu ščit s temi besedami: «Ali s tem, ali na tem!»

4. Vprašan, kaj [da] je (imperf.) težko, je dejal Talet, jeden izmed sedmerih modrijanov grških: «Samega sebe spoznavati.» Taisti vprašan, kaj [da] je (imperf.) lahko, je dejal: «Drugega opominjati.»

5. Nekega na vojno odhajajočega vojskovodjo je opominjala mati, da naj samega sebe varuje (servāre, imperf.). On pa je dejal: «Drugi so [morajo] opominjati, da naj se varujejo; a vojskovodja se [mora] bodriti, da varuje druge.»

6. Biant, ki se šteje med (in c. ablāt.) sedmerico (= sedem) modrijanov, je nekđaj ladjal z brezbožnimi ljudmi. Nakrat je nastala (= se je vzbudila) silna nevihta. Ko so oni (za)prosili bogove pomoči, je dejal Biant: «Molčite, da božanstva ne spazijo, da vi todi (hīc) plovete!»

7. Nekemu nepoštenemu človeku, ki je vprašal, kdo [da] je (imperf.) med Lacedemonci najboljši, je dejal Agid (Āgis, idis), kralj lacedemonski: «Ki je tebi (genet.) najbolj nepodoben.»

8. Modrijan Demokrit je bil некоč slišal nekega mladeta, ki je mnogo abotno govoril. «Ta», je dejal, «ni vešč govorjenju (genet.) ampak nevešč molčanju» (genet.).

9. Nekemu tatu, ki se je pri njem poslužil izgovora: «Nisem vedel, da je to tvoje», je dejal govornik Demosten: «A da ni tvoje, si dobro (= dosti) vedel.»

10. Sokrat si je bil nekđaj sezidal malo hišo. Tedaj ga je neki Atenec vprašal: «Zakaj si ti, tak mož, zgradil (= postavil) si tako majhno hišo?» «O da bi to», je dejal Sokrat, «[mogel] napolniti (praes.) s pravimi prijatelji!» — K temu istemu je prišel suženj z učencem rekoč: «Oče pošilja (perf.) (k) tebi sina, o Sokrat, da bi ga videl.» Nato je dejal Sokrat: «Govori, mladenič, da te vidim!»

## CX.

### Spominski granesi (*versūs memoriālēs*).

1. Félix, quí potuít rerúm cognóscere caúsas.
2. Úna salús victís: nullám speráre salútem.
3. Pér risúm multúm poterís cognóscere stúltum.
4. Caélum, nón animúm mutánt, qui tráns mare cúrrunt.
5. Sédulus ánte diém librúm cum lúmine póscas!
6. Aúri sácrā famés, quid nón mortália péctora cógis!
7. Ímperat aút servít collécta pecúnia cuique.
8. Iám tua rēs agitúr, pariés cum próximus árdet.
9. Cérnere iústitiám nescít, quem múnera caécant.
10. Quí negat ésse deúm, spectét modo sidera caéli!  
Sidera quí spectát, nón negat ésse deúm.

## II. Besednik.\*

### I.

(Kermavnerjeve latinske slovnice § 32.)

#### *Substantīva.*

*Aquila, aquilae* orel

*Asia, ae* Azija

*bēstia, ae* zver(ina), žival

*fōrma, ae* lik, oblika, podoba

*patria, ae* očevina, domovina

*planta, ae* rastlina

*praeda, ae* plen

*rosa, ae* roža

*silva, ae* gozd, les (= gozd)

*terra, ae* zemlja, dežela

*umbra, ae* senca.

#### *Adiectīva.*

*iūcundus* prijeten (*g. māsculinum*)

*iūcunda* prijetna (*g. fēmininum*)

*iūcundum* prijetno (*g. neutrum*)

*umbra iūcunda* prijetna senca

*umbra est iūcunda* senca je

prijetna

*necessārius, a, um* potreben, a, o

\* **Pripomnja.** Samoglasnike (vokale) *a, e, i, o, u, y* vseh v tem besedniku (in abecednem slovniku) navedenih besed izgovarjaj kratko, izimši:

a) dvoglasnike (diftonge) *ae, au, ei, eu, oe, ui*, ki so prirodno dolgi; n. pr.: *Graecia, Europa, poena*;

b) z znamenjem dolžine (—) zaznamovane vokale *ā, ē, ī, ō, ū, ŷ*, ki so tudi prirodno dolgi; n. pr.: *vīta, Diāna, fortūna*.

Kratice: Številke 1, 2, 3, 4 pri glagolih značijo prvo, drugo, tretjo in četrto spregatev (konjugacijo); številka 3 za pridevniki (adjektivi), da so treh končajev. Mimo tega pomni:

*m.* = *genus māsculinum* (moški spol)

*f.* = *genus fēmininum* (ženski spol)

*n.* = *genus neutrum* (srednji spol)

*c.* = *genus commūne* (občni spol)

*subst.* = *substantivum* (samostalnik)

*adiect.* = *adiectivum* (pridevnik)

*subst. adiect.* = *substantivum adiectivum* (samostalniški rabljen pridevnik)

*adv.* = *adverbium* (prislov)

*cōni.* = *cōnūctiō* (veznik)

*interiect.* = *interiectiō* (medmet)

*praepos.* = *praepositiō* (predlog).

Posameznim slovom so v drobnejšem tisku pridejane istega debela besede, katerih se je učenec že učil.

*ōrnātus*, *a*, *um* ukrašen, *a*, *o*  
*variūs*, *a*, *um* razen, *a*, *o*, raz-  
 ličen, *a*, *o*, raznovrsten, *a*, *o*.

### Verba.

*dēlectant* razveseljujeta, razvese-  
 ljujejo  
*ōrnant* krasita, krasijo (krasé).

### Adverbium.

*saepe* često, dostokrat, pogosto(krat),  
 velikrat.

Pomožnika *sum* — sem:

*Praesēns indicatīvī* (sedanjikov  
 znanilnik):

*sum* — sem

*es* — si

*est* — je

*sumus* — (sva), smo

*estis* — (sta), ste

*sunt* — (sta), so.

*Infinitivus praesentis* (sedanjikov  
 nedoločnik):

*esse* — biti.

## II.

### Substantīva.

*Aqua*, *ae* voda

*Britannia*, *ae* Britanija (Angleško)

*Graecia*, *ae* Grecija (Grško)

*Hispania*, *ae* Hispanija (Špansko)

*īnsula*, *ae* otok

*Italia*, *ae* Italija (Laško)

*paenīnsula*, *ae* polotok; (*īnsula*)

*Sicilia*, *ae* Sicilija (otok v Sred-  
 njem morju).

### Adiectīva.

*calidus*, *a*, *um* topel, *a*, *o*, vroč, *a*, *e*

*dēnsus*, *a*, *um* gost, *a*, *o*

*fēcundus*, *a*, *um* rodoviten, *a*, *o*

*frīgidus*, *a*, *um* mrzel, *a*, *o*

*māgnus*, *a*, *um* velik, *a*, *o*

*multus*, *a*, *um* mnog, *a*, *o*

*noxius*, *a*, *um* škodljiv, *a*, *o*

*opācus*, *a*, *um* senčnat, *a*, *o*.

### Cōniūctiō.

*et* in, pa, ter.

## III.

### Substantīva.

*Āfrica*, *ae* Afrika

*agricola*, *ae*, *m*. kmet(ovavec),  
 poljedelec

*ancilla*, *ae* dekla

*luscinia*, *ae* slavec

*nauta*, *ae*, *m*. brodnik, mornar.

### Adiectivum.

*sēdulus*, *a*, *um* priden, marljiv.

### Verba.

*amō*, *amās*, *amāre* ljubim, ljubiš,  
 ljubiti

*arō*, *ās*, *āre* orjem

*cantō*, *ās*, *āre* pojem, prepevam

*labōrō*, *ās*, *āre* delam

*nāvigō*, *ās*, *āre* ladjam, (od)plovem

*ōrō*, *ās*, *āre* molim, (po)prosim

*properō*, *ās*, *āre* hitim.

### Adverbia.

*cūr* zakaj?

*nōn* ne.

### *Praepositionēs.*

*ad* (z akuzat.) k, do, proti, pri,  
na (z akuzat.)  
*in* (na vprašanje: kam? z akuz.)  
na, v (oboje z akuzat.; na vpraša-  
nje: kje? z ablat.) na, v (oboje  
z mestnikom).

### Prve konjugacije:

*Praesens indicatīvi actīvi* (sedanjikov  
znanilnik tvornega položaja):

*orō* — prosim

*orās* — prosiš

*orat* — prosi

*orāmus* — (prosiva), prosimo

*orātis* — (prosita), prosite

*orant* — (prosita), prosijo.

*Infinitivus praesentis actīvi* (nedoločnik  
sedanjikov tvornega položaja):

*orāre* — prositi.

*Imperativus praesentis actīvi* (velevnik  
sedanjikov tvornega položaja):

*orā* — prosi!

*orāte* — (prosita), prosite!

### IV.

*Causa, ae* vzrok

*dea, ae* boginja

*discordia, ae* nesloga, razpor

*domina, ae* gospa, gospodinja, vla-  
darica

*Eurōpa, ae* Evropa

*filia, ae* hči, hčerka

*glōria, ae* slava

*invidia, ae* zavist, nevoščljivost

*Mūsa, ae* Muza (modrica; Muze,  
katerih je devet, so Grkom in  
Rimljanom boginje pesništva,  
umetnostij in znanstev)

*poēta, ae, m.* pesnik

*Rōma, ae* Rim

*vīta, ae* življenje.

*grātus, a, um* všeč(en), ljub, pri-  
jeten; hvaležen

*longus, a, um* dolg.

*cēlebrō, ās, āre* (po)slavim, pre-  
slavljam; obhajam

*quam* (adv.) kako; (kot primerjalna  
konjunkcija:) ko, kakor, nego.

### Pomožnika esse:

*Imperativus praesentis* (velevnik  
sedanjikov):

*es* — bodi!

*este* — (bodita), bodite!

*Imperfectum indicatīvi* (znanilnik  
preteklega nedovršnika):

*eram* — sem bil, bila, bilo

*erās* — si bil, a, o

*erat* — je bil, a, o

*erāmus* — (sva bila, bili),  
smo bili, bile, bila

*erātis* — (sta bila, bili), ste  
bili, e, a

*erant* — (sta bila, bili), so bili,  
e, a.

### V.

*Cōpia, ae* obilica, obilnost; mož-  
nost, priložnost; *cōpiae, ārum,*  
*f.* imetek, blago; čete

*incola, ae, m.* prebivavec

*lūna, ae* luna, mesec

*stella, ae* zvezda

*vēna, ae* žila.

*globōsus* 3 obličast

*parvus* 3 majhen, mali.

*il-lūstrō, ās, āre* razsvetlujem

*laudō, ās, āre* (po)hvalim

*ōrnō*, *ās*, *āre* (u)krasim (-krasu-jem), okrasim

*obscurō*, *ās*, *āre* potemnim (-tem-njujem).

*etiam* (*cōni.*) tudi, še, celo; (*et.*)

*interdum* (*adv.*) včasī

*noctū* po noči

*semper* zmirom, vedno, vsekdar, vselej.

*ā*, (pred vokali in sapnikom *h* pa vselej:) *ab* (*prae*pos. z ablat.) od *dē* (z ablat.) s, z (z genet.); o.

### I. konjugacije:

*Praesens indicatīvi passivi* (sedanjikov znanilnik trpnega položaja):

*ōror* — prosim se

*ōrāris* — prosiš se

*ōrātur* — prosi se

*ōrāmur* — (prosiva se), prosimo se

*ōrāminī* — (prosita se), prosite se

*ōrantur* (prosita se), prosijo se.

### VI.

*Amicitia*, *ae* prijateljstvo

*āra*, *ae* žrtvenik (= altar)

*corōna*, *ae* venec, krona

*Diāna*, *ae* Diana (rimska boginja meseca in lova)

*puella*, *ae* deklica

*pūgna*, *ae* bitev, boj

*ūva*, *ae* grozd; *ūvae*, *ārum* grozdje (-dja)

*victōria*, *ae* zmaga.

*clārus* 3 jasen; slaven

*hūmānus* 3 človeški; olikan

*tardus* 3 počasen, leniv.

*dēcorō*, *ās*, *āre* (o)dičim

*dōnō*, *ās*, *āre* (ob)darujem, podarim, obdarim

*parō*, *ās*, *āre* pripravljam, napravljam, pridobim (-bivam)

*vituperō*, *ās*, *āre* (po)karam, grajam.

*ex*, (pred konsonanti tudi:) *ē* (*prae*pos. z ablat.) iz, izmed, pō (z mestnikom).

### VII.

(V ponavljanje.)

*Aurōra*, *ae* zora, jutranja zarja

*avāritia*, *ae* lakomnost, skopost

*flamma*, *ae* plamen

*fortūna*, *ae* sreča, usoda

*historia*, *ae* zgodovina, povestnica

*īnsānia*, *ae* blaznost, besnost

*īra*, *ae* jeza

*magistra*, *ae* učiteljica

*pecūnia*, *ae* denar

*scintilla*, *ae* iskra, iskrica

*via*, *ae* pot.

*amicus* 3 prijazen; *subst. adiect.*:

*amica*, *ae* prijateljica

*caecus* 3 slep

*sempiternus* 3 vreden, večni; (*semper*)

*vērus* 3 pravi, resničen, res

*vitreus* 3 steklen; (v prenesenem pomenu =) minljiv.

*ex-citō*, *ās*, *āre* vzbudim (vzbujam);

*flammam excitō* vnamem plamen *satiō*, *ās*, *āre* (na)sitim.

### VIII.

(Latinske slovnice § 33., *māsculīna* na *us.*)

*Indulgentia*, *ae* prizanesljivost

*industria*, *ae* delavnost, podjetnost

*inopia*, *ae* utrpevanje, revščina

*neglegentia*, *ae* nemarnost

*dominus*, *dominī* gospod(ar)

*oculus*, *ī* oko

*servus*, ī suženj, hlapec.  
*bonus*, a, um dober, a, o

*dominus bonus* dober gospodar

*dominus est bonus* gospodar

je dober

*fidus* 3 zvest

*molestus* 3 nadležen, siten; težaven

*severus* 3 strog.

*delectō*, ās, āre (raz)veselim, razveseljujem, obradujem

*imperō*, ās, āre zapovedujem, vladam

*obtemperō*, ās, āre ugodim (ugajam) = pokoren sem

*vītō*, ās, āre (*discordiam*) izbegavam (neslogo), ognem se -, izogibljem se (nesloge).

*nam* (*cōni.*) zakaj, namreč

*proinde* (navadno pred imperativom) zato, (za)torej.

*cum* (*prae*pos. z ablat., znači društvo ali spremstvo) s, z (z orodnikom).

## IX.

*Ripa*, ae breg

*unda*, ae val

*alveus*, ī struga

*campus*, ī ravan, polje = poljana

*discipulus*, ī učenc

*fluvius*, ū reka

*rīvus*, ī potok.

*altus* 3 visok, globok

*lātus* 3 širok, širen, košat

*nōtus* 3 znan

*perniciōsus* 3 poguben

*rapidus* 3 deroč

*turbidus* 3 kalen.

*ir-rigō*, ās, āre (na)močim, namakam

*in-undō*, ās, āre poplavim; (*unda*)

*nōminō*, ās, āre imenujem  
*vāstō*, ās, āre (o)pustošim, pokonča(va)m.

## X.

(Latinske slovnice § 33., *neutra.*)

*Columba*, ae golob

*lūxuria*, ae razkošnost

*mūrus*, ī zid; *mūrī*, *mūrōrum* zidovje (-vja)

*oppidānus*, ī meščan

*aedificium*, *aedificiū* poslopje, hiša  
*aedificium māgnūm* veliko poslopje

*aedificium est magnum* poslopje je veliko

*bellum*, ī vojna (= vojskovanje)

*domicilium*, ī bivališče

*incendium*, ī požar

*oppidum*, ī mesto; (*oppidānus*)

*periculum*, ī nevarnost

*tēctum*, ī streha.

*antīquus* 3 star(odaven); *subst.*

*adiect.*: *antīquī*, *ōrum*, m. starodavniki

*cōniūctus* 3 zvezan, združen

*māgnificus* 3 veličasten

*miserandus* 3 (p)omilovanja vreden

*mūnītus* 3 utrjen

*opulentus* 3 bogat.

*appelō*, ās, āre nagovorim (-govarjam), zovem, imenujem.

## XI.

*Columna*, ae steber

*deus*, ī bog; (*dea*)

*aurum*, ī zlato

*argentum*, ī srebro

*artificium*, ī umetelno delo, umetnina



*dōnum*, *ī* dar(ilo); (*dōnāre*)  
*ōrnāmentum*, *ī* okras, dika; *ōrnā-*  
*menta*, *ōrum* okrasje (-sja);  
 (*ōrnāre*, *ōrnāta*)  
*simulācrum*, *ī* podoba, kip (kakega  
 božanstva)  
*spatium*, *ū* prostor, obseg; doba, čas  
*templum*, *ī* svetišče.  
*aureus* 3 zlat; (*aurōra*, *aurum*)  
*Ephesius* 3 efeški (= nahajajoč  
 se -, doma v Efezu, mestu  
 maloazijskem)  
*Graecus* 3 grški; *subst. adiect.:*  
*Graecus*, *ī* Grk; (*Graecia*)  
*marmoreus* 3 mramornat  
*Rōmānus* 3 rimski; *subst. adiect.:*  
*Rōmānus*, *ī* Rimljan; (*Rōma*).  
*plācō*, *ās*, *āre* (u)tešim  
*portō*, *ās*, *āre* nesem, nosim.

### I. konjugacije:

*Imperfectum indicativī activī:*

*ōrābam* — prosil, a, o sem  
*ōrābās* — prosil, a, o si  
*ōrābat* — prosil, a, o je  
*ōrābāmus* — (prosila, i sva),  
 prosili, e, a smo  
*ōrābātis* — (prosila, i sta),  
 prosili, e, a ste  
*ōrābant* — (prosila, i sta),  
 prosili, e, a so

### XII.

(Latinske slovnice § 34.)

*Iūstitia*, *ae* pravičnost  
*poena*, *ae* kazen  
*animus*, *ī* dub, duša, srce; pogum  
*ager*, *agrī* polje, njiva; zemljišče  
*cancer*, *crī* rak  
*gener*, *generī* zet

*socer*, *erī* sveker  
*vir*, *virī* mož  
*exemplum*, *ī* vzgled  
*iūdicium*, *ū* sodba, razsodek  
*ōtium*, *ū* brezdelica, brezdelnost  
*praesidium*, *ū* varstvo, bramba,  
 zaščita.  
*industrius* 3 delaven, podjeten;  
 (*industria*)  
*iūstus* 3 pravičen  
*probus* 3 pošten; *subst. adiect.:*  
*probus*, *ī* poštenjak  
*piger*, *gra*, *grum* len; *subst. adiect.:*  
*piger*, *grī* lenuh  
*pulcher*, *chra*, *chrum* lep  
*frūgifer*, *fera*, *ferum* plodonosen.  
*tuus*, *tua*, *tuum* (svojilni zaimek)  
 tvoj, a, e.  
*sēdō*, *ās*, *āre* umirim, pomirim.

### XIII.

*Schola*, *ae* šola  
*liber*, *brī* knjiga  
*magister*, *trī* učitelj  
*puer*, *puerī* deček  
*beneficium*, *ū* dobrota  
*odium*, *ū* sovraštvo  
*verbum*, *ī* beseda  
*vitium*, *ū* napaka, greh.  
*improbus* 3 nepošten, hudoben;  
*subst. adiect.:* *improbus*, *ī* ne-  
 poštenjak  
*pius* 3 pobožen; hvaležen  
*asper*, *era*, *erum* hrapav; oster;  
 težaven  
*lacer*, *era*, *erum* raztrgan  
*liber*, *era*, *erum* prost, sloboden  
*miser*, *era*, *erum* beden, nesrečen,  
 žalosten; *subst. adiect.:* *miser*,  
*erī* nesrečnik

*tener, era, erum* nežen.  
*com-parō, ās, āre* pridobi(va m  
 (si); primerim (-merjam), pri-  
 spodabljam; (*parāre, imperāre*)  
*in-dicō, ās āre* naznanim (-zna-  
 njam)  
*dēbeō, ēs, ēre* dolgujem, dolžen  
 sem, moram, smem.  
*doceō, ēs, ēre* (po)učim, poučujem.

## II. konjugacije :

*Praesens indicatīvi actīvi :*

*doceō* — poučujem  
*docēs* — poučuješ  
*docet* — poučuje  
*docēmus* — (poučujeva), po-  
 učujemo  
*docētis* — (poučujeta), po-  
 učujete  
*docent* — (poučujeta), po-  
 učujejo.

## XIV.

(Latinske slovnice § 25.)

*Procella, ae* nevihta  
*Persa (ae) opulentus* bogati Per-  
 zijan  
*pīrāta (ae) improbus* hudobni gusar  
 (= morski razbojnik)  
*Scytha (ae) miser* bedni Scit;  
 (Scitje so bili narod na severju  
 Črnega morja)  
*populus, ī* narod  
*ventus, ī* veter.  
*adversus* 3 nasproten, neugoden  
*bellicōsus* 3 bojevit  
*cautus* 3 previden, oprezen  
*impavidus* 3 neboječ, neustrašen,  
 šna, šno  
*impius* 3 brezbožen; *subst. adiect. :*  
*impius, ū* brezbožnik

*incultus* 3 neolikan, divji  
*lūxuriōsus* 3 razkošen; (*lūxuria*)  
*periculōsus* 3 nevaren; (*periculum*)  
*perītus* 3 vešč, izkušen  
*prosper, era, erum* povoljen,  
 ugoden.

*mōnstrō, ās, āre* (po)kažem  
*ob-servō, ās, āre* opazujem; spo-  
 štujem.

## XV.

(Latinske slovnice § 26.)

*Arabia, ae* Arabija (dežela azijska)  
*Phoenīca, ae* Fenicija (dežela  
 azijska)  
*superbia, ae* ošabnost, prevzetnost  
*Nemea (ae) parvus* mala Nemeja  
 (reka grška)  
*Isthmus (ī) nōtus* znan Istem (ze-  
 meljska ožina grška)  
*lūdus, ī* igra  
*Neptūnus, ī* Neptun (morski bog)  
*Aegyptus (ī) fēcunda* rodovitni  
 Egiptet (dežela afriska)  
*Corinthus (ī) clāra* slavni Korint  
 (mesto grško)  
*Milētus (ī) opulenta* bogati Milet  
 (mesto maloazijsko)  
*Peloponnēsus (ī) antiqua* stari Pe-  
 loponez (polotok grški).  
*beātus* 3 blažen, srečen  
*Corinthius* 3 korintski; *sub. adiect. :*  
*Corinthius, ū, m.* Korinčan;  
 (*Corinthus*)  
*Isthmius* 3 istemski; (*Isthmus*)  
*montuōsus* 3 gorat  
*situs* 3 ležeč; *situs sum* ležeč sem  
 = ležim, (o mestih, otokih, de-  
 želah i. t. d. tudi =) stojim, sem  
*superbus* 3 ošaben, prevzeten;  
 (*superbia*).

*ap-portō, ās, āre* prinesem (-našam), donesem (-našam).  
*prope* (*adv. in praepos. z akuzat.*) blizu.

XVI.

*Filius, ū sin*; (*filia*)  
*hortus, ī vrt*  
*rāmus, ī veja*  
*vesper, erī* večer  
*cerasus (ī) opāca* senčnata črešnja (drevo)  
*mālus (ī) lāta* košata jablan  
*pirus (ī) frūgifera* plodonosna hruška (drevo)

*pōpulus (ī) alta* visoki topol.  
*laetus* 3 vesel, radosten.

*ambulō, ās, āre* izprehajam se, hodim

*con-sociō, ās, āre* združujem  
*re-meō, ās, āre* vrnem (vračam) se  
*habēō, ēs, ēre* imam  
*sedeō, ēs, ēre* sedim.

*ibi* (*adv.*) tam(kaj), ondi  
*cotīdiē* vsak dan.

*sed (cōni.)* a, pa, toda, ampak.  
*sub* (*praepos. na vprašanje: k a m?* in v časovnem pomenu z akuzat.) pod (z akuzat.); (na vprašanje: k je? z ablat.) pod (z orodnikom).

XVII.

(V ponavljanje.)

*Modestia, ae* skromnost, pohlevnost  
*nātūra, ae* priroda, narava, čud (-i)  
*sapientia, ae* modrost  
*morbis, ī* bolezen  
*caelum, ī* nebo, podnebje  
*fundāmentum, ī* podstava, temelj

*pallium, ū* plašč  
*rēgnum, ī* kraljestvo, kraljevanje  
*sīgnum, ī* znamenje, znak  
*tergum, ī* hrbet.

*aliēnus* 3 ptuj  
*arduus* 3 strm; težaven, težek  
*proprius* 3 svoj(ski), lasten  
*sordidus* 3 umazan.  
*suus, sua, suum* (svojilni zaimek) svoj, a, e.

*errō, ās, āre* (z)motim se, blodim  
*habitō, ās, āre* (pre)bivam  
*mūtō, ās, āre* izpremenim (-mijam).

XVIII.

(Latinske slovnice §§ 38., 39. in 43., *māsculina.*)

*Nūntia, ae* oznanjeavka, poročnica

*equus, ī* konj  
*mundus, ī* svet  
*radius, ū* žarek

*calor (calōris) māgnus* velika vročina, toplota; (*calidus*)

*candor (ōris) marmoreus* marmorna bliščoba, svetloba

*homo (hominis) bonus* dober človek  
*sōl (sōlis) calidus* vroče solnce;

*Sōl, Sōlis* = solnčni bog.

*albus* 3 bel  
*dicātus* 3 posvečen

*īgneus* 3 ognjen  
*nimius* 3 prevelik, (prehud)

*splendidus* 3 bliščoč, sijajen.  
*ad-ōrō, ās, āre* častim (po božje)

*superō, ās, āre (candōre)* prekosim (-kašam v svetlobi), premagam, preobvladam.

*interdiū* (*adv.*) po dnevi

*quantopere* kako zelo.  
*autem* (cōni., nikdar prva beseda v stavku) a, pa.

XIX.

*Āēr* (āēris) *calidus* topel vzduh, (zrak)  
*ārdor* (ōris) *nimius* prevelik žar;  
*ārdōrēs*, *um* = pripeka  
*color* (ōris) *pulcher* lepa boja, (barva)  
*flōs* (flōris) *tener* nežna cvetka, cvetlica, cvet  
*imber* (bris) *perniciōsus* pogubna ploha, dež  
*odor* (ōris) *varius* različen duh, vonj  
*rōs* (rōris) *necessārius* potrebna rosa  
*vigor* (ōris) *igneus* ognjena živahnost, čilost.  
*cadūcus* 3 razpaden; minljiv  
*modicus* zmeren, (pohleven)  
*nocturnus* 3 ponočen  
*novus* 3 nov, svež.  
*re-crēō*, *ās*, *āre* okrepča(va)m, oživim (-iti)  
*noceō*, *ēs*, *ēre* škodim, škodujem.  
*bene* (adv.) dobro.

XX.

Latinske slovnice §§ 38., 39. in 43.,  
*fēminna* in *neutra*.)

*Pecten* (tinis) *pulcher* lep glavnik, češelj  
*māter* (tris) *bona* dobra mati  
*mulier* (eris) *proba* poštena žen(sk)a  
*soror* (ōris) *pia* pobožna sestra  
*multitūdō* (dinis) *māgna* velika množica; (*multus*)

*similitūdō* (dinis) *parva* majhna podobnost  
*valetūdō* (dinis) *bona* dobro počutje, zdravje  
*imāgō* (ginis) *vēra* prava podoba, slika  
*orīgō* (ginis) *clāra* slaven izvor, izvir  
*ratiō* (iōnis) *hūmāna* človeška pamet; račun; način  
*fel* (fellis) *hūmānum* človeški žolč  
*mel* (mellis) *iūcundum* prijetni med  
*corpus* (poris) *hūmānum* človeško telo  
*rōbur* (boris) *māgnum* velika moč, jakost.  
*dīvinus* 3 božji  
*doctus* 3 učen  
*flāvus* 3 rumen  
*fīrmus* 3 trden, močen  
*īnfīrmus* 3 netrden, slab(oten)  
*niger*, *gra*, *grum* (bliščeče) črn.

XXI.

*Dēlus* (ī) *parva* mali Del (otok grški)  
*laurus* (ī) *dicāta* posvečena lovorika (drevo in vejica)  
*Apollō*, *Apollinis* Apolon (grško-rimski bog solčne svetlobe, pesništva in modrosti)  
*arbor* (ōris) *fēcunda* rodovitno drevo  
*carmen* (carminis) *pulchrum* lepa pesen  
*nōmen* (minis) *Graecum* grško ime  
*nūmen* (minis) *amīcum* prijazno božanstvo

*facinus (noris) clārum* slavno dejanje, čin

*opus (operis) māgnum* veliko delo (= izdelek)

*tempus (poris) antiqum* stari čas, doba.

*artificiōsus* 3 umet(el)en  
*Dēlius* 3 delski; *subst. adiect.*:

*Dēlius, iū* Deljan; (*Dēlus*).

*iam (adv.)* že; (*etiam*)

*quārē* zaradi česar; zato

*solum* le, samo; *nōn solum* — *sed etiam* ne le (samo) — ampak tudi.

*corōnō, ās, āre* venčam; (*corōna*)

*vocō, ās, āre* kličem, zovem

*in-vocō, ās, āre* kličem na pomoč.

## I. konjugacije:

*Imperfectum indicatīvi passīvi:*

*ōrābar* — prosil, a, o sem se

*ōrābāris* — prosil, a, o si se

*ōrābātur* — prosil, a, o se je

*ōrābāmur* — (prosila, i sva se), prosili, e, a smo se

*ōrābāminī* — (prosila, i sta se), prosili, e, a ste se

*ōrābantur* — (prosila, i sta se), prosili, e, a so se.

## XXII.

(Latinske slovnice §§ 44., 45. in 51/1.)

*Frīgus (goris) molestum* nadležen mraz; (*frīgīdus*)

*artifex (ficis) clārus* slaven umetnik

*dux (ducis) bonus* dober vodnik, voditelj, vojskovodja; *dux bona* dobra voditeljica

*lūx (lūcis) splendida* bliščeča luč

*nox (noctis) longa* dolga noč;

(*noctū, nocturnus*)

*vōx (vōcis) pulchra* lep glas

*celeritās (ātis) māgna* velika hitrost

*pars (partis) parva* majhen del; stran; stranka

*caespes (pitis) dēnsus* gosta ruša

*līmes (mitis) longus* dolga meja, griva (med njivami)

*vertex (ticis) altus* visoki vrh, sleme

*Arabēs (Arabum) bellicōsī* bojeviti Arabci; (*Arabia*)

*plēbs (plēbis) misera* bedno (prosto) ljudstvo

*urb̄s (urbis) Graeca* grško mesto

*prīnceps (cipis) iūstus* pravičen prvak, knez, vladar

*hiems (hiemis) frīgida* mrzla zima

*nix (nivis) alba* beli sneg.

*tēctus* 3 (po)krit; (*tēctum*).

*vexō, ās, āre* mučim, stiskam, nadlegujem.

## XXIII.

*Diligentia, ae* skrbnost, marnost, marljivost, pridnost

*rēgīna, ae* kraljica

*honor (ōris) māgnus* velika čast  
*fortitūdō (dinis) nōta* znana

hrabrost

*genus (neris) hūmānum* človeški rod, spol, pleme, vrsta

*scelus (leris) impium* brezbožno hudodelstvo, hudobija, zločin

*rēx (rēgis) iūstus* pravičen kralj

*iūdex (dicis) sevērus* strog sodnik  
*adulēscēns (centis) probus* pošten mladenič

*mīles (litis) perītus* izkušen vojak

*laus* (*laudis*) *iūcunda* prijetna (po)-  
hvala, slava; (*laudāre*)  
*mercēs* (*cēdis*) *parva* majhna plača,  
(zasluženo) plačilo  
*virtūs* (*tūtis*) *vēra* prava močatost,  
junaštvo; krepost, čednost; pred-  
nost; (*vir*)  
*opēs* (*opum*) *māgnae* veliki za-  
kladi; vojna moč; (*opulentus*).  
*certus* 3 določen, (čna, čno), gotov,  
zanesljiv  
*dignus* 3 vreden, dostojen  
*eximius* 3 poseben, odličen  
*rārus* 3 redek.

XXIV.

(Latinske slovnice § 51/2., *māsculina*  
in *neutra*.)

*Cicōnia*, *ae* storklja  
*Homērus*, *i* Homer (pesnik grški)  
*lupus*, *i* volk  
*viātor* (*ōris*) *cautus* previdni po-  
potnik  
*lapis* (*idis*) *albus* bel kamen  
*pariēs* (*etis*) *lātus* široka stena  
*pēs* (*pedis*) *longus* dolga noga;  
črevelj (kot mera)  
*dēns* (*dentis*) *fīrmus* trden zob  
*fōns* (*fontis*) *frīgidus* mrzel stu-  
denec, vrelec; vir  
*mōns* (*montis*) *altus* visoka gora,  
hrib; (*montuōsus*)  
*pōns* (*pontis*) *novus* nov most  
*calix* (*icis*) *aureus* zlata čaša, (kelih)  
*grex* (*gregis*) *māgnus* velika čreda  
*lāc* (*lactis*) *album* belo mleko  
*poēma* (*atis*) *pulchrum* lepa pesen;  
(*poēta*).  
*acūtus* 3 oster, bodeč  
*fessus* 3 utrujen

*lapideus* 3 kamenen, kamenit;  
(*lapis*)  
*pretiōsus* 3 dragocen.  
*fugō*, *ās*, *āre* zapodim (zaženem)  
v beg.

XXV.

*Ignāvia*, *ae* lenoba, bojazljivost  
*sententia*, *ae* misel, mnenje; rek  
*somnus*, *i* spanje  
*bracchium*, *i* podlaket, roka  
*prōverbium*, *i* rek, pregovor;  
(*verbum*)  
*labor* (*ōris*) *nimius* prevelik napor,  
trud, delo = delanje; (*labōrāre*)  
*pectus* (*toris*) *lātum* široke prsi  
*frōns* (*frontis*) *hūmāna* človeško  
čelo  
*dignitās* (*ātis*) *māgna* velika vred-  
nost, dostojnost, plemenitost;  
(*dignus*)  
*voluptās* (*ātis*) *noxia* škodljiva slast,  
naslada, nasladnost, zabava  
*caput* (*capitis*) *pulchrum* lepa glava;  
glavno mesto  
*cor* (*cordis*) *hūmānum* človeško srce.  
*externus* 3 zvonanji  
*medius* 3 srednji; *media pars* =  
sreda.  
*noster*, *tra*, *trum* (svojilni zaimek)  
naš, a, e.  
*fīrmō*, *ās*, *āre* krepim, utrdim  
(-trujem)  
*hebetō*, *ās*, *āre* (o)slabim.  
*tamen* (*cōni.*) vendar.

XXVI.

(Latinske slovnice §§ 41., 42., točka  
4. in 5., 46. in II. izdaje § 53., op.)  
*Praemium*, *i* (častno) plačilo  
*societās* (*ātis*) *grāta* prijetna družba,  
tovarišija; zaveza; vkupnost

*ars (artis) nova* nova umet(el)-nost, spretnost; (*artifex, artificium, artificiosus*).

*mīrus* 3 čuden, čudovit  
*memor, oris* pomljiv, pomneč  
*immemor, oris* nepomljiv, nepomneč;

*pār, paris* jednak, kos  
*pauper, eris* ubog, reven; kot *subst. adiect.*: ubožec, revež

*vetus, veteris* star  
*rapāx, ācis* roparski  
*vētōx, ōcis* hiter, uren  
*dīves, dīvitis* bogat; kot *subst. adiect.*: bogatin

*dīligēns, entis* skrben, priden, marren, marljiv, natančen  
*ingēns, entis* velikanski, silen, ogromen

*neglegēns, entis* nemaren, zanikaren.

*con-gregō, ās, āre* zbiram; *con-gregor* družim se  
*servō, ās, āre* (o)hranim, rešim.  
*facillimē (adv.)* najlažje, prav lahko.

*sine (praepos. z ablat.)* brez.

## XXVII.

*Reverentia, ae* spoštovanje  
*amīcus, ī (subst. adiect.)* prijatelj  
*studīum, ū* prizadeva(nje), učenje, pečanje, nagnjenje  
*mōs (mōris) pulcher* lep običaj, šega, navada; *plūr.*: *mōrēs, um* nravi, nrvnost, vedenje, značaj, čud, *f.*

*ōrātiō (ōnis) longa* dolg govor.

*cānus* 3 siv

*grandaevus* 3 mator, postaren

*paucī, ae, a* malokateri, malo (jih)  
*impār, paris* nejednak; (*par*)  
*fallāx, ācis* (pre)varljiv  
*fētīx, īcis* srečen

*fugāx, ācis* bežen, begoč  
*anceps, cipitis* dvojen, dvojljiv, neodločen

*particeps, cipis* deležen; kot *subst. adiect.*: deležnik

*prūdēns, entis* pameten  
*sapiēns, entis* moder; kot *subst. adiect.*: modrijan; (*sapientia*).

*nimis (adv.)* preveč

*plērumque* večjidel, navadno.

*apud (praepos. z akuzat.)* pri.

## XXVIII.

(Latinske slovnice §§ 47. do 50.)

*Cōnsilium, ū* svèt, nasvèt; sklep, naklep, namen; (vojni) črtež

*proelium, ū* bitka, boj  
*dolor (ōris) māgnus* velika bol, bolešt, bolečina

*vulnus (eris) periculōsum* nevarna rana

*Arpīnās (ātis) doctus* učen Arpinec (= prebivavec laškega mesta Arpina)

*optimātēs (ium) iūstī* pravični bo-ljari

*Samnīs (ītis) bellicōsus* bojeviti Samničan (prebivavec laške de-zele Samnije)

*aestās (ātis) calida* vroče poletje, leto = poletje

*auctōritās (ātis) māgna* velika ve-ljava, veljavnost

*cīvitās (ātis) parva* majhna država, občina, državljanstvo

*gēns (gentis) inculta* neolikan rod,  
narod

*parentēs (um) bonī* dobri starši.

*cruentus* 3 krvav

*audāx, ācis* drzen, smel

*mināx, ācis* preteč, grozeč

*recēns, entis* nov; (*recēns* = kar je  
šele pred kratkim nastalo, *no-*  
*vus* 3 = česar prej ni bilo)

*vehemēns, entis* silen, jak, hud.

*ex-spectō, ās, āre (rēgīnam)* pri-  
čakujem (kraljice)

*pūgnō, ās, āre* bojujem se, borim se  
*terreō, ēs, ēre* (u)strašim, plašim.

### XXIX.

(Latinske slovnice §§ 52. in 55.)

*Concordia, ae* sloga

*dīvitīae, ārum* bogastvo; (*dīves*)

*iūs (iūris) novum* novo pravo,  
pravica

*lēx (lēgis) sevēra* strog zakon =  
postava

*pāx (pācis) certa* gotov mir

*libertās (ātis) nimia* prevelika slo-  
boda, prostost

*salūs (ūtis) tua* tvoja blaginja,  
rešitev

*cīvis (cīvis) bonus* dober (so)držav-  
ljan; podanik

*hostis (is) periculōsus* nevaren (dr-  
žavni) sovražnik

*pēstis (is) pernicioša* pogubna kuga,  
(v prenesenem pomenu =) po-  
guba, pogibel

*clādēs (clādis) māgna* velik poraz.

*cārus* 3 drag, ljub

*concors, cordis* složen

*discors, cordis* nesložen; (*cōr, con-*  
*cors, concordia, discordia*).

*certō, ās, āre (dē virtūte)* izkušam  
se -, tekmujem (v čednosti),  
prepiram se, borim se.

*enim (cōni.,* nikdar prva beseda  
v stavku) zakaj, kajti, namreč

*quoque* (nikdar prva beseda v  
stavku) tudi.

### I. konjugacije:

*Futūrum* (prihodnjik) *indicatīvī activī:*

*ōrābō* — prosil, a, o bodem

*ōrābis* — prosil, a, o bodeš

*ōrābit* — prosil, a, o bode

*ōrābimus* — (prosila, i bo-  
deva), prosili, e, a bodemo

*ōrābitis* — (prosila, i bodeta),  
prosili, e, a bodete

*ōrābunt* — (prosila, i bodeta),  
prosili, e, a bodo.

### XXX.

(Latinske slovnice §§ 52., 54. [1 in 3 b],  
55/2.)

*Mercātūra, ae* trgovina, kupčija  
*mercātor (ōris) industrius* pod-  
jeten trgovec, kupec; (*mercēs,*  
*mercātūra*)

*sāl (salis) necessārius* potrebna sol

*lītus (oris) arduum* strma obala

*flūmen (inis) lātum* široka reka

*nāvis (is) fīrma* trdna ladja

*rūpēs (is) periculōsa* nevarna pe-  
čina, skala

*mare (maris) māgnum* veliko morje

*animal (animālis) pulchrum* lepa  
žival, životinja, živo bitje

*vectīgal (ālis) molestum* nadležen  
davek; dohodek.

*amārus* 3 grenek

*immēnsus* 3 neizmeren



*plēnus* 3 poln  
*profundus* 3 globok  
*quaestuōsus* 3 dobiten, dobitek do-  
 našajoč  
*salsus* 3 slan; (*sāl*).  
*péragrō, ās, āre* prehodim, ob-  
 hodim (-hajam)  
*videō, ēs, ēre* vidim.  
*trāns* (*praepos.* z akuzat.) onkraj,  
 črez.

XXXI.

(Latinske slovnice §§ 53., 54. [3 c], 71.)

*Fuga, ae* beg  
*castra, ōrum, n.* tabor, ostrog  
*victor (ōris) clārus* slaven zma-  
 g(ov)avec; zmagovit  
*regiō (ōnis) pulchra* lep (o)kraj,  
 okolica, pokrajina  
*certāmen (inis) cruentum* krvava  
 borba, tekma  
*mors (mortis) certa* gotova smrt  
*calcar (āris) acūtum* ostra ostroga;  
 (v prenesenem pomenu =) iz-  
 podbuda.  
*glōriōsus* 3 poln slave, slaven  
*crūdēlis, e* krut, srep  
*dulcis, e* sladek, mil  
*fortis, e* hraber, pogumen; (*for-  
 titudō*)  
*omnis, e* ves, vsa, vse; vsak  
*turpis, e* sramoten  
*ācer, ācris, ācre* oster (v pravem in  
 prenesenem pomenu), bister, hud  
*celer, eris, ere* hiter, nagel; (*celeritās*)  
*palūster, tris, tre* močviren, moč-  
 virnat  
*salūber, bris, bre* zdrav(ilen), ko-  
 risten  
*silvester, tris, tre* gozdat; (*silva*).

*col-locō, ās, āre* postavim; *castra  
 collocō* postavim tabor = uta-  
 borim se.

*prō* (*praepos.* z ablat.) za (z akuzat.  
 = mesto koga ali komu v brambo,  
 korist).

(Op. V 11. stavku tega paragrafa  
 beri: *celerīa* mesto: *celera!*)

XXXII.

(Latinske slovnice § 56.)

*Rāna, ae* žaba  
*cibus, ī* jed, hrana  
*collum, ī* vrat  
*membrum, ī* ud  
*crūs (crūris) longum* dolgi krak  
*glāns (glandis) amāra* grenki želod  
*palūs (ūdis) lāta* širno močvirje;  
 (*palūster*)  
*avis (is) rāra* redka ptica, ptič  
*sēdēs (is) grāta* prijeten sedež,  
 stanišče  
*caro (carnis) tenera* nežno meso  
*grūs (gruis) avida* požrešni žrjav  
*sūs (suis) tarda* leniva svinja.  
*avidus* 3 požrešen  
*lutulentus* 3 blaten, nečeden  
*pīnguis, e* tolst  
*septentrīōnālis, e* severen  
*tenuis, e* tenek; (*tener*)  
*terrester, tris, tre* zemeljski, na  
 suhem (kopnem) živeč, kopnen;  
 (*terra*).  
*rārō* (*adv.* adjektiva *rārus* 3) red-  
 ko(kedaj), redkokrat.

XXXIII.

(V ponavljanje.)

*Intemperantia, ae* nezmernost  
*Minēra, ae* Minerva (rimska bo-  
 ginja modrosti)

*parsimōnia*, *ae* varčnost  
*stultitia*, *ae* neumnost, nespamet-  
(nost)

*medicus*, *i* zdravnik

*venēnum*, *i* strup

*vīnum*, *i* vino

*excūsātiō* (*ōnis*) *iūsta* upravičen  
izgovor, opraviče(va)nje

*pulvis* (*veris*) *dēnsus* gost prah

*inventrix* (*icis*) *clāra* slavna iz-  
najdnica, izumiteljica

*nūtrix* (*icis*) *bona* dobra rejnica

*comes* (*itis*) *fīdus* in *fīda* zvest  
spremljevavec, zvesta sprem-  
ljevavka

*vērītās* (*ātis*) *rāra* redka resnič-  
nost, resnica; (*vērus*).

*blandus* 3 prilizljiv

*praeclārus* 3 prekrasen, preslaven;  
(*clārus*)

*brevis*, *e* kratek.

*ad-iuvō*, *ās*, *āre* (*hominem*) pod-  
piram (človeka), pomagam (člo-  
veku)

*lateō*, *ēs*, *ēre* skrit sem, tičim.

*ubi* (*adv.*) kje? kjer.

#### XXXIV.

*Pulchritūdō* (*dinis*) *eximia* posebna  
lepota; (*pulcher*)

*onus* (*eris*) *māgnum* velik tovor,  
brema

*eques* (*itis*) *celer* hitri jezdec, ko-  
njenik.

*ignāvus* 3 len, bojazljiv; (*ignāvia*)

*insīgnis*, *e* znamenit, odličen;  
(*sīgnum*)

*alacer*, *cris*, *cre* čil.

*in-citō*, *ās*, *āre* izpodbadam  
(-bodem)

*vectō*, *ās*, *āre* vlečem, nosim; (*vectigal*)  
*pāreō*, *ēs*, *ēre* (*hominī*) pokoren  
(poslušen) sem (človeku), po-  
sluša(va)m (človeka).

*que* (*cōni.*, ki se privesa) in, pa.

#### XXXV.

(Latinske slovnice §§ 58. in 60.,  
*māsculina.*)

*Pictūra*, *ae* slika

*instrūmentum*, *i* orodje, sredstvo,  
ustroj

*vultur* (*uris*) *māgnus* velik jastreb  
*senectūs* (*ūtis*) *molesta* nadležna  
starost

*auris* (*is*) *hūmāna* človeško uho  
*audītus* (*audītūs*) *ācer* oster sluh

*cantus*, *ūs* petje; (*cantāre*)

*gūstātus*, *ūs* vkus, okus

*obtūtus*, *ūs* gledanje

*odōrātus*, *ūs* voh; (*odor*)

*sēnsus*, *ūs* čut, občutek

*sonitus*, *ūs* zvok, glas, šum

*tāctus*, *ūs* (o)tip

*vīsus*, *ūs* vid, pogled.

*continuus* 3 neprestan

*praeditus* 3 obdarjen.

*quīnque* (glavni števnik) pet.

*fatīgō*, *ās*, *āre* utrudim.

#### XXXVI.

*Tuba*, *ae* troba, trobenta

*cōnsul* (*ulis*) *Rōmānus* rimski konzul  
(najvišji dostojanstvenik rim.)

*pedes* (*itis*) *celer* hitri pešec

*clāssis* (*is*) *māgna* veliko ladjevje,  
brodovje

*cursus*, *ūs* tek

*equitātus*, *ūs* konjenišтво; (*equus*,  
*eques*)

*exercitus, ūs* vojstvo, vojska (= vojaki)  
*impetus, ūs* napad, naskok  
*magistrātus, ūs* oblastvo, gosposka; oblastnik  
*peditātus, ūs* pehota; (*pēs, pedes*)  
*trānsitus, ūs* prehod  
*ūsus, ūs* (po)raba, vaja; korist.  
*complētus* 3 napolnjen  
*compositus* 3 sestavljen  
*summus* 3 najvišji, največji  
*difficilis, e* težek, težaven  
*nāvālis, e* ladijski; pomorski; (*nāvis, nāvigare, nauta*).  
*cōn-stō, ās, āre* sestajam, sestojim. *vel (cōni.)* ali.

### Pomožnika *esse*:

*Perfectum* (pretekli čas) *indicatīvī*:

*fuī* — sem bil, a, o  
*fuistī* — si bil, a, o  
*fuit* — je bil, a, o  
*fuimus* — (sva bila, i), smo  
 bili, e, a  
*fuistis* — (sta bila, i), ste  
 bili, e, a  
*fuērunt* — (sta bila, i), so  
 bili, e, a.

### XXXVII.

(Latinske slovnice §§ 58. in 60., *femīna* in *neutra*.)

*Poples (itis) hūmānus* človeški podkolenek  
*quies (ētis) grāta* prijeten počitek, pokoj  
*senex (senis) tardus* počasen starček, starec; (*senectūs*)  
*flexus, ūs* prigib, priklon

*frūctus, ūs* sad, v plur. = sadje  
*domus (ūs) parva* majhna hiša, dom  
*manus (ūs) hūmāna* človeška roka; peščica, krdelo, tolpa  
*porticus (ūs) pulchra* lep stebrenik, slopovje  
*quercus (ūs) alta* visoki hrast, dob genu (*genūs) firmum* trdno koleno.  
*imbēcillus* 3 slab(oten)  
*oppositus* 3 nasproti postavljen, nasproten.  
*labō, ās, āre* utripljem, šibim se, ušibujem se.  
*ante (praepos. z akuz.)* pred (z akuzat. in orodn.)

### XXXVIII.

*Cervus, ī* jelen  
*ūrus, ī* tur = divji bik  
*vocābulum, ī* slovo, beseda  
*latus (eris) tēctum* pokrita stran  
*māgnitūdō (dīnis) mīra* čudovita velikost  
*bōs, bovis c.* govedo; *bōs tardus* počasen vol, *bōs tarda* počasna krava  
*cornu, cornūs n.* rog, (o mesecu =) krajec, (pri vojstvu =) krilo  
*gelu, ūs, n.* mraz, led.  
*armātus* 3 oborožen  
*inflexus* 3 zakrivljen, slok  
*instructus* 3 v bojni red postavljen; (*instrūmentum*)  
*rāmōsus* 3 vejat; (*rāmus*)  
*dexter, tra, trum* (in: *tera, terum*) desni  
*sinister, tra, trum* levi  
*similis, e* podoben.

*dō, dās, dāre* dam, dajem, podelim  
 (-deljujem)  
*pōtō, ās, āre* pijem.  
*quotannis* (*adv.*) vsako leto.

XXXIX.

(Latinske slovnice §§ 61. in 62.)

*Perfidia, ae* nezvestoba, verolomnost

*scrīptor (ōris) clārus* slaven pisatelj, pisec

*māiōrēs (um) nostrī* naši predniki  
*fidēs (fideī) rāra* redka zvestoba, vera, vernost

*perniciēs, perniciē* poguba, kvara, (*perniciōsus*)

*rēs, reī* reč, stvar.

*gestus* 3 zvršen; *rēs gestae (rērum gestārum)* zvršene reči = dela, (bojni) čini, dejanja; *rērum gestārum scrīptor* zgodopisec, povestničar

*pūblicus* 3 javen, občī; *rēs pūblica (reī pūblicae)* občina, država

*secundus* 3 ugoden; *rēs secundae* sreča; *rēs adversae* nesreča

*admīrābilis, e* čudovit.

*praestō, ās, āre* izkažem (izkazujem)

*probō, ās, āre* (pre)skušam, izpričam, odobrim (odobravam).

*meritō (adv.)* po pravici

*nunc* sedaj, zdaj; *etiam nunc* še sedaj

*praesertim* posebno, zlasti

*quidem* sicer.

*ergā (praepos. z akuz., le v prijaznem pomenu)* do.

XL.

*Autumnus, ī* jesen

*liberī, ōrum, m.* otroci

*messis (is) frūgifera* plodonosna žetev

*sēgnitiēs, iē* mlačnost, lenost

*speciēs, iē* prikazen, videz

*spēs, speī* nada, up(anje)

*diēs (diē)* laetus vesel dan.

*falsus* 3 lažen, kriv, neresničen

*futūrus* 3 bodoč, prihodnji

*serēnus* 3 jasen, veder

*sōlus* 3 sam, jedin; (*sōlum*)

*stultus* 3 neumen, nespameten;

*subst. adiect.: stultus, ī* neumnež, nespametnik; (*stultitia*)

*vānus* 3 prazen; ničev(en)

*levis, e* lahek (po teži); lahko-miseln.

*spērō, ās, āre* upam, nadejam se  
*dē-spērō, ās, āre* obupa(va)m;

(*spēs, spērāre*)

*spīrō, ās, āre* diham (dišem)

*cōn-servō, ās, āre* ohranim (-njudjem), obvarujem

*com-pleō, ēs, ēre* napolnim (-polnjudjem); *spē compleō* navdaja)m z upom; (*plēnus, completus*).

*dum (cōni.)* dokler, dočim.

XLI.

(V ponavljanje vseh deklinacij.)

*Iniūria, ae* krivica

*lingua, ae* jezik

*littera, ae* črka; *litterae, ārum, f.*

pismo; znanosti, vede

*gaudium, ī* veselje, radost

*prīncipiūm, ī* začetek; (*prīnceps*)

*vinculum, ī* spona, vez

*arma, ōrum, n.* orožje

*rādīx (īcis) amāra* grenka korenina

*aetās (ātis) longa* dolga doba,

starost

*dōs* (*dōtis*) *māgna* velika dota  
*māteriēs*, *iēi* snov, tvarina; vzrok;  
(*māter*).

*aeternus* 3 večn

*malus* 3 zel, zloben, hud(oben),  
slab; *subst. adiect.*: *malus*, *i*  
hudobnež, *malum*, *i* zlo

*nūllus* 3 nobeden

*tūtus* 3 varen

*commūnis*, *e* skupen

*mortālis*, *e* smrten.

*lavō*, *ās*, *āre* umijem (umivam).

*contrā* (*praepos.* z akuzat., le v so-  
vražnem pomenu) proti, zoper.

## XLII.

(Latinske slovnice §§ 73. in 74.)

*Fāma*, *ae* govorica, glas (dober  
ali slab o kom), ime (dobro ali  
slabo)

*leō* (*ōnis*) *ācer* hud lev

*pāvō* (*ōnis*) *pulcher* lep pav

*iuventūs* (*ūtis*) *laeta* vesela mla-  
dost, mladina

*tigris*, *is*, *c.* tiger

*plānitiēs*, *iēi* ravan, ravnica

*nihil* (*nōmen indēclīnābile*) nič.

*argenteus* 3 srebrn; (*argentum*)

*pūrus* 3 čist

*taeter*, *tra*, *trum* grd, ostuden

*cēteri*, *ae*, *a* drugi

*ferōx*, *ōcis* divji, uporen, srčen,  
vojevit

*cīvilis*, *e* državljanski; (*cīvis*, *cīvitās*)

*ūtīlis*, *e* koristen.

## XLIII.

(Latinske slovnice §§ 75. in 86.)

*Ferrum*, *i* železo

*metallum*, *i* ruda, kovina

*plumbum*, *i* svinec

*aes* (*aeris*) *pretiōsum* dragocena  
med

*cupiditās* (*ūtis*) *caeca* slepa strast,  
želja, poženje, željnost, pohot

*famēs* (*is*) *molesta* nadležna lakota;  
lakomnost.

*Cyprius* 3 ciperski; *aes Cyprium*  
ciperska med = baker

*ferreus* 3 železen; (*ferrum*)

*crēber*, *bra*, *brum* pogosten, čest

*sacer*, *scra*, *crum* posvečen, svet;  
proklet

*nocēns*, *entis* škodujoč, škodljiv

*gravis*, *e* težek (po teži); važen

*vīlis*, *e* cenen.

*necō*, *ās*, *āre* ubijem, pobijem,  
usmrtim

*vulnerō*, *ās*, *āre* ranim; (*vulnus*).

*ferē* (*adv.*, ki se omejenemu pojmu  
navadno zapostavlja) skoro.

## XLIV.

(Latinske slovnice §§ 76. in 77.)

*Sīmia*, *ae* opica

*delphīnus*, *i* pliskavica, delfin

*elephantus*, *i* slon

*vēnātiō* (*ōnis*) *perīculōsa* nevaren  
lov

*serpēns* (*entis*) *noxia* škodljiva  
kača

*canis*, *is*, *c.* pes, psica

*ovis* (*is*) *nigra* črna ovca

*vulpēs* (*is*) *callida* zvita lisica.

*callidus* 3 zvit, prekanjen

*innocius* 3 neškodljiv

*nōnnūllī*, *ae*, *a* 3 nekateri, marsi-  
kateri, nekaj (jih); (*nūllus*)

*venēnātus* 3 zastrupljen, strupen;  
(*venēnum*)

*dissimilis*, *e* nepodoben  
*facilis*, *e* lahek (= netežaven)  
*fidēlis*, *e* zvest; (*fidēs*, *fidus*, *perfidia*)  
*gracilis*, *e* vitek  
*humilis*, *e* nizek, majhen.  
*ad-numerō*, *ās*, *āre* prištejem  
 (—števam).

## II. konjugacije:

*Praesēns indicatīvi passīvi:*

*doceor* — poučujem se  
*docēris* — poučuješ se  
*docētur* — poučuje se  
*docēmur* — (poučujeva se),  
 poučujemo se  
*docēminī* — (poučujeta se),  
 poučujete se  
*docentur* — (poučujeta se),  
 poučujejo se.

## XLV.

(Latinske slovnice § 80.)

*Malitia*, *ae* zlobnost, hudobnost;  
 (*malus*)  
*prūdentia*, *ae* previdnost, razum-  
 nost, pamet(nost); (*prūdēns*)  
*Trōia*, *ae* Troja (mesto maloazijsko)  
*imperium*, *īi* povelje, (nad)po-  
 veljstvo, vladarstvo  
*ingenium*, *īi* (prirojena) duševna  
 zmožnost, duh  
*cōnsultor* (*ōris*) *bonus* dober sve-  
 tovavec; (*cōnsul*, *cōnsilium*)  
*imperātor* (*ōris*) *clārus* slaven (nad)-  
 poveljnik; cesar; (*imperāre*, *im-*  
*perium*)  
*calliditās* (*ātis*) *nōta* znana zvitost,  
 prekanjenost, lokavost; (*callidus*)

*nātū* (osamel ablat.) po rojstvu;  
*nātū māximus* (*minimus*) = naj-  
 starejši (najmlajši)  
*in māgnō odiō sum apud ducēs* =  
 zelo mrzek sem vodnikom.  
*Agamemnōn*, *onis* Aga-  
 memnon  
*Nestor*, *oris* Nestor  
*Aiāx*, *ācis* Ajak  
*Achillēs*, *is* Ahil  
*Ulixēs*, *is* Uliks  
*Thersitēs*, (*ae*) Terzit (grški vojak  
 pred Trojo).  
*rōbustus* 3 močen, jak; (*rōbur*)  
*Trōiānus* 3 trojski; *subst. adiect.:*  
 — *us*, *ī* Troj(an)ec; (*Trōia*)  
*ēloquēns*, *entis* zgovoren.  
*ad-levō* (*al-levō*), *ās*, *āre* vzdignem  
*ad-ministrō*, *ās*, *āre* upravljam;  
*summum imperium administrō*  
 imam nadpoveljstvo.  
*et* — *et* (— *et*, *cōni.*) *i* — *i* (— *i*).

grški junaki pred  
Trojo

## XLVI.

(Latinske slovnice §§ 79. in 87.)

*Hōra*, *ae* ura  
*negōtium*, *īi* opravek, opravilo,  
 posel; (*ōtium*)  
*amor* (*ōris*) *māgnus* velika lju-  
 bezen  
*error* (*ōris*) *hūmānus* človeška  
 zmota; blodnja; (*errāre*)  
*difficultās* (*ātis*) *māgna* velika te-  
 žava, težavnost  
*dubius* 3 dvomen, dvomljiv  
*ēgregius* 3 izvrsten; (*grex*, *congre-*  
*gāre*)  
*exiguus* 3 majčken, neznaten  
*idōneus* 3 (*ad*) pripraven —, spo-  
 soben (za)

*īgnōtus* 3 neznan  
*inimīcus* 3 neprijazen, sovražen;  
*subst. adiect.:* – *us*, *ī* neprijatelj,  
 (zasebni) sovražnik  
*obnoxius* 3 podvržen, nastavljen  
 (komu); (*noxius*, *innoxius*, *nocēre*,  
*nocēns*)  
*propitius* 3 milostiv.  
*magis* (*adv.*) bolj, več  
*māximē* najbolj, največ; (*magis*,  
*magister*, *magistra*, *magistrātus*, *māg-*  
*nus*, *māgnificus*, *māgnitūdō*).

#### XLVII.

(Latinske slovnice §§ 168. in 171.)

*Alauda*, *ae* škrjanec  
*memoria*, *ae* spomin  
*Britannus*, *ī* Britanec; (*Britannia*)  
*ursus*, *ī* medved  
*pater* (*tris*) *bonus* dobri oče; (*patria*)  
*immortālitās* (*ātis*) *tūa* tvoja ne-  
 smrtnost.  
*timidus* 3 boječ  
*cōnstāns*, *antis* stanoviten, vztrajen  
*liberālis*, *e* darežljiv.  
*com-meō*, *ās*, *āre* zahajam; (*re-*  
*meāre*)  
*dis-putō*, *ās*, *āre* (*dē rē*) govorim  
 (o stvari), razpravljam (stvar)  
*domō*, *ās*, *āre* (u)krotim, brzdam  
*gubernō*, *ās*, *āre* krmilim; vladam  
*in-vēstīgō*, *ās*, *āre* zasledim (–dujem)  
*latrō*, *ās*, *āre* lajam  
*sānō*, *ās*, *āre* (o)zdravim, lečim  
*volō*, *ās*, *āre* letim, letam  
*mordeō*, *ēs*, *ēre* grizem.

#### I. konjugacije:

*Perfectum* (pretekli čas) *indicatīvi actīvi*:

*ōrāvī* — poprosil, a, o sem  
*ōrāvisti* — poprosil, a, o si  
*ōrāvit* — poprosil, a, o je

*ōrāvīmus* — (poprosila, i sva),  
 poprosili, e, a smo  
*ōrāvistis* — (poprosila, i sta),  
 poprosili, e, a ste  
*ōrāvērunt* — (poprosila, i sta),  
 poprosili, e, a so.

#### XLVIII.

(Latinske slovnice §§ 88. in 90.,  
*cardinalia.*)

*Saeculum*, *ī* stoletje, vek  
*adulātor* (*ōris*) *improbus* nepošteni  
 prilizovavec  
*affinitās* (*ātis*) *nostra* naša sva-  
 ščina, sorodnost  
*animāns*, *antis*, *c.* (v plur. tudi *n.*)  
 živo bitje, živetinja  
*voluntās* (*ātis*) *bona* dobra volja  
*vīrēs* (*vīrium*) *māgnae* velike sile,  
 moči  
*cōnsēnsus*, *ūs* soglasje, jednoglasje,  
 sklad.  
*pār*, *paris* kot *subst. adiect. n.*  
 = dvojica, par.  
*numerō*, *ās*, *āre* štejem  
*valēō*, *ēs*, *ēre* veljam, močen –, zdrav  
 sem, zdravstvujem; (*valētūdō*).  
*quasi* (*adv.*) kakor da bi, tako rekoč  
*tantum* le, samo  
*ut* kakor, kot  
*vix* komaj.  
*itaque* (*cōni.*) zato  
*sī* če, ko, ako.

#### XLIX.

1.

*Athēnae*, *ārum* Atene (mesto grško  
 v Atiki)  
*Thermopylae*, *ārum* Termopile

*annus*, ī leto (= doba 12 mesecev)  
*Christus*, ī Krist(us)  
*Xerxēs*, is Kserks (kralj perzijanski)  
*pāssus*, ūs korak, stopinja  
*sinus*, ūs guba; zaliv.

*Marathōnius* 3 maratonski, pri Maratonu (atiškem trgu)

*nātus* 3 rojen; *ante Christum nātum* (pred rojenim Kristom =) pred Kristovim rojstvom; *post Christum nātum* po Kristovem rojstvu; *nātus* v zvezi s številom let = star

*onerārius* 3 tovoren; *nāvis onerāria* tovarna ladja, *nāvis longa* bojna ladja

*Persicus* 3 perzij(an)ski; (*Persa*)

*Salamīnius* 3 salaminski, pri Salamini (otoku grškem blizu Atike)

*Athēniēnsis*, e atenski; *subst. adiect.*: *Athēniēnsis*, is, m. Atenec, (Atenjan); (*Athēnae*)

*nōbilis*, e imeniten, plemenit

*Plataeēnsis*, e platejski; *subst. adiect.*: *Plataeēnsis*, is, m. Platejan (prebivavec beotiškega mesta: *Plataeae*, ārum).

*ap-propinquō*, ās, āre (pri)bližam (-bližujem) se; (*prope*)

*dī-micō*, ās, āre hojujem se, borim se.

*circiter* (*adv.*) blizu, okoli

*numquam* nikoli, nikdar

*post* (kot *adv.*) potem, pozneje; (kot *praepos.* z akuzat.) po (z mestnikom), za (z družilnikom).

2.

*Anima*, ae duša

*angustiae*, ārum soteska

*Oeta*, ae Eta (gora tesalska)

*Thessalia*, ae Tesalija (dežela grška)

*Leōnidās*, (ae) Leonida (kralj lacedemonski).

*Lacedaemonius* 3 lacedemonski; *subst. adiect.*: -ius, ī Lacedemonec (prebivavec grškega mesta Lacedemona na Peloponezu)

*Thēbānus* 3 tebljanski; *subst. adiect.*: -us, i Tebljan (prebivavec beotiškega mesta: *Thēbae*, ārum)

*Thespiēnsis*, e tespiški; *subst. adiect.*: *Thespiēnsis*, is, m. Tespijan (prebivavec beotiškega mesta: *Thespiiae*, ārum).

*quot* (*adiect. indēctn.*) koliko (jih)? kolikor (jih).

*com-mendō*, ās, āre izročim, priporočim (-ročam); *nōmen meum immortalitātī commendō* (izročim svoje ime nesmrtnosti =) poslavim svoje ime na veke

*dēfēnsō*, ās, āre branim

*ef-flō*, ās, āre izdihnem

*re-portō*, ās, āre nesem nazaj; *victōriam ab hoste reportō* pridobim si zmago nad sovražnikom.

*dēnique* (*adv.*) naposled, poslednjič še

*tum* takrat, tedaj; nato, potem.

*praeter* (*praepos.* z akuzat.) mimo, razven.

L.

(Latinske slovnice §§ 88. in 91., *ordinālia*.)

*Remus*, ī Rem (Romulov brat)

*initium*, ī začetek

*pāstor* (*ōris*) *bonus* dober pastir



*Rōmulus*, ī Romul; (*Rōma*, *Rō-*  
*mānus*)

*Numa (ae) Pompilius*, ū Numa  
Pompilij

*Tullus (ī) Hostilius*, ū Tul  
Hostilij

*Ancus (ī) Mārcius*, ū Ank  
Marcij

*Tarquinius (ū) Prīscus*, ī Tar-  
kvinij Prisk

*Servius (ū) Tullius* ū Servij  
Tulij

*Tarquinius (ū) Superbus*, ī Tar-  
kvinij Superb (T. Ošabni)

rimski  
kralji

*placeō*, ēs, ēre prijam, ugajam  
= všeč sem.

*tam (adv.)* tako.

LII.

(Latinske slovnice § 99.: *hic, ille.*)

*Adulēscētia*, *ae* mladost (doba  
od 18. do 30., *iuventūs* pa na-  
vadno doba od 30. do 45. leta)

*Cicerō*, *ōnis* Ciceron (najslavnejši  
govornik rimski)

*ōrātor (ōris) clārus* slaven go-  
vornik

*antīquitās (ātis) ūltima* najskrajna  
starodavnost; (*antīquus*)

*Dēmōsthēnēs*, *is* Demosten (naj-  
slavnejši govornik grški).

*incertus* 3 negotov; (*certus, certāre,*  
*certāmen*)

*mātūrus* 3 zrel, zgodnji

*mendāx, ācis* lažniv; kot *subst.*  
*adiect.* = lažnik.

*praebeō*, ēs, ēre prožam, (po)dajem  
*fidem habeō hominī* (vero imam =)

verjamem (verujem) človeku.

LIII.

(Latinske slovnice § 99.: *is.*)

*Accipiter (tris) celer* hitri kragulj  
*calamitās (ātis) māgna* velika ne-  
zgoda, nesreča

*metus, ūs* bojazen, strah.

*perpetuus* 3 neprestan, stalen;  
*adv. perpetuō* neprestano, ne-  
prenehoma.

*in-vitō*, *ās, āre* (po)vabim

*liberō*, *ās, āre* oprostim, oslobodim;  
(*liber, liberi, liberalis, libertās*)

LI.

(Latinske slovnice §§ 97. in 98.)

*Sors, sortis* žreb; *sors hūmāna*  
človeška usoda

*nēmō*, dativ: *nēmīnī* nikdo, nihče

*contentus* 3 zadovoljen

*rūsticus* 3 kmetski, selski

*urbānus* 3 mesten.

*trucidō, ās, āre* pokoljem, pomorim  
*pro-hibeō, ēs, ēre* odvrnem (-vra-  
 čam), zadržim (-žujem), oviram.  
*libenter (adv.)* rad  
*mox* kmalu.

## II. konjugacije:

*Imperātīvus praesentis activi:*

*tenē* — drži!

*tenēte* — (držita), držite!

## LIV.

(Latinske slovnice § 99.: *idem, iste, ipse.*)

*Cūra, ae* skrb; *cūram meī ipsūus*  
*habeō* skrb me je samega sebe,  
 skrbim za samega sebe  
*īnsidiae, ārum* zaseda, zalezovanje.  
*decōrus* 3 pristojen, časten  
*honestus* 3 časten, spoštovan  
*proximus* 3 najbližji.  
*ob-stō, ās, āre* napoten (na potu)  
 sem, napotje delam.

## LV.

(Latinske slovnice § 100.)

*Viola, ae* vijolica  
*Alexander (drī) Māgnus, ī* Ale-  
 ksander Véliki (kralj macedon-  
 ski)  
*Macedō (onis) clārus* slaven Ma-  
 cedonec.  
*rēctus* 3 raven; prav  
*īnnumerābilis, e* neprojen, brez-  
 številen  
*suāvis, e* mil, ljubek, prijeten  
*terrībilis, e* strašen.  
*dē-flagrō, ās, āre* zgorim.  
*satis (adv.)* (za)dosti, dovolj; (*sa-  
 tiāre*).

## LVI.

*Sarcina, ae* tovor, pratež  
*asinus, ī* osel  
*auxilium, ī* pomoč  
*onus (oneris) molestum* nadležno  
 breme, tovor  
*pellis (is) pretiōsa* dragocena koža.  
*dēfatīgātus* 3 utrujen, onemogel;  
 (*fatīgare*)  
*mortuus* 3 mrtev; *subst. adiect.:*  
*mortuus, ī* mrtvec  
*onustus* 3 obtovorjen, obložen.  
*agitō, ās, āre* ženem, gonim  
*dē-plōrō, ās, āre* objokujem, ob-  
 žalujem  
*gravō, ās, āre* (ob)težim; (*gravis*)  
*levō, ās, āre* (o)lajšam (-šujem);  
*levō hominem onere* olajšam člo-  
 veku breme  
*onerō, ās, āre* obtovorim, obre-  
 menim; (*onus, onustus, onerārius*)  
*recūsō, ās, āre* odbijem, odrečem.  
*īnsuper (adv.)* (po)vrhu, še  
*serō* pozno, prepozno.  
*igitur (cōni.,* navadno druga be-  
 seda v stavku) torej, tedaj (pri  
 sklepanju).

## I. konjugacije:

*Plusquamperfectum* (predpretekli čas)  
*indicatīvi activi:*

*ōrāveram* — (po)prosil, a, o  
 sem bil, a o  
*ōrāverās* — (po)prosil, a, o si  
 bil, a, o  
*ōrāverat* — (po)prosil, a, o je  
 bil, a, o  
*ōrāverāmus* — [(po)prosila, i  
 sva bila, i], (po)prosili e, a  
 smo bili, e, a

*orāverātis* — [(po)prosila, i sta bila, i], (po)prosili e, a ste bili, e, a

*orāverant* — [(po)prosila, i sta bila, i], (po)prosili, e, a so bili, e, a.

LVII.

(Latinske slovnice §§ 102., 103. in 105.)

*Albīnus*, ī Albin (rimski priimek)

*Paullus*, ī Pavel (rimski priimek)

*colloquium*, ī pogovor

*mendācium*, ī laž

*Sōcratēs*, is Sokrat (grški modrijan).

*ingrātus* 3 neprijeten; nehvaležen;

*animus ingrātus* nehvaležno

srce, nehvaležnost; (*grātus*)

*quālis*, e kakšen? kakršen.

*dē-sīderō*, ās, āre (*rem*) pogrešam

(kaj, česa), hrepenim (po čem)

*iuvō*, ās, āre (*hominem*, *rem*) pod-

piram (koga), pospešim (–šujem

kaj), pomagam (–morem komu);

(*adiuvāre*)

*īgnōrō*, ās, āre ne vem.

*inter* (*praepos.* z akuzat.) med (z

akuzativom in orodnikom).

LVIII.

(Latinske slovnice §§ 104. in 105.)

*Miseria*, ae beda, nadloga

*faber*, brī rokodelec, (kovač)

*bonum*, ī (*subst. adiect.*) dobrina,

blaženstvo

*receptāculum*, ī shramba, posoda

*sermō* (*ōnis*) *longus* dolg (po)govor,

jezik

*mēns* (*mentis*) *hūmāna* človeška

pamet, razum, duh

*vultus*, ūs obraz, obličje.

*avārus* 3 lakomen, skop; *subst.*

*adiect.*: –us, ī lakomnik, skopuh

*modestus* 3 skromen, pohleven

*tacitus* 3 molčeč, tih.

*cōn-fīrmō*, ās, āre potrdim, utrdim

(–trjujem), osrčim (–srčujem)

*ē-mendō*, ās, āre popravim, po-

boljšam

*vetō*, ās, āre prepovem (–vedujem)

*iubeō*, ēs, ēre zapovem (–vedujem),

(za)ukazem (–ukazujem), velim

(velevam).

*parō alicui īnsidiās* zalezujem

koga.

*nīmīrum* (*adv.*) vsekakor, res da,

kajpada, seveda.

*quō-eō* (*ablativa mēnsūrae*, gl.

XLIX. \*) čim – tem; tudi: *eō-quō*

tem – čim.

*aut* (*cōni.*) ali.

LIX.

*Pera*, ae torba

*umerus*, ī pleče, rame, rama.

*refertus* 3 (*rē*) natlačen –, napol-

njen (s čim), poln (česa)

*clēmēns*, *entis* blag, milosten.

*iūdicō*, ās, āre sodim; (*iūdex*, *iūdi-*

*ciūm*)

*spectō*, ās, āre gledam, opazujem.

LX.

(Latinske slovnice § 106.)

*Potentia*, ae mogočnost, moč, oblast

*digitus*, ī prst, m.

*benīgnitās* (*ātis*) *summa* največja

dobrotljivost.

*anteā* (*adv.*) prej, poprej; (*ante*).

*neque ali nec (cōni.) in ne, pa ne, niti; neque (nec) – neque (nec) niti – niti.*

LXI.

(V ponavljanje vse imenske deklinacije.)

*Cannae, ārum, f.* Kane (trg v Apuliji na Laškem)

*nummus, ī* penez, denar

*Hannibal, ālis* Hanibal (vojskovodja kartaginski)

*carcer (eris) fīrmus* trdna ječa, zapor

*aeternitās (ātis) longa* dolga večnost; (*aeternus*)

*servitūs (ūtis) molesta* nadležna sužnost, robstvo

*Miltiadēs, is* Miltiad (vojskovodja atenski)

*cubīle (is) grātum* prijetno ležišče. *crāstinus* 3 jutršnji

*dūrus* 3 trd

*gelidus* 3 leden, mrzel; (*gelu*)

*reliquus* 3 ostal

*expers, pertis* nedeležen, brez (česa)

*Carthāginiēnsis, e* kartaginski;

*subst. adiect.:* *Carthāginiēnsis,*

*is, m.* Kartaginec, (Kartazan,

prebivavec afriškega mesta Kartagine)

*immortālis, e* nesmrten; (*mors, mortālis, mortuus, immortalitās, morbus*)

*frequentō, ās, āre* običem (-iskujem)

*splendēō, ēs, ēre* bliščim, svetim se; (*splendidus*).

*nē – quidem (adv.)* še – ne, niti

*tamquam* tako rekoč, dejal bi

*ubique* povsodi.

*nisi (cōni.)* ako ne, razven; (*sī, quasi*).

LXII.

(Latinske slovnice § 110.)

*Agricultūra, ae* poljedelstvo, ratarstvo, kmetijstvo; (*ager, agricola*)

*Brūtus, ī* Brut (prvi konzul rimski) *dominātiō (ōnis) fīrma* krepko gospodstvo, vladarstvo *cūstōs, ōdis, e.* čuvar(ica), varuh(inja)

*fragilitās (ātis) hūmāna* človeška (zlomljivost) minljivost.

*prīstinus* 3 (po)prejšnji

*mōbilis, e* premičen; omahljiv.

*ōb-secrō, ās, āre* rotim; (*sacer*).

*quia (cōni.)* ker

*ut (cōni.)* s konjunktivom, vpeljuje namerne in posledične stavke) da.

LXIII.

*Audācia, ae* (pre)drznost, smelost *casa, ae* koča

*haedus, ī* kozlič(ek)

*fūr (fūris) improbus* nepošten tat.

*saevus* 3 besen, ljut, grozovit.

*in-crepitō, ās, āre (aliquem)* kričim (na koga), zmerjam (koga)

*stō, stās, stāre* stojim

*inquit* pravi, reče; je dejal, a, o; (ta pomankljivi glagol stoji le v nezavisnem govoru ter se vpleta med navajane besede).

*forte (ablāt. adv.)* slučajno; morda, morebiti.

LXIV.

(Latinske slovnice § 111.)

*Dolus, ī* zvijača, lest

*animus bonus* dobra volja

*silentium, ū* molk, molčanje

*Alcibiadēs, is* Alcibiad (državnik in vojskovodja atenski).

*accūsō, ās, āre* (za)tožim, zatožujem

*ab-sum, abesse, āfuī* odsoten -, oddaljen sem; *prtcp. praes.:* *absēns, absentis* odsoten, ne navzoč(en)

*ad-sum, adesse, adfuī (affuī)* *alicui rēi* prisostvujem -, pričujoč -, prisoten sem pri čem; *adsum hominī* pomagam -, pomorem človeku

*dē-sum, deesse, dēfuī* nedostajam, (manjkam); *deest mihi pecūnia* nedostaja mi denarja; *dēsum alicui* ne pomagam komu; *nōn dēsum alicui* pomagam komu  
*in-sum, inesse (in rē)* sem -, bivam (v čem)

*inter-sum, interesse, interfuī (alicui rēi)* sem vmes, sem pri čem (med čim), udeležim (-žujem) se (česa)

*ob-sum, obesse, offuī (alicui)* sem proti (čemu), škodim (komu)

*prae-sum, praesse, praefuī (alicui)* spredaj sem -, na čelu sem (stojim) -, načelujem (komu)

*prō-sum, prōdesse, prōfuī (alicui)* v prid sem -, koristim (komu)

*sub-sum, subesse (alicui rēi)* sem pod -, tičim pod (čim)

*super-sum, superesse, superfuī (ex pūgnā)* ostajam -, preostanem -, živ ostanem (po bitvi).

*ōlim (adv.)* nekdam, njega (svoje) dni.

*utinam (cōni. s konjunktivom)* o da bi! o ko bi! (*ut*).

LXV.

*Errāns, antis (prtcp. praes. glag. errāre)* blodeč.

*pos-sideō, ēs, ēre* imam (v posesti); (*sedere, sēdēs, sēdare*)

*studeō, ēs, ēre* trudim se, prizadevam si, učim se; želim (*studium*).

*diū (adv.)* dolgo (časa)

*longē* dolgo, daleč; *longē abesse* precej oddaljen biti.

LXVI.

(Latinske slovnice § 111.: *possum, posse.*)

*Abstinentia, ae* vzdržnost, nesebičnost

*benevolentia, ae* dobrohotnost, naklonjenost

*continentia, ae* vzdržnost, zatajevanje samega sebe

*culpa, ae* krivda; *absum ā culpā* prost sem krivde

*patientia, ae* potrpežljivost

*Philippus, ī* Filip (kralj macedonski).

*obscurus* 3 temen; neznan; (*obscurare*).

*conciliō, ās, āre* (pri)dobi(va)m, pribavim

*possum, posse, potuī* morem, premorem.

*fortasse (adv.)* morda, morebiti; (*forte*).

LXVII.

*Cēna, ae* obed; *cēnae caput* glavna jed

*tyrannus, ī* samosilnik, trinog  
*condimentum, ī* zabela, začimba

*sūdor* (*ōris*) *multus* obilen znoj, pot  
*iūs* (*iūris*) *nigrum* črna juha  
*sitis* (*is*) *magna* velika žeja.  
*iēiūnus* 3 tešč.

*cēnō*, *ās*, *āre* obedujem, jem; (*cēna*)  
*gūstō*, *ās*, *āre* okusim, pokusim;  
(*gūstātus*)

*inter-rogō*, *ās*, *āre* vprašam.  
*quamquam* (*cōni.*) dasi, premda.

### LXVIII.

(Latinske slovnice §§ 113. in 114., I:  
*indicātivus*, *cōiūctivus*, *imperātivus* in  
*infinitivus praesentis activi* in *passivi.*)

*Praeceptum*, *ī* pravilo, nauk, za-  
poved

*saxum*, *ī* skala, kamen.  
*amābilis*, *e* ljubezljiv; (*amāre*, *amor*,  
*amicus*, *amicitia*, *inimicus*)

*mollis*, *e* mehek.

*castigō*, *ās*, *āre* strahujem, kaznim  
(-nujem)

*cavō*, *ās*, *āre* izvotlim

*cūrō*, *ās*, *āre* (*rem*) skrbim -, bri-  
gam se -, (z)menim se (za kaj)  
*optō*, *ās*, *āre* voščim, želim (si).

### LXIX.

*Disciplīna*, *ae* nauk, vzgoja; re-  
dovitost

*lucrum*, *ī* dobiček.

*dēbitus* 3 (*prtcp. perf. pass. glag.*  
*dēbere*) dolžen.

*com-memorō*, *ās*, *āre* omenim  
(-njam), premišljam; (*memor*, *im-*  
*memor*, *memoria*)

*honōrō*, *ās*, *āre* častim; (*honor*, *ho-*  
*nestus*)

*oc-caecō*, *ās*, *āre* preslepim, oma-  
mim, prevarim.

*imprīmīs* (*adv.*) pred vsem, zlasti;  
(*prīmus*).

*nē* (namerna *cōni.* s konjunktivom)  
da ne; (pred imperativom in  
velevnim konjunktivom) ne.

*ō* (*interiect.*) o! oj!

### LXX.

(Latinske slovnice §§ 113. in 114., I:  
*indicāt. in cōiūct. imperfecti act. in*  
*pass.*, *indicāt. futurī I. act. in pass.*,  
*partcp. praes. act.*, *gerundium in gerun-*  
*dium.*)

*Statua*, *ae* kip (človeški)

*occāsio* (*ōnis*) *rāra* redka prilika,  
priložnost

*vītis* (*is*) *frūgifera* plodonosna  
trta.

*aegrōtus* 3 bolan; *subst. adiect.:*  
*-us*, *ī* bolnik

*aptus* 3 (*ad*) primeren -, prikla-  
den -, sposoben (za)

*cupidus* 3 željen (*cupiditās*)

*nūbilus* 3 oblačen; nesrečen, ža-  
losten

*sānus* 3 zdrav.

*bellō*, *ās*, *āre* voj(sk)ujem se

*cremō*, *ās*, *āre* sežgem (-žigam)

*humō*, *ās*, *āre* pokopljem (-ko-  
pavam); (*humilis*)

*micō*, *ās*, *āre* migljam, bliščim (se);  
(*dīmicare*)

*peccō*, *ās*, *āre* grešim

*plōrō*, *ās*, *āre* jokam

*ponderō*, *ās*, *āre* tehtam

*tolerō*, *ās*, *āre* (pre)nesem (-na-  
šam), (pre)trpim.

*propter* (*praepos. z akuzat.*) za-  
stran, zaradi, zavoljo.

*dōnec* (*cōni.*) dokler.

LXXI.

*Āgnus*, *ī* jagnje  
*convivium*, *ī* gostovanje, pojedina.  
*clāmō*, *ās*, *āre* vpijem, kričim  
*lacerō*, *ās*, *āre* (raz)trgam, (raz)-  
 mesarim  
*māctō*, *ās*, *āre* (za)koljem.  
*impūne* (*adv.*) brez kazni, slo-  
 bodno.  
*aliquandō* nekdam.  
*at* (*cōni.*) nasproti pak, pa vendar, a.

LXXII.

(Latinske slovnice § 113., I: oblike iz  
 perfektovega debla.)

*Peccātum*, *ī* greh; (*peccāre*)  
*angor* (*ōris*) *nimius* prevelika tes-  
 nota, bridkost  
*G.* (= *Gāius*, *ī*) *Iūlius* (*ī*) *Caesar*,  
*aris* Gaj Julij Cezar (oblastnik  
 rimski)  
*dēdecus* (*oris*) *māgnum* velika ne-  
 čast, sramota; (*decorāre*, *decōrus*)  
*adversārius* 3 nasproten; *subst.*  
*adiect.*: *adversārius*, *ī* na-  
 sprotnik)  
*aequus* 3 raven; *aequa mēns*  
 ravnodušje  
*cōniūrātus* 3 (*prtcp.*) zarotivši se;  
 kot *subst.*: *cōniūrātus*, *ī* zarotnik  
*nefārius* 3 brezbožen, proklet.  
*per-sevērō*, *ās*, *āre* (*in rē*) trdo-  
 vraten sem (ostajam) —, vztra-  
 jam (v —, pri čem); (*sevērus*)  
*salūtō*, *ās*, *āre* pozdravim (—zdrav-  
 ljam)  
*re-salūtō*, *ās*, *āre* odzdravim  
 (—zdravljam).

*sub-levō*, *ās*, *āre* olajšam; pod-  
 piram, pomagam (komu); (*levis*,  
*levāre*, *adlevāre*).  
*ita* (*adv.*) tako.

*causā* (*ablat.* v pomenu prepozi-  
 cije z genetivom, kateremu se  
 zapostavlja) zavoljo, (za)radi.

LXXIII.

*Convīva* (*ae*) *laetus* vesel gost  
*Clōdius*, *ī* Klodij  
*Pisō*, *ōnis* Pizon (govornik rimski)  
*invītātīō* (*ōnis*) *honestā* častno (po)-  
 vabilo; (*invītāre*)  
*taciturnitās* (*ātis*) *necessāria* po-  
 trebna molčecnost  
*adventus*, *ūs* prihod.  
*īn-stō*, *ās*, *āre* blizu sem, bližam se  
*nārrō*, *ās*, *āre* pripovedujem,  
 pravim  
*nūntiō*, *ās*, *āre* naznanim, oznanim  
 (—znanjam), (s)poročim (—ro-  
 čam)  
*re-spondeō*, *ēs*, *ēre* odgovorim.  
*statim* (*adv.*) (stojé), takoj, precej.  
*num* (vprašalnica) li, ali (mari).  
*cum* (*cōni.*) ko, kedar: z indi-  
 kativom, kedar je = *quō tem-  
 pore* (*cum temporāle*); v zgo-  
 dovinski pripovedi pa s kon-  
 junktivo m, in sicer *imperfectī*,  
 kedar je dejanje zavisnega, s  
*cum* vpeljanega stavka sočasno  
 z glavnim dejanjem, s konj.  
*plūsquamperfectī* pa, ako je bilo  
 dejanje zavisnikovo že zvr-  
 šeno, ko je nastopilo glavno  
 dejanje (*cum nārrātivum* ali  
*historicum*); *cum* — *tum* kakor  
 — tako posebno.

LXXIV.

(Latinske slovnice § 114., I: oblike iz supinovega debla.)

*Nūntius*, *ī* oznanjevavec, poročnik, sel; vest = poročilo; (*nūntia*, *nūntiāre*)

*theātrum*, *ī* gled(al)išče

*tempestās* (*ātis*) *serēna* vedro vreme, nevihta, huda ura; (*tempus*, *obtemperāre*)

*acerbūs* 3 grenek, bridek, trpek  
*praeteritus* 3 pretekkel, minul.

*cōgitō*, *ās*, *āre* mislim

*dēbilitō*, *ās*, *āre* (o)slabim (-iti), omrtvim (-iti); *dēbilitor* (o)slabim (-eti), omrtvim (-eti)

*ex-pūgnō*, *ās*, *āre* izvojujem, osvojim (si); (*pūgna*, *pūgnāre*)

*simulō*, *ās*, *āre* hlinim; (*simulācrum*, *similis*, *dissimilis*, *similitūdō*)

*manēō*, *ēs*, *ēre* ostanem (-stajam), trajam.

*tandem* (*adv.*) naposled, nazadnje, vendar(le).

*quod* (vzročna *cōni.* z indikat. v pomenu:) ker, da; (s konjunkt., ako pisatelj zaznamlja razlog kot ptuje mnenje, v pomenu:) češ ker, češ da.

LXXV.

*Rapīna*, *ae* rop(anje), plenjenje; (*rapāx*, *rapidus*)

*spēlunca*, *ae* brlog

*numerus*, *ī* število, broj; (*numerāre*, *adnumerāre*, *innumerābilis*)

*sociūs*, *ī* drug, tovariš; zaveznik; (*societās*, *cōnsociāre*)

*vēstīgium*, *ī* stopinja, sled; (*invēstīgāre*)

*inurbanitās* (*ātis*) *rāra* redka neuljudnost; (*urbs*, *urbānus*)

*victus*, *ūs* živež, hrana.

*dē-clārō*, *ās*, *āre* razjasnim; označim, pokažem; *dolōrem dēclārō* izrazim (-ražam) svoje sočutje; (*clārus*)

*dē-vorō*, *ās*, *āre* (po)žrem, požiram  
*dī-lacerō*, *ās*, *āre* raztrgam; (*lacer*, *lacerāre*)

*dubitō*, *ās*, *āre* dvojim, dvomim; (*duo*, *dubius*)

*incūsō*, *ās*, *āre* (ob)dolžim, (o)krivim; (*causa*, *accūsāre*, *recūsāre*, *excūsatiō*)

*intrō*, *ās*, *āre* (*rem*) (v)stopim v-, stopim na (kaj)

*vīsītō*, *ās*, *āre* obiščem; (*vidēre*, *invidiā*, *vīsus*)

*videor* (*pass.* glag. *vidēre*) vidim se, zdim (dozdevam) se.

*adeō* (*adv.*) tako zelo

*retrōrsūm* nazaj.

*adversus* (*prae*pos. z akuzat.) proti, do.

*quān* (*cōni.* s konjunktivom za zanikanimi izrazi dvojenja) da.

LXXVI.

(Latinske slovnice §§ 358. do 368.: *cōnstrūctiō accūsātīvi cum infinitīvō.*)

*Epicūrus*, *ī* Epikur (modrijan grški)

*frāter* (*tris*) *cārus* dragi brat

*Bīās*, *antis* Biant (modrijan grški)

*opīniō* (*ōnis*) *falsa* krivo mnenje, vera.

*apertus* 3 odkrit, očiten, jasen.

*ad-firmō* (*af-firmō*) *ās*, *āre* trdim, potrjujem, zagotavljam; (*firmus*, *infirmus*, *firmāre*, *cōnfirmāre*)

*aedificō*, *ās*, *āre* sezidam; (*aedificium*)



*creō, ās, āre* ustvarim  
*cubō, ās, āre* ležim; (*cubile*)  
*iūrō, ās, āre* prisežem (–segam),  
 (za)rotim se; (*iūs, iustus, iustitia,*  
*iūdex [iz iūsdex], iudicium, iudicāre,*  
*iniūria, cōniūrātus*)  
*migrō, ās, āre* (pre)selim se  
*negō, ās, āre* zanika(va)m, tajim;  
 odrečem  
*re-vocō, ās, āre* pokličem nazaj;  
 povrnem  
*nōn ignōrō* = vem.

LXXVII.

*Sagitta, ae* puščica  
*nihilum, ī* nič; (*nihil*)  
*respōnsum, ī* odgovor; (*respondere*)  
*tēlum, ī* kopje.  
*aestimō, ās, āre* cenim; *prō nihilō*  
*aestimō* (cenim za nič =) pre-  
 ziram.

LXXVIII.

(Latinske slovnice § 113, II: aktivne  
 oblike iz sedanjikovega debla.)

*Prātum, ī* travnik.  
*prōdigus* 3 potraten, razsipen;  
*subst. adiect.:* –us, ī razsipnik.  
*audeō, ēs, ēre* drznem se, upam  
 si; (*audāx, audācia*)  
*fleō, ēs, ēre, flēvī, flētum* jokam  
 (se), plačem  
*flōreō, ēs, ēre flōrūī,* – cvetem; (*flōs*)  
*gaudeō, ēs, ēre* veselim se, radu-  
 jem se; (*gaudium*)  
*moneō, ēs, ēre, monūī, monitum*  
 opomnim (–minjam), (po)svarim  
*ad-moneō, ēs, ēre, uī, itum* opom-  
 nim (–minjam), (po)svarim;  
 (*monēre*)

*pateō, ēs, ēre, uī,* – odprt sem  
*rīdeō, ēs, ēre, rīsī, rīsum* smejem se  
*soleō, ēs, ēre* običavam, navajen  
 sem  
*timeō, ēs, ēre, uī,* – (*poenam*), bo-  
 jim se (kazni); (*timidus*)  
*vireō, ēs, ēre, uī* – zelenim.  
*palam (adv.)* očitno, javno  
*sēcrētō* na skrivnem, tajno  
*valdē* zelo, jako.  
*vae (interiect.)* gorje!

LXXIX.

*Terror (ōris) māgnus* strah (= stra-  
 šenje)  
*faciēs, ēī* lice; zvananjost.  
*atrōx, ōcis* grozovit, strašen.  
*temptō (tentō), ās, āre* poskusim  
 (–skušam).

LXXX.

(Latinske slovnice § 114., II: pasivne  
 oblike iz sedanjikovega debla.)

*Modus, ī* mera; način  
*facultās (ātis) mīra* čudovita zmož-  
 nost; (*facilis, difficilis, difficultas,*  
*faciēs, facinus*)  
*imperītus* 3 nevešč, neveden  
*patiēns, entis* potrpežljiv; (*patientia*)  
*familiāris, e* družinski, prijateljski;  
*rēs familiāris* imetek, gospo-  
 darstvo.  
*armō, ās, āre* oborožim; (*arma*)  
*ad-hibeō, ēs, ēre, uī, itum* (imam  
 pri čem), rabim, upotrebljam;  
*modum adhibeō* držim se mere  
 (zmernosti); (*habēre, habitāre, pro-*  
*hibēre, dēbēre* iz *dēhibēre*)  
*augēō, ēs, ēre, auxī, auctum* (po)-  
 množim

*arceō, ēs, ēre, uī*, – odvracam, od-  
bijam, odganjam  
*co-ērceō, ēs, ēre, uī, itum* brzdam,  
(u)krotim  
*ex-erceō, ēs, ēre, uī, itum* (iz)urim,  
(iz)vežbam; gojim  
*moveō, ēs, ēre, mōvī, mōtum* gib-  
ljem, ganem; (*mōbilis*)  
*taceō, ēs, ēre, uī, itum* molčim;  
(*tacitus, taciturnitas*)  
*teneō, ēs, ēre, uī, tentum* držim,  
(iz)polnjujem); *memoriā teneō*  
*rem* hranim kaj v spominu,  
pomnim –, zapametim (si) kaj.

LXXXI.

*Attica, ae* Atika (dežela grška)  
*Piraeus, ī* Pirej  
*Propylaea, ōrum, n.* propileje  
(prodverje = velikolepno vho-  
dišče na atenski grad)  
*statiō (ōnis) tūta* varno sta(ja)-  
lišče; zatočje, stražišče; (*stāre,*  
*cōnstāre, īnstāre, obstāre, praestāre,*  
*cōnstāns, statua, statim*)  
*arx (arcis) mūnīta* utrjen grad;  
(*arcēre, coērcēre, exercēre, exercitus*)  
*Acropolis (is) fīrma* trdna Akro-  
pola (grad atenski)  
*Periclēs, is* Periklej (slaven držav-  
nik atenski)  
*Themistoclēs, is* Temistoklej (slaven  
vojskovodja in državnik atenski)  
*adscēnsus, ūs* plezanje; vzhod,  
pristop  
*portus, ūs* pristanišče; (*portāre, ap-*  
*portāre, reportāre, porticus*)  
*prōspectus, ūs* razgled.  
*bellicus* 3 vojni; *rēs bellicae* vojni  
čini; (*bellum, bellicōsus, bellare*)  
*bellī perītus* 3 vešč v vojni.

*prō-creō, ās, āre* rodim, porajam;  
(*creāre, recreāre*)  
*ē-mineō, ēs, ēre, uī*, – ven molim;  
odlikujem se  
*habeor in numerō fortissimōrum*  
štejem se (štejejo me) med naj-  
hrabrejše.  
*umquam (adv.)* kedaj; *nūlla um-*  
*quam urbs* nikoli nobeno mesto;  
(*numquam*)  
*unde* od kod? od koder.  
*sive (cōni.,* ki zaznamlja razloček  
izraza, ne reči) ali.

LXXXII.

(Latinske slovnice § 113., II: oblike iz  
perfektovega debla.)

*Philosophus, ī* modrijan  
*Scīpiō, ōnis* Scipion (vojskovodja  
rimski)  
*Carthāgō (inis) opulenta* bogata  
Kartagina (mesto afriško); (*Car-*  
*thāginiēnsis*)  
*cōgnōmen (inis) nōtum* znan pri-  
imek  
*sōlāmen (inis) grātum* prijetna  
tolažba, tolažilo  
*Herculēs, is* Herkul (junak in polu-  
bog grški).  
*praemātūrus* 3 prezgodnji (*matūrus*)  
*trīstis, e* žalosten.  
*dē-fleō, ēs, ēre, flēvī, flētum* ob-  
jokujem, oplakujem; (*flēre*)  
*dēleō, ēs, ēre, ēvī, ētum* razdenem,  
uničim, pokončam  
*habeō, ēs, ēre, uī, itum*  
*maneō, ēs, ēre, mānsī, mānsūm*  
*mereō, ēs, ēre, uī, itum* zaslužim  
(–služujem)

*noceō, ēs, ēre, uī, itum*  
*pāreō, ēs, ēre, uī, (pāritūrus)*  
*placeō, ēs, ēre, uī, itum*  
*dis-pliceō, ēs, ēre, uī, itum* ne  
 ugajam, ne prijam, nisem  
 vseč(en); (*placere*)  
*terreō, ēs, ēre, uī, itum.*  
*nē (cōni. pred dopustnim konjunk-*  
 tivom =) naj (si) ne, bodi si  
 da ne.

LXXXIII.

*Adspectus, ūs* pogled.  
*obvius* 3 naproti, srečajoč; *obvius*  
*sum alicui* srečam koga; (*via,*  
*viator*).  
*ex-animō, ās, āre* vzamem sapo,  
 usmrtil; *exanimor* omrtvim  
 (-eti); (*anima, animus, animāns,*  
*animal*)  
*horreō, ēs, ēre, uī, -* vzgрозim se.  
*iterum (adv.)* drugič, znova, zopet  
*paene* skoro; (*paeninsula*)  
*tertiūm* tretjič; (*tertius*).  
*vērō (adv. v pomenu konjunkcije,*  
 vselej druga beseda v stavku)  
 pa res, pak; (*vērus, vēritās*).

LXXXIV.

(Latinske slovnice § 114., II: oblike iz  
 supinovega debla.)

*Numantia, ae* Numancija (mesto  
 hispansko)  
*locus, ī* kraj, mesto; (*collocāre*)  
*perturbātiō (ōnis) māgna* velika  
 zmešnjava.  
*ēditus* 3 vzvišen  
*postrēmus* 3 poslednji, zadnji  
*incrēdibilis, e* neverjeten.

*com-pleō, ēs, ēre, plēvī, plētum*  
*dē-terreō, ēs, ēre, uī, itum* ostra-  
 šim, odvrnem  
*per-terreō, ēs, ēre, uī, itum* pre-  
 strašim, preplašim; (*terror, terrēre,*  
*dēterrēre, terribilis*)  
*pro-hibeō, ēs, ēre, uī, itum*  
*videō, ēs, ēre, vīdī, vīsum.*  
*frūstrā (adv.)* zastonj  
*totiēns toli(ko)krat.*

LXXXV.

(V ponavljanje.)

*Fābula, ae* bajka, basen  
*vēnātor (ōris) laetus* vesel lovec;  
 (*vēnātiō*)  
*gracilitās (ātis) nimia* prevelika  
 vitkost, tenkost; (*gracilis*).  
*ex-clāmō, ās, āre* zavpijem, vzklik-  
 nem; (*clāmāre*)  
*mandō, ās, āre* izročim, naročim  
 (-ročam); *fugae mē mandō* spu-  
 stim se v beg; (*commendāre*)  
*ap-pāreō, ēs, ēre, uī, (itūrus)* prika-  
 žem (-kazujem) se, pojavim se,  
 očiten (očividen) sem; (*pārēre*).  
*dēmum (adv.)* še le  
*subitō* iznenada, nenadoma, na-  
 krat.

LXXXVI.

(Latinske slovnice § 113., III: aktivne  
 oblike iz sedanjikovega debla.)

*Lacrima, ae* solza  
*cōnsortium, iī* družba, tovarišija  
*fūnus (eris) trīste* žalosten pogreb;  
*post fūnera* = po smrti  
*piētās (ātis) eximia* posebna po-  
 božnost; (*pīus, impius*).

*colō, colis, colere, coluī, cultum*  
obdelam (–lujem), gojim; častim,  
spoštujem; (*agri-cola, agri-cultūra,*  
*in-cola*)

*cor-rumpō, is, ere, rūpī, ruptum*  
pohujšam (–hujšujem), pokva-  
rim; podmitim

*crē-dō, is, ere, didī, ditum* veru-  
jem, verjamem; mislim; (*incrē-*  
*dibilis*)

*dicō, is, ere, dixī, dictum* (iz)go-  
vorim, rečem, pravim, povem;  
(*dicātus, indicāre*)

*dīscō, is, ere, didicī, – (rem)* (na)-  
učim se (česa)

*edō, is, ere, ēdī, ēsum* jem

*laedō, is, ere, laesī, laesum* po-  
škodujem; (raz)žalim

*metuō, is, ere, uī, – (rem)* bojim  
se (česa); (*metus*)

*minuō, is, ere, uī, ūtum* (z)manj-  
šam (–manjšujem), (o)slabim  
(–iti); (*minus*)

*petō, is, ere, vī (vī), ūtum* izkušam  
doseči (kaj), zahtevam; napa-  
dem; (*impetus*)

*red-dō, is, ere, didī, ditum* (po)-  
vrnem (vračam)

*scrībō, is, ere, scrīpsī, scriptum*  
(s)pišem

*vīvō, is, ere, vīxī, (vīctūrus)* živim  
(–eti); (*vīta, convīva, convīvium,*  
*vīctus*).

### LXXXVII.

#### 1.

*Capra, ae* koza.

*nūdus* 3 nag, gol

*salūtāris, e* ozdraven; koristen;  
(*salūs, salūber, salūtāre, resalūtāre*)

*viridis, e* zelen; (*virēre*).

*re-spondeō, ēs, ēre, spondī, spōnsum*  
*ante-pōnō, is, ere, posuī, positum*  
predpostavim; *antepōnō rem*  
*alicui reī* višje cenim kaj od  
česa, prednost dajem kaki reči  
pred čim

*dē-scendō, is, ere, scendī, scēnsum*  
doli (s)plezam, – grem, – pridem  
*intel-legō, is, ere, lēxī, lēctum* iz-  
previdim, (raz)ume(va)m, spo-  
zna(va)m

*re-linguō, is, ere, līquī, lictum*  
(za)pustim (–puščam); (*reliquus*).  
*potius (adv.)* raji, marveč.

#### 2.

*Vīnea, ae* vinograd; (*vinum*).

*ēsuriēns, entis* lačen, gladen.

*carpō, is, ere, carpsī, carptum*  
(u)irgam

*sūmō, is, ere, sūmpsī, sūmptum*  
vzamem; (za)užijem.

*nōndum (adv.)* še ne; (*nōn, dum*).

*nihilō minus* (za) nič manj, pri  
vsem tem, vendarle

*summīs vīribus* na vso moč.

### LXXXVIII.

(Latinske slovnice § 114., III: pasivne  
oblike iz sedanjkovega debla.)

*Sēcūrītās (ātis) nimia* prevelika  
brezskrbnost; (*cūra, cūrāre*).

*dē-fendō, is, ere, fendī, fēnsum*  
(o)branim, zagovarjam

*dūcō, is, ere, dūxī, ductum* (pri)-  
peljem, (pri)vedem, vodim

*ē-dīscō, is, ere, didicī, – (rem)*  
(na)učim se (česa) na pamet,  
– na izust; (*dīscere, dīscipulus,*  
*dīsciplina*)

*emō, is, ere, emī, emptum* kupim  
(kupujem)

*legō, is, ere, legī, lectum* (na)be-  
rem, izberem (-biram)

*ē-ligō, is, ere, legī, lectum* izberem  
(-biram), izvolim

*regō, is, ere, rēxī, rēctum* vladam,  
(u)ravnam, vodim; (*regiō, rēx,*  
*rēgīna, rēctus, rēgnum, rēgnāre*)

*solvō, is, ere, solvī, solūtum* raz-  
vežem, (raz)rešim

*tollō, is, ere, sustulī, sublātum*  
vzdignem (-digujem)

*vincō, is, ere, vicī, victum* (pre)-  
obvladam, nadvladam, zmagam,  
premagam (-gujem); (*victor, vic-*  
*tōria*).

LXXXIX.

*Blanditiae, ārum* laskanje, pri-  
lizovanje; *blanditiās adhibeō*  
prilizujem (-liznem) se

*baculus* (in -um) ī palica  
*ūtilitās (ātis) māgna* velika korist.  
*irātus* 3 jezen, razsrjen; (*ira, irā-*  
*cundia*)

*turbulentus* 3 buren, hrupen;  
(*turbidus, perturbatiō*)

*inūtilis, e* nekoristen.

*con-vocō, ās, āre* skličem

*mulcō, ās, āre* nabijem, (pre)tepem  
*re-putō, ās, āre* razmišljam, pre-  
udarjam

*alo, is, ere, aluī, altum* (vz)redim,  
živim (-iti)

*con-temnō, is, ere, tempsī, temptum*  
zaničujem, preziram (-zrem)

*dī-ligō, is, ere, lēxī, lēctum* spo-  
štujem, ljubim

*ē-scendō, is, ere, scendī, scēnsus*  
vzplezam, stopim (na kaj);  
(*dēscendere, adscēnsus*)

*lambō, is, ere, lambī, -* ližem  
*re-pellō, is, ere, reppulī, repulsum*  
zapodim (nazaj), odženem, od-  
bijem

*rudō, is, ere, rudīvī, -* rjovem,  
rigam.

*sānē (adv.)* zares; seveda, kaj-  
pada; (*sānus, sānāre, insānia*).

*cum (cōni. adversatiua* s konjunk-  
tivom) pri tem ko, dočim.

XC.

(Latinske slovnice § 113., III: oblike  
iz perfektovega debla.)

*Catīna, ae* Katilina (plemenitaš  
in zarotnik rimski)

*pueritia, ae* otroška doba, detin-  
stvo; (*puer, puella* iz *puerula*)

*Livius, ī* Livij (zgodopisec rimski)  
*scūtum, ī* (podolgast) ščit

*per dolum* po zvijači = zvijačno.  
*fīnitimus* 3 obližen, sosedem.

*occupō, ās, āre* zavzamem, za-  
sedem, polastim se (česa)

*cadō, is, ere, cecidī, (cāsūrus)* (od)-  
padem

*oc-cidō, īs, ere, cidī, (occāsūrus)*  
(u)padem, (po)ginem, umrem;

(o zvezdah:) zajdem, zahajam;  
*spēs occidit* nada splava po vodi;  
(*cadere, occasiō*)

*caedō, is, ere, cecidī, caesum* (po)-  
sekam, (po)bijem, ubijem

*oc-cidō, is, ere, cidī, cīsum* ubijem,  
usmrtim, umorim, pomorim;  
(*caedere*)

*col-ligō, is, ere, legī, lēctum* zbe-  
rem, naberem (-biram)

*cōn-stituō, is, ere, uī, ūtum* usta-  
novim; določim, odmenim;  
sklenem

*fallō, is, ere, fefēllī,* — (*falsus* 3 je adjekt.) ukanim; (pre)varam; *fallor* tudi = motim se; (*fallāx, falsus*)

*gerō, is, ere, gessī, gestum* nesem, nosim; delam, opravi (–pravljam), storim, zvršim; *bellum gerō* vojno voj(sk)ujem; (*gestus*) *prō-mittō, is, ere, mīsī, missum* obljubim, obetam

*trā-dō, is, ere, didī, ditum* izročim (–ročam), sporočim (–ročam); prepustim; (*dare, crēdere, reddere, conditus, ēditus, praeditus*).

### XCI.

*Officium, ī* dolžnost

*pēnsūm, ī* naloga

*mōrōsitās (ātis) nimia* prevelika čemernost; (*mōs*).

*prae-stat, āre* (kot brezosebni glagol) bolje je

*licet, ēre, licuit* dovoljeno je, sme se *ab-solvō, is, ere, solvī, solūtum* odvežem; (do)končam, dovršim; (*solvere*)

*lūdō, is, ere, lūsī, lūsūm* igram (se), naigram se; (*lūdus*)

*prae-scribō, is, ere, scripsi, scriptum* predpišem, določim, zaukažem

*vādō, is, ere, vāsī, vāsūm* idem, grem, hodim.

*deinde (adv.)* potem

*postea* potem, pozneje; (*post, post-rēmus*)

*prius* (po)preje

*quō (ablāt. adv.)* kam? kamor

*unā (ablāt. adv.)* ob enem, skupaj; (*ūnus*).

*ergō (cōni.)* potemtakem, torej.

### XCII.

(Latinske slovnice § 114., III: oblike iz supinovega debla.)

*Perfectus* 3 dovršen, popoln.

*claudō, is, ere, clausī, clausum* zaprem (–piram), zaklenem (–klepam)

*dē-stituō, is, ere, uī, ūtum* (nezvesto) zapustim, na cedilu pustim

*iungō, is, ere, iūnxi, iūnctum* (z)vežem, (z)družim, sklenem (sklepam); (*cōniūnctus*)

*metō, is, ere, (messuī), messum* (po)žanjem; (*messis*)

*neg-legō, is, ere, lēxi, lēctum* zamenarim (–marjam), v nemar puščam (–pustim); (*legere, colligere, dīligere, dīligēns, dīligentia, eligere, intellegere, neglegēns, neglegentia*)

*re-prehendō, is, ere, hendī, hēnsūm* korim, (po)grajam

*serō, is, ere, sēvī, satum* sejem

*spernō, is, ere, sprēvī, sprētum* zavržem, zametujem, zaničujem.

### XCIII.

*Plataeae, ārum, f.* Plateje (mesto beotiško na Grškem); (*Plataeēnsis*)

*lēgātus, ī* poslanec; podpoveljnik *Mardonius, ī* Mardonij (poveljnik perzijanski)

*Mummius, ī* Mumij (vojskovodja rimski)

*prōditiō (ōnis) impia* brezbožna izdaja, izdajstvo.

*damnō, ās, āre (aliquem prōditiōnis)* obsodim (koga zaradi izdaje)

*cōn-scribō, is, ere, scripsī, scriptum*  
(*librīs*) spisem (v knjigah)

*dī-ruō, is, ere, ruī, rutum* raz-  
rušim

*in-cendō, is, ere, cendī, cēsum*  
zažgem; (*incendium*)

*mittō, is, ere, mīsī, missum* poš-  
ljem (-šiljam)

*pōnō, is, ere, posuī, positum* (po)-  
stavim, položim; *positus sum*  
*in rē* (postavljen sem =) stojim  
na čem

*dē-pōnō, is, ere, posuī, positum*  
odložim; *odium in aliquem dē-*  
*pōnō* odrečem (odpovem) se  
sovraštvu do koga

*re-stituō, is, ere, uī, ūtum* zopet  
ustanovim, popravim, povrnem;  
(*cōstituere, dēstituere*).

#### XCIV.

(V ponavljanje.)

*Ēsca, ae* jed

*lepus, oris, c.* zajec

*arcus, ūs* lok.

*rogō, ās, āre* prosim; vprašam;  
(*interrogāre*)

*agō, is, ere, ēgī, āctum* (od)ženem,  
gonim; ravnam, delam, počnem  
(-čenjam), opravi (pravljam)

*cēdō, is, ere, cēsī, cēssum* stopam,  
grem, idem, hodim; umaknem  
se, udam se

*cernō, is, ere, -, -ločim*; vidim,  
zrem; *cernor* pokažem se

*com-prehendō, is, ere, hendī, hēn-*  
*sum* zgrabim; *animō compre-*  
*hendō* z duhom zazna(va)m,  
- spozna(va)m; (*reprehendere*)

*currō, is, ere, cucurrī, cursum*  
tečem

*dī-vidō, is, ere, vīsī, vīsum* (raz)-  
delim

*flectō, is, ere, flexī, flexum* sklonim,  
pripognem; omečim; (*flexus, in-*  
*flexus*)

*im-pōnō, is, ere, posuī, positum*  
naložim; *impōnō* alicui nōmen  
zdevam komu ime; *impōnō* ali-  
cui *negōtium* dam komu posel  
(nalog)

*nōscō, is, ere, nōvī, nōtum* spo-  
znavam

*cō-gnōscō, is, ere, gnōvī, gnitum*  
spozna(va)m; (*nōscere, nōtus, ignō-*  
*tus, nōmen, nōmināre, cōgnōmen,*  
*nōbilis*)

*rumpō, is, ere, rūpī, ruptum* (z)lo-  
mim; *rumpor* počim; (*rūpēs, cor-*  
*rumpere*)

*tendō, is, ere, tetendī, tentum* (tēn-  
sum) (na)pnem.

*nimium* (*adv.*) preveč; (*nimius,*  
*nimis*).

#### XCv.

(Latinske slovnice § 113., IV: aktivne  
oblike iz sedanjikovega debla.)

*Ovile* (*is*) māgnum velik ovčjak;  
(*ovis*).

*putō, as, āre* menim, mislim; (*dis-*  
*putāre, reputāre*)

*ūrō, is, ere, ūssī, ūstum* (se)žgem,  
sežigam

*audiō, audīs, audīre, audīvī, au-*  
*dītum* slišim, slušam, poslu-  
ša(va)m

*cūstōdiō, is, ire, ivī, itum* stražim,  
čuvam; *cūstōdiō* aliquem ā rē  
(ob)varujem koga česa; (*cūstōs*)

*dormiō, īs, īre, īvī, ītum* spim  
*ēsuriō, īs, īre, —, (ēsuritūrus)*  
 lačen sem, gladujem; (*edere, ēsca,*  
*ēsuriēns*)

*leniō, īs, īre, īvī (ī), ītum* (z)laj-  
 šam, utešim

*mūniō, īs, īre, īvī, ītum* utrdim  
 (–trujem), zavarujem, branim

*pūniō, īs, īre, īvī, ītum* kaznim,  
 kaznujem; (*poena, impūne*)

*saeviō, īs, īre, ī, ītum* divjam,  
 razsajam; (*saevus*)

*sciō, īs, īre, īvī, ītum* vem, znam  
*ne-sciō, īs, īre, —, —* ne vem, ne  
 znam; (*scīre*)

*sepeliō, īs, īre, īvī, sepultum* po-  
 kopljem (–kopavam)

*serviō, īs, īre, īvī (ī), ītum* ro-  
 bujem, služim, strežem, ustre-  
 zam; (*servus, servitūs, servāre, cōn-*  
*servāre, observāre*)

*sitiō, īs, īre, īvī, ītum* žejen sem;  
 (*sitis*)

*veniō, īs, īre, vēnī, ventum* pridem,  
 prihajam, dospejem.

*nēve* (namerna *cōni.* s konjunk-  
 tivom in nikalnica pred vsakim  
 drugim, oziroma tretjim imperat.  
 ali velevnim konjunktivom) in  
 (da) ne, niti; (*nē*).

## XCVI.

*Ōrāculum, ī* proročišče; (*ōrāre, adō-*  
*rāre, ōrātor, ōrātiō*).

*līgneus* 3 lesen.

*prō-flīgō, ās, āre* potolčem

*oboediō, īs, īre, īvī, ītum* poslušen  
 sem, ugodim, ugajam

*comparō clāssem* opravi (obo-  
 rožim) ladjevje.

## XCVII.

(Latinske slovnice § 114., IV: pasivne  
 oblike iz sedanjikovega debla.)

*Trīstitia, ae* žalost; (*trīstis*).

*ē-rudiō, īs, īre, īvī (ī), ītum* iz-  
 obrazim (–ražam, –ražujem)

*fīniō, īs, īre, īvī (ī), ītum* kon-  
 čam; (*affīnitās, fīnitimus*)

*moliō, īs, īre, īvī (ī), ītum*  
 omehčam, (o)mečim, (o)lehčam;  
 (*mollis*)

*nūtriō, īs, īre, īvī (ī), ītum* dojim,  
 redim; (*nūtrīx*)

*vestiō, īs, īre, īvī (ī), ītum* ob-  
 lečem (–lačim), pokrijem (–kri-  
 vam); (*vestīmentum*).

## XCVIII.

(Latinske slovnice § 113., IV: oblike iz  
 perfektovega debla.)

*Sōlācium, ī* tolažba

*vesperī (ablāt. adv.)* zvečer; (*vesper*)

*longīnquitās (ātis) ingrāta* nepri-  
 jetna (časovna) dolgost; (*longus*).

*con-demnō, ās, āre* obsodim;  
 (*damnāre*)

*ad-veniō, īs, īre, vēnī, ventum*  
 pridem, prihajam, dospejem

*in-veniō, īs, īre, vēnī, ventum* naj-  
 dem, nahajam; iznajdem, iz-  
 umejem; (*venīre, advenīre, adventus,*  
*inventrīx*)

*sentiō, īs, īre, sēnsī, sēnsūm* čutim,  
 mislim, spazim; (*sententia, sēnsus,*  
*cōnsēnsus*).

*omnīnō (adv.)* v obče, sploh; (*omnis*)

*serius* (komparat. *adv.*) pozneje,  
 prepozno; (*serō*).

*priusquam* (= *prius quam, cōni.*)  
 predno, prej ko, dokler ne.



XCIX.

*Ennius*, *ī* Enij (pesnik rimski)  
*ostium*, *ī* vhod; *ab ostiō* pri vohodu  
*Scipiō* (*ōnis*) *Nāsica*, *ae* Scipion  
 Nazika (oblastnik rimski)  
*domī* (star mestnik subst. *domus*)  
 doma  
*iūssū* (osamel ablat.) na povelje;  
 (*iubere*).  
*paulum*, *ī* (subst. adiect.) malo;  
*paulō* post (za) malo pozneje,  
 kmalu potem  
*impudēns*, *entis* nesramen.  
*quaerō*, *is*, *ere*, *quaesivī*, *quaesitum*  
 (*rem*) iščem (česa); *quaerō ali-*  
*quem* vprašam za koga (po kom).  
*intus* (*adv.*) notri.

C.

(Latinske slovnice § 114., IV: oblike iz  
 supinovega debla.)

*Eloquentia*, *ae* zgovornost  
*herba*, *ae* zel(išče)  
*lupa*, *ae* volkulja; (*lupus*)  
*philosophus*, *ī* modrijan, modro-  
 slovec  
*sepulcrum*, *ī* grob; (*sepelire*)  
*prex* (*precis*) *tacita* tiha prošnja  
*Archimēdēs*, *is* Arhimed (slovec  
 matematik grški)  
*veprēs* (*is*) *acūtus* (navadno v plur.)  
 bodeče trnje.  
*impediō*, *īs*, *ire*, *ivī* (*iū*), *itum*  
 ovrem (-viram), zadržim (-dr-  
 žujem).  
*immeritō* (*adv.*) po krivem, po  
 krivici.

CI.

*Bēstiola*, *ae* živalca: (*bēstia*)  
*laqueus*, *ī* zanka  
*mūs*, *mūris*, *c.* miš.

*ar-rēpō*, *is*, *ere*, *rēpsī*, *rēptum* pri-  
 plazim se  
*cor-rōdō*, *is*, *ere*, *rōsī*, *rōsum* zglo-  
 jem, razgrizem  
*of-fendō*, *is*, *ere*, *fendī*, *fēnsūm*  
 (*rem*) zadenem (ob kaj); uvre-  
 dim -, (raz)žalim (koga); (*dē-*  
*fendere*, *dēfensāre*)  
*expediō*, *īs*, *ire*, *ivī* (*iū*), *itum*  
 razmotam, izbavim, oprostim  
 (česa); (*pēs*, *pedes*, *peditatus*, *im-*  
*pedire*)  
*irrētīō*, *īs*, *ire*, *ivī*, *itum* vzankam  
*rugiō*, *īs*, *ire*, -, - rjovem.  
*procul* (*adv.*) od (z)daleč.

CII.

(Latinske slovnice § 115., I.)

*In-vādō*, *is*, *ere*, *vāsī*, *vāsum* (ali-  
*quem*) napadem (koga), (po)-  
 lotim se (koga); (*vādere*)  
*cōnor*, *cōnāris*, *cōnārī*, *cōnātus* sum  
 podjamem, snujem, poskusim  
 (-skušam)  
*cōn-sōlor*, *āris*, *ārī* (po)tolazim;  
 (*sōlācium*, *sōlāmen*)  
*contemplor*, *āris*, *ārī* (*rem*) gledam  
 (kaj, - proti čemu), opazujem  
 (kaj); (*templum*)  
*cunctor*, *āris*, *ārī* obotavljam se,  
 oprezujem  
*glōrior*, *āris*, *ārī* baham se, po-  
 našam se; (*glōria*, *glōriōsus*)  
*hortor*, *āris*, *ārī* opominjam,  
 (o)bodrim, (o)hrabrim  
*imitor*, *āris*, *ārī* posnemam; (*imāgō*)  
*īnsidiōr*, *āris*, *ārī* (*alicui*) zale-  
 zujem (koga), strežem po živ-  
 ljenju (komu); (*īnsidiae*)  
*laetor*, *āris*, *ārī* (*rē*) veselim se -,  
 radujem se (česa); (*laetus*)

*minor, āris, āri (rem) (za)pretim*  
(s čim), *zapretim (kaj)*; (*mināx*)  
*mīror, āris, āri (rem) (za)čudim*  
se (čemu), *občudujem (kaj)*  
*ad-mīror, āris, āri (rem) čudim*  
se (čemu), *občudujem (kaj)*;  
(*mīrus, mīrārī, admīrābilis, nīmīrum*)  
*precor, āris, āri (aliquem in ab*  
*aliquō) prosim —, molim (koga),*  
*izprosim (od koga)*; (*prex*)  
*speculor, āris, āri ogledujem, iz-*  
*pazujem, pozvedujem*  
*veneror, āris, āri častim (po božje),*  
*molim*  
*versor, āris, āri vrtim se, gibljem*  
*se; nahajam se (kje), občujem*  
*ad-versor, āris, āri nasprotujem,*  
*protivim se.*

### CIII.

*Tumultus, ūs hrup, vrišč.*  
*inānis, e prazen, ničev.*  
*ad-volō, ās, āre priletim;* (*volāre*)  
*im-plōrō, ās, āre (jokaje) prosim,*  
*zaposim;* *alicūius auxilium im-*  
*plōrō (za)prosim koga pomoči;*  
(*plōrāre, dēplōrāre*)  
*cōnspicor, āris, āri zagledam,*  
*uzrem;* (*speciēs, spectāre, exspectāre,*  
*speculārī, adspectus, prōspectus*)  
*frūstor, āris, āri prevarim (v pri-*  
*čakovanju), imam za norca;*  
(*frūstrā*)  
*lāmentor, āris, āri tarnam, jadi-*  
*kujem.*  
*saepius (komparat. adv.) češče,*  
*večkrat;* (*saepe*).  
*rē vērā (ablāt. adv.) v istini,*  
*(za)res.*

### CIV.

(*Latinske slovnice § 115., II.*)  
*Aeduī, ōrum, m. Eduvci (mogočen*  
*narod galski)*  
*Helvētū, iōrum, m. Helvečani (hra-*  
*ber keltovski narod v današnji*  
*Švici).*  
*fateor, fatēris, fatērī, fassus sum*  
*(rem) prizna(va)m kaj, (iz)povem*  
*kaj, izpovem se (česa)*  
*cōn-fiteor, ēris, ērī, fessus sum*  
*(rem) prizna(va)m —, izpovem*  
*(kaj), izpovem se (česa)*; (*fatērī*)  
*mereor, ēris, ērī, itus sum zaslū-*  
*žim (—žujem); bene (meliūs, op-*  
*timē) mereor dē aliquō mnogo*  
*(več, največ) zaslug si pridobim*  
*za koga (o kom)*; (*merēre, meritō,*  
*immeritō*)  
*misereor, ēris, ērī, miseritus sum*  
*(alicūius) usmilim se (koga);*  
(*miser, miseria, miserandus*)  
*pol-liceor, ēris, ērī, licitus sum*  
*obljubim, obetam;* (*licēre*)  
*tueor, ēris, ērī, tūtātus sum (gle-*  
*dam); varujem, branim, (o)hra-*  
*nim*  
*in-tueor, ēris, ērī, tuitus sum (rem)*  
*(po)gledam (kaj), ozrem (—ziram)*  
*se (na kaj)*; (*tuērī, tūtus, obtūtus*)  
*vereor, ēris, ērī, itus sum (mātre)m*  
*bojim se (matere), spoštujem*  
*(mater)*; (*reverentia*).

### CV.

*Cyrus, ī Cir (kraljevič perzijanski)*  
*Astyagēs, is Astiag (kralj medijski*  
*in Cirov ded).*  
*liberē (adv.) slobodno, prosto-*  
*dušno.*  
*atque (cōni.) in, ter, in k temu.*

CVI.

(Latinske slovnice § 115., III.)

*Gallia, ae* Galija (Francosko)  
*Pompēius, ēi* Pompej (oblastnik rimski).

*adipīscor, eris, adipīscī, adeptus sum* (za)dobim, dosežem

*fungor, eris, fungī, fūnctus sum* (*rē*) opravim (-pravljam kaj); *fungor officiō* izpolnim (-polnujem) svojo dolžnost

*dē-fungor, eris, fungī, fūnctus sum* (*rē*) opravim (kaj); *vītā dēfungor* umrem, *vītā dēfūnctūrus* = umirajoč; (*fungī*)

*lābor, eris, lābī, lāpsus sum* poudrsnem se, padem, zgrudim se; zabredem

*loquor, eris, loquī, locūtus sum* govorim; (*ēloquēns, ēloquentia, colloquium*)

*nancīscor, eris, cīscī, nactus in nactus sum* (za)dobim, prejmem, dosežem

*oblīvīscor, eris, scī, oblītus sum* (*hominis in rem*) pozabim (-zabljam koga, - česa)

*pro-ficīscor, eris, scī, fectus sum* napotim se, odidem, odhajam, odrinem, (od)potujem

*queror, quereris, querī, questus sum* (*rem, dē rē*) tožim (o čem), pritožim (-žujem) se (o čem); pomilujem (kaj)

*re-vertor, eris, vertī, versus sum* (po)vrnem se, vračam se

*sequor, eris, sequī, secūtus sum* (*aliquem*) idem (za kom), sledim (koga); *sequor rem* držim se česa, ravnam se po čem

*ulcīscor, eris, scī, ultus sum* (po)maščujem, maščujem se

*ūtor, eris, ūtī, ūsus sum* (*rē*) (po)rabim (kaj), poslužim (-žujem) se (česa); (*ūtilis, inūtilis, utilitas, ūsus*)

*vescor, eris, vescī, - (rē)* hranim se (s čim), jem -, uživam (kaj).

CVII.

*Commodum, ī* ugodnost, udobnost; *omnibus commodis ūtor* uživam vse ugodnosti.

*egeō, ēs, ēre, ūī, - (rē)* potrebujem -, potreben sem (česa), nimam (česa)

*nāscor, eris, nāscī, nātus sum* (na)rodim se, porodim (-rajam) se; (*nātus, nātū, nātūra*).

CVIII.

(Latinske slovnice § 115., IV.)

*Singulī, ae, a* (delivni števniki) posamični, po jeden, posamezen.

*blandior, blandīris, blandīrī, blandītus sum* prilizujem se, sladkam se, dobrikam se; (*blandus, blanditiāe*)

*ex-perior, īris, īrī, pertus sum* poskusim (-skušam), izkusim (-skušam); (*perītus, imperītus, periculum, periculōsus*)

*largior, īris, īrī, ītus sum* podelim, podarim

*mentior, īris, īrī, mentītus sum* lažem, zlažem se; (*mēns, mendāx, mendācium*)

*mētior, īris, īrī, mēnsus sum* (iz)merim; (*immēnsus*)

*mōlior, īris, īrī, ītus sum* (o)snujem, nameravam

*partior, īris, īrī, ītus sum* (raz)delim; (*pars, particeps, expers*)

*potior, īris, īrī, ītus sum* (*rē*) polastim se (česa), osvojim si (kaj)

*sortior, īris, īrī, ītus sum* žrebam, (raz)delim po žrebu; (*sors, cōn-sortium*).

*semel* (*numerāle adv.*) jedenkrat. *etiāmsī* (= *etiam sī, cōni.*) če tudi, če prav.

(V ponavljanje vse tekom šolskega leta proučene tvarine.)

CIX.

1.

*Nārrātiuncula, ae* pripovedka; (*nārrāre*)

*Theocritus, ī* Teokrit (pesnik grški)

*versus, ūs* granes, verz; (*vertex, revertī, versārī, adversārī, adversus, adversārius*)

*ap-probō, ās, āre* odobrim (-do-bravam); (*probāre, probus, improbus*)

*o-mittō, is, ere, mīsī, missum* opustim (-puščam); (*mittere, prō-mittere*).

2.

*Quōmodo* (*ablāt. adv. = quō modō*) na kak način? kako?

3.

*Philosophia, ae* modroznanstvo, modroslovje; (*philosophus*)

*Dēmocritus, ī* Demokrit (modrijan grški)

*patrimōnium, īi* očinstvo, dedščina (po očetu); (*pater, patria*).

*domesticus* 3 hišen, domač, zaseben; (*domus, dominus, domina, dominātiō, domicilium, domāre*).

*ā-vocō, ās, āre* odzovem; odtegnem (-tegujem); (*vōx, vocāre, convocāre, invocāre, revocāre, vocābulum*).

4.

*Lacaena, ae* Lakonka.

*suc-cēdō, is, ere, cēsī, cēssum* grem pod kaj; stopim (na koga mesto).

5.

*Antimachus, ī* Antimah (pesnik grški)

*Platō, ōnis* Platon (modrijan grški)

*audītor, ōris* poslušavec; (*audire, audītus, auris, oboedire*).

6.

*Praesentia, ae* sedanjost; *in praesentiā* za hip, za trenotek; (*praesēns*)

*Tīmotheus, eī* Timotej (poveljnik atenski).

*poster(us)* 3 poznejši, naslednji, drugi, prihodnji.

*postrīdiē* (*adv.*) drugi dan, prihodnjega dne; (*post, postea, poster(us), postrēmus, diēs*).

7.

*Lacrimō, ās, āre* jočem (se), plakam; (*lacrima*).

8.

*Largītiō, ōnis, f.* obilno darovanje, darežljivost; (*largiri*).

9.

*Archidāmus, ī* Arhidam (kralj lacedemonski).

*re-scribō, is, ere, scripsi, scriptum*  
odpišem; (*scribere, scriptor, cōn-*  
*scribere, praescribere*).

10.

*Adulēscētulus, ī* mladè, mladen-  
ček; (*adulēscēns, adolescentia*)

*Zēnō, ōnis* Zenon (modrijan grški)  
*ōs (ōris) lātum* široka usta; (*ōstium*).  
*ineptus* 3 neprimeren; aboten, be-  
dast; (*aptus*).

*idcircō (adv.)* zato.

11.

*Paedarētus, ī* Pedaret (poveljnik  
lacedemonski)

*comitia, iōrum* volilni zbor

*gradus, ūs* stop(i)nja.

*re-nīdēō, ēs, ēre, -, -* veselo  
(prijazno) se smejem

*dis-cēdō, is, ere, cēssi, cēssum* raz-  
idem se, odidem (-hajam);  
(*cēdere, succēdere*).

12.

*Perfuga, ae* pribežnik, uskok;  
(*fuga, fugare, fugax*)

*Fabricius, ūi* Fabricij (poveljnik  
rimski)

*Pyrrhus, ī* Pir (kralj epirski)

*Epīrus, ī, f.* Epir (zd. Albanija).

*potēns, entis* mogočen; (*posse, po-*  
*tentia, potius, potiri*).

*prō-pōnō, is, ere, posuī, positum*  
predložim, izpostavim; (*pōnere,*  
*antepōnere, dēpōnere, impōnere, com-*  
*positus, oppositus*)

*re-dūcō, is, ere, dūxī, ductum*  
nazaj (od)peljem, - odvedem;  
(*dūcere, dux*)

*re-spuō, is, ere, spuī, -* nazaj  
plunem; zavržem, ne maram

*bellō petō aliquem* z vojno grem  
na koga.

*clam (adv.)* skrivaj, tiho.

13.

*Indulgeō, ēs, ēre, dulsī, (-dultūrus)*  
ustrežem (-strežam), uda(ja)m  
se; (*indulgentia*).

14.

*Ephesus, ī, f.* Efez (mesto malo-  
azijsko); (*Ephesius*)

*Poenus, ī* Punec (Kartaginec)

*Phormiō, ōnis* Formion (modrijan  
grški)

*contio, ōnis, f.* (naroden ali vojaški)  
zbor.

*dēlirus* 3 blazen, prismojen

*militāris, e* vojaški; *rēs militāris*  
vojaštvo, vojstvo, vojništvo;  
(*miles*)

*aliquot (adiect. indēctm.)* nekaj -,  
nekoliko (jih); (*quot*).

*dēlirō, ās, āre* bledem, prismojen  
sem; (*dēlirus*)

*quaerō (aliquid) ex (ab) aliquō*  
vprašam koga (za kaj).

15.

*Necessitās, ātis, f.* potreba, nuja;  
(*necessārius*)

*Thalēs, ētis* Talet (jeden izmed  
sedmerih modrijanov grških).

*careō, ēs, ēre, uī, (caritūrus rē)*  
pogrešam (kaj), sem brez (česa),  
nimam (česa)

*con-tineō, ēs, ēre, tinuī, tentum*  
vkup držim, obsegam; (*tenere,*  
*abstinentia, continentia, continuus*)

*dis-currō, is, ere, curri (cucurri),*  
*cursum* raztečem (-tekam) se;  
(*currere, cursus*).

16.

*Biduum*, *ī* dvodnevje, dva dni  
*Hierō*, *ōnis* Hieron (samosilnik  
sirakuški)

*Simōnidēs*, *is* Simonid (pesnik  
grški).

*cōn-sīderō*, *ās*, *āre* premisljam  
(-mišljujem); (*dēsiderāre*)

*dē-līberō*, *ās*, *āre* preudarjam, pre-  
mišljujem

*duplicō*, *ās*, *āre* podvojim (-dva-  
jam); (*duo*)

*pōstulō*, *ās*, *āre* tirjam, zahtevam.  
*diūtius* (komparat. *adv.*) dalje, dalj  
časa; (*diū*).

CX.

*Lūmen*, *inis*, *n.* luč; (*lūx*, *lūna*,  
*illustrāre*)

*mūnus*, *eris*, *n.* dar(ilo); (*commūnis*)  
*sīdus*, *eris*, *n.* (o)zvezdje  
*rīsus*, *ūs* smeh; (*ridere*).

*caecō*, *ās*, *āre* (o)slepi; (o)mamim;  
(*caecus*, *occaecāre*)

*ārdeō*, *ēs*, *ēre*, *ārsī*, *ārsum* gorim  
*cōgō*, *is*, *ere*, *coēgi*, *coāctum* (pri-  
silim; (*cum* + *agere*, *agitāre*, *cōgitāre*)

*pōscō*, *is*, *ere*, *popōscī*, - tirjam,  
zahtevam; (*pōstulāre*).

*modo* (*adv.*) le; (*modus*, *modicus*,  
*modestus*, *modestia*, *commodum*, *quō-*  
*modo*).

# Abecedni slovník.

## I.

### Latinsko-slovenski del.

#### A.

*Ā, ab* (z ablat.) od  
*ab-solvō* 3, *solvī, solūtum* odvežem;  
dokončam, dovršim  
*abstinentia, ae* vzdržnost, nesebičnost  
*ab-sum, abesse, āfuī* odsoten -, oddaljen sem; *absēns, entis* odsoten, nenavzoč(en)  
*accipiter, tris, m.* kragulj  
*accūsō* 1 (za)tožim, zatožujem  
*ācer, ācris, ācre* oster, bister; hud, pogumen  
*acerbus* 3 grenek, bridek, trpek  
*Achillēs, is* Ahil  
*Acropolis, is, f.* Akropola (grad atenski)  
*acūtus* 3 oster, bodeč; hud  
*ad* (z akuzat.) k, do, proti; pri, na (z akuzat.)  
*adēō* (*adv.*) tako zelo  
*ad-fīrmō* (*af-fīrmō*) 1 trdim, potrjujem, zagotavljam  
*ad-hibeō* 2, *uī, itum* (imam pri čem), rabim, upotrebljam; *modum adhibeō* mere (zmernosti) se držim  
*adipīscor* 3, *adeptus sum* (za)dobim, dosežem

*ad-iuvō* 1 podpiram, pomagam  
*ad-levō* (*al-levō*) 1 vzdignem  
*ad-ministrō* 1 upravljam  
*admīrābilis, e* čudovit,  
*ad-mīror* 1 (*rem*) čudim se (čemu), občudujem (kaj)  
*ad-moneō* 2, *uī, itum* (po)svarim  
*ad-numerō* 1 prištejem (-števam)  
*ad-ōrō* 1 častim (po božje)  
*adscēnsus, ūs, m.* plezanje; vzhod, pristop  
*ad-spectus, ūs, m.* pogled  
*ad-sum, adesse, adfuī* (*alicui reī*) prisostvujem, pričujoč-, prisoten -, navzoč(en) sem (pri čem); *adsum alicui* pomagam (pomore) komu  
*adulātor, ōris, m.* prilizovavec  
*adulēscēns, entis, m.* mladenič  
*adulēscēntia, ae* mladost  
*adulēscētulus, ī* mladè, mladenček  
*ad-veniō* 4, *vēnī, ventum* pridem, prihajam, dospejem  
*adventus, ūs, m.* prihod  
*adversārius* 3 nasproten; *-ius, ī* nasprotnik  
*ad-versor* 1 nasprotujem, protivim se  
*adversus* 3 nasproten, neugoden

*adversus* (z akuzat.) proti, do  
*ad-volō* 1 priletim  
*aedificium*, *ī* hiša, poslopje  
*aedificō* 1 sezidam  
*Aeduī*, *ōrum*, *m.* Eduvci (mogočen  
 narod galski)  
*aegrōtus* 3 bolan; *-us*, *ī* bolnik  
*Aegyptus*, *ī*, *f.* Egipet (dežela  
 afriška)  
*aequus* 3 raven; *aequa mēns* ravno-  
 dušje  
*āer*, *āeris*, *m.* vzduh, zrak  
*aes*, *aeris*, *n.* med (*f.*)  
*aestās*, *ātis*, *f.* poletje, leto = poletje  
*aestimō* 1 cenim, čislam; *prō ni-*  
*hilō aestimō* preziram  
*aetās*, *ātis*, *f.* doba, starost  
*aeternitās*, *ātis*, *f.* večnost  
*aeternus* 3 večen  
*affīnitās*, *ātis*, *f.* svaščina, sorod-  
 nost  
*Āfrica*, *ae* Afrika  
*Agamemnōn*, *onis* Agamemnon  
*ager*, *grī* polje, njiva; zemljišče  
*agitō* 1 gonim, ženem  
*āgnus*, *ī* jagnje  
*agō* 3, *ēgī*, *āctum* (od)ženem, go-  
 nim; ravnam, delam, opravi  
 (-pravljam), počnem (-čenjam)  
*agricola*, *ae*, *m.* poljedelec, kmet  
*agricultūra*, *ae* poljedelstvo, kme-  
 tištvo  
*Aiāx*, *ācis* Ajak  
*alacer*, *cris*, *cre* 3 čil  
*alauda*, *ae* škrjanec  
*Albīnus*, *ī* Albin (priimek rimski)  
*albus* 3 bel  
*Alcibiadēs*, *is* Alcibiad (državnik  
 in vojskovodja atenski)

*Alexander* (*drī*) *Māgnus*, *ī* Ale-  
 ksander Veliki (kralj macedon.)  
*aliēnus* 3 ptuj  
*aliquandō* (*adv.*) nekdam  
*aliquot* (*adiect. indēcl.*) nekaj -,  
 nekoliko (jih)  
*alō* 3, *uī*, *altum* (vz)redim, živim  
 (-iti)  
*altus* 3 visok, globok  
*alveus*, *ī* struga  
*amābilis*, *e* ljubezniv  
*amārus* 3 grenek  
*ambulō* 1 izprehajam se, hodim  
*amīcitia*, *ae* prijateljstvo  
*amīcus* 3 prijazen; *-us*, *ī* prijatelj;  
*-a*, *ae* prijateljica  
*amō* 1 ljubim  
*amor*, *ōris*, *m.* ljubezen  
*anceps*, *cipitis* dvojen, dvojljiv, ne-  
 odločen  
*ancilla*, *ae* dekla  
*Ancus* (*ī*) *Mārcius*, *ī* Ank Marcij  
 (4. kralj rimski)  
*angor*, *ōris*, *m.* tesnoba, bridkost  
*angustiae*, *ārum*, *f.* soteska  
*anima*, *ae* duša  
*animal*, *ālis*, *n.* živo bitje, živo-  
 tinja, žival  
*animāns*, *antis*, *c.* (v plur. tudi *n.*)  
 živo bitje, životinja  
*animus*, *ī* duh, duša, srce, pogum  
*annus*, *ī* leto (doba dvanajst me-  
 secev)  
*ante* (z akuzat.) pred  
*anteā* (*adv.*) (po)prej  
*ante-pōnō* 3, *posuī*, *positum* predpo-  
 stavim; *antepōnō alicuī aliquid*  
 višje cenim kaj od česa, pred-  
 nost dajem kaki reči pred čim



*antiquitās, ātis, f.* starodavnost  
*antiquus* 3 star(odaven); *plūr. -quī, quōrum* starodavniki  
*apertus* 3 odkrit, očiten, jasen  
*Apollō, inis* Apolon (grško-rimski bog solnčne svetlobe, modrosti in pesništva)  
*ap-pāreō* 2, *uī, (itūrus)* prikažem (-kazujem) se, pojavim se, očiten -, očividni sem  
*appellō* 1 nagovorim (-govarjam), imenujem, zovem  
*ap-portō* 1 prinesem, donesem (-našam)  
*ap-probō* 1 odobrim (-dobravam)  
*ap-propinquō* 1 (pri)bližam se (-bližujem se)  
*aptus* 3 (*ad*) primeren, prikladen, sposoben (za)  
*apud* (z akuzat.) pri  
*aqua, ae* voda  
*aquila, ae* orel  
*āra, ae* žrtvenik  
*Arabēs, um, m.* Arabci  
*Arabia, ae, f.* Arabija (dežela azijska)  
*arbor, ōris, f.* drevo  
*arceō* 2 odvrčam, odganjam, odbijam  
*arcus, ūs, m.* lok  
*ārdeō* 2, *ārsī, ārsūm* gorim  
*ārdor, ōris, m.* žar, (v plur. =) pripeka  
*arduus* 3 strm; težaven, težek  
*argenteus* 3 srebrn  
*argentum, ī* srebro  
*arma, ōrum, n.* orožje  
*armātus* 3 oborožen  
*armō* 1 oborožim  
*arō* 1 orjem

*Arpīnās, ātis* arpinski; kot *subst. adiect. m.* Arpinec  
*ar-rēpō* 3, *rēpsī, rēptum* priplazim se, prilezem  
*ars, artis, f.* umet(el)nost, spretnost  
*artifex, icis, m.* umet(el)nik  
*artificiōsus* 3 umet(el)en  
*artificium, ī* umet(el)no delo  
*arx, arcis, f.* grad  
*Asia, ae, f.* Azija  
*asinus, ī* osel  
*asper, era, erum* hrapav, oster; težaven  
*at (cōni.)* nasproti pak, pa vendar  
*Athēnae, ārum, f.* Atene (mesto grško v Atiki)  
*Athēniēnsis, e* atenski; *-is, is, m.* Atenec (Atenjan)  
*atque (cōni.)* in, ter, in k temu  
*atrōx, ōcis* grozovit, strašen  
*Attica, ae, f.* Atika (država grška)  
*auctor, ōris, m.* začetnik, vzročnik, stvarnik, tvoritelj  
*auctōritās, ātis, f.* veljava, veljavnost  
*audācia, ae* (pre)drznost, smelost  
*audāx, ācis* drzen, smel  
*audēō* 2 drznem se, upam si  
*audiō* 4, *īvī, ītum* slisim, slušam, posluš(a)m  
*audītor, ōris, m.* poslušavec  
*audītus, ūs, m.* sluh  
*augeō* 2, *auxī, auctum* (po)množim  
*aureus* 3 zlat  
*auris, is, f.* uho  
*aurōra, ae* zora, jutranja zarja  
*aurum, ī* zlato  
*aut (cōni.)* ali  
*autem (cōni.)* a, pa

*autumnus*, *ī* jesen  
*auxilium*, *ī* pomoč  
*avaritia*, *ae* lakomnost, skopost  
*avarus* 3 lakomen, skop; *-us*, *ī*  
 lakomnik, skopuh  
*avidus* 3 požrešen  
*avis*, *is*, *f.* ptica, ptič  
*ā-vocō* 1 odzovem; odtegnem  
 (-tegujem).

**B.**

*Baculum (us)* *ī* palica  
*beātus* 3 blažen, srečen  
*bellicōsus* 3 bojeviti  
*bellicus* 3 vojni; *rēs bellicae* vojni  
 čini  
*bellō* 1 voj(sk)ujem se  
*bellum*, *ī* vojna (= vojskovanje)  
*bene (adv.)* dobro, prav  
*beneficiūm*, *ī* dobrotā  
*benevolentia*, *ae* dobrohotnost,  
 naklonjenost  
*benīgnitās*, *ātis*, *f.* dobrotljivost  
*benīgnus* 3 dobrotljiv, dobrohoten  
*bēstia*, *ae* zver(ina), žival  
*bēstiola*, *ae* živalca  
*Bīās*, *antis* Biant (jeden izmed  
 sedmerih modrijanov grških)  
*biduum*, *ī* dvodnevje, dva dni  
*blandior* 4, *ītus sum* prilizujem se,  
 sladkam se, dobrikam se  
*blanditiae*, *ārum*, *f.* prilizovanje,  
 laskanje; *blanditiās adhibeō* pri-  
 lizujem se  
*blandus* 3 prilizljiv  
*bonus* 3 dober; *bonum*, *ī* dobrina,  
 blaženstvo  
*bōs*, *bovis c.* govedo; vol, krava  
*bracchium*, *ī* podlaket, roka  
*brevis*, *e* kratek

*Britannia*, *ae*, *f.* Britanija (An-  
 gleško)  
*Britannus*, *ī* Britanec.

**C.**

*Cadō* 3, *cecīdī*, (*cāsūrus*) (od-  
 padem  
*cadūcus* 3 razpaden; minljiv  
*caecō* 1 (o)slepim; (o)mamim  
*caecus* 3 slep  
*caedō* 3, *cecīdī*, *caesum* (po)sekam,  
 pobijem, ubijem  
*caelum*, *ī* nebo, podnebje  
*Caesar*, *gl. G. Jūlius Caesar*  
*caespes*, *itis*, *m.* ruša  
*calamitās*, *ātis*, *f.* nezgoda, nesreča  
*calcar*, *āris*, *n.* ostroga; izpodbuda  
*calidus* 3 topel, vroč  
*calix*, *icis*, *m.* čaša, (kelih)  
*calliditās*, *ātis*, *f.* zvitost, lokavost  
*callidus* 3 zvit, prekanjen  
*calor*, *ōris*, *m.* vročina, toplota  
*campus*, *ī* ravan, polje = poljana  
*cancer*, *crī* rak  
*candor*, *ōris*, *m.* svetloba  
*canis*, *is*, *c.* pes, psica  
*Cannae*, *ārum*, *f.* Kane (trg v  
 Apuliji na Laškem)  
*cantō* 1 pojem, prepevam  
*cantus*, *ūs*, *m.* petje  
*cānus* 3 siv  
*capra*, *ae* koza  
*caput*, *pitis*, *n.* glava; glavno mesto  
*carcer*, *eris*, *m.* ječa  
*careō* 2, *uī*, (*caritūrus rē*) pogre-  
 šam (česa), sem brez (česa),  
 nimam (česa)  
*carmen*, *inis*, *n.* pesen  
*caro*, *carnis*, *f.* meso  
*carpo* 3, *carpsī*, *carptum* (u)trgam

*Carthāginiēnsis*, *e* kartaginski; *-is*,  
*is*, *m.* Kartaginec (Kartažan)  
*Carthāgō*, *inis*, *f.* Kartagina (mesto  
 afriško)  
*cārus* 3 drag, ljub  
*casa*, *ae* kočā  
*castīgō* 1 strahujem, kaznim  
*castra*, *ōrum*, *n.* tabor, ostrog  
*Catilīna*, *ae* Katilina (plemenitas  
 in zarotnik rimski)  
*causa*, *ae* vzrok; *causā* (z gene-  
 tivom, kateremu se zapostavlja)  
 zavoľjo, (za)radi  
*cautus* 3 previden, oprezen  
*cavō* 1 izvotlim  
*cēdō* 3, *cēssi*, *cēssum* stopam,  
 grem, idem, hodim; udam se,  
 umaknem se  
*celebrō* 1 (po)slavim, preslavljam;  
 obhajam  
*celer*, *celeris*, *e* hiter, nagel, brz  
*celeritās*, *ātis*, *f.* hitrost  
*cēna*, *ae* obed  
*cēnō* 1 obedujem, jem  
*cerasus*, *ī*, *f.* črešnja (drevo)  
*cernō* 3, -, - ločim; zrem, vidim;  
*cernor* pokažem se  
*certāmen*, *inis*, *n.* borba, tekma;  
 bitka  
*certō* 1 (*dē rē*) izkušam se -, tek-  
 mujem (v čem); prepiram se,  
 borim se  
*certus* 3 gotov, določen, (čna, o),  
 zanesljiv  
*cervus*, *ī* jelen  
*cēteri*, *ae*, *a* drugi  
*Christus*, *ī* Krist(us)  
*cibus*, *ī* jed, hrana  
*Cicerō*, *ōnis* Ciceron (najslavnejši  
 govornik rimski)

*cicōnia*, *ae* štokljja  
*circā* (*adv.* in *praepos.* z akuzat.)  
 okoli, okrog  
*circiter* (*adv.*) blizu, okoli  
*cīvilis*, *e* državljanski  
*cīvis*, *is*, *m.* (so)državljan, podanik  
*cīvitās*, *ātis*, *f.* država, državljan-  
 stvo, občina  
*clādēs*, *is*, *f.* poraz  
*clam* (*adv.*) skrivaj, tiho  
*clāmō* 1 vpijem, kričim  
*clārus* 3 jasen; slaven  
*clāssis*, *is*, *f.* ladjevje, brodovje  
*claudō* 3, *sī*, *sum* zaprem (-piram),  
 zaklenem (-klepam)  
*clēmēns*, *entis* blag, milosten  
*co-ērceō* 2, *uī*, *itum* brzdam, (u)-  
 krotim  
*cōgitō* 1 mislim  
*cōgnōmen*, *inis*, *n.* priimek  
*cō-gnōscō* 3, *gnōvī*, *gnitum* spo-  
 zna(va)m  
*cōgō* 3, *coēgī*, *coāctum* (pri)silim  
*col-ligō* 3, *lēgī*, *lēctum* zberem,  
 naberem (-biram)  
*col-locō* 1 postavim; *castra collocō*  
 utaborim se  
*colloquium*, *ī* pogovor  
*collum*, *ī* vrat  
*colō* 3, *uī*, *cultum* obdelam (-lu-  
 jem), gojim; častim, spoštujem  
*color*, *ōris*, *m.* boja (barva)  
*columba*, *ae* golob  
*columna*, *ae* steber  
*comes*, *itis*, *c.* spremljevavec, sprem-  
 ljevavka  
*comitia*, *ōrum*, *n.* volilni zbor  
*com-memorō* 1 omenim (-njam)  
 premišljam

*com-mendō* 1 izročim, priporočim  
(-ročam); *commendō nōmen  
meum immortalitātī* poslavim  
svoje ime

*com-meō* 1 zahajam  
*commodum, ī* ugodnost, udobnost  
*commūnis, e* skupen

*com-parō* 1 pridobi(va)m; prispo-  
dabljam, primerim (-merjam)

*com-pleō* 2, *ēvi, ētum* napolnim  
(-njudem), navda(ja)m

*complētus* 3 napolnjen  
*compositus* 3 sestavljen

*com-prehendō* 3, *hendī, hēsum*  
zgrabim; *animō comprehendō*  
z duhom zazna(va)m, - spo-  
zna(va)m

*conciliō* 1 (pri)dobi(va)m, pribavim  
*concordia, ae* sloga

*concor, cordis* složen  
*con-demnō* 1 obsodim

*condimentum, ī* zabela, začimba  
*conditus* 3 ustanovljen

*cōn-firmō* 1 utrdim (-trjudem),  
potrdim, osrčim (-srčujem)

*cōn-fiteor* 2, *fessus sum (rem)*  
prizna(va)m -, izpovem (kaj),  
izpovem se (česa)

*con-gregō* 1 zbiram; *congregor*  
družim se

*cōniūnctus* 3 zvezan, združen  
*cōniūrātus* 3 zarotivši se; -us, ī  
zarotnik

*cōnor* 1 podjamem, snujem, po-  
skusim (-skušam)

*cōn-scribō* 3, *scripsī, scriptum*  
spišem

*cōnsēnsus, ūs, m.* soglasje, jedno-  
glasje, sklad

*cōn-servō* 1 ohranim (-njudem),  
obvarujem  
*cōn-siderō* 1 premišljam (-miš-  
ljujem)

*cōnsilium, ū* (na)svēt; sklep, na-  
klep, namen; (vojni) črtež

*cōn-sociō* 1 združujem  
*cōn-sōlor* 1 (po)tolažim

*cōnsortium, ū* družba, tovarisija  
*cōnspicor* 1 zagledam, uzrem

*cōnstāns, antis* stanoviten, vztrajen  
*cōn-stituō* 3, *uī, ūtum* ustanovim;  
določim, odmenim, sklenem

*cōn-stō* 1 sestojim (-stajam)  
*cōnsul, ulis, m.* konzul

*cōnsultor, ōris, m.* svetovavec  
*con-temnō* 3, *temp̄sī, temptum* za-  
ničujem, preziram (prezrem)

*contemplor* 1 (*rem*) gledam (kaj,  
- proti čemu), opazujem (kaj)

*contentus* 3 (*rē*) zadovoljen (s čim)  
*continentia, ae* vzdržnost, zataje-  
vanje samega sebe

*con-tineō* 2, *uī, tentum* skup držim,  
obsegam

*continuus* 3 neprestan  
*cōntiō, ōnis, f.* zbor

*contrā (adv.)* pak, nasproti; (*prae-  
pos. z akuzat.*) proti, zoper

*convīva, ae, m.* gost  
*convivium, ū* gostovanje, pojedina

*con-vocō* 1 skličem  
*cōpia, ae* obilica, obilnost; mož-  
nost, priložnost; *cōpiae, ārum, f.*  
imetek, blago; čete

*cor, cordis, n.* srce  
*Corinthius* 3 korintski: -ius, ū  
Korinčan

*Corinthus, ī, f.* Korint (mesto  
grško)

*cornu, ūs, n.* rog; krajec (meseca);  
 krilo (vojske)  
*corōna, ae* venec, krona  
*corōnō* 1 venčam  
*corpus, oris n.* telo  
*cor-rōdō* 3, *rōsī, rōsum* zglojem,  
 razgrizem  
*cor-rumpō* 3, *rūpī, ruptum* po-  
 kvarim, pohujšam (-ujem);  
 podmitim  
*cotīdiē (adv.)* vsak dan  
*crāstinus* 3 jutrnji  
*crēber, bra, brum* pogosten, čest  
*crē-dō* 3, *didī, ditum* verjamem,  
 verujem, mislim  
*cremō* 1 sežgem (-žigam)  
*creō* 1 ustvarim  
*crūdēlis, e* krut, srep  
*cruentus* 3 krvav  
*crūs, crūris, n.* krak  
*cubile, is, n.* ležišče  
*cubō* 1 ležim  
*culpa, ae* krivda  
*cum (praepos. z ablat., znači*  
 društvo ali spremstvo) s, z (z  
 orodn.)  
*cum (cōni.)* ko, kedar; pri tem  
 ko; dočim; *cum - tum* kakor  
 - tako posebno  
*cunctor* 1 obotavljam se, opre-  
 zujem  
*cupiditās, ātis, f.* želja, strast,  
 pohot (-i), željnost, poželenje  
*cupidus* 3 željen  
*cūr (adv.)* zakaj?  
*cūra, ae* skrb  
*cūrō* 1 (*rem*) skrbim -, brigam  
 se -, (z)menim se (za kaj)  
*currō* 3, *cucurrī, cursum* tečem  
*cursus, ūs, m.* tek

*cūstōs, ōdis, c.* čuvar(ica), va-  
 ruh(inja)  
*cūstōdiō* 4, *īvī, itum* stražim, čuvam  
*Cyprius* 3 ciperski  
*Cyrus, ī* Cir (kraljevič perzijanski).

**D.**

*Damnō* 1 (*aliquem alicūius reī*)  
 obsodim (koga zaradi česa)  
*dē (z ablat.) z, s (z genitiv.), o*  
*dea, ae* boginja  
*dēbeō* 2, *uī, itum* dolgujem, dolžen  
 sem, moram, smem  
*dēbitus* 3 dolžen  
*dēbilitō* 1 (o)slabim, omrtvim  
*dē-clārō* 1 razjasnim; označim  
 (-ujem); izrazim (izražam)  
*decorō* 1 (o)dičim  
*decōrus* 3 pristojen, časten  
*dēdecus, oris, n.* nečast, sramota  
*dēfatigātus* 3 utrujen, onemogel  
*dē-fendō* 3, *fendī, fensum* (o)bra-  
 nim; zagovarjam  
*dēfēnsō* 1 branim  
*dē-flagrō* 1 zgorim  
*dē-fleō* 2, *ēvī, etum* objokujem,  
 oplakujem  
*dē-fungor* 3, *fūctus sum (rē)*  
 opravi (kaj); *vītā dēfungor*  
 umrem; *vītā dēfūctūrus =*  
 umirajoč  
*dēinde (adv.)* potem  
*dēlectō* 1 (raz)veselim (-vese-  
 ljujem), obradujem  
*dēleō* 2, *ēvī, etum* razdenem, uni-  
 čim, pokončam  
*dē-liberō* 1 preudarjam, premiš-  
 ljujem  
*dētūrō* 1 bledem, prismojen sem  
*dētūrus* 3 blazen, prismojen

*Dēlius* 3 delski; -us, *ī* Deljan  
*delphīnus*, *ī* pliskavica  
*Dēlus*, *ī*, *f.* Del (otok grški)  
*Dēmōsthenēs*, *is* Demosten (naj-  
 slavnejši govornik grški)  
*dēmum* (*adv.*) še le  
*dēnique* (*adv.*) poslednjič še, na-  
 posled  
*dēns*, *dentis*, *m.* zob  
*dēnsus* 3 gost  
*dē-plōrō* 1 objokujem, obžalujem  
*dē-pōnō* 3, *posuī*, *positum* odložim;  
*odium dēpōnō in aliquem* odrečem  
 (odpovem) se sovraštvu do koga  
*dē-scendō* 3, *scendī*, *scēnsum* doli  
 (s)plezam, - pridem, - grem  
*dē-sīderō* 1 pogrešam, hrepenim  
 (po čem)  
*dē-spērō* 1 obupa(va)m  
*dē-stituō* 3, *uī*, *ūtum* (nezvesto)  
 zapustim, na cedilu pustim  
*dē-sum*, *deesse*, *dēfuī* nedostajam;  
*pecūnia mihi deest* nedostaja  
 mi denarja; *nōn dēsum alicui*  
 pomagam komu  
*dē-terreō* 2, *uī*, *itum* ostrašim,  
 odvrnem  
*deus*, *ī* bog  
*dē-vorō* 1 (po)žrem (po)žiram  
*dexter*, *tera*, *terum* in *tra*, *trum*  
 desni  
*Diāna*, *ae* Diana (rimška boginja  
 meseca in lova)  
*dicātus* 3 posvečen  
*dicō* 3, *dīxī*, *dictum* (iz)govorim,  
 rečem, pravim, povem  
*diēs*, *ēī*, *m. (f.)* dan  
*difficilis*, *e* težek, težaven  
*difficultās*, *ātis*, *f.* težava, težav-  
 nost

*digitus*, *ī* prst  
*dignitās*, *ātis*, *f.* vrednost, dostoj-  
 nost, plemenitost; dostojanstvo  
*dignus* 3 vreden, dostojen  
*dī-lacerō* 1 raztrgam  
*diligēns*, *entis* skrben, priden,  
 maren, marljiv, natančen  
*diligentia*, *ae* skrbnost, marnost,  
 marljivost  
*dī-ligō* 3, *lēxī*, *lēctum* spoštujem,  
 ljubim  
*dī-micō* 1 bojujem se, borim se  
*dī-ruō* 3, *uī*, *ūtum* razrušim  
*dis-cēdō* 3, *cēssī*, *cēssum* razidem  
 se, odidem, odhajam  
*dīsciplīna*, *ae* nauk, vzgoja, redo-  
 vitost  
*dīscipulus*, *ī* učenec  
*dīscō* 3, *didicī*, - (*rem*) (na)učim  
 se (česa)  
*discordia*, *ae* nesloga, razpor  
*discors*, *cordis* nesložen  
*dis-currō* 3, *currī* (*cucurrī*), *cur-  
 sum* raztečem (raztekam) se,  
 raznašam se  
*dis-pliceō* 2, *uī*, *itum* ne ugajam,  
 nisem všeč  
*dis-putō* 1 (*dē rē*) govorim (o čem),  
 razpravljam (kaj)  
*dissimilis*, *e* nepodoben  
*dīū* (*adv.*) dolgo (časa)  
*dīūtius* (komparativni *adv.*) dalje,  
 dalj časa  
*dīves*, *ītis* bogat; bogatin  
*dī-vidō* 3, *vīsī*, *vīsum* (raz)delim  
*dīvīnus* 3 božji  
*dīvītiaē*, *ārum*, *f.* bogastvo  
*dō*, *dās*, *dāre* dam (dajem), po-  
 delim, podeljujem  
*doceō* 2 (po)učim, poučujem

*doctus* 3 učen

*dolor, ōris, m.* bol (ečina), bolest  
*dolus, ī* zvijača, lest; *per dolum*

po zvijači = zvijačno

*domesticus* 3 hišen, domač; zaseben

*domī* (star mestnik) doma

*domicilium, ū* bivališče

*domina, ae* gospa, gospodinja,  
vladarica

*dominātiō, ōnis, f.* gospodstvo

*dominus, ī* gospod(ar)

*domō* 1 (u)krotim, brzdam

*domus, ūs, f.* hiša, dom

*dōnec (cōni.)* dokler

*dōnō* 1 (ob)darujem, podarim, ob-  
darim

*dōnum, ī* dar(ilo)

*dormiō* 4, *īvī, ītum* spim

*dōs, dōtis, f.* dota

*dubitō* 1 dvojim, dvomim

*dubius* 3 dvomen, dvomljiv

*dūcō* 3, *dūxī, ductum* (pri)peljem,

(pri)vedem, vodim

*dulcis, e* sladek, mil

*dum (cōni.)* dokler, dočim

*duplicō* 2 podvojim (-dvajam)

*dūrus* 3 trd

*dux, ducis, c.* vodnik, (vojsko)-  
vodja; voditeljica.

### E.

*Ē*, glej *ex*

*ē-discō* 3, *didicī*, - (na)učim se  
na pamet, - na izust

*ēditus* 3 vzvišen

*edō* 3, *ēdī, ēsum* jem

*ef-flō* 1 izdihnem

*egeō* 2, *uī*, - (*rē*) potrebujem -,  
potreben sem (česa)

*ēgregius* 3 izvrsten

*elephantus, ī* slon

*ē-ligō* 3, *lēgī, lēctum* izberem,  
izvolim

*ēloquēns, entis* zgovoren

*ēloquentia, ae* zgovornost

*ē-mendō* 1 popravim, poboljšam

*ē-mineō* 2, *uī*, - ven molim; od-  
likujem se

*emō* 3, *ēmī, emptum* kupim (-ujem)

*enim (cōni.)* zakaj, kajti, namreč

*eō - quō (ablāt. adv.)* tem - čim

*Ephesus* 3 efeski

*eques, equitis, m.* konjenik, jezdec

*equitātus, ūs, m.* konjenišvo

*equus, ī* konj

*ergā* (z akuzat., le v prijaznem  
pomenu) do

*ergō (cōni.)* potemtakem, torej

*errō* 1 (z)motim se; blodim

*error, ōris, m.* zmeta; blodnja

*ē-rudiō* 4, *īvī (īū), ītum* izobrazim  
(-ražujem, -ražam)

*ēsca, ae* jed

*ē-scendō* 3, *scendī, scēnsus* vzple-  
zam, stopim (na kaj)

*ēsuriēns, entis* lačen

*ēsuriō* 4, -, (*ēsuritūrus*) gladujem,  
lačen sem

*et (cōni.)* in, pa, ter; *et - et* (— *et*)  
i — i (— i)

*etiam (cōni.)* tudi, še, celó

*etiāmsī (cōni.)* če tudi, če prav

*Eurōpa, ae* Evropa

*ex*, (pred konzonanti tudi:) *ē* (z  
ablāt.) iz, izmed, po (z mestn.)

*ex-animō* 1 (vzamem sapo), ubi-  
jem, usmrtim

*ex-citō* 1 vzbudim (vzbujam);

*flāmmā excitō* vnamem (vne-  
mam) plamen

*ex-clāmō* 1 zavpijem, vzkliknem  
*excūsātiō*, *ōnis*, *f.* izgovor, opraviče(va)nje

*excūsō* 1 opravičujem

*exemplum*, *ī* vzgled

*ex-erceō* 2, *uī*, *itum* (iz)urim; gojim

*exercitus*, *ūs*, *m.* vojsstvo, vojska (= vojaki)

*exiguus* 3 majčken, neznamen

*eximius* 3 poseben, odličen

*expediō* 4, *īvī* (*īvī*), *itum* razmotam, izbavim, oprostim

*ex-periō* 4, *pertus sum* poskusim (-skušam), izkusim (-kušam)

*expers*, *pertis* nedeleden, brez česa

*ex-pūgnō* 1 izvojujem, osvojim (si)

*ex-spectō* 1 (*rem*) pričakujem (česa)

*externus* 3 zvananji.

## F.

*Faber*, *brī* rokodelc, (kovač)

*fābula*, *ae* bajka, basen

*faciēs*, *ēi*, *f.* lice, zvananjost

*facilis*, *e* lahek (= netežaven)

*facillimē* (*adv.*) najlažje, prav lahko

*facinus*, *oris*, *n.* dejanje, čin

*facultās*, *ātis*, *f.* zmožnost

*fallāx*, *ācis* (pre)varljiv

*fallō* 3, *fefēllī*, - (pre)varam, ukanim, (v pas. tudi:) motim se

*falsus* 3 lažen, kriv, neresničen

*fāma*, *ae* govornica, glas, (ime)

*famēs*, *is*, *f.* lakota; lakomnost

*familiāris*, *e* družinski, prijateljski;

*rēs familiāris* imetek, gospodarstvo

*fateor* 2, *fassus sum* (*rem*) prizna(va)m (kaj), (iz)povem (kaj), izpovem se (česa)

*fatigō* 1 utrudim

*fēcundus* 3 rodoviten

*fel*, *fellis*, *n.* žolč

*fēlix*, *īcis* srečen

*ferē* (*adv.*) skoro

*ferōx*, *ōcis* divji, uporen, srčen, vojevit

*ferreus* 3 železen

*ferrum*, *ī* železo

*fessus* 3 utrujen

*fidēlis*, *e* zvest

*fidēs*, *ēi*, *f.* zvestoba, vera, vernost; *fidem habeō hominī* verujem človeku

*fīdus* 3 zvest

*fīlia*, *ae* hčerka, hči

*fīlius*, *ī* sin

*fīniō* 4, *īvī* (*īvī*), *itum* omejim (-jujem), končam

*finitimus* 3 obližen, soseden

*fīrmō* 1 krepim, utrdim (-trjujem)

*fīrmus* 3 trden, močen

*flamma*, *ae* plamen

*flāvus* 3 rumen

*flectō* 3, *flexī*, *flexum* sklonim, pri-pognem; omečim

*fleō* 2, *ēvī*, *ētum* jočem (se), plačem

*flexus*, *ūs*, *m.* prigib, priklon

*flōreō* 2, *uī*, - cvetem

*flōs*, *ōris*, *m.* cvet(ka), cvetlica

*flūmen*, *inis*, *n.* reka

*fluvius*, *ī* reka

*fōns*, *fontis*, *m.* studenec; vir

*fōrma*, *ae* podoba, oblika, lik

*fortāsse* (*adv.*) morda, morebiti

*forte* (*ablāt. adv.*) slučajno; morda, morebiti

27

92

59



*fortis*, *e* hraber, pogumen  
*fortitūdō*, *inis*, *f.* hrabrost  
*fortūna*, *ae* sreča, usoda  
*fragilitās*, *ātis*, *f.* zlomljivost; min-  
 lživost

*frāter*, *tris*, *m.* brat  
*frequentō* 1 običem, obiskujem  
*frigidus* 3 mrzel

*frigus*, *oris*, *n.* mraz  
*frōns*, *frontis*, *f.* čelo  
*fructus*, *ūs*, *m.* sad, v plur. = sadje  
*frugifer*, *fera*, *ferum* plodonosen  
*frustrā* (*adv.*) zastonj

*frustror* 1 prevarim (v pričako-  
 vanju), imam za norca

*fuga*, *ae* beg  
*fugāx*, *ācis* bežen, begoč  
*fugō* 1 v beg zapodim, v beg  
 zaženem

*fundāmentum*, *ī* temelj, podstava  
*fundō* 1 sezidam

*fungor* 3, *fūctus sum* (*rē*) opravi-  
 vim (-pravljam kaj); *fungor*  
*officiō* izpolnim (-polnjujem)  
 svojo dolžnost

*fūnus*, *eris*, *n.* pogreb; *post fū-*  
*nera* po smrti

*fūr*, *fūris*, *m.* tat  
*futūrus* 3 bodoč, prihodnji.

## G.

*G.* (= *Gāius*, *ī*) *Iūlius* (*īi*) *Caesar*,  
*aris* Gaj Julij Cezar (oblastnik  
 rimski)

*Gallia*, *ae*, *f.* Galija (Francosko)

*gaudeō* 2 veselim (radujem) se

*gaudium*, *īi* veselje, radost

*gelidus* 3 leden, mrzel

*gelu*, *ūs*, *n.* mraz, led

*gener*, *erī* zet

*gēns*, *gentis*, *f.* rod, narod

*genu*, *ūs*, *n.* koleno

*genus*, *eris*, *n.* rod, spol, vrsta,  
 pleme

*gerō* 3, *gessī*, *gestum* nesem (no-  
 sim); delam, opravi, storim,  
 zvršim; *bellum gerō* vojno voj-  
 (sk)ujem

*gestus* 3 zvršen; *rēs gestae* dela,  
 (bojni) čini, dejanja

*glāns*, *glandis*, *f.* želod

*globōsus* 3 obličast

*glōria*, *ae* slava

*glōrior* 1 baham se, ponašam se

*glōriōsus* 3 slaven

*gracilis*, *e* vitek

*gracilitās*, *ātis*, *f.* vitkost

*gradus*, *ūs*, *m.* stopnja, stopinja

*Graecia*, *ae*, *f.* Grecija (Grško)

*Graecus* 3 grški; *-us*, *ī*, *m.* Grk

*grandaevus* 3 mator, postaren

*grātus* 3 všeč(en), ljub, prijeten;  
 hvaležen

*gravis*, *e* težek (po teži); važen

*gravō* 1 (ob)težim

*grex*, *gregis*, *m.* čreda

*grūs*, *gruis*, *f.* žrjav

*gubernō* 1 krmilim; vladam

*gūstātus*, *ūs*, *m.* okus, vkus

*gūstō* 1 okusim, pokusim.

## H.

*Habeō* 2, *uī*, *itum* imam; *habeor*  
*in numerō fortissimōrum* štejem  
 se med najhrabrejše

*habitō* 1 (pre)bivam, stanujem

*haedus*, *ī* kozlič(ek)

*Hannibal*, *ālis* Hanibal (vojsko-  
 vodja kartaginski)

*hebetō* 1 (o)slabim (-iti)

*Helvētīi, iōrum, m.* Helvečani  
 (hraber keltovski narod v da-  
 našnji Švici)  
*herba, ae* zel(išče)  
*Herculēs, is* Herkul (junak in  
 polubog grški)  
*hiems, emis, f.* zima  
*Hispania, ae, f.* Hispanija (Špansko)  
*historia, ae* zgodovina, povestnica  
*Homērus, ī* Homer (pesnik grški)  
*homo, inis, m.* človek; *plūr.*: ljudje  
*honestus* 3 časten, spoštovan  
*honor, ōris, m.* čast  
*honōrō* 1 častim  
*hōra, ae* ura  
*horreō* 2, *uī,* – vzgрозim se  
*hortor* 1 opominjam, (o)bodrim,  
 (o)hrabrim  
*hortus, ī* vrt  
*hostis, is, m.* (državni) sovražnik  
*hūmānus* 3 človeški; olikan  
*humilis, e* nizek, majhen  
*humō* 1 pokopljem (–kopavam).

I.

*Iam (adv.)* že  
*ibi (adv.)* tam(kaj), ondi  
*idcircō (adv.)* zato  
*idōneus* 3 (*ad.*) sposoben –, pri-  
 praven (za)  
*iēiūnus* 3 tešč  
*igitur (cōni.)* tedaj, torej (pri  
 sklepanju)  
*ignāvia, ae* lenoba, bojzljivost  
*ignāvus* 3 len, bojzljiv  
*igneus* 3 ognjen  
*ī-gnōrō* 1 ne vem; *nōn ignōrō* vem  
*ignōtus* 3 neznan  
*il-lūstrō* 1 razsvetlujem  
*imāgō, inis, f.* podoba, slika

*imbēcillus* 3 slab(oten)  
*imber, bris, m.* ploha, dež  
*imitor* 1 posnemam  
*immemor, oris,* nepomljiv, ne-  
 pomneč  
*immēnsus* 3 neizmeren  
*immeritō (adv.)* po krivem, po  
 krivici  
*immortālis, e* nesmrten  
*immortālitās, ātis, f.* nesmrtnost  
*impār, paris* nejednak  
*impavidus* 3 neustrašen, neboječ  
*impediō* 4, *īvī (iū), itum* ovrem  
 (–viram), zadržim (–ujem)  
*imperātor, ōris, m.* (nad)poveljnik;  
 cesar  
*imperītus* 3 nevešč, neveden  
*imperium, ū* vlada(rstvo); povelje,  
 poveljstvo  
*imperō* 1 zapovedujem, vladam  
*impetus, ūs, m.* naskok, napad  
*impius* 3 brezbožen; –us, *iū* brez-  
 božnik  
*im-plōrō* 1 (jokaje) prosim, za-  
 prosim; *alicūius auxiliūm im-  
 plōrō* (za)prosim koga pomoči  
*im-pōnō* 3, *posuī, positum* naložim  
 (nalagam)  
*imprīmīs (adv.)* pred vsem, zlasti  
*improbus* 3 nepošten, hudoben;  
 –us, *ī* hudobnež  
*impudēns, entis* nesramen  
*impūne (adv.)* brez kazni, slobodno  
*in* (na vprašanje: kam? z akuzat.)  
 na, v (z akuzat.); (na vprašanje:  
 kje? z ablat.) na, ob, v (z  
 mestnikom)  
*inānis, e* prazen, ničev  
*incendium, ū* požar  
*in-cendō* 3, *cendī, cēsum* zažgem

*incertus* 3 negotov  
*in-citō* 1 izpodbodem (-badam)  
*incola, ae, m.* prebivavec  
*incrēdibilis, e* neverjeten  
*in-crepitō* 1 kričim (na koga),  
 zmerjam  
*incultus* 3 neolikan, divji  
*incūsō* 1 (ob)dolžim, (o)krivim  
*in-dicō* 1 naznanim (-znanjam)  
*indulgēō* 2, *dulsī, (dultūrus)*  
 ustrezam, uda(ja)m se  
*indulgentia, ae* prizanesljivost  
*industria, ae* delavnost, podjetnost  
*industrius* 3 delaven, podjeten  
*ineptus* 3 neprimeren; bedast,  
 aboten  
*infīrmus* 3 netrden, slab(oten)  
*inflexus* 3 zakrivljen, slok  
*ingenium, ū* (prirojena) duševna  
 zmožnost, duh  
*ingēns, entis* velikanski, silen,  
 ogromen  
*ingrātus* 3 neprijeten; nehvaležen  
*inimīcus* 3 neprijazen, sovražen;  
 -us, ī neprijatelj, (zasebni)  
 sovražnik  
*initium, ū* začetek  
*iniūria, ae* krivica  
*innoxius* 3 neškodljiv  
*innumerābilis, e* nebrojen, brez-  
 številen  
*inopia, ae* utrpevanje, revščina  
*inquit* pravi, reče; je dejal  
*īnsānia, ae* besnost, blaznost  
*īnsidiae, ārum, f.* zaseda, zale-  
 zovanje; *īnsidiās parō alicui*  
 zalezujem koga  
*īnsidiōr* 1 (*alicui*) zalezujem (koga),  
 strežem po življenju (komu)  
*īnsīgnis, e* znamenit, odličen

*īn-stō* 1 blizu sem, bližam se  
*īnstrūctus* 3 v bojni red postavljen  
*īnstrūmentum, ī* orodje, sredstvo,  
 ustroj  
*īnsula, ae* otok  
*īn-sum, inesse (in rē)* sem -, bi-  
 vam (v čem)  
*īnsuper (adv.)* (po) vrhu, še  
*īntel-legō* 3, *lēcī, lēctum* izpre-  
 vidim, spozna(va)m, (raz)ume-  
 (va)m  
*īntemperantia, ae* nezmernost  
*inter* (z akuzat.) med  
*interdiū (adv.)* po dnevi  
*interdum (adv.)* včasi  
*inter-rogō* 1 vprašam  
*inter-sum, interesse, interfui (alicui*  
*rē)* sem vmes, sem pri čem,  
 udeležim (-žujem) se (česa)  
*intrō* 1 (v)stopim  
*in-tueor* 2, *tuitus sum (rem)* (po)-  
 gledam (kaj), ozrem (-ziram)  
 se (na kaj)  
*intus (adv.)* notri  
*in-undō* 1 poplavim  
*inurbānitās, ātis, f.* neuljudnost  
*inūtilis, e* nekoristen  
*in-vādō* 3, *vāsī, vāsum (aliquem)*  
 napadem (koga), (po)lotim se  
 (koga)  
*in-veniō* 4, *vēnī, ventum* najdem,  
 nahajam, iznajdem, izumejem  
*inventrix, icis, f.* iznajdnica, iz-  
 umiteljica  
*in-vēstīgō* 1 zasledim (-sledujem)  
*invidia, ae* zavist, nevoščljivost  
*invitātiō, ōnis, f.* (po)vabilo  
*in-vītō* 1 (po)vabim  
*in-vocō* 1 kličem na pomoč  
*īra, ae* jeza

*irācundia*, *ae* jeza, togota  
*irātus* 3 jezen, razsrjen  
*ir-rētiō* 4, *ivī*, *itum* vzankam  
*ir-rigō* 1 (na)močim (namakam)  
*Isthmius* 3 istemski  
*Isthmus*, *i*, *m.* Istem (zemeljska  
ožina grška)  
*ita* (*adv.*) tako  
*Italia*, *ae*, *f.* Italija (Laško)  
*itaque* (*cōni.*) zato  
*iterum* (*adv.*) drugič, znova, zopet  
*iubeō* 2, *iūssī*, *iūssum* zapovem  
(-vedujem), (za)ukažem (-uka-  
zujem), velim (velevam)  
*iūcundus* 3 prijeten  
*iūdex*, *icis*, *m.* sodnik  
*iūdicium*, *iū* sodba, razsodek  
*iūdicō* 1 sodim  
*iungō* 3, *iūnxī*, *iūnctum* (z)vežem,  
(z)družim, sklenem (sklepam)  
*iūrō* 1 prisežem (-segam), (za)-  
rotim se  
*iūs*, *iūris*, *n.* pravo, pravica  
*iūs*, *iūris*, *n.* juha  
*iūssū* (*ablāt.*) na povelje  
*iūstitia*, *ae* pravičnost  
*iūstus* 3 pravičen  
*iuventūs*, *ūtis*, *f.* mladost, mladina  
*iuvō* 1 (*aliquem*) podpiram (koga),  
pomagam - (pomorem komu),  
pospešim (-šujem kaj).

**L.**

*Labō* 1 utripljem, šibim se, uši-  
bujem se  
*labor*, *ōris*, *m.* trud, delo, napor,  
težava  
*lābor* 3, *lāpsus sum* podrsnem se,  
padem, zgrudim se; zabredem  
*labōrō* 1 delam

*lāc*, *lactis*, *n.* mleko  
*Lacaena*, *ae* Lakonka  
*Lacedaemonius* 3 lacedemonski;  
-*us*, *iū* Lacedemonec  
*lacer*, *era*, *erum* raztrgan  
*lacerō* 1 (raz)trgam, (raz)mesarim  
*lacrima*, *ae* solza  
*lacrimō* 1 jočem (se)  
*laedō* 3, *laesī*, *laesum* poškodujem;  
(raz)žalim  
*laetor* 1 (*rē*) veselim se -, radu-  
jem se (česa)  
*laetus* 3 radosten, vesel  
*lambō* 3, *lambī*, - ližem  
*lamentor* 1 tarnam, jadikujem  
*lapideus* 3 kamenen, kamenit  
*lapis*, *idis*, *m.* kamen  
*laqueus*, *i* zanka  
*largior* 4, *ītus sum* podelim, po-  
darim  
*largitiō*, *ōnis*, *f.* obilno darovanje,  
darežljivost  
*lateō* 2, *uī*, - skrit sem, tičim  
*latrō* 1 lajam  
*latus*, *eris*, *n.* stran  
*lātus* 3 širok, širen, košat  
*laudō* 1 (po)hvalim  
*laurus*, *i*, *f.* lovorika  
*laus*, *laudis*, *f.* (po)hvala, slava  
*lavō* 1 umijem (umivam)  
*lēgātus*, *i* poslanec; podpoveljnik  
*legō* 3, *lēgī*, *lēctum* (na)berem, iz-  
berem, izvolim  
*lēnō* 4, *ivī* (*iū*), *itum* (z)lajšam,  
utešim  
*leō*, *ōnis*, *m.* lev  
*Leōnidās* (*ae*) Leonida (kralj lace-  
demonski)  
*lepus*, *oris*, *c.* zajec  
*levis*, *e* lahek (po teži); lahkomiseln

*levō* 1 (*aliquem rē*) (o)lajšam  
 (komu kaj)  
*lēx, lēgis, f.* zakon, postava  
*libenter (adv.)* rad  
*liber, brī* knjiga  
*liber, era, erum* prost, sloboden;  
*liberē (adv.)* prostodušno  
*liberālis, e* darežljiv  
*liberī, ōrum, m.* otroci  
*liberō* 1 oslobodim, oprostim  
*libertās, ātis, f.* sloboda, prostost  
*licet* 2, *uit* dovoljeno je, sme se  
*ligneus* 3 lesen  
*limes, itis, m.* meja, griva (med  
 njivami)  
*lingua, ae* jezik  
*littera, ae* črka; *litterae, ārum*  
 pismo; znanosti, vede  
*litus, oris, n.* obala  
*Livius, ū* Livij (zgodopisec  
 rimski)  
*locus, ī* kraj, mesto  
*longinquitās, ātis, f.* (časovna)  
 dolgost  
*longus* 3 dolg; *longē (adv.)* daleč,  
*longē abesse* precej oddaljen biti  
*loquor* 3, *locūtus sum* govorim  
*lucrum, ī* dobiček  
*lūdō* 3, *lūsi, lūsum* igram (se),  
 naigram se  
*lūdus, ī* igra  
*lūmen, inis, n.* luč  
*lūna, ae* luna, mesec  
*lupa, ae* volkulja  
*lupus, ī* volk  
*luscinia, ae* slavec  
*lutulentus* 3 blaten, nečeden  
*lūx, lūcis, f.* luč  
*lūxuria, ae* razkošnost  
*lūxuriōsus* 3 razkošen, mehkužen.

**M.**

*Macedō, onis, m.* Macedonec  
*mactō* 1 (za)koljem  
*magis (adv.)* bolj  
*magister, trī* učitelj  
*magistra, ae* učiteljica  
*magistrātus, ūs, m.* oblastvo, go-  
 sposka; oblastnik  
*māgnificus* 3 veličasten  
*māgnitūdō, inis, f.* velikost  
*māgnus* 3 velik  
*māiōrēs, ōrum, m.* predniki  
*malitia, ae* zlobnost, hudobnost  
*mālus, ī, f.* jablan  
*malus* 3 zel, zloben, hud(oben),  
 slab; *-us, ī* hudobnež; *-um, ī* zlo  
*mandō* 1 izročim (—ročam), na-  
 ročim (—ročam)  
*maneō* 2, *mānsī, mānsūm* ostanem  
 (—stajam), trajam  
*manus, ūs, f.* roka; peščica, krdelo,  
 tolpa  
*Marathōnius* 3 maratonski, pri  
 Maratonu  
*Mardonius, ī* Mardonij (poveljnik  
 perzijski)  
*mare, is, n.* morje  
*marmoreus* 3 mramornat  
*māter, tris, f.* mati  
*māteriēs, ē, f.* snov, tvarina;  
 (vzrok)  
*mātūrus* 3 zrel, zgodnji  
*māximē (adv.)* najbolj, največ  
*medicus, ī* zdravnik  
*medius* 3 srednji; *media pars* sreda  
*mel, mellis, n.* med (*m.*)  
*membrum, ī* ud  
*memor, oris* pomljiv, pomneč  
*memoria, ae* spomin  
*mendācium, ū* laž

*mendāx*, *ācis* lažniv; lažnik  
*mēns*, *mentis*, *f.* pamet, razum,  
 duh  
*mēnsa*, *ae* miza  
*mentior* 4, *ītus sum* lažem, zla-  
 žem se  
*mercātor*, *ōris*, *m.* trgovec, kupec  
*mercātūra*, *ae* trgovina, kupčija  
*mercēs*, *ēdis*, *f.* plača, plačilo  
*mereō* 2, *uī*, *itum* zaslužim (-ujem)  
*mereor* 2, *itus sum* zaslužim  
 (-služujem); *bene* (*melius*, *op-  
 timē*) *mereor dē aliquō* mnogo  
 (več, največ) zaslug si pridobim  
 za koga (o kom)  
*meritō* (*adv.*) po pravici  
*messis*, *is*, *f.* žetev  
*metallum*, *ī* ruda, kovina  
*mētior* 4, *mēnsus sum* (iz)merim  
*metō* 3, (*messuī*), *messum* (po)-  
 žanjem  
*metuō* 3, *uī*, - (*rem*) bojim se  
 (česa)  
*metus*, *ūs*, *m.* bojazen, strah  
*micō* 1 migljam, bliščim (se)  
*migrō* 1 (pre)selim se  
*mīles*, *itis*, *m.* vojak  
*Miletus*, *ī*, *f.* Milet (mesto malo-  
 azijsko)  
*militāris*, *e* vojaški; *rēs militāris*  
 vojništvo, vojstvo  
*Miltiadēs*, *is* Miltiad (vojskovodja  
 atenski)  
*mināx*, *ācis* preteč, grozeč  
*Minerva*, *ae* Minerva (boginja  
 rimska)  
*minor* 1 (*rem*) (za)pretim (s čim),  
 zapretim (kaj)  
*minuō* 3, *uī*, *ūtum* (z)manjšam  
 (zmanjšujem), (o)slabim (-iti)

*mīror* 1 (*rem*) čudim se (čemu),  
 občudujem (kaj)  
*mīrus* 3 čuden, čudovit  
*mīser*, *era*, *erum* beden, nesrečen,  
 žalosten  
*miserandus* 3 (p)omilovanja vreden  
*mīsereor* 2, *itus sum* (*alicūius*)  
 usmilim se (koga)  
*miseria*, *ae* beda, nadloga  
*mittō* 3, *mīsī*, *missum* pošljem  
*mōbilis*, *e* premičen; omahljiv  
*modestia*, *ae* skromnost, pohlevnost  
*modestus* 3 skromen, pohleven  
*modicus* 3 zmeren, (pohleven)  
*modo* (*adv.*) le  
*modus*, *ī* mera; način  
*molestus* 3 nadležen, siten, težaven  
*mōlior* 4, *ītus sum* (o)snujem, na-  
 meravam  
*mollīō* 4, *īvī* (*īī*), *ītum* (o)mečim,  
 omehčam, (o)lehčam  
*mollis*, *e* mehek  
*moneō* 2, *uī*, *itum* opomnim (-po-  
 minjam), (po)svarim  
*mōns*, *montis*, *m.* gora, hrib  
*mōnstrō* 1 (po)kažem  
*montuōsus* 3 gorat  
*morbus*, *ī* bolezen  
*mordeō* 2, *momordī*, *mōrsum* grizem  
*mōrōsitās*, *ātis*, *f.* čemernost  
*mors*, *mortis*, *f.* smrt  
*mortālis*, *e* smrten  
*mortuus* 3 mrtev; -*ūs*, *ī* mrtvec  
*mōs*, *mōris*, *m.* običaj, šega, na-  
 vada; *plūr.*: *mōrēs*, *um* nravi,  
 nravnost, vedenje, značaj  
*moveō* 2, *mōvī*, *mōtum* ganem,  
 gibljem  
*mox* (*adv.*) kmalu  
*mulcō* 1 nabijem, (pre)tepem

*mulier, eris, f.* žena  
*multitūdō, inis, f.* množica  
*multus* 3 mnog  
*mundus, ī* svet  
*mūniō* 4, *ivī, itum* utrdim (-tr-  
 jujem), zavarujem, branim  
*mūnītus* 3 utrjen  
*mūnus, eris, n.* dar(ilo)  
*mūrus, ī* zid, v plur. = zidovje  
*mūs, mūris, c.* miš  
*Mūsa, ae* Muza (modrica)  
*mūtō* 1 izpremenim (-minjam).

### N.

*Nam (cōni.)* zakaj, namreč  
*nancīscor* 3, *nactus (nactus) sum*  
 (za)dobim, prejmem, dosežem  
*nārrātiuncula, ae* pripovedka  
*nārrō* 1 pripovedujem, pravim  
*nāscor* 3, *nātus sum* (na)rodim se,  
 porodim (-rajam) se  
*nātū (ablāt.)* po rojstvu; *nātū*  
*māximus (minimus)* najstarejši  
 (najmlajši)  
*nātūra, ae* priroda, narava, čud (-i)  
*nātus* 3 rojen; star  
*nauta, ae, m.* brodnik, mornar  
*nāvālis, e* ladijski, pomorski  
*nāvīgō* 1 ladjam, (od)plovem  
*nāvis, is, f.* ladja  
*nē (cōni.)* da ne, ne  
*necessārius* 3 potreben  
*necessitās, ātis, f.* potreba, nuja  
*neō* 1 pobijem, ubijem, usmrтім  
*nefārius* 3 brezbožen, proklet  
*neglegēns, entis* nemaren, za-  
 nikaren  
*neglegentia, ae* nemarnost  
*neg-legō* 3, *lēxī, lēctum* zanemarim,  
 (-marjam), v nemar pustim  
 (-puščam)

*negō* 1 tajim, zanika(va)m, od-  
 rečem  
*negōtium, ī* opravek, opravilo,  
 posel  
*Nemea, ae, m.* Nemeja (reka grska)  
*nēmo, nūllius, nēmini* nihče, nikdo  
*Neptūnus, ī* Neptun (bog rimski)  
*neque (cōni.)* in ne, pa ne, niti;  
*neque - neque niti - niti*  
*nē - quidem (adv.)* še-ne, niti  
*ne-sciō* 4, -, - ne vem, ne znam  
*Nestor, oris* Nestor  
*nēve (cōni.)* in (da) ne, niti  
*niger, gra, grum* (bliščeče) črn  
*nihil (nōmen indēcl.)* nič  
*nihilum, ī* nič; *nihilō minus* (za) nič  
 manj, pri vsem tem, vendar-le  
*nīmīrum (adv.)* vsekakor, res da,  
 kajpada, seveda  
*nīmīs (adv.)* preveč, pre-  
*nīmīum (adv.)* preveč  
*nīmīus* 3 prevelik, prehud  
*nisi (cōni.)* ako ne, razven  
*nix, nivis, f.* sneg  
*nōbilis, e* imeniten, plemenit  
*nocēns, entis* škodujoč, škodljiv  
*noceō* 2, *uī, itum* škodim, škodujem  
*noctū (adv.)* po noči  
*nocturnus* 3 ponočen  
*nōmen, inis, n.* ime  
*nōminō* 1 imenujem  
*nōn (adv.)* ne  
*nōndum (adv.)* še ne  
*nōnnūllī, ae, a* nekateri, marsi-  
 kateri, nekaj (jih)  
*nōscō* 3, *nōvī, nōtum* spožnavam  
*noster* 3 naš  
*nōtus* 3 znan  
*novus* 3 nov, svež  
*nox, noctis, f.* noč

*noxius* 3 škodljiv  
*nūbilus* 3 oblačen; nesrečen, žalosten  
*nūdus* 3 nag, gol  
*nūllus* 3 nobeden  
*num* (vprašalnica) ali (mari), li  
*Numa (ae) Pompilius, iñ* Numa Pompilij (drugi kralj rimski)  
*Numantia, ae* Numancija (mesto hispansko)  
*nūmen, inis, n.* božanstvo  
*numerō* 1 štejem  
*numerus, ī* število, broj  
*nummus, ī* penez, denar  
*numquam (adv.)* nikoli, nikdar  
*nunc (adv.)* sedaj, zdaj; *etiam nunc* še sedaj  
*nūntia, ae* oznanjevavka, poročnica  
*nūntiō* 1 naznanim, oznanim (–znanjam), (s)poročim (–ročam)  
*nūntius, iñ* oznanjevavec, sël, poročnik; vest (= poročilo)  
*nūtriō* 4, *iñ* (iñ), *itum* dojam, redim  
*nūtrix, icis, f.* rejnica.

⓪.

*Ō (interiect.)* o, oj!  
*oblīvīscor* 3, *oblītus sum (hominis in rem)* pozabim (–zabljam koga, – česa)  
*obnoxius* 3 podvržen, nastavljen (komu)  
*oboediō* 4, *iñ, itum* slušam, poslušen sem; ugodim (–gajam)  
*obscurō* 1 potemnim (–temnjujem), pomračim  
*obscurus* 3 temen; neznan  
*ob-secrō* 1 rotim  
*ob-servō* 1 opazujem; spoštujem

*ob-stō* 1 napoten (na potu) sem, napotje delam  
*ob-sum, obesse, offuī (alicui)* sem proti –, škodim (komu)  
*ob-temperō* 1 ugodim (–gajam) = pokoren sem  
*obtūtus, ūs, m.* gledanje  
*obvius* 3 naproten; *obvius sum alicui* srečam koga  
*oc-caecō* 1 preslepim, omamim, prevaram  
*occāsio, ōnis, f.* prilika, priložnost  
*oc-cidō* 3, *cidi, (cāsūrus)* (u)padem, poginem; (o zvezdah) zajdem  
*oc-cidō* 3, *cidi, cīsum* posekam, pobijem, ubijem, umorim, pomorim, usmrtrim  
*occupō* 1 zavzamem, zasedem, polastim se (česa)  
*oculus, ī* oko  
*odium, iñ* sovraštvo  
*odor, ōris, m.* duh, vonj  
*odōrātus, ūs, m.* voh  
*Oeta, ae* Eta (gora tesalska)  
*of-fendō* 3, *fendi, fēsum (rem)* zadenem (ob kaj); uvredim –, (raz)žalim (koga)  
*officiūm, iñ* dolžnost  
*olim (adv.)* nekdanj, njega (svoje) dni  
*omnīnō (adv.)* v obče, sploh  
*o-mittō* 3, *misi, missum* opustim (–puščam)  
*omnis, e* vsak; ves, vsa, vse  
*onerārius* 3 toveren  
*onerō* 1 obtovorim, obremenim  
*onus, eris, n.* tovor, breme  
*onustus* 3 obtovorjen, obložen  
*opācus* 3 senčnat  
*opēs, um, f.* zakladi; vojna moč  
*opīniō, ōnis, f.* mnenje, vera



*oppidānus*, ī meščan  
*oppidum*, ī mesto  
*oppositus* 3 nasproti postavljen,  
 nasproten

*optimātēs, ium*, m. boljari  
*opulentus* 3 bogat  
*optō* 1 voščim, želim (si)  
*opus, eris, n.* delo (= izdelek)  
*ōrāculum*, ī proročišče  
*ōrātiō, ōnis f.* govor  
*ōrātor, ōris, m.* govornik  
*orīgō, inis, f.* izvor, izvir  
*ōrnāmentum*, ī kras, dika, v plur.  
 = okrasje (-ja)

*ōrnātus* 3 ukrašen  
*ōrnō* 1 (u)krasim (ukrašujem),  
 okrasim

*ōrō* 1 molim, prosim  
*ōstium, ū* vhod  
*ōtium, ū* brezdelnost, brezdelica  
*ovīle, is, n.* ovčjak  
*ovis, is, f.* ovca.

## P.

*Paene (adv.)* skoro  
*paenīnsula, ae* polotok  
*palam (adv.)* očitno, javno  
*pallium, ū* plašč  
*palūs, ūdis, f.* močvirje  
*palūster, tris, tre* močviren, moč-  
 virnat  
*pār, paris* jednak, kos; *subst.*  
*adiect.:* *pār, paris, n.* dvojica,  
 par  
*parentēs, um, m.* starši  
*pārēō* 2, *ū, ū*, (*paritūrus alicui*)  
 (po)sluša(va)m (koga); pokoren  
 -, poslušen sem (komu)  
*pariēs, etis, m.* stena

*parō* 1 pripravljam, napravljam,  
 pridobim (-dobivam)

*pars, partis, f.* del; stran; stranka  
*parsimōnia, ae* varčnost

*particeps, cipis* deležen; deležnik  
*partior* 4, *ītus sum* (raz)delim

*parvus* 3 majhen, mali

*pāssus, ūs, m.* korak, stopinja

*pāstor, ōris, m.* pastir

*pateō* 2, *ū, ū*, - odprt sem

*pater, tris, m.* oče

*patiēns, entis* potrpežljiv

*patiēntia, ae* potrpežljivost

*patria, ae* domovina

*patrimōnium, ū* očinstvo, dedščina  
 (po očetu)

*paucī, ae, a* malokateri, malo (jih)

*paulum, ī* (*subst. adiect.*) malo;

*paulō post* (za) malo pozneje,  
 kmalu potem

*Paullus, ī* Pavel (priimek rimski)

*pauper, eris* ubog, reven; ubožec,  
 revež

*pāvō, ōnis, m.* pav

*pāx, pācis, f.* mir

*peccātum, ī* greh

*peccō* 1 grešim

*pecten, inis, m.* glavnik, češelj

*pectus, oris, n.* prsi

*pecūnia, ae* denar

*pedes, peditis, m.* pešec

*peditātus, ūs, m.* pehota

*pellis, is, f.* koža

*Peloponnēsus, ī, f.* Peloponez (pol-  
 otok grški)

*pēnsun, ī* naloga

*per* (z akuzat.) skozi, po (z mestn.)

*pēra, ae* torba

*péragrō* 1 prehodim, obhodim

(-hajam)

*perfectus* 3 dovršen, popoln  
*perfidia, ae* nezvestoba, vero-  
 lomnost  
*perfuga, ae, m.* prebežnik, uskok  
*Periclēs, is* Periklej (državnik in  
 govornik atenski)  
*periculōsus* 3 nevaren  
*periculum, ī* nevarnost  
*perītus* 3 vešč, izkušen  
*perniciēs, ēl, f.* poguba, kvara  
*perniciōsus* 3 poguben  
*perpetuus* 3 neprestan, stalen;  
*perpetuō (adv.)* neprestano, ne-  
 prenehoma  
*Persa, ae, m.* Perzijan  
*per-sevērō* 1 trdovraten sem  
 (- ostanem), vztrajam  
*Persicus* 3 perzij(an)ski  
*per-terreō* 2, *uī, itum* prestrašim,  
 preplašim  
*perturbātiō, ōnis, f.* zmešnjava  
*pēs, pedis, m.* noga; črevelj (kot  
 mera)  
*pēstis, is, f.* kuga; poguba  
*petō* 3, *īvī (īī), itum* izkušam do-  
 seči (kaj), zahtevam; napadem;  
*bellō petō aliquem* z vojno grem  
 na koga  
*Philippus, ī* Filip (kralj mace-  
 donski)  
*philosophia, ae* modroznanstvo,  
 modroslovje  
*philosophus, ī* modrijan, modro-  
 slovec  
*pīctūra, ae* slika  
*pietās, ātis, f.* pobožnost  
*piger, pigra, pigrum* len; *piger,*  
*grī* lenuh  
*pīnguis, e* tolst  
*pīrāta, ae, m.* gusar

*pirus, ī, f.* hruška (drevo)  
*pius* 3 pobožen; hvaležen  
*placēō* 2, *uī, itum* ugajam = vseč  
 sem, prijam  
*plācō* 1 (u)tešim  
*plānitiēs, ēī* ravan, ravnica  
*planta, ae* rastlina  
*Plataeae, ārum, f.* Plateje (mesto  
 beotiško)  
*Plataeēnsis, is, m.* Platejan  
*plēbs, plēbis, f.* (prosto) ljudstvo  
*plēnus* 3 poln  
*plērūmque (adv.)* večidel, navadno  
*plōrō* 1 jokam  
*plumbum, ī* svinec  
*poēma, atis, n.* pesen  
*poena, ae* kazen  
*poēta, ae, m.* pesnik  
*pol-liceor* 2, *licitus sum* obljubim,  
 obetam  
*Pompēius, ēī* Pompej (oblastnik  
 rimski)  
*ponderō* 1 tehtam  
*pōnō* 3, *posuī, positum* (po)stavim,  
 položim  
*pōns, pontis, m.* most  
*poples, itis, m.* podkolenek  
*populus, ī, m.* narod  
*pōpulus, ī, f.* topol  
*porticus, ūs, f.* stebrenik, slopovje  
*portō* 1 nesem, nosim  
*portus, ūs, m.* pristanišče  
*pōscō* 3, *popōscī,* - tirjam, za-  
 htevam  
*pos-sideō* 2, *sēdī, sessum* imam  
 (v posesti)  
*possum, posse, potuī* (pre)morem  
*post (adv.)* potem, pozneje  
*post (praepos. z akuzat.)* po, za  
 (z orodnikom)

26

92

58

*postea* (adv.) potem, pozneje  
*poster(us)* 3 poznejši, naslednji,  
 drugi, prihodnji  
*postrēmus* 3 poslednji, zadnji  
*postrīdiē* (adv.) drugi dan, pri-  
 hodnjega dne  
*pōstulō* 1 tirjam, zahtevam  
*potēns, entis* mogočen  
*potentia, ae* mogočnost, moč, oblast  
*potior* 4, *ītus sum (rē)* polastim  
 se (česa), osvojim si (kaj)  
*potius* (adv.) raji, marveč  
*pōtō* 1 pijem  
*praebēō* 2, *uī, itum* prožam, (po)-  
 dajem  
*praeceptum, ī* zapoved, pravilo,  
 nauk  
*praeclārus* 3 prekrasen, preslaven  
*praeda, ae* plen  
*praeditus* 3 obdarjen  
*praemātūrus* 3 prezgodnji  
*praemium, ī* plačilo  
*prae-scribō* 3, *scripsī, scriptum*  
 predpišem, določim, zaukažem  
*praesentia, ae* sedanjost; *in prae-*  
*sentiā* za trenutek, za hip  
*praesertim* (adv.) posebno, zlasti  
*praesidium, ī* varstvo, bramba,  
 zaščita  
*prae-stat, āre* bolje je  
*prae-stō* 1 izkažem (-kazujem)  
*prae-sum, praesesse, praefuī (alicui)*  
 spredaj sem, na čelu sem, na čelu  
 stojim (komu), načelujem (komu)  
*praeter* (z akuzat.) mimo, razven  
*praeteritus* 3 pretekkel, minul  
*prātum, ī* travnik  
*precor* 1 (*aliquem in ab aliquō*)  
 prosim -, molim (koga), iz-  
 prosim (od koga)

*pretiōsus* 3 dragocen  
*prex, precis, f.* prošnja  
*prīnceps, cipis, m.* prvak, vladar,  
 knez  
*prīncipiūm, ī* začetek  
*prīstinus* 3 (po)prejšnji  
*prius* (adv.) (po)preje  
*priusquam (cōni.)* predno, preje  
 ko, dokler ne  
*prō* (z ablat.) za (= komu v  
 brambo, korist ali = mesto koga)  
*probō* 1 (pre)skušam, izpričam;  
 odobrim (-dobravam)  
*probus* 3 pošten; -*us, ī* poštenjak  
*procella, ae* nevihta  
*prō-creō* 1 rodim, porajam  
*procul* (adv.) od (z) daleč  
*prōdigus* 3 potraten, razsipen;  
 -*us, ī* razsipnik  
*prōditiō, ōnis, f.* izdaja, izdajstvo  
*proelium, ī* bitka, boj  
*pro-ficīscor* 3, *fectus sum* napotim  
 se, odidem, odhajam, odrinem,  
 (od)potujem  
*prō-flīgō* 1 potolčem  
*profundus* 3 globok  
*pro-hibeō* 2, *uī, itum* odvrnem  
 (-vračam), zadržim (-držujem),  
 oviram  
*proinde (cōni.)* zato, torej  
*prō-mittō* 3, *mīsī, missum* obljubim,  
 obetam  
*prope* (z akuzat.) blizu, pri  
*properō* 1 hitim  
*propitiū* 3 milostiv  
*prō-pōnō* 3, *posuī, positum* pred-  
 ložim, izpostavim  
*proprius* 3 lasten, svoj(ski)  
*propter* (z akuzat.) zastran, za-  
 radi, zavoljo

28

28

5

*prōspectus, ūs, m.* razgled  
*prōsper, era, erum* povoljen,  
 ugoden  
*prō-sum, prōdesse, prōfuī (alicui)*  
 v prid sem -, koristim (komu)  
*prōverbium, ū rek,* pregovor  
*proximus* 3 najbližji  
*prūdēns, entis* pameten  
*prūdēntia, ae* previdnost, razum-  
 nost, pamet(nost)  
*pūblicus* 3 javen, obči  
*puella, ae* deklica  
*puer, erī* deček  
*pueritia, ae* otroška doba, detin-  
 stvo  
*pūgna, ae* bitev, boj  
*pūgnō* 1 bojujem se, borim se  
*pulcher, chra, chrum* lep  
*pulchritūdō, inis, f.* lepota  
*pulvis, eris, m.* prah  
*pūniō* 4, *īvī, itum* kaznim, kaz-  
 nujem  
*pūrus* 3 čist  
*putō* 1 menim, mislim.

**Q.**

*Quaerō* 3, *sīvī, sītum (rem)* iščem  
 (česa); *quaerō aliquem* vprašam  
 za koga - (po kom); *quaerō*  
*aliquid ex (ab) aliquō* vprašam  
 koga za kaj  
*quaestuōsus* 3 dobiten, dobiček  
 donašajoč  
*quālis, e* kakšen? kakršen  
*quam (adv.)* kako; (kot primer-  
 jalna konjunkcija =) ko, nego  
*quamdiū (adv.)* kako dolgo, do-  
 klej? dokler  
*quamquam (cōni.)* dasi, premda  
*quantopere (adv.)* kako zelo

*quantus* 3 kolik  
*quārē (ablāt. adv.)* zaradi česar;  
 zato  
*quasi (adv.)* kakor da bi, tako  
 rekoč  
*que (cōni.,* ki se priveša) in, pa  
*quercus, ūs, f.* hrast, dob  
*queror* 3, *questus sum (rem, dē*  
*rē)* tožim (o čem), pritožim  
 (-tožujem) se (o čem); pomi-  
 lujem (kaj)  
*quia (cōni.)* ker  
*quidem (adv.)* sicer  
*quies, ētis, f.* počitek, pokoj  
*quīn (cōni. s konjunktivom za za-*  
 nikanimi izrazi dvojjenja) da  
*quō (ablāt. adv.)* kam? kamor  
*quod (vzročna cōni.)* z indikat. v  
 pomenu: ker, da; s konjunki-  
 vov v pomenu: češ ker, češ da  
*quōmodo (ablāt. adv.)* na kak na-  
 čin? kako?  
*quoque (cōni.)* tudi  
*quot (adiect. indēctīn.)* koliko (jih)?  
 kolikor  
*quotannīs (adv.)* vsako leto  
*quotus* 3 koliki? kolikateri.

**R.**

*Radius, ū* žarek  
*rādix, īcis, f.* korenina  
*rāmōsus* 3 vejat  
*rāmus, ī* veja  
*rāna, ae* žaba  
*rapāx, ācis* roparski  
*rapidus* 3 deroč  
*rapīna, ae* rop(anje), plenjenje  
*rārus* 3 redek; *rārō (adv.)* redko  
 (kedaj), redkokrat  
*ratiō, ōnis, f.* račun; način; pamet

*receptāculum*, ī shramba, posoda  
*re-creō* 1 okreпча(va)m, oživim  
*rēctus* 3 raven, prav; *rēctē* (*adv.*)

prav, po pravici

*recūsō* 1 odbijem, odrečem  
*red-dō* 3, *didī*, *dītum* (po)vrnem  
 (vračam)

*re-dūcō* 3, *dūcī*, *ductum* nazaj  
 (od)peljem, — odvedem

*refertus* 3 (*rē*) natlačen —, napol-  
 njen (s čim), poln (česa)

*rēgīna*, *ae* kraljica

*regiō*, *ōnis*, *f.* (o)kraj, okolica,  
 pokrajina

*rēgnō* 1 kraljujem, vladam

*rēgnum*, ī kraljestvo, kraljevanje

*regō* 3, *rēcī*, *rēctum* vladam, (u)-  
 ravnam, vodim

*re-līnguō* 3, *līquī*, *līctum* (za)-  
 pustim (—pusčam)

*reliquus* 3 ostal

*re-meō* 1 vrnem (vračam) se

*Remus*, ī Rem (Romulov brat)

*re-nīdeō* 2, —, — veselo (prijazno)  
 se smejem

*re-pellō* 3, *rēppulī*, *repulsum* na-  
 zaj zapodim, odženem, odbijem

*re-portō* 1 nazaj nesem; *victōriam*  
*ab hoste reportō* priborim si  
 zmago nad sovražnikom

*re-prehendō* 3, *hendī*, *hēnsūm* ko-  
 rim, (po)grajam

*re-putō* 1 razmišljam, preudarjam

*rēs*, *rēi*, *f.* reč, stvar: *rēs pūblica*  
 občina, država; *rēs secundae*  
 sreča; *rēs adversae* nesreča

*re-salūtō* 1 odzdravim (—zdravljam)

*re-scribō* 3, *scripsī*, *scriptum* od-  
 pišem

*re-spondeō* 2, *spondī*, *spōnsum*  
 odgovorim

*respōnsum*, ī odgovor

*re-spuō* 3, *spuī*, — nazaj pljunem;  
 zavržem, ne maram

*re-stituō* 3, *uī*, *ūtum* zopet usta-  
 novim, popravim; povrnem

*retrōrsūm* (*adv.*) nazaj

*reverentia*, *ae* spoštovanje

*re-vertor* 3, *versus sum* (po)vrnem  
 se, vračam se

*re-vocō* 1 pokličem nazaj; po-  
 vrnem

*rēx*, *rēgis*, *m.* kralj

*rīdeō* 2, *rīsī*, *rīsum* smejem se

*rīpa*, *ae* breg

*rīsus*, *ūs*, *m.* smeh

*rīvus*, ī potok

*rōbur*, *oris*, *n.* moč, jakost

*rōbustus* 3 močen

*rogō* 1 prosim, vprašam

*Rōma*, *ae*, *f.* Rim

*Rōmānus* 3 rimski; —*us*, ī Rimljan

*Rōmulus*, ī Romul (prvi kralj rim.)

*rōs*, *rōris*, *m.* rosa

*rosa*, *ae* roža

*rudō* 3, *īvī*, — rjovem, rigam

*rugīō* 4, —, — rjovem

*rumpō* 3, *rūpī*, *ruptum* (z)lomim;  
*rumpor* počim

*rūpēs*, *is*, *f.* skala, pečina

*rūsticus* 3 kmetski, selski.

## S.

*Sacer*, *cra*, *crum* svet, posvečen;  
 proklet

*saeculum*, ī stoletje, vek

*saepe* (*adv.*) dostikrat, pogosto-  
 (krat), često, velikrat

*saepius* (komparat. *adv.*) češče,  
 večkrat

25

29

*saeviō* 4, *iī*, *ītum* divjam, razsajam  
*saevus* 3 besen, ljut, grozovit  
*sagitta*, *ae* puščica  
*sāl*, *salis*, *m.* sol  
*salsus* 3 slan  
*Salamīnius* 3 salaminski, pri Salamini  
*salūber*, *bris*, *bre* zdrav(ilen); koristen  
*salūs*, *ūtis*, *f.* blaginja, rešitev  
*salūtāris*, *e* ozdraven, koristen  
*salūtō* 1 pozdravim (–zdravljam)  
*Samnīs*, *ītis*, *m.* Samničan  
*sānō* 1 (o)zdravim, lečim  
*sānus* 3 zdrav; *sānē* (*adv.*) zares; seveda, kajpada  
*sapiēns*, *entis* moder; modrijan  
*sapientia*, *ae* modrost  
*sarcina*, *ae* tovor, pratež  
*satiō* 1 (na)sitim  
*satis* (*adv.*) (za)dosti, dovolj  
*saxum*, *ī* skala, kamen  
*scelus*, *eris*, *n.* hudodelstvo, zločin, hudobija  
*schola*, *ae* šola  
*scintilla*, *ae* iskra, iskrica  
*sciō* 4, *īvī*, *ītum* vem, znam  
*Scipiō*, *ōnis* Scipion (vojskovodja rimski)  
*scribō* 3, *scripsī*, *scriptum* (s)pišem  
*scriptor*, *ōris*, *m.* pisec, pisatelj; *rērum gestārum scriptor* zgodopisec, povestničar  
*scūtum*, *ī* (podol)gast) ščit  
*Scytha*, *ae*, *m.* Scit (Scitje so bili narod na severu Črnega morja)  
*sēcrētō* (*adv.*) na skrivnem, tajno  
*secundus* 3 ugoden  
*sēcūritās*, *ātis*, *f.* brezskrbnost

*sed* (*cōni.*) a, pa, toda, ampak  
*sedeō* 2, *sēdī*, *sēssum* sedim  
*sēdēs*, *is*, *f.* sedež, stanišče  
*sēdō* 1 umirim, pomirim  
*sēdulus* 3 priden, marljiv  
*sēgnitiēs*, *ēi*, *f.* mlačnost, lenost  
*semel* (*numerāle adv.*) jedenkrat  
*semper* (*adv.*) zmirom, vedno, vselej, vsekdar  
*sempiternus* 3 veden, večer  
*senectūs*, *ūtis*, *f.* starost  
*senex*, *senis*, *m.* starec, starček  
*sēnsus*, *ūs*, *m.* čut, občutek  
*sententia*, *ae* misel, mnenje; rek  
*sentiō* 4, *sēnsī*, *sēnsūm* čutim, mišlim, spazim  
*sepeliō* 4, *īvī*, *sepultum* pokopljem (–kopavam)  
*septentrionālis*, *e* severen  
*sepulcrum*, *ī* grob  
*sequor* 3, *secūtus sum* (*aliquem*) idem (za kom), sledim (koga); *sequor rem* držim se česa, ravnam se po čem  
*serēnus* 3 jasen, veder  
*serius* (komparat. *adv.*) pozneje; prepozno  
*sermō*, *ōnis*, *m.* pogovor; jezik  
*serō* (*adv.*) (pre)pozno  
*serō* 3, *sēvī*, *satum* sejem  
*serpēns*, *entis*, *f.* kača  
*serviō* 4, *īvī* (*īi*), *ītum* robujem, služim, strežem, ustrezam  
*servitūs*, *ūtis*, *f.* sužnost, robstvo  
*Servius* (*īi*) *Tullius*, *īi* Servij Tulij (šesti kralj rimski)  
*servō* 1 (o)hranim, rešim  
*servus*, *ī* suženj, hlapec  
*sevērus* 3 strog  
*sī* (*cōni.*) če, ko, ako

31 31 62

*Sicilia, ae, f.* Sicilija (otok v Srednjem morju)

*sīdus, eris, n.* (o)zvezdje

*sīgnum, ī* znamenje, znak

*silentium, ī* molk, molčanje

*silva, ae* gozd, les

*silvester, tris, tre* gozdnat

*sīmia, ae* opica

*similis, e* podoben

*similitūdō, inis, f.* podobnost, sličnost

*simulācrum, ī* podoba, kip (kakega božanstva)

*simulō* 1 hlinim

*sine* (z ablat.) brez

*singulī, ae, a* (delivni števnik) posamični, po jeden, posamezen

*sinister, tra, trum* levi

*sinus, ūs, m.* guba; zaliv

*sitiō* 4, *īvī, ītum* žejen sem

*sitis, is, f.* žeja

*situs* 3 ležeč; *situs sum* ležeč sem = ležim, stojim, sem

*sīve* (*cōni.*) ali

*socer, erī* sveker

*societās, ātis, f.* družba, društvo, tovarišija; zaveza; vkupnost; udeležba

*socius, ī* drug, tovariš, zaveznik

*Sōcratēs, is* Sokrat (modrijan grški)

*sōl, sōlis, m.* solnce

*Sōl, Sōlis* solnčni bog

*sōlācium, ī* tolažba

*sōlāmen, inis, n.* tolažba, tolažilo

*soleō* 2 običavam, navajen sem

*sōlum* (*adv.*) le, samo; *nōn sōlum* — *sed etiam* ne le — ampak tudi

*sōlus* 3 sam, jedin

*solvō* 3, *solvī, solūtum* razvežem, (raz)rešim

*somnus, ī* spanje

*sonitus, ūs, m.* zvok, glas, šum

*sordidus* 3 umazan

*soror, ōris, f.* sestra

*sors, sortis, f.* žreb, usoda

*sortior* 4, *ītus sum* žrebam, razdelim po žrebu

*spatium, ī* prostor, obseg; doba, čas

*speciēs, ēī, f.* prikazen, videz

*spectō* 1 gledam, opazujem

*speculor* 1 ogledujem, izpazujem, pozvedujem

*spēlunca, ae* brlog

*spernō* 3, *sprēvī, sprētum* zame-tujem, zavržem, zaničujem

*spērō* 1 upam, nadejam se

*spēs, eī, f.* nada, up(anje)

*spīrō* 1 diham, (dišem)

*splendēō* 2 bliščim, svetim se

*splendidus* 3 bliščeč, sijajen

*statim* (*adv.*) (stoje), takoj, precej

*statiō, ōnis, f.* sta(ja)lišče; zatočje; stražišče

*statua, ae* kip (človeški)

*stella, ae* zvezda

*stō* 1 stojim

*studeō* 2, *uī, —* trudim se, prizadevam si, želim

*studium, ī* prizadeva(nje), nagnjenje, učenje

*stultitia, ae* neumnost, nespametnost

*stultus* 3 nespameten, neumen; —*us, ī* neumnež, nespametnik

*suāvis, e* mil, ljubek, prijeten

*sub* (na vprašanje kam? in časovno z akuzat.) pod (z akuzat.); (na vprašanje kje? z ablat.) pod (z orodnikom)

*subitō* (*adv.*) iznenada, nenadoma, nakrat

*sub-levō* 1 olajšam; podpiram, pomagam  
*sub-sum, subesse (alicui reī)* sem (tičim) pod čim  
*suc-cēdō* 3, *cēssi, cēssum* grem pod kaj; stopim (na koga mesto)  
*sūdor, ōris, m.* znoj, pot  
*summus* 3 najvišji, največji  
*sūmō* 3, *sūmpsī, sūmptum* vzamem, (za)užijem  
*superbia, ae* ošabnost, prevzetnost  
*superbus* 3 ošaben, ponosen  
*superō* 1 prekosim (-kašam), premagam, preobvladam  
*super-sum, superesse, superfuī (ex pūgnā)* ostajam -, preostanem -, živ ostanem (po bitvi)  
*sūs, suis, f.* svinja  
*suus* 3 svoj.

**T.**

*Taceō* 2, *uī, itum* molčim  
*taciturnitās, ātis, f.* molčečnost  
*tacitus* 3 molčeč, tih  
*tāctus, ūs, m.* (o)tip  
*taeter, tra, trum* grd, ostuden  
*tālis, e* tak  
*tam (adv.)* tako  
*tamen (cōni.)* vendar  
*tamquam (adv.)* tako rekoč, dejal bi  
*tandem (adv.)* naposled, nazadnje; vendar(le)  
*tantum (adv.)* le, samo  
*tantus* 3 tolik  
*tardus* 3 počasen, leniv  
*Tarquinius (iī) Prīscus, ī* Tarkvinij Prisk (peti kralj rimski)  
*Tarquinius (iī) Superbus, ī* Tarkvinij Superb (Ošabni, sedmi kralj rimski)  
*tēctum, ī* streha  
*tēctus* 3 (po)krit

*tēlum, ī* kopje  
*tempestās, ātis, f.* vreme; huda ura, nevihta  
*templum, ī* svetišče  
*temptō (tentō)* 1 (po)skusim (-skušam)  
*tempus, oris, n.* čas, doba  
*tendō* 3, *tetendī, tentum* (na)pnem  
*teneō* 2, *uī, tentum* držim; izpolnujem; *memoriā teneō* hranim v spominu, pomnim, zapametim si  
*tener, era, erum* nežen  
*tenuis, e* tenek  
*tergum, ī* hrbet  
*terra, ae* zemlja, dežela  
*terreō* 2, *uī, itum* (u)strašim  
*terrester, tris, tre* zemeljski, na suhem (kopnem) živeč, kopnen  
*terribilis, e* strašen  
*terror, ōris, m.* strah (= strašenje)  
*theātrum, ī* gled(al)išče  
*Thēbānus, ī* Tebljan  
*Themistoclēs, is* Temistoklej (državnik in vojskovodja atenski)  
*Thermopylae, ārum* Termopile (soteska grška)  
*Thespiēnsis, is, m.* Tespijan  
*Thessalia, ae* Tesalija (dežela grška)  
*tigris, is, c.* tiger  
*timeō* 2, *uī, - (poenam)* bojim se (kazni)  
*timidus* 3 boječ  
*tolerō* 1 prenesem (-našam), (pre)trpim  
*tollō* 3, *sustulī, sublātum* vzdignem (-digujem)  
*tot (adiect. indecl.)* toliko (jih)  
*totiēns (adv.)* tolikokrat  
*tōtus* 3 cel, ves  
*trā-dō* 3, *didī, ditum* izročim (-ročam), prepustim; sporočim, poročam



*trāns* (z akuzat.) onkraj, črez  
*trānsitus*, *ūs*, *m.* prehod  
*trīstis*, *e* žalosten  
*trīstitia*, *ae* žalost  
*Trōia*, *ae* Troja (mesto maloazijsko)  
*Trōiānus* 3 trojski, *-us*, *ī* Tro-  
 j(an)ec  
*trucidō* 1 pokoljem, pomorim  
*tuba*, *ae* troba, trobenta  
*tueor* 2, *tūtātus sum* (gledam);  
 varujem, branim, (o)hranim  
*Tullus* (*ī*) *Hostilius*, *ī* Tul Hostilij  
 (tretji kralj rimski)  
*tum* (*adv.*) takrat, tedaj; nato, potem  
*tumultus*, *ūs*, *m.* hrup, vrišč  
*turbidus* 3 kalen  
*turbulentus* 3 buren, hrupen  
*turpis*, *e* sramoten  
*tūtus* 3 varen  
*tuus* 3 tvoj  
*tyrannus*, *ī* samosilnik, trinog.

**U.**

*Ūber*, *eris* obilen, bohoten  
*ubi* (*adv.*) kje? kjer  
*ubique* (*adv.*) povsodi  
*ulcīscor* 3, *ultus sum* (po)maščujem,  
 maščujem se  
*ūltimus* 3 zadnji  
*umbra*, *ae* senca  
*umerus*, *ī* pleče, rame (rama)  
*umquam* (*adv.*) kedaj  
*ūnā* (*ablāt. adv.*) ob enem, skupaj  
*unda*, *ae* val  
*unde* (*adv.*) od kod? od koder  
*urbānus* 3 mesten  
*urbis*, *urbis*, *f.* mesto  
*ūrō* 3, *ūssī*, *ūstum* (se)žgem (se-  
 žigam)  
*ursus*, *ī* medved  
*ūrus*, *ī* tur

*ūsque* (*adv.*) v jedno mer; *ūsque*  
*ad* (vse) do  
*ūsus*, *ūs*, *m.* (po)raba, vaja; korist  
*ut* (*adv.*) kakor, kot; (namerna  
 in posledična *cōni.* s konjuk-  
 tivom) da  
*ūtilis*, *e* koristen  
*ūtilitās*, *ātis*, *f.* korist  
*utinam* (*cōni.* s konjunktivom) o  
 da bi! o ko bi!  
*ūtor* 3, *ūsus sum* (*rē*) (po)rabim  
 (kaj), poslužim (-žujem) se (česa)  
*ūva*, *ae* grozd, v plur. = grozdje  
 (-dja).

**V.**

*Vādō* 3, *vāsī*, *vāsum* idem, grem,  
 hodim  
*vae* (*interiect.*) gorje!  
*valdē* (*adv.*) zelo, jako  
*valēō* 2, *uī*, - veljam; močen sem,  
 zdrav sem, zdravstvujem  
*valētūdō*, *inis*, *f.* počutje, zdravje  
*vānus* 3 prazen; ničev(en)  
*variū* 3 razen, raznovrsten, raz-  
 ličen  
*vāstō* 1 (o)pustošim, razrušim,  
 pokonča(va)m  
*vectīgal*, *ālis*, *n.* davek; dohodek  
*vectō* 1 vlečem, nosim  
*vehemēns*, *entis* silen, jak, hud  
*vel* (*cōni.*) ali  
*vēlōx*, *ōcis* hiter, uren  
*vēna*, *ae* žila  
*vēnātiō*, *ōnis*, *f.* lov  
*vēnātor*, *ōris*, *m.* lovec  
*venēnātus* 3 zastrupljen, strupen  
*venēnum*, *ī* strup  
*veneror* 1 častim (po božje), molim  
*veniō* 4, *vēni*, *ventum* pridem, pri-  
 hajam, dospejem  
*ventus*, *ī* veter

*veprēs, is, m.* (navadno v plur.) trnje  
*verbum, ī* beseda

*vereor* 2, *ītus sum (mātre)* bojim  
se (matere), spoštujem (mater)

*vērītās, ātis, f.* resnica, resničnost  
*vērō (cōni.)* pa res, pak

*versor* 1 vrtim se, gibljem se, na-  
hajam se; občujem

*versus, ūs, m.* granes, verz

*vertex, icis, m.* vrh, sleme

*vertō* 3, *vertī, versum* obrnem  
(obračam), preobrnem

*vērus* 3 pravi, res, resničen

*vescor* 3, - (*rē*) hranim se (s čim),  
jem -, uživam (kaj)

*vesper, erī* večer

*vesperī (ablāt. adv.)* zvečer

*vēstīgium, ī* stopinja, sled

*vestīmentum, ī* oblačilo, v plur. =  
obleka

*vestiō* 4, *ivī (ivī), itum* oblečem  
(oblačim), pokrijem

*vetō* 1 prepovem (-vedujem)

*vetus, eris* star

*vezō* 1 mučim, stiskam, nadlegujem

*via, ae* pot

*viātor, ōris, m.* popotnik

*victor, ōris, m.* zmag(ov)avec;  
zmagovit

*victōria, ae* zmaga

*victus, ūs, m.* živež, hrana

*videō* 2, *vidī, vīsum* vidim; *pass.:*  
*videor, ērī* vidim se, zdim (do-  
zdevam) se

*vigor, ōris, m.* živahnost, čilost

*vīlis, e* cenen

*vincō* 3, *vīcī, victum* (pre)obvla-  
dam, nadvladam, premagam,  
zmagam (zmagujem)

*vinculum, ī* spona, vez

*vīnea, ae* vinograd

*vīnum, ī* vino

*viola, ae* vijolica

*vir, virī* mož

*virēō* 2, *uī, -* zelenim

*vīrēs, vīrium, f.* sile, moči

*viridis, e* zelen

*virtūs, ūtis, f.* možatost, junaštvo;

čednost, krepost; prednost

*vīsītō* 1 obiščem

*vīsus, ūs, m.* vid, pogled

*vīta, ae* življenje

*vītis, is, f.* trta

*vitium, ī* napaka, greh

*vītō* 1 (*rem*) izbegavam (kaj),  
ognem se -, izogibljem se  
(česa)

*vitreus* 3 steklen; minljiv

*vituperō* 1 (po)karam, grajam

*vīvō* 3, *vīxī, (vīctūrus)* živim (-eti)

*vix (adv.)* komaj

*vocābulum, ī* beseda

*vocō* 1 kličem, zovem

*volō* 1 letam

*voluntās, ātis, f.* volja

*voluptās, ātis, f.* zabava, slast,  
naslada, nasladnost

*vōx, vōcis, f.* glas

*vulnerō* 1 ranim

*vulnus, eris, n.* rana

*vulpēs, is, f.* lisica

*vultur, uris, m.* jastreb

*vultus, ūs, m.* obraz, obličje.

## X.

*Xerxēs, is* Kserks (kralj perzi-  
janski).

# Abecedni slovník.

## II.

### Slovensko-latinski del.

#### A.

A *sed*  
aboten *ineptus* 3  
Afrika *Āfrica, ae*  
Agamemnon *Agamemnōn, onis*  
Ahil *Achillēs, is*  
ako *sī*; ako ne *nisi*  
Albin *Albīnus, ī*  
Alcibiad *Alcibiadēs, is*  
ali *vel*; *aut*  
ampak *sed*  
Apolon *Apollō, Apollinis*  
Ank Marcij *Ancus (ī) Mārcius, ū*  
Arpinc *Arpīnās, ātis, m.*  
Atene *Athēnae, ārum, f.*  
Atenec *Athēniēnsis, is, m.*  
Azija *Asia, ae.*

#### B.

Bajka *fābula, ae*  
beda *miseria, ae*  
beden *miser, era, erum*  
beg *fuga, ae*; v beg *zapodim (za-*  
*ženem) fugō* 1  
begoč *fugāx, ācis*  
bel *albus* 3  
berem *legō* 3  
beseda *verbum, ī*  
bežen = begoč  
Biant *Biās, antis*

bister *ācer, ācris, ācre*  
bitev *pūgna, ae*  
bitka *proelium, ū*  
bivališče *domicilium, ū*  
bivam (v čem) *īnsum, inesse (in rē)*  
blaginja *salūs, ūtis, f.*  
blago *cōpiae, ārum, f.*  
bliščoč *splendidus* 3  
bližam se *appropīnquō* 1  
blodim *errō* 1  
bodoč *futūrus* 3  
bodrim *hortor* 1  
bog *deus, ī*  
bogatin) *opulentus* 3; *dīves, itis*  
boginja *dea, ae*  
boj *pūgna, ae*  
boja *color, ōris, m.*  
bojazen *metus, ūs, m.*  
bojazljiv *ignāvus* 3  
bojevit *bellicōsus* 3  
bojim se (česa) *timeō* 2 (*rem*);  
*metuō* 3 (*rem*); *vereor* 2 (*ali-*  
*quem*)  
bojujem se *pūgnō* 1; *dīmicō* 1  
bol *dolor, ōris, m.*  
bolečina *dolor, ōris, m.*  
bolezen *morbus, ī*  
bolj *magis*  
boljari *optimātēs, ium, m.*

bolnik *aegrōtus*, *ī*  
 borba *certāmen*, *inis*, *n.*  
 borim se *pūgnō* 1; *dīmīcō* 1  
 božanstvo *nūmen*, *inis*, *n.*  
 božji *dīvīnus* 3 ali genet. subst.  
*deus*, *ī*  
 bramba *praesidium*, *ī*  
 branim *dēfendō* 3; *tueor* 2  
 brat *frāter*, *tris*, *m.*  
 breg *rīpa*, *ae*  
 brez *sine* (z ablat.)  
 brezbožen, brezbožnik *impīus* 3  
 bridek *acerbus* 3  
 Britanija *Britannia*, *ae*  
 brodnik *nauta*, *ae*, *m.*  
 broj *numerus*, *ī*  
 brzdam *domō* 1; *coērcēō* 2.

**C.**

Cel *tōtus* 3  
 celō *etiam*  
 cenen *vīlis*, *e*  
 cesar *imperātor*, *ōris*, *m.*  
 Cezar *Caesar*, *aris*  
 Ciceron *Cicerō*, *ōnis*  
 cvet, cvetka, cvetlica *flōs*, *flōris*, *m.*  
 cvetem *flōreō* 2.

**Č.**

Čas *tempus*, *oris*, *n.*  
 částen *honestus* 3  
 častim *honōrō* 1; *colō* 3; častim  
 po božje *veneror* 1  
 čaša *calix*, *icis*, *m.*  
 če *sī*  
 čednost *virtūs*, *ūtis*, *f.*  
 čelo *frōns*, *frontis*, *f.*; na čelu  
 stojim (komu) *praesum*, *prae-*  
*esse (alicui)*  
 često *saepe*  
 češ da *quod* (s konjunktivom)

češče *saepius*  
 čete *cōpiae*, *ārum*, *f.*  
 čim-tem *quō-eō*  
 čin *facinus*, *oris*, *n.*  
 čist *pūrus* 3  
 človek *homo*, *inis*, *m.*  
 človeški *hūmānus* 3 ali genet.  
 subst. *homō*, *inis*  
 čreda *grex*, *gregis*, *m.*  
 črešnja (drevo) *cerasus*, *ī*, *f.*  
 črevelj (kot mera) *pēs*, *pedis*, *m.*  
 črez *trāns* (z akuzat.)  
 črn *niger*, *gra*, *grum*  
 čud (i) *nātūra*, *ae*  
 čudovit *mīrus* 3; *admīrābilis*, *e*  
 čut *sēnsus*, *ūs*, *m.*

**D.**

Da *ut* (s konjunkt.); *da ne nē* (s  
 konjunkt.)  
 dan *diēs*, *ēī*, *m.* (*f.*)  
 dar(ilo) *dōnum*, *ī*  
 dasi *quamquam*  
 davek *vectīgal*, *ālis*, *n.*  
 deček *puer*, *erī*  
 dejal je *inquit*  
 dejanje = čin  
 dekla *ancilla*, *ae*  
 deklica *puella*, *ae*  
 del *pars*, *partis*, *f.*  
 delam *labōrō* 1  
 delaven *industrius* 3  
 delavnost *industria*, *ae*  
 deležen, deležnik *particeps*, *cipis*  
 delim *dīvidō* 3; *partīor* 4  
 delo (= izdelek) *opus*, *eris*, *n.*;  
 (= delanje) *labor*, *ōris*, *m.*  
 Demokrit *Dēmocritus*, *ī*  
 Demosten *Dēmostenēs*, *is*  
 denar *pecūnia*, *ae*  
 deroč *rapidus* 3

desni *dexter, tra, trum (tera, terum)*  
 dež *imber, bris, m.*  
 dežela *terra, ae*  
 dičim *dēcorō* 1  
 Diana *Diāna, ae*  
 dika *ōrnāmentum, ī*  
 doba *spatium, ū; aetās, ātis, f.*  
 dober *bonus* 3  
 dobiček donasajoč *quaestuōsus* 3  
 dobim *nanciscor* 3  
 dobro (*adv.*) *bene*  
 dobrotā *beneficium, ū*  
 dočim *dum*  
 dokler *dum*; dokler ne *priusquam*  
 dolg *longus* 3  
 dolgo (časa) *diū*  
 dolgujem *dēbeō* 2  
 določen *certus* 3  
 dolžnost *officium, ū*  
 domovina *patria, ae*  
 dosežem *adipiscor* 3  
 dospejem *veniō* 4  
 dosti *satis*  
 dostikrat *saepe*  
 drag *cārus* 3  
 dragocen *pretiōsus* 3  
 drevo *arbor, ōris, f.*  
 drugi (izmed dveh) *alter, era, erum*; (izmed več) *alius, alia, aliud*  
 drzen *audāx, ācis*  
 drznost *audācia, ae*  
 država *civitās, ātis, f.; rēs (reī) pūblica, ae*  
 državljān *civis, is, m.*  
 državljānski *civilis, e*  
 držim *tenēō* 2; držim se zmer-  
 nosti *modum adhibeō* 2  
 duh *animus, ī*  
 duša *animus, ī*

dvojim *dubitō* 1  
 dvojljiv *anceps, cipitis*  
 dvomen *dubius* 3.

**E.**

Efeski *Ephesius* 3  
 Egipet *Aegyptus, ī, f.*  
 Evropa *Eurōpa, ae.*

**F.**

Filip *Philippus, ī.*

**G.**

Gaj Julij Cezar *Gāius (ī) Iūlius (ī) Caesar, aris*  
 ganem *moveō* 2  
 gibljem se *versor* 1  
 glava *caput, capitis, n.*  
 glavno mesto *caput, capitis, n.*  
 gledam *spectō* 1  
 gledišče *theātrum, ī*  
 globok *profundus* 3  
 golob *columba, ae*  
 gora *mōns, montis, m.*  
 gorat *montuōsus* 3  
 gospa *domina, ae*  
 gospod(ar) *dominus, ī*  
 gospodinja *domina, ae*  
 gosposka *magistrātus, ūs, m.*  
 gost *dēnsus* 3  
 gotov *certus* 3  
 govedo *bōs, bovis, c.*  
 govor *ōrātiō, ōnis, f.; sermō, ōnis, m.*  
 govornik *ōrātor, ōris, m.*  
 govorim *dīcō* 3; *loquor* 3  
 gozd *silva, ae*  
 gozdnat *silvester, tris, tre*  
 grad *arx, arcis, f.*  
 grajam *vituperō* 1  
 grd *taeter, tra, trum*

Grecija *Graecia*, *ae*  
 greh *peccātum*, *ī*  
 grenek *amārus* 3  
 grešim *peccō* 1  
 grizem *mordeō* 2  
 Grk *Graecus*, *ī*  
 grozd *ūva*, *ae*; grozdje *ūvae*, *ārum*  
 grški *Graecus* 3 ali genet. subst.  
 gusar *pīrāta*, *ae*, *m*.

## H.

Hanibal *Hannibal*, *ālis*  
 Herkul *Herculēs*, *is*  
 Hispanija *Hispania*, *ae*  
 hiša *domus*, *ūs*, *f*.  
 hiter *vēlōx*, *ōcis*; *celer*, *eris*, *ere*  
 hitim *properō* 1  
 hlapec *servus*, *ī*  
 Homer *Homērus*, *ī*  
 hraber *fortis*, *e*  
 hrabrost *fortitūdō*, *inis*, *f*.  
 hrana *cibus*, *ī*; *vīctus*, *ūs*, *m*.  
 hrast *quercus*, *ūs*, *f*.  
 hrib *mōns*, *montis*, *m*.  
 hruška (drevo) *pīrus*, *ī*, *f*.  
 hud *acūtus* 3; *vehemēns*, *entis*;  
*ācer*, *ācris*, *ācre*  
 hudoben, hudobnež *improbus* 3;  
*malus* 3  
 hudobija *scelus*, *eris*, *n*.  
 hvala (= pohvala) *laus*, *laudis*, *f*.  
 hvaležen *grātus* 3; *pīus* 3  
 hvalim *laudō* 1.

## I.

I — i et — et  
 igra *lūdus*, *ī*  
 imam *habeō* 2  
 ime *nōmen*, *inis*, *n*.  
 imeniten *nōbilis*, *e*

imenujem *appellō* 1; *nōminō* 1  
 imetek *rēs* (*ēī*) *familiāris*, *is*  
 in et; *que* (se priveša); in ne *neque*  
 Italija *Ītalia*, *ae*  
 iz *ex*, (pred konzonanti tudi) *ē*  
 (z ablat.)  
 izbavim *expediō* 4  
 izbegavam *vītō* 1  
 izgovor *excūsātiō*, *ōnis*, *f*.  
 izkusim *experior* 4  
 izkušen *perītus* 3  
 izmed *ē*, *ex* (z ablat.)  
 izmerim *mētior* 4  
 iznajdem *inveniō* 4  
 izobražam (-ujem) *ērudīō* 4  
 izpodbadam *īcītō* 1  
 izpolnim (-polnjujem) *teneō* 2;  
*fungor* 3 (*rē*)  
 izpovem se (česa) *cōnfiteor* 2 (*rem*)  
 izprehajam se *ambulō* 1  
 izpričam *probō* 1  
 izurim *exerceō* 2  
 izvir, izvor *orīgō*, *inis*, *f*.  
 izvolim *ēligō* 3  
 izvrsten *ēgregius* 3.

## J.

Jablan *mālus*, *ī*, *f*.  
 jak *vehemēns*, *entis*  
 jasen *clārus* 3  
 jastreb *vultur*, *uris*, *m*.  
 javen *pūblicus* 3  
 jed *cibus*, *ī*  
 jedin *sōlus* 3  
 jednak *pār*, *paris*  
 jelen *cervus*, *ī*  
 jesen *autumnus*, *ī*  
 jeza *īra*, *ae*  
 jezik *lingua*, *ae*  
 junaštvo *virtūs*, *ūtis*, *f*.

**K.**

K *ad* (z akuzat.)  
 kako *quam*  
 kako zelo *quantopere*  
 kakor *ut*  
 kakršen *quālis, e*  
 kalen *turbidus* 3  
 kamen *lapis, idis, m.*  
 Kane *Cannae, ārum, f.*  
 karam *vituperō* 1  
 Kartagina *Carthāgō, inis, f.*  
 Kartaginec *Carthāginiēnsis, is, m.*  
 kartaginski *Carthāginiēnsis, e*  
 Katilina *Catilīna, ae, m.*  
 kazen *poena, ae*  
 kaznim (-ujem) *castīgō* 1; *pūniō* 4  
 kedaj *unquam*  
 ker *quia*  
 kip (božji) *simulācrum, ī*; (človeški) *statua, ae*  
 kjer *ubi*  
 kmalu *mox*  
 kmet *agricola, ae, m.*  
 knez *prīnceps, cipis, m.*  
 knjiga *liber, brī*  
 ko (primerjalna konjunkcija) *quam*;  
 (časovna konjunkcija v zgodovinski pripovedi) *cum* (s konjunktivom *imperf.* in *plūsquam-perfectī*)  
 ko (bi) *sī*; ko ne (bi) *nisi*  
 koleno *genu, ūs, n.*  
 kolik *quantus* 3  
 koliki 3 *quotus* 3  
 koliko (jih) *quot* (*adiect. indēcl.*)  
 kolikor *quot* (*adiect. indēcl.*)  
 kolikršen *quantus* 3  
 komaj *vix*  
 končam *fīniō* 4  
 konj *equus, ī*

konjenik *eques, itis, m.*  
 konjenišтво *equitātus, ūs, m.*  
 konzul *cōnsul, ulis, m.*  
 kopno: na kopnem živeč *terrester, tris, tre*  
 Korint *Corinthus, ī, f.*  
 korintski *Corinthius* 3  
 korist *ūsus, ūs, m.*  
 koristen *ūtilis, e*; *salūber, bris, bre*  
 koristim *prōsum, prōdesse*  
 kos (komu) *pār, paris (alicui)*  
 košat *lātus* 3  
 kovina *metallum, ī*  
 kragulj *accipiter, tris, m.*  
 kraj *regiō, ōnis, f.*  
 krak *crūs, crūris, n.*  
 kralj *rēx, rēgis, m.*  
 kraljestvo *rēgnum, ī*  
 kraljevanje *rēgnum, ī*  
 kraljujem *rēgnō* 1  
 krasim *ōrnō* 1  
 kratek *brevis, e*  
 krdelo *manus, ūs, f.*  
 krepim *fīrmō* 1  
 krepost *virtūs, ūtis, f.*  
 krilo *cornu, ūs, n.*  
 Krist(us) *Christus, ī*  
 krivda *culpa, ae*  
 krivica *iniūria, ae*  
 krut *crudēlis, e*  
 krvav *cruentus* 3  
 Kserks *Xerxēs, is*  
 kuga *pēstis, is, f.*  
 kupčija *mercātūra, ae*  
 kupim *emō* 3.

**L.**

Lacedemonec *Lacedaemonius, ū, m.*  
 ladijski *nāvālis, e*  
 ladja *nāvis, is, f.*

ladjam *nāvigō* 1  
 lahek (= netežaven) *facilis*, *e*  
 lahkomiseln *levis*, *e*  
 lakomen (lakomnik) *avārus* 3  
 lakomnost *avāritia*, *ae*  
 Lakonka *Lacaena*, *ae*  
 laž *mendācium*, *ī*  
 lažem *mentior* 4  
 lažniv (lažnik) *mendāx*, *ācis*  
 le *solum*; *tantum*; ne le – ampak  
 tudi *nōn solum (tantum) – sed etiam*  
 lečim *sānō* 1  
 len *piger*, *gra*, *grum*; *īgnāvus* 3  
 leniv *tardus* 3  
 lenoba *īgnāvia*, *ae*  
 lenuh *piger*, *grī*  
 lep *pulcher*, *chra*, *chrum*  
 lepota *pulchritūdō*, *inis*, *f.*  
 les (= gozd) *silva*, *ae*  
 letam *volō* 1  
 leto (= 12 mesecev) *annus*, *ī*;  
 (= poletje) *aestās*, *ātis*, *f.*  
 lev *leō*, *ōnis*, *m.*  
 levi *sinister*, *tra*, *trum*  
 ležeč *situs* 3  
 lisica *vulpēs*, *is*, *f.*  
 ljub *grātus* 3  
 ljubezen *amor*, *ōris*, *m.*  
 ljubim *amō* 1; *diligō* 3  
 ljudje *hominēs*, *um*, *m.*  
 ljudstvo (prosto) *plebs*, *plebis*, *f.*  
 lov *venātiō*, *ōnis*, *f.*  
 luč *lūx*, *lūcis*, *f.*  
 luna *lūna*, *ae*.

## M.

Majčken *exiguus* 3  
 majhen *parvus* 3  
 mali = majhen

malo (jih) *paucī*, *ae*, *a*  
 malokateri *paucī*, *ae*, *a*  
 malokdo, malokaj *paucī*, *ae*, *a*  
 manj *minus*  
 maratonski *Marathōnius* 3  
 marljiv *sēdulus* 3; *diligēns*, *entis*  
 marljivost *diligentia*, *ae*  
 mati *māter*, *tris*, *f.*  
 med *inter* (z akuzat.)  
 med (-ū) *mel*, *mellis*, *n.*  
 mera *modus*, *ī*  
 merim *mētior* 4  
 meso *caro*, *carnis*, *f.*  
 mesto *oppidum*, *ī*; *urbs*, *urbis*, *f.*;  
 glavno mesto *caput*, *capitis*, *n.*  
 meščan *oppidānus*, *ī*  
 mil *suāvis*, *e*  
 Milet *Miletus*, *ī*, *f.*  
 minljiv *cadūcus* 3  
 mir *pāx*, *pācis*, *f.*  
 misel *sententia*, *ae*  
 mislim *cōgitō* 1  
 miš *mūs*, *mūris*, *c.*  
 mladè *adulēscētulus*, *ī*  
 mladenič *adulēscēns*, *entis*, *m.*  
 mladina = mladost  
 mladost *adulēscēntia*, *ae*; *iūventūs*,  
*ūtis*, *f.*  
 mleko *lāc*, *lactis*, *n.*  
 mnenje *opīniō*, *ōnis*, *f.*  
 mnog *multus* 3  
 množica *multitūdō*, *inis*, *f.*  
 moč *rōbur*, *oris*, *n.*; vojna moč  
*opēs*, *um*, *f.*  
 močen *fīrmus* 3; močen sem *valeō* 2  
 močviren (-virnat) *palūster*, *tris*, *e*  
 močvirje *palūs*, *ūdis*, *f.*  
 moder *sapiēns*, *entis*  
 modrijan *sapiēns*, *entis*, *m.*; *philosophus*, *ī*



modrost *sapientia, ae*  
 mogočen *potēns, entis*  
 mogočnost *potentia, ae*  
 molčim *taceō 2*  
 molim *orō 1*  
 moram *dēbeō 2*  
 morem *possum, posse*  
 morje *mare, is, n.*  
 mornar *nauta, ae, m.*  
 most *pōns, pontis, m.*  
 mož *vir, virī*  
 mramornat *marmoreus 3*  
 mraz *frīgus, oris, n.; gelu, ūs, n.*  
 mrtvec *mortuus, ī*  
 mrzel *frīgidus 3*  
 mučim *vevō 1*  
 Muza *Mūsa, ae.*

**N.**

Na (na vprašanje: kam?) *in* (z akuzat.); (na vprašanje: kje?) *in* (z ablat.)  
 naberem *colligō 3*  
 načelujem *praesum, -esse (alicui)*  
 nada *spēs, speī, f.*  
 nadležen *molestus 3*  
 nadloga *miseria, ae*  
 naj (si) ne *nē* (s konjunkt.)  
 najbolj *māximē*  
 najvišji *summus 3*  
 naklep *cōnsilium, ī*  
 nakrat *subitō*  
 naložim *impōnō 3*  
 namakam *irrigō 1*  
 namreč *nam; enim*  
 napad *impetus, ūs, m.*  
 napadem *invādō 3*  
 napolnim *compleō 2*  
 napaka *vitium, ī*  
 napor *labor, oris, m.*

napoten sem *obstō 1*  
 napotim se *proficīscor 3*  
 narava *nātūra, ae*  
 narod *populus, ī, m.; gēns, gentis f.*  
 nasitim *satiō 1*  
 nasladnost *voluptās, ātis, f.*  
 nasprotnik *adversārius, ī*  
 nastavljen (komu) *obnoxius 3 (alicui)*  
 naš *noster, tra, trum*  
 natančen *diligēns, entis*  
 nato *tum*  
 naučim se (česa) *dīscō 3 (rem)*  
 nauk *praeceptum, ī*  
 navada *mōs, mōris, m.*  
 navadno *plērūmque*  
 navzoč(en) sem *adsum, adesse*  
 naznanim (-znanjam) *nūntiō 1; indicō 1*  
 ne *nōn*; (pred imperativom in velevnim konjunktivom) *nē*; ne le - ampak tudi *nōn tantum (solum) - sed etiam*  
 ne vem *ignōrō 1; nesciō 4*  
 nebo *caelum, ī*  
 neboječ *impavidus 3*  
 nedostajam *dēsūm, deesse*  
 nego *quam*  
 negotov *incertus 3*  
 nehvaležen *ingrātus 3*  
 neizmeren *immēnsus 3*  
 neizobražen *incultus 3*  
 nejednak *impār, paris*  
 nekateri *nōnnūllī, ae, a*  
 nekdej *ōlim; aliquandō*  
 nekoč = nekdej  
 nemar: v nemar pustim *neglegō 3*  
 nemarnost *neglegentia, ae*  
 Nemeja *Nemea, ae, m.*

neodločen *anceps*, *cipitis*  
 nepodoben *dissimilis*, *e*  
 nepomljiv *immemor*, *oris*  
 nepošten *improbus* 3  
 nesloga *discordia*, *ae*  
 nesložen *discors*, *cordis*  
 nespametnik *stultus*, *ī*  
 nesreča *calamitās*, *ātis*, *f.*; *rēs*  
 (*rērum*) *adversae*, *ūrum*  
 nesrečen *miser*, *era*, *erum*  
 nesrečnik *miser*, *erī*  
 neugoden *adversus* 3  
 neumen *stultus* 3  
 nevaren *periculōsus* 3  
 nevarnost *periculum*, *ī*  
 neverjeten *incrēdibilis*, *e*  
 nevešč *imperitus* 3  
 nevihta *procella*, *ae*; *tempestūs*,  
*ātis*, *f.*  
 nezmernost *intemperantia*, *ae*  
 neznan *ignōtus* 3  
 nežen *tener*, *era*, *erum*  
 nič *nihil* (*indēclīn.*)  
 nihče = nikdo  
 nikdar *numquam*  
 nikdo *nēmo* (*nūllūs*, *nēmini*), *m.*  
 nikoli *numquam*  
 nisem *nōn sum*  
 niti *neque*; niti - niti *neque* -  
*neque*  
 nizek *humilis*, *e*  
 njiva *ager*, *grī*  
 nobeden *nūllus* 3  
 noč *nox*, *noctis*, *f.*  
 noga *pēs*, *pedis*, *m.*  
 nosim *portō* 1  
 nov *novus* 3; *recēns*, *entis*  
 nravi *mōrēs*, *um*, *m.*  
 Numa Pompilij *Numa* (*ae*) *Pom-*  
*pilius*, *ī*.

●.

O (*interiect.*) *ō!*  
 o (*praepos.*) *dē* (z ablat.)  
 o da bi *utinam* (s konjunkt.)  
 obala *lītus*, *oris*, *n.*  
 občī *pūblicus* 3  
 občīna *cīvitās*, *ātis*, *f.*; *rēs* (*rēi*)  
*pūblica*, *ae*  
 občudujem *admīror* 1  
 obdarim, obdarujem *dōnō* 1  
 obdarjen *praeditus* 3  
 obetam *polliceor* 2  
 običavam *soleo* 2  
 obilica *cōpia*, *ae*  
 objokujem *dēfleō* 2  
 oblastnik *magistrātus*, *ūs*, *m.*  
 oblastvo *magistrātus*, *ūs*, *m.*  
 obleka *vestīmenta*, *ōrum*, *n.*  
 oblika *fōrma*, *ae*  
 obljubim *polliceor* 2  
 oborožen *armātus* 3  
 obupa(va)m *dēspērō* 1  
 obžalujem *dēplōrō* 1  
 oče *pater*, *tris*, *m.*  
 očiten *apertus* 3  
 od *ā*, (pred vokali in *h*;) *ab* (z  
 ablat.)  
 odkod *unde*  
 odbijem *repellō* 3  
 odgovorim *respondeō* 2  
 odhajam *proficīscor* 3  
 odličen *īnsīgnis*, *e*  
 odmenim *cōstituō* 3  
 odpišem *rescribō* 3  
 odplovem *nāvīgō* 1  
 odpotujem *proficīscor* 3  
 odprt sem *pateō* 2  
 odrečem *recūsō* 1  
 odsoten sem *absum*, *abesse*  
 odvracam *prohibeō* 2

odvrnem = odvráčam  
 odzdravim (-vljam) *resalūtō* 1  
 odženem *agō* 3  
 ognem se (česa) *vītō* 1 (*rem*)  
 ognjen *īgneus* 3  
 ogromen *ingēns, entis*  
 ohrabrim *hortor* 1  
 ohranim (-njujem) *servō* 1  
 oko *oculus, ī*  
 okrepča(va)m *recreō* 1  
 okus *gūstātus, ūs, m.*  
 opazujem *observō* 1  
 opica *sīmia, ae*  
 opominjam *monēō* 2  
 opravek = opravilo  
 opravilo *negōtium, ī*  
 opravim (kaj) *fungor* 3 (*rē*)  
 oprostim (česa) *līberō* 1 (*rē*)  
 orel *aquila, ae*  
 orjem *arō* 1  
 orožje *arma, ōrum, n.*  
 osel *asinus, ī*  
 oslobodim (skrbi) *līberō* 1 (*cūrā*)  
 ostal *reliquus* 3  
 oster *acūtus* 3; *asper, era, erum*;  
*ācer, ācris, ācre*  
 ostroga *calcar, āris, n.*  
 osvojim *expūgnō* 1  
 ošaben *superbus* 3  
 otok *īnsula, ae*  
 otroci *līberī, ōrum, m.*  
 ovca *ovis, is, f.*  
 oviram *prohibeō* 2  
 ozdravim (-iti) *sānō* 1  
 oznanjevakva *nūntia, ae.*

## P.

Pa *autem*; *sed*  
 padem *cadō* 3  
 pamet *ratīō, ōnis, f.*

pameten *prūdēns, entis*  
 pastir *pāstor, ōris, m.*  
 pav *pāvō, ōnis, m.*  
 Pavel *Paullus, ī*  
 pečina *rūpēs, is, f.*  
 pehota *peditātus, ūs, m.*  
 Peloponez *Peloponnēsus, ī, f.*  
 Perzijan *Persa, ae, m.*  
 pesen *carmen, inis, n.*; *poēma, atis, n.*  
 pesnik *poēta, ae, m.*  
 pešec *pedes, itis, m.*  
 petje *cantus, ūs, m.*  
 pisatelj *scrīptor, ōris, m.*  
 pišem *scrībō* 3  
 pleme *genus, eris, n.*  
 plemenit *nōbilis, e*  
 plen *praeda, ae*  
 plodonosen *frūgifer, fera, ferum*  
 plovem *nāvīgō* 1  
 po (= za kom, -čim) *post* (z akuzat.)  
 pobijem *necō* 1; *caedō* 3  
 poboljšam *ēmendō* 1  
 pobožen *pius* 3  
 počitek *quīēs, ētis, f.*  
 pod (na vprašanje: kje?) *sub* (z ablat.); (na vprašanje: kam? in: kedaj?) *sub* (z akuzat.)  
 podarim *dōnō* 1  
 podelim *largior* 4  
 podjeten *industrius* 3  
 podjetnost *industria, ae*  
 podoba *imāgō, inis, f.*  
 podoben *similis, e*  
 podpiram *iuvō* 1; *adiuvō* 1  
 podstava *fundāmentum, ī*  
 pogled *adspectus, ūs, m.*  
 pogledam *intueor* 2  
 pogosten *crēber, bra, brum*  
 pogosto(krat) *saepe*

poguba *perniciēs, ēī, f.*  
 poguben *pernicōsus* 3  
 pogumen *fortis, e*  
 pohleven *modicus* 3  
 pohujšujem *corrumpō* 3  
 pohvalim = hvalim  
 pojem *cantō* 1  
 pokažem *mōnstrō* 1  
 pokličem nazaj *revocō* 1  
 pokončam *dēleō* 2  
 pokopavam (-kopljem) *sepeliō* 4  
 pokoren sem *obtemperō* 1; *pāreō*  
 2; *oboediō* 4  
 pokrajina *regiō, ōnis, f.*  
 pokrijem *vestiō* 4  
 pokrit *tēctus* 3  
 polastim se (česa) *potior* 4 (*rē*)  
 poletje *aestās, ātis, f.*  
 poljana *campus, ī*  
 polje (= poljana) *campus, ī*;  
 (= njiva ali zemljišče) *ager, grī*  
 poln *plēnus* 3  
 polotok *paenīnsula, ae*  
 pomagam (komu) *adsum, adesse -*;  
*nōn dēsum, nōn deesse (alicui)*  
 pomaščujem *ulcīscor* 3  
 pomirim *sēdō* 1  
 pomljiv, pomneč *memor, oris*  
 pomnim *memoriā teneō* 2  
 pomnožim *augeō* 2  
 pomoč *auxilium, ī*  
 pomorski *nāvālis, e*  
 Pompej *Pompēius, ēī*  
 ponašam se *glōrior* 1  
 popotnik *viātor, ōris, m.*  
 ponočen *nocturnus* 3  
 popravim *restituō* 3  
 poprosim = prosim  
 poraz *clādēs, is, f.*  
 poseben *eximius* 3

posel *negōtium, ī*  
 poskusim *temptō* 1  
 poslanec *lēgātus, ī*  
 poslopje *aedificium, ī*  
 poslušam *audiō* 4  
 poslušen sem = pokoren sem  
 poslužim (-žujem) se (česa) *ūtor*  
 3 (*rē*)  
 posnemam *imitor* 1  
 postavim *pōnō* 3  
 posvarim *moneō* 2  
 pošljem (-šiljam) *mittō* 3  
 pošten (-jak) *probus* 3  
 pot *via, ae*  
 potemnim (-ujem) *obscurō* 1  
 potok *rīvus, ī*  
 potreben *necessārius* 3  
 poučim (-ujem) *docēō* 2  
 poveljnik *imperātor, ōris, m.*  
 poveljstvo *imperium, ī*  
 povem *dīcō* 3  
 pozabim *oblīvīscor* 3  
 pozdravim (-vljam) *salūtō* 1  
 požar *incendium, ī*  
 požrem *dēvorō* 1  
 požrešen *avidus* 3  
 prav *bene; rēctē*  
 pravi *vērus* 3  
 pravica *iūs, iūris, n.*; po pravici  
*meritō*  
 pravičen *iūstus* 3  
 pravičnost *iūstitia, ae*  
 pravo *iūs, iūris, n.*  
 prazen *vānus* 3  
 prebivavec *incola, ae, m.*  
 pred *ante* (z akuzat.)  
 prednost *virtūs, ūtis, f.*  
 pregovor *prōverbium, ī*  
 prehud *nimius* 3  
 prej *anteā*

prejmem *nancīscor* 3  
 prekašam *superō* 1  
 prekosim = prekašam  
 premagam *superō* 1; *vincō* 3  
 premda *quamquam*  
 premorem *possum, posse*  
 prenesem, prenašam *tolerō* 1  
 preostanem (po) *supersum, superesse (ex)*  
 prepovedujem *vetō* 1  
 prestrašim *perterreō* 2  
 preteč *mināx, ācis*  
 preveč *nimum; nimis*  
 prevelik *nimius* 3  
 previdnost *prūdentia, ae*  
 preziram *contemnō* 3  
 pri *ad-, apud* (z akuzat.)  
 pričakujem *expectō* 1  
 prid: v prid sem (komu) *prōsum, prōdesse (alicui)*  
 pridem *veniō* 4  
 priden *sēdulus* 3; *diligēns, entis*  
 pridobim (-dobivam) *parō* 1; pridobi(va)m si mnogo (več, največ) zaslug za koga *mereor* 2  
*bene (melius, optimē) dē aliquō*  
 prihodnji *futūrus* 3  
 prijam *placeō* 2  
 prijatelj *amicus, ī*  
 prijateljica *amica, ae*  
 prijateljstvo *amicitia, ae*  
 prijazen *amicus* 3  
 prijeten *iucundus* 3; *grātus* 3  
 prilika *occāsiō, ōnis, f.*  
 prilizljiv *blandus* 3  
 prilizujem se *blandior* 4  
 primeren *aptus* 3  
 ripeka *ārdōrēs, um, m.*  
 pripovedka *nārrātiuncula, ae*  
 pripovedujem *nārrō* 1

pripraven (za) *idōneus* 3 (*ad*)  
 pripravim (-ljam) *parō* 1  
 prispodabljam *comparō* 1  
 prištevam *adnumerō* 1  
 pritožujem se *queror* 3  
 prizanesljivost *indulgentia, ae*  
 prizna(va)m *fateor* 2  
 prosim *orō* 1  
 prost *liber, era, erum*  
 prostor *spatium, ū*  
 prošnja *prex, precis, f.*  
 proti *contrā* (z akuzat.)  
 prst (-a) *digitus, ī*  
 prvak *princeps, cipis, m.*  
 ptica, ptič *avis, is, f.*  
 ptuj *aliēnus* 3  
 pustim *relinquō* 3  
 pustošim *vāstō* 1  
 puščica *sagitta, ae.*

## R.

Raba *ūsus, ūs, m.*  
 rabim (kaj) *utor* 3 (*rē*)  
 radost *gaudium, ū*  
 rak *cancer, cri*  
 rana *vulnus, eris, n.*  
 ranim *vulnerō* 1  
 rastlina *planta, ae*  
 ravnam *regō* 3  
 razdelim *dividō* 3  
 razdenem *deleō* 2  
 razen *varius* 3  
 razgrizem *corrōdō* 3  
 razkošen *luxuriōsus* 3  
 razkošnost *luxuria, ae*  
 različen *varius* 3  
 raznovrsten *varius* 3  
 razpor *discordia, ae*  
 razrušim *vāstō* 1; *diruō* 3  
 razsodek *iudicium, ū*

razsvetljujem *illūstrō* 1  
 raztrgam *lacerō* 1; *dīlacerō* 1  
 raztrgan *lacer, era, erum*  
 razume(je)m *intellegō* 3  
 razumnost *prūdentia, ae*  
 razven *praeter* (z akuzat.); *nisi*  
 razveseljujem *dēlectō* 1  
 razžalim = žalim  
 reč *rēs, reī, f.*  
 rečem *dīcō* 3  
 redok *rārus* 3  
 redko(kedaj) *rārō*  
 reka *fluvius, ū; flūmen, inīs, n.*  
 Rem *Remus, ī*  
 res *vērē*  
 resnica *vērītās, ātis, f.*  
 resničen *vērus* 3  
 resnično *vērē*  
 rešim *servō* 1  
 rešitev *salūs, ūtis, f.*  
 reven (revež) *pauper, eris*  
 revščina *inopia, ae*  
 Rim *Rōma, ae*  
 Rimljan *Rōmānus, ī*  
 rimski *Rōmānus* 3  
 rod *gēns, gentis, f.*  
 rodim se *nāscor* 3  
 rodoviten *fēcundus* 3  
 rog *cornu, ūs, n.*  
 rojen *nātus* 3  
 rojstvo: pred Kristovim rojstvom:  
*ante Christum nātum*; po Kristo-  
 vem rojstvu *post Christum nātum*  
 roka *manus, ūs, f.*  
 Romul *Rōmulus, ī*  
 roparski *rapāx, ācis*  
 rosa *rōs, rōris, m.*  
 roža *rosa, ae*  
 rumen *flāvus* 3  
 ruša *caespes, itis, m.*

S.

S (kedar znači društvo ali sprem-  
 stvo) *cum* (z ablat.)  
 sad *frūctus, ūs, m.*; sadje *frūctūs,*  
*uum*  
 Samničan *Samnīs, itis, m.*  
 Scit *Scytha, ae, m.*  
 sedaj *nunc*  
 sedanji *praesēns, entis*  
 sedim *sedeō* 2  
 senca *umbra, ae*  
 senčnat *opācus* 3  
 Servij Tulij *Servius (ū) Tullius, ū*  
 sestra *soror, ōris, f.*  
 severen *septentrīōnālis, e*  
 sezidam *aedificō* 1  
 sicer *quidem*  
 Sicilija *Sicilia, ae*  
 silen *vehemēns, entis*; (= veli-  
 kanski) *ingēns, entis*  
 sin *fīlius, ū*  
 sklep *cōnsilium, ū*  
 skoro *ferē*  
 skrb *cūra, ae*  
 skrben *diligēns, entis*  
 skrbim *cūrō* 1  
 skrbnost *diligentia, ae*  
 skrit sem *lateō* 2  
 skromen *modestus* 3  
 skromnost *modestia, ae*  
 skupaj *ūnā*  
 skupen *commūnis, e*  
 slab *malus* 3  
 slabim *hebetō* 1; *minuō* 3  
 sladok *dulcis, e*  
 sladkam se *blandior* 4  
 slan *salsus* 3  
 slast *voluptās, ātis, f.*  
 slava *glōria, ae*  
 slavec *lusciniā, ae*

slaven *clārus* 3; *glōriōsus* 3  
 slavim *cēlēbrō* 1  
 sledim *sequor* 3  
 slep *caecus* 3  
 slišim *audiō* 4  
 sloboda *libertās, ātis, f.*  
 sloboden *liber, era, erum*  
 sloga *concordia, ae*  
 složen *concors, cordis*  
 slon *elephantus, ī*  
 slučajno *forte*  
 sluh *auditus, ūs, m.*  
 slušam *pāreō* 2; *audiō* 4  
 služim *serviō* 4  
 smejem se *rīdeō* 2  
 smem *dēbeō* 2  
 smrt *mors, mortis, f.*  
 smrten *mortālis, e*  
 sneg *nix, nivis, f.*  
 snujem *cōnor* 1; *mōlior* 4  
 sodba *iūdicium, ū*  
 sodnik *iūdex, icis, m.*  
 sodržavljan = državljan  
 Sokrat *Sōcratēs, is*  
 sol *sāl, salis, m.*  
 solnce *sōl, sōlis, m.*  
 sovraštvo *odium, ū*  
 sovražen *inimicus* 3  
 sovražnik (državni) *hostis, is, m.*;  
 (zasebni) *inimicus, ī*  
 spanje *somnus, ī*  
 spazim *sentiō* 4  
 spim *dormiō* 4  
 spomin *memoria, ae*  
 sporočim *nūntiō* 1; *trādō* 3  
 spoštovanje *reverentia, ae*  
 spoštujem *observō* 1; *colō* 3; *vereor* 2  
 spoznavam *nōscō* 3  
 sramota *dēdecus, oris, n.*  
 sramoten, *turpis, e*  
 srce *animus, ī; cor, cordis, n.*

srčen *ferōx, ōcis*  
 srebro *argentum, ī*  
 sreča *fortūna, ae; rēs (rērum)*  
*secundae, ārum*  
 srečen *beātus* 3; *fēlix, icis*  
 stanišče *sēdēs, is, f.*  
 star *vetus, eris; antiquus* 3; star  
 (v zvezi s številom let) *nātus* 3  
 starček, starec *senex, senis, m.*  
 starodaven *antiquus* 3  
 starodavniki *antiqui, ōrum, m.*  
 starodavnost *antiquitās, ātis, f.*  
 starost *senectūs, ūtis, f.*  
 starši *parentēs, um, m.*  
 steber *columna, ae*  
 stebrenik *porticus, ūs, f.*  
 steklen *vitreus* 3  
 stena *pariēs, etis, m.*  
 stojim *stō* 1; na čelu stojim (komu)  
*praesum, praesesse (alicui)*  
 stoletje *saeculum, ī*  
 strah *metus, ūs, m.*  
 strast *cupiditās, ātis, f.*  
 strašim *terreō* 2  
 stražim *custōdiō* 4  
 streha *tectum, ī*  
 strežem *serviō* 4  
 strog *severus* 3  
 strup *venenum, ī*  
 studenec *fōns, fontis, m.*  
 suženj *servus, ī*  
 sveker *socer, erī*  
 svēt *cōnsilium, ū*  
 svēt (= zemlja) *mundus, ī*  
 svetišče *templum, ī*  
 svetloba *candor, ōris, m.*  
 svetovavec *cōsultor, ōris, m.*  
 svinja *sūs, suis, c.*  
 svoj *suus, sua, suum*  
 svojski *proprius* 3.

Š.

Ščit *scūtum*, *ī*  
širen, širok *lātus* 3  
škodim *noceō* 2; *obsum*, *obesse*  
škodljiv *noxius* 3  
škodujem *noceō* 2  
škodujoč *nocēns*, *entis*  
šola *schola*, *ae*  
štejem *numerō* 1  
število *numerus*, *ī*  
štorklja *cicōnia*, *ae*.

T.

Tak *tālis*, *e*  
tako *ita*; *tam*  
takoj *statim*.  
Talet *Thalēs*, *ētis*  
Tarkvinij Ošabni *Tarquinius* (*ī*)  
*Superbus*, *ī*  
Tarkvinij Prisk *Tarquinius* (*ī*)  
*Priscus*, *ī*  
tat *fūr*, *fūris*, *m*.  
tedaj *tum*  
tek *cursus*, *ūs*, *m*.  
telo *corpus*, *oris*, *n*.  
temelj *fundāmentum*, *ī*  
Temistoklej *Themistoclē*s, *is*  
tenek *tenuis*, *e*  
Termopile *Thermopylae*, *ārum*, *f*.  
težaven *difficilis*, *e*  
težek (= težaven) *difficilis*, *e*  
tičim (pod čim) *subsum*, *subesse*  
(*alicui reī*)  
tiger *tigris*, *is*, *c*.  
tip *tāctus*, *ūs*, *m*.  
toda *sed*  
tolažim *cōnsōlor* 1  
tolik *tantus* 3  
toliko (jih) *tot* (*adiect. indēctin.*)  
tolst *pīnguis*, *e*

topel *calidus* 3  
toplota *calor*, *ōris*, *m*.  
topol *pōpulus*, *ī*, *f*.  
torej (pred imperativom) *proinde*;  
(pri sklepanju) *igitur*  
tovariš *socius*, *ī*  
tovarišija *societās*, *ātis*, *f*.  
tožim *queror* 3  
trden *fīrmus* 3  
trgovec *mercātor*, *ōris*, *m*.  
Troja *Trōia*, *ae*  
Trojanec *Trōiānus*, *ī*  
trud *labor*, *ōris*, *m*.  
tudi *etiam*; *quoque*  
Tul Hostilij *Tullus* (*ī*) *Hostilius*, *ī*  
tur *ūrus*, *ī*  
tvoj *tuus*, *tua*, *tuum*.

U.

Ubijem *neceō* 1; *occīdō* 3  
učen *doctus* 3  
učenec *dīscipulus*, *ī*  
učenje *studium*, *ī*  
učim *doceō* 2  
učim se (česa) *dīscō* 3 (*rem*); učim  
se na izust *ēdīscō* 3 (*rem*)  
učitelj *magister*, *trī*  
udeležim (-ujem se česa) *inter-*  
*sum*, *interesse* (*alicui reī*)  
ugajam = pokoren sem *obtem-*  
*perō* 1; *pāreo* 2; *oboediō* 4;  
ugajam = všeč sem *placeō* 2  
uho *auris*, *is*, *f*.  
ukanim *fallō* 3  
ukrasim = krasim  
ukrašen *ōrnātus* 3  
ukrašujem *ōrnō* 1  
ukrotim *domō* 1; *coerceō* 2  
ume(je)m *intellegō* 3  
umet(el)nik *artifex*, *icis*, *m*.



umetelno delo *artificium*, *ī*  
 umet(el)nost *ars*, *artis*, *f.*  
 umrem *vītū dēfungor* 3  
 uničim *dēlēō* 2  
 upam *spērō* 1  
 upanje *spēs*, *eī*, *f.*  
 upravljam *administrō* 1  
 ura *hōra*, *ae*  
 urim *exerceō* 2  
 usmilim se *misereor* 2  
 usmrtilim *necō* 1  
 usoda *fortūna*, *ae*; *sors*, *sortis*, *f.*  
 ustanovitev: po ustanovitvi mesta  
     *ab urbe conditā*  
 ustrašim *terreō* 2  
 ustrezam *serviō* 4  
 utaborim se *castra collocō* 1  
 utešim *plācō* 1; *lēniō* 4  
 utrdim, utrjujem *mūniō* 4  
 utrujem *fessus* 3.

## V.

V (na vprašanje: kam?) *in* (z  
 akuzat.); (na vprašanje: kje?)  
*in* (z ablat.)  
 vaja *ūsus*, *ūs*, *m.*  
 val *unda*, *ae*  
 varčnost *parsimōnia*, *ae*  
 varljiv *fallāx*, *ācis*  
 varujem *tueor* 2  
 včasih *interdum*  
 večer *sempiternus* 3; *aeternus* 3  
 večer *vesper*, *erī*  
 večkrat *saepius*  
 vede *litterae*, *ārum*, *f.*  
 vedno *semper*  
 veja *rāmus*, *ī*  
 vejat *rāmōsus* 3  
 veličasten *māgnificus* 3  
 velik *māgnus* 3

velikanski *ingēns*, *entis*  
 velikost *māgnitūdō*, *inis*, *f.*  
 velikrat *saepe*  
 veljava (-vnost) *auctōritās*, *ātis*, *f.*  
 vem *sciō* 4; *nōn ignōrō* 1; ne  
     vem *ignōrō* 1; *nesciō* 4  
 vendar *tamen*  
 venec *corōna*, *ae*  
 vera *fidēs*, *eī*, *f.*  
 verjamem *crēdō* 3; *fidem habeō* 2  
     (*alicui*)  
 verujem = verjamem  
 ves *omnis*, *e*  
 veselim *dēlectō* 1  
 veselje *gaudium*, *ī*  
 vešč *perītus* 3  
 veter *ventus*, *ī*  
 vid *vīsus*, *ūs*, *m.*  
 videz *speciēs*, *eī*, *f.*  
 vidim *videō* 2  
 vino *vīnum*, *ī*  
 visok *altus* 3  
 vitek *gracilis*, *e*  
 vladam *gubernō* 1; *regō* 3; (kot  
     kralj) *rēgnō* 1  
 vladarstvo *imperium*, *ī*  
 vmes sem *intersum*, *interesse*  
 voda *aqua*, *ae*  
 vodim *dūcō* 3  
 voditeljica *dux*, *ducis*, *f.*  
 vodnik *dux*, *ducis*, *m.*  
 vojak *mīles*, *itis*, *m.*  
 vojna *bellum*, *ī*  
 vojna moč *opēs*, *opum*, *f.*  
 vojska (= vojaki) *exercitus*, *ūs*, *m.*  
 vojskovodja *dux*, *ducis*, *m.*  
 vojstvo *exercitus*, *ūs*, *m.*  
 vojujem vojno *bellum gerō* 3  
 volja *voluntās*, *ātis*, *f.*  
 volk *lupus*, *ī*

vonj *odor, ōris, m.*  
 vprašam *rogō 1; interrogō 1*  
 vrat *collum, ī*  
 vrh *vertex, icis, m.*  
 vrnem *reddō 3*  
 vrnem se *revertor 3*  
 vroč *calidus 3*  
 vrsta *genus, eris, n.*  
 vrt *hortus, ī*  
 vsak *omnis, e; quisque, quaeque,*  
*quodque (quidque)*  
 vsak dan *cotīdiē*  
 vse do *ūsque ad* (z akuzat.)  
 vselej *semper*  
 všeč(en) *grātus 3*  
 všeč sem *placeō 2*  
 vzamem *sūmō 3*  
 vzankam *irretiō 4*  
 vzbudim, vzbujam *excitō 1*  
 vzgled *exemplum, ī*  
 vzrok *causa, ae*  
 vztrajen *cōstāns, antis.*

**Z.**

Z = s

za (= mesto koga ali braneč koga)  
*prō* (z ablat.)  
 zabava *voluptās, ātis, f.*  
 zabredem *lābor 3*  
 začetek *prīncipiūm, ū; initium, ū*  
 zadosti = dosti  
 zadovoljen (s čim) *contentus 3 (rē)*  
 zadržim (-držujem) *impediō 4*  
 zahajam *commeō 1*  
 zakaj *cūr?* zakaj = kajti *nam;*  
*enim*  
 zakladi *opēs, opum, f.*  
 zakon *lēx, lēgis, f.*  
 zalezujem (koga) *īnsidiōr 1 (alicui)*  
 zaničujem *contemnō 3*

zanikavam *negō 1*  
 zanka *laqueus, ī*  
 zapodim v beg *fugō 1*  
 zapovedujem *imperō 1*  
 zaprosim (koga pomoči) *implōrō 1*  
*(alicūius auxiliūm)*  
 zapustim *relinquō 3; nezvesto za-*  
*pustim dēstituō 3*  
 zarja jutranja *aurōra, ae*  
 zarotnik *cōniūrātus, ī*  
 zaslužim *mereō 2*  
 zaščita *praesidiūm, ū*  
 zato *itaque; quārē*  
 zatožim *accūsō 1*  
 zavist *invidia, ae*  
 zaženem v beg *fugō 1*  
 zdim se *videor 2*  
 zdrav = zdravilen *salūber, bris,*  
*bre; zdrav sem valeō 2*  
 zdravje *valētūdō, inis, f.*  
 zdravnik *medicus, ī*  
 združujem *cōnsociō 1*  
 zelenim *vireō 2*  
 zelo *valdē*  
 zemlja *terra, ae*  
 zemljišče *ager, grī*  
 zet *gener, erī*  
 zgodopisec *rērum gestārum scrip-*  
*tor, ōris m.*  
 zgrabim *comprehendō 3*  
 zid *mūrus, ī; zidovje mūrī,*  
*ōrum*  
 zima *hiems, hiemis, f.*  
 zljajšam *lēniō 4*  
 zlat *aureus 3*  
 zlato *aurum, ī*  
 zlažem se *mentior 4*  
 zlo *malum, ī*  
 zloben *malus 3*  
 zmaga *victōria, ae*

zmagavec *victor*, *ōris*, *m.*  
 zmagam *superō* 1  
 zmanjšam (-ujem) *minuō* 3  
 zmota *error*, *ōris*, *m.*  
 značaj *mōrēs*, *um*, *m.*  
 znak *sīgnum*, *ī*  
 znam *sciō* 4: ne znam *nesciō* 4  
 znamenje *sīgnum*, *ī*  
 znan *nōtus* 3  
 znanosti *litterae*, *ārum*, *f.*  
 zob *dēns*, *dentis*, *m.*  
 zopet *iterum*  
 zver(ina) *bēstia*, *ae*  
 zvest *fidus* 3  
 zvestoba *fidēs*, *eī*, *f.*  
 zvezda *stella*, *ae*  
 zviijača *dolus*, *ī*  
 zvok *sonitus*, *ūs*, *m.*  
 zvršim *gerō* 3.

**Ž.**

Žaba *rāna*, *ae*  
 žalim *laedō* 3  
 žalosten *miser*, *era*, *erum*  
 žarek *radius*, *ī*  
 že *iam*  
 železo *ferrum*, *ī*  
 želim *optō* 1  
 želod *glāns*, *glandis*, *f.*  
 ženska *mulier*, *eris*, *f.*  
 žival *bēstia*, *ae*; *animal*, *ālis*, *n.*  
 živeč na suhem (kopnem) *terre-*  
*ster*, *tris*, *tre*  
 živim *vīvō* 3  
 življenje *vīta*, *ae*  
 žvotinja *animal*, *ālis*, *n.*; *ani-*  
*māns*, *antis*, *c.* (v plur. tudi *n.*)  
 žrjav *grūs*, *gruis*, *f.*  
 žrtvenik *āra*, *ae.*







